

Aleg 32.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłu krajowego.

Wysoki Sejmie!

Komisyja krajowa dla spraw przemysłowych przedłożyła Wydziałowi krajowemu sprawozdanie z jej czynności za czas od 1 grudnia 1896 do 15 listopada 1897, zawierające oraz szczegóły o stanie szkół przemysłowych, warsztatów naukowych i innych zawodowych zakładów przemysłowych, utrzymywanych kosztem kraju lub zasilanych ze skarbu krajowego, tudzież o stanie uzupełniających szkół przemysłowych, jakoteż szczegóły o rozdawnictwie stypendyów i zasiłków na cele przemysłowe, o nadaniu stypendyów handlowych, o udzielaniu pożyczek z funduszu przemysłowego i o stanie tego funduszu według zamknięcia rachunkowego za I półrocze 1897, które Bank krajowy jako administrator funduszu Wydziałowi krajowemu przedłożył. Komisyja uzasadnia nadto w tem przedłożeniu wydatki preliminarzowe na r. 1898 na cele przemysłowe.

Sprawozdanie to Wydział krajowy w myśl §. 2 statutu komisji przedkłada Wysokiemu Sejmowi w załączeniu jako Alegat oraz oświadcza, że przyjmuje wszystkie wnioski komisji.

W dalszym ciągu niniejszego przedłożenia Wydział krajowy zdaje sprawę: z wykonania uchwał Wysokiego Sejmu, powziętych w sprawach przemysłowych na ostatniej sesyi, o petycyach przemysłowych, przekazanych Wydziałowi krajowemu do załatwienia, o wykonaniu ustawy krajowej z dnia 11 kwietnia 1893 w przedmiocie uwolnienia zakładów i spółek przemysłowych, tudzież przemysłowych towarzystw akcyjnych od niepaństwowych dodatków do podatków, o opodatkowaniu przemysłu domowego, o fundacyach na cele przemysłowe i innych ważniejszych sprawach, tyjących się przemysłu krajowego o ile wchodziły w zakres czynności Wydziału krajowego. W sprawozdaniu tem Wydział krajowy przedstawia nadto Wysokiemu Sejmowi wnioski w przedmiocie przyspieszenia otwarcia c. k. wyższej szkoły handlowej we Lwowie, wykonywania przepisów noweli przemysłowej z 23 lutego 1897 co do posyłania uczniów przemysłowych na naukę w uzupełniających szkołach przemysłowych, udzielenia Towarzystwu tkackiemu w Glinianach subwencji w kwocie 4.000 zł. na budowę szkoły tkackiej, udzielenia gminie Kalwaryi Zebrzydowskiej dodatkowego zasiłku do wysokości 500 zł. na dokupno gruntu wcielonego do realności tamtejszej szkoły stolarskiej, udzielenia powiatowi śniatyńskiemu bezprocentowej pożyczki 3000 zł na zakupno realności dla szkoły koszykarskiej w Dźurowie, tudzież w przedmiocie wyjednania wydatniejszych zasiłków państwowych na utrzymanie krajowych szkół przemysłowych.

A) Uchwały Wysokiego Sejmu w sprawie umieszczenia szkoły stolarskiej w Kalwarii Zebrz.; urządzenia oddziałów tkactwa mechanicznego w szkole tkackiej w Krośnie i w szkole sukienniczej w Rakszawie; stabilizacji nauczycieli rysunków w szkole garncarskiej w Kołomyi; zapewnienia drobnym przemysłowcom dostawy obuwia dla armii; założenia szkoły kapeluszniczej w Myślenicach, tudzież w sprawie umieszczenia naukowego warsztatu tkackiego w Glinianach.

Załatwiając sprawozdanie sejmowej Komisji przemysłowej o sprawozdaniu, Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłu krajowego „Krajowe szkoły przemysłowe i warsztaty instrukcyjne“ powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 6 lutego 1897 następujące uchwały:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 16. grudnia 1896 l. 80.361 i dołączone do niego sprawozdanie z czynności Komisji krajowej dla spraw przemysłowych w zakresie szkół i warsztatów zawodowych.

II. Sejm przeznacza do rozporządzenia Wydziału krajowego kwotę 4.000 zł. tytułem bezprocentowej pożyczki dla gminy Kalwarii Zebrzydowskiej, celem umożliwienia jej wystawienia budynków na umieszczenie krajowej szkoły stolarskiej w Kalwarii Zebrzydowskiej i wstawia tę kwotę do Rubryki XVI. wydatków budżetu krajowego na rok 1897.

III. 1) Sejm przeznacza do rozporządzenia Wydziału krajowego sumę 15.000 zł. na urządzenie oddziału tkactwa mechanicznego w krajowej szkole tkackiej w Krośnie, płatną w dwóch ratach w r. 1897 i 1898.

2) Sejm wstawia do Rubr. XVI. wydatków budżetu krajowego na r. 1897 kwotę 7.000 zł. jako I. ratę sumy ad 1) i poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby kwotę 8.000 zł. tytułem II. raty tej sumy wstawił po preliminarza budżetu krajowego na rok 1898.

IV. 1) Sejm udziela Stanisławowi Leopoldowi Maksymilianowi 3. imion Daczyńskiemu, nauczycielowi rysunków w krajowej szkole garncarskiej w Kołomyi, „veniam aetatis“.

2) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby stabilizował Stanisława Leopolda Maksymiliana 3. imion Daczyńskiego na posadzie nauczyciela rysunków w krajowej szkole garncarskiej w Kołomyi, nadanej mu prowizorycznie dekretem Wydziału krajowego z dnia 24. lipca 1890 l. 31.783, przyznał mu stałą płacę w kwocie 1.200 zł. rocznie oraz przyznał mu prawo do emerytury na równi z innymi stabilizowanymi urzędnikami krajowymi, wymienionymi w §. 12. ust. 2. lit. b) statutu emerytalnego, uchwalonego przez Sejm na posiedzeniu z 21. stycznia 1889, tudzież z zastosowaniem uchwały sejmowej z dnia 3. stycznia 1874 i pod warunkami tą uchwałą określonymi, wymierzał Stanisławowi Leopoldowi Maksymilianowi 3. im. Daczyńskiemu trzy pięciolecia po 150 zł. w miarę ukończenia 5, 10 i 15 lat służby, pełnionej przy tych samych poborach na posadzie nauczyciela rysunków w krajowej szkole garncarskiej w Kołomyi.

Służba, policzalna do emerytury, zaczyna się liczyć od dnia 16. sierpnia 1890, do kwinkwenników zaś od dnia przyznania mu stałej płacy.

V. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby na najbliższej sesji sejmowej przedłożył projekt zaprowadzenia oddziału tkactwa mechanicznego przy krajowej szkole sukienniczej w Rakszawie.

VI. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby zbadał możliwość zaprowadzenia kapelusznictwa w Myślenicach, mając na względzie szkołę o szerszym zakresie t. j. z użyciem motorów mechanicznych i by po porozumieniu się z tamtejszą gminą, wstępne poczynił kroki, a najbliższej sesji sejmowej odpowiednio przedstawił wnioski.

VII. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby po zbadaniu sprawy przedłożył Sejmowi na najbliższej sesji wnioski, względem udzielenia pomocy ze strony kraju na koszt wzniesienia budynku odpowiedniego dla szkoły tkackiej w Glinianach, jak nie mniej także co do należącego jej urządzenia technicznego dla nauki wyrobów dywanów strzyżonych i kilimów, jakoteż materij na szaty liturgiczne.

VIII. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby poczynawszy od r. 1898 zapewnił drobnym przemysłowcom dostawę przynajmniej połowy potrzebnego corocznie obuwia dla armii.

Na mocy uchwały ad I, Wydział krajowy przyznał gminie Kalwarii Zebrz. bezprocentową pożyczkę w sumie 4.000 zł. spłacalną w dziesięciu równych ratach półrocznych poczynawszy od 1 stycznia 1898. Gdy gmina zeznała skrypt dłużny w formie aktu notaryalnego i pożyczka została hipotecznie zabezpieczona na realności gminnej, gdy nadto prawa funduszu krajowego z powodu udzielenia gminie subwencji w kwocie 6.500 zł. na budowę szkoły stolarskiej zostały również hipotecznie zabezpieczone, Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 31 sierpnia 1897 l. 53 312 wyasygnował gminie sumę pożyczkową. Wydział krajowy musi tu zaznaczyć, że Reprezentacye gminy tak podczas pertraktacyi z nią o założenie szkoły, jakoteż w czasie budowy i przy wprowadzeniu szkoły w życie zajmowała zawsze stanowisko jak najżyczliwsze dla sprawy, ożywione duchem prawdziwie obywatelskim. Z wszelką gotowością uczyniła zażość wszystkim żądaniom Wydziału krajowego tak co do prestacyj na rzecz szkoły jak i co do zabezpieczenia praw funduszu krajowego, wszystkie zarządzenia Wydziału krajowego w sprawach szkoły spełniała jak najgorliwiej i na każdym kroku okazywała niezwykłą troskę o dobro szkoły.

Bliższe szczegóły o otwarciu szkoły stolarskiej, składzie jej Zarządu i personalu nauczycielskiego, zawiera sprawozdanie krajowej Komisji przemysłowej (str. 31) w którem wykazano także potrzebę udzielenia gminie Kalwarii dal zego zasiłku do wysokości 500 zł. celem dopomożenia jej do częściowego pokrycia kosztów zakupna gruntu niezbędnego dla rozszerzenia realności szkolnej. Zgodnie z Komisją Wydział krajowy przedstawia Wysokiemu Sejmowi wniosek w tej sprawie.

Zrealizowanie projektu (uchwała ad III.), urządzenia oddziału tkactwa mechanicznego w krajowej szkole tkackiej w Krośnie natrafiło na takie trudności, o których bliżej w sprawozdaniu Komisji (str. 36), że nawet przedwstępne czynności nie mogły być przeprowadzone i sprawa dotychczas nie postąpiła. W obec tego Wydział krajowy nie wstawił do preliminarza budżetu krajowego na r. 1898 drugiej raty uchwalonego przez Wysoki Sejm na ten cel kredytu, natomiast przedstawia wniosek, ażeby Wysoki Sejm upoważnił Wydział krajowy do przeniesienia I raty kredytu z budżetu krajowego za r. 1897 w kwocie 7.000 do budżetu krajowego na r. 1898.

Uchwałę Wysokiego „Sejmu ad IV, w sprawie stabilizacyi Stanisława Daczyńskiego na stanowisku nauczyciela rysunków w krajowej szkole gancarskiej w Kołomyi Wydział krajowy wykonał rozporządzeniem z dnia 13 marca 1897 l. 14.941.

Sprawa zaprowadzenia oddziału tkactwa mechanicznego w krajowej szkole sukienniczej w Rakszawie, poruszona w uchwale Wysokiego Sejmu ad V., jest przedmiotem badań; projekt w tej sprawie nie może być obecnie Wysokiemu Sejmowi przedstawiony z powodów, przytoczonych w sprawozdaniu Komisji (str. 36).

Natomiast jest rzeczą niezbędną, ażeby w jak najkrótszym czasie zbudowano drogę dojazdową od gościńca powiatowego do szkoły rakszawskiej na długości 1.280 m.

Dotychczasowa dojazdowa droga gminna znajduje się w tak złym stanie, że jest częstokroć nie do przebycia. Wydział powiatowy w Łańcucie i Komitet zarządzający szkołą rakszawską wykazały, że taki stan rzeczy tak ze względu na dobro szkoły, jak rakszawskiego przemysłu sukienniczego nie może dalej istnieć i powinien być jak najrychlej usunięty. Uznając to Wydział krajowy zarządził wypracowanie projektu budowy rzeczzonego dojazdu. Według kosztorysu budowy wydatek wyniesie łącznie 7.600 zł. Na ten cel ofiarował powiat łańcucki 500 zł. Chcąc przyjsć powiatowi z pomocą Wydział krajowy uchwałą z 9. marca 1897 l. 11.480 postanowił udzielić zasiłku w wysokości 50 proc. kosztów budowy dojazdu z dotacyi, przeznaczonych na zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych, resztę zaś wydatku — po potrąceniu kwoty 500 zł., ofiarowanej przez powiat — tj. kwotę 3.300 zł. wstawić do preliminarza Rubr. XVI. budżetu krajowego na rok 1898. Wydział krajowy uprasza Wysoki Sejm uchwalenie tego kredytu.

O wykonaniu uchwały Wysokiego Sejmu ad VI.), w sprawie kapelusznictwa w powiecie myślenickim zdaje sprawę krajowa Komisya przemysłowa (stronica 37).

Oprócz uchwały przytoczonej wyżej pod VII.), w sprawach krajowego naukowego warsztatu tkackiego w Glinianach, Wysoki Sejm, załatwiając sprawozdanie sejmowej komisji przemysłowej z petycyi Towarzystwa tkackiego w Glinianach o udzielenie zasiłku

1.800 zł. na zakupno wzorów, maszyny do strzyżenia dywanów, tudzież warsztatów potrzebnych do wyrobu materij jedwabnych, — powziął na posiedzeniu z d. 8. lutego 1897 następującą uchwałę:

Sejm przekazuje Wydziałowi krajowemu petycję Towarzystwa tkackiego w Glinianach o udzieleniu zasiłku 1.800 zł. do zbadania i możliwego uwzględnienia.

Po zasięgnięciu zdania krajowej Komisji przemysłowej co do wszystkich spraw poruszonych powyższymi uchwałami i zgodnie z jej wnioskami Wydział krajowy rozporządzeniami z dnia 19. lutego 1897 l. 8844 i z dnia 16. czerwca 1897 l. 33.174 przyznał Towarzystwu tkackiemu w Glinianach jednorazowy zasiłek w kwocie 390 zł. na pokrycie kosztów wydawnictwa wzorów kilimowych, zasiłek w kwocie 500 zł. na sprawienie pięciu krosien do wyrobu tkanin jedwabnych, jednorazowy zasiłek w kwocie 346 zł. w. a. na rozwinięcie handlowych stosunków Towarzystwa, tudzież z zastrzeżeniem przyzwalania kredytów przez Wysoki Sejm przyznał Wydział krajowy rzeczonemu Towarzystwu zasiłek po 500 zł. rocznie, poczynszy od r. 1898 na dalszą pomoc techniczną i administracyjną, odnoszącą się do pracowni przez Towarzystwo wyłącznie zarządzanych.

Nadto Wydział krajowy przedstawia Wysokiemu Sejmowi wniosek, ażeby udzielił Towarzystwu jednorazowej subwencji w kwocie 4.000 zł. na wystawienie budynku celem odpowiedniego pomieszczenia tamtejszego krajowego naukowego warsztatu tkackiego.

Na wezwanie Wysokiego Sejmu do c. k. Rządu, przytoczone wyżej pod VIII.), w sprawie dostaw dla c. k. armii nie nadeszła do dnia zamknięcia niniejszego sprawozdania odpowiedź.

Krajowa szkoła koszykarska w Dżurowie mieściła się w rzeczywistości przez powiat śniatyński wynajętej. Gdy jednak właściciel postanowił tę realność sprzedać, a w Dżurowie nie było innego lokalu odpowiedniego na umieszczenie szkoły, powiat śniatyński pragnąc zabezpieczyć szkole odpowiednie umieszczenie i zapobiedz możliwemu zwinieniu jej z powodu braku lokalu, postanowił zakupić tę realność, wszelako pod warunkiem, że uzyska na ten cel pożyczkę z funduszu krajowego. Chcąc przyjąć powiatowi śniatyńskiemu z pomocą — zwłaszcza, że chodzi tu o zakład krajowy pomyślnie się rozwijający — Wydział krajowy ofiarował mu bezprocentową pożyczkę w kwocie 3.000 zł., spłacalną w ciągu piętnastu lat, poczynszy od 1. stycznia 1898, wszakże z zastrzeżeniem, że Wysoki Sejm uchwali na ten cel kredyt w budżecie krajowym na rok 1898. Wydział krajowy uprasza przeto Wysoki Sejm, ażeby zechciał przyznać do rozporządzenia Wydziału krajowego kwotę 3.000 zł. w stawioną w Rubr. XVI. preliminarza budżetu krajowego na rok 1898 tytułem bezprocentowej pożyczki na cel powyższy. Polegając na promesie Wydziału krajowego, powiat śniatyński zakupił już rzeczoną realność i od 1. maja 1897 r. szkoła jest umieszczona we własnym budynku. Na gruncie około $\frac{3}{4}$ morga, który należy do budynku szkolnego, Wydział powiatowy postanowił założyć szkółkę drzew owocowych. Wydział krajowy poparł ten projekt, wydelegował na miejsce znawcę i polecił mu, ażeby wypracował plan założenia rzeczonej szkółki drzew owocowych i był pomocny w zebraniu najodpowiedniejszego materiału i założeniu szkółki.

Na rok 1897 udzielił c. k. Rząd dla zawodowych zakładów przemysłowych z zasiłków państwowych w sumie 32.432 zł., w porównaniu z rokiem 1896 o 3.822 zł. więcej. Komisja krajowa dla spraw przemysłowych przedstawia szczegółowo w swym sprawozdaniu (str. 38), że c. k. Ministerstwo wyznań i oświecenia bardzo znacznie zredukowało kwotę zasiłków państwowych, zażądanych dla zawodowych zakładów przemysłowych na rok 1898. Mianowicie wykazano potrzebę udzielenia na ten cel zasiłków państwowych w łącznej kwocie 47.650 zł., c. k. Ministerstwo zaś wstawiło do preliminarza państwowego na rok 1898 na te zasiłki tylko kwotę 32.100 zł., t. j. o 15.550 zł. mniej. Z tego powodu Wydział krajowy zgodnie z Komisją przemysłową wnosi, ażeby Wysoki Sejm uchwalił wezwanie do c. k. Rządu o przyznanie wyższych zasiłków ze skarbu państwa dla zawodowych zakładów przemysłowych w kraju.

W okresie, do którego odnosi się niniejsze sprawozdanie przeprowadzono z ramienia Wydziału krajowego lustrację administracyjną siedemnastu zawodowych zakładów przemysłowych jako to: warsztatów garncarskich w Poremby i Toustem, szkoły garncarskiej w Kołomyi, szkół koszykarskich w Skołyszynie, Stryhańcach i Zatorze, warsztatów kołodziejskich w Grybowie i Grzymałowie, szkoły stolarskiej w Stanisławowie, warsztatu wyrobu zabawek w Jaworowie, szkół koronkarskich w Starym Sączu i Zako-

panem, szkoły tkackiej w Krośnie, warsztatów tkackich w Gorlicach, Korczynie, Rychwałdzie i warsztatu szewskiego w Starym Sączu.

W najbliższej przyszłości zostaną przeprowadzone dalsze lustracje administracyjne szkół zawodowych.

B) Uchwały Wysokiego Sejmu w sprawach uzupełniających szkół przemysłowych.

Załatwiając sprawozdanie sejmowej Komisji przemysłowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności w zakresie uzupełniających szkół przemysłowych, Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 8. lutego 1897 powziął następujące uchwały:

- I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z działalności na polu uzupełniających szkół przemysłowych do wiadomości.
- II. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby spowodował władze przemysłowe pierwszej instancji do najenergiczniejszego zastosowywania §. 90. ustawy przemysłowej, w myśl którego majstrowie mają utrzymywać dokładne wykazy młodocianego personalu robotniczego, zatrudnionego w ich warsztatach, a objętego obowiązkiem uczęszczania do uzupełniającej szkoły przemysłowej.
- III. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby ponownie polecił władzom przemysłowym pierwszej instancji, iżby przynaglały majstrów do regularnego posyłania terminatorów na uzupełniającą naukę przemysłową.
- IV. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby przy pomocy komisji krajowej dla spraw przemysłowych zaopiekował się zakładaniem w kraju naszym szkół uzupełniających o kierunku handlowym i ażeby starał się wyjednać na ten cel znaczniejszy zasiłek ze skarbu państwa.

Wskutek uchwał Wysokiego Sejmu pod II) i III.), c. k. Namiestnictwo wydało okólnik do wszystkich c. k. starostów, oraz do prezydentów m. Lwowa i Krakowa z d. 19. maja 1897 l. 43.301. Rozporządzeniem z dnia 4. czerwca 1897 r. l. 32.133 Wydział krajowy podał ten okólnik do wiadomości Zarządu wszystkich uzupełniających szkół przemysłowych. Wydział krajowy nie podaje bliżej treści tego okólnika, ponieważ krajowa Komisja przemysłowa załączyła do swego sprawozdania odpis okólnika w pełnej osnowie (str. 7).

Zgodnie z wnioskiem Komisji Wydział krajowy przedstawia Wysokiemu Sejmowi wniosek, ażeby wezwać c. k. Rząd do dalszego troskliwego czuwania, ażeby uczniowie przemysłowi uczęszczali regularnie na uzupełniającą naukę przemysłową.

Uchwałę Wysokiego Sejmu w sprawie zakładania uzupełniających szkół przemysłowych o kierunku handlowym Wydział krajowy pismem z dnia 2. kwietnia 1897 l. 9442 podał do wiadomości Komisji krajowej dla spraw przemysłowych z wezwaniem, ażeby przedstawiła wnioski celem jej wykonania.

W myśl tej uchwały założono w Białe przy tamtejszej uzupełniającej szkole przemysłowej kurs handlowy. Statut dla tego kursu Wydział krajowy na wniosek Komisji przemysłowej zatwierdził rozporządzeniem z dnia 22 listopada 1897 l. 59.968. Bliższe szczegóły odnoszące się do tego przedmiotu zawiera sprawozdanie Komisji przemysłowej (stron. 6).

Rozpowszechnianie w kraju naszym podobnych kursów, względnie zakładanie uzupełniających szkół przemysłowych o kierunku handlowym jest nader utrudnione dla braku odpowiednio ukwalifikowanych sił nauczycielskich. Także i z tego powodu jest rzeczą nagłą, ażeby projektowana przez c. k. Rząd wyższa szkoła handlowa we Lwowie weszła jak najrychlej w życie.

W rozprawach nad sprawozdaniami Wydziału krajowego z czynności w zakresie uzupełniających szkół przemysłowych Wysoki Sejm niejednokrotnie zaznaczył z naciskiem konieczną potrzebę religijno-moralnego wychowania mło-

dzieży rzemieślniczej. Między innemi sejmowa Komisya przemysłowa podniosła w sprawozdaniu z roku 1896, że uzupełniające szkoły przemysłowe działają dodatnio na moralność i karność młodzieży tylko tam, gdzie jest troskliwie pielęgnowany duch religijny, gdzie uczniowie słuchają egzort, uczęszczają na msze św. i przystępują do św. Sakramentów, że Zarządy takich szkół nie mają powodu do skarg na krnąbrność i wybryki uczniów. Przeciwnie — jak to konstatuje sejmowa Komisya przemysłowa — w szkołach, w których uczniowie nie wykonują praktyk religijnych, Zarządy skarżą się na trudność utrzymania karności w czasie nauki, na swawolę terminatorów za szkołą. Udzielanie nauki religii, przepisanej programem naukowym, tylko na lekcjach szkolnych bez odbywania praktyk religijnych nie wyczerpuje zadań wychowania religijno-moralnego. Wykonywanie tych praktyk nie uwłącza w niczem obowiązkom terminatorów wobec ich pryncypałów. W myśl §. 100 ustawy przemysłowej majstrowie mają nawet obowiązek czuwania nad obyczajami swych terminatorów i przestrzegania, ażeby terminatorowie spełniali obowiązki i praktyki religijne.

To mając na względzie, oraz działając w myśl intencji Wysokiego Sejmu, Wydział krajowy oświadczył w sprawozdaniu z dnia 16. grudnia 1896 l. 80.361, że dąży do tego, ażeby we wszystkich uzupełniających szkołach przemysłowych uczniowie oprócz pobierania nauki religii na lekcjach szkolnych odbywali wspólnie pod przewodnictwem i nadzorem szkoły, praktyki religijne, a między innemi, ażeby w niedziele i święta uroczyste uczęszczali na msze św. Wysoki Sejm uchwałą z d. 8. lutego 1897 zaaprobował to stanowisko Wydziału krajowego.

Wobec tego Wydział krajowy okólnikiem z dnia 2. kwietnia 1897 l. 9442 wezwał Zarządy wszystkich uzupełniających szkół przemysłowych w kraju, ażeby — o ile to już dotychczas nie nastąpiło — postarały się w porozumieniu z księżami katechetami, iżby począwszy od roku szkolnego 1897/98 uczniowie pod przewodnictwem i nadzorem szkoły — oprócz spełniania innych praktyk religijnych — w niedziele i święta uroczyste uczęszczali wspólnie na msze św., przyczem wskazał, że wzmocnienie ducha religijnego i dążenie do poprawy obyczajów między młodzieżą rzemieślniczą na tle nauki religii i praktyk religijnych jest dziś bardziej aniżeli kiedykolwiek obowiązkiem szkoły, mającej na celu wychowanie rzemieślnika. O treści powyższego okólnika Wydział krajowy zawiadomił równocześnie wszystkie Ordynaryaty biskupie obu obrządków w kraju, z prośbą, ażeby powyższą sprawę zechciały wziąć pod rozwagę i udzieliły odpowiednich wskazówek, podwładnym księżom katechetom w uzupełniających szkołach przemysłowych. Wszystkie Ordynaryaty przyjęły powyższe zarządzenie z najżywszem zadowoleniem i uczyniły zadość wspomnianej prośbie Wydziału krajowego.

W okresie, do którego odnosi się niniejsze sprawozdanie, przeprowadzono z ramienia Wydziału krajowego lustracye administracyjne czternastu uzupełniających szkół przemysłowych jakoto: w Gorlicach, Jarosławiu, Jasle, Kołomyi, Krośnie, Nowym Targu, Przemyśle, Rzeszowie, Samborze, Sanoku, Stanisławowie, Starym Sączu, Striju i Tarnopolu.

W najbliższej przyszłości odbędą się dalsze lustracye administracyjne uzupełniających szkół przemysłowych.

Dla uzupełniających szkół przemysłowych w kraju udzielił c. k. Rząd subwencji za rok 1897 w łącznej sumie 23.000 zł., — a zatem o 2.000 zł. wyższej w porównaniu z kwotą 19.000 zł. subwencji państwowej na ten cel za rok 1896.

C) Petycyje w sprawach przemysłowych.

I. Uchwała Wysokiego Sejmu z dnia 6 lutego 1897.

W załatwieniu sprawozdania sejmowej komisji przemysłowej z petycji Jana Trembeckiego, majstra lakierniczego we Lwowie, o udzielenie subwencji z funduszu przemysłowego powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 6 lutego 1897 następującą uchwałę: „Petycję Jana Trembeckiego o udzielenie subwencji względnie pożyczki odstępuje Sejm Wydziałowi krajowemu do odpowiedniego załatwienia“.

Po wysłuchaniu zdania krajowej Komisji przemysłowej i zgodnie z jej wnioskiem Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 6 kwietnia 1897 l. 21.414 załatwił powyższą petycję odmownie.

II. Uchwała Wysokiego Sejmu z dnia 8 lutego 1897.

W skutek sprawozdania sejmowej komisji przemysłowej z petycyi rękodzielników i przemysłowców w Nowym Targu o zwolnienie od płacenia zasiłku po 50 zł. rocznie na utrzymanie uzupełniającej szkoły przemysłowej Wysoki Sejm uchwałą powziętą na posiedzeniu z dnia 8 lutego 1897 odstąpił tę petycję Wydziałowi krajowemu do zbadania i odpowiedniego załatwienia.

Sprawę tę Wydział krajowy zbadał już poprzednio i załatwił reskryptem z dnia 6 grudnia 1896 l. 63.633. Wydział krajowy nie mógł uwolnić petentów od rzeczonej prestacji po 50 zł. wa. rocznie, ponieważ na wypadek przyznania takiego uwolnienia, musiałby tę prestację przyjąć na fundusz krajowy.

III. Na posiedzeniu z dnia 6 lutego 1897 powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„Wszystkie petycje, które mogłyby obciążyć budżet krajowy, mają być od dnia 6 lutego 1897 odsyłane zamiast do komisji budżetowej, — do Wydziału krajowego“.

W skutek tej uchwały Wydział krajowy otrzymał między innemi: petycję Polskiego Towarzystwa handlowo-geograficznego o subwencję,

petycję Czarnohorskiego Oddziału Towarzystwa Tatrzańskiego w Kołomyi o subwencję,

petycję Józefa Gruszkiewicza o subwencję na odbycie praktyki farbiarskiej, tudzież

petycję Zdzisława Skwirczyńskiego ucznia c. k. szkoły przemysłowej we Lwowie o stypendyum na studia malarskie w Akademii sztuk pięknych.

Pierwsza dwie petycje Wydział krajowy reskryptami z dnia 17 marca 1897 l. 14.089 i 14.090 zwrócił petentom z oznajmieniem, że Wysoki Sejm tych petycyj nie załatwił. Dalsze dwie petycje po wysłuchaniu Komisji krajowej dla spraw przemysłowych, i zgodnie z jej wnioskiem Wydział krajowy reskryptami z dnia 27 kwietnia 1897 l. 25.222 i 25.229 załatwił również odmownie.

IV. Z szeregu petycyj, co do których Wysoki Sejm nie powziął żadnej uchwały, otrzymał Wydział krajowy między innemi także następujące petycje a mianowicie:

1) Petycję Łukasza Siutryka, majstra szklarskiego, o udzielenie mu pożyczki lub bezzwrotnej subwencji na urządzenie pracowni szklarskiej, 2) petycję Michała Wasylicy, majstra stolarskiego, o subwencję na rozszerzenie pracowni stolarskiej; 3) petycję Mendla Brandta, majstra koszykarskiego, o zapomogę a ewentualnie o pożyczkę na podniesienie jego przedsiębiorstwa; 4) petycję gminy m. Rzeszowa o utworzenie państwowej szkoły przemysłowej; 5) petycję Wydziału Związku Stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych we Lwowie w sprawie poparcia organizacji handlu wyrobami krajowego przemysłu domowego; 6) petycję Zwierzchności gminnej w Załóczciach o założenie szkoły tkackiej w Załóczciach; 7) petycję mieszkańców gminy Horodnicy o założenie w tej gminie szkoły kamieniarskiej; 8) petycję gminy m. Kołomyi o subwencję na budowę gmachu dla szkoły zawodowej przemysłu drzewnego w Kołomyi; 9) petycję gmin powiatu tarnobrzeskiego o utworzenie szkoły koszykarskiej w tym powiecie; i 10) petycję gmin powiatu tarnobrzeskiego o założenie szkoły tkackiej w tym powiecie.

Powyższe petycje Wydział krajowy reskryptami z lutego i marca 1897 r. l. 12.911, 12.917, 12.915, 12.913, 12.914, 14.827, 14.829, 12.912, 14.826 i 14.820 przesłał krajowej komisji przemysłowej do objawienia zdania względnie do zbadania i przedstawienia wniosków.

Zgodnie z wnioskiem Komisji przemysłowej Wydział krajowy petycje wymienione wyżej pod 1) 2) i 3) załatwił odmownie reskryptami z dnia 6 kwietnia i z 27 lipca 1897 r. l. 21.415, 46.955, 46.959.

W sprawach poruszonych w petyciach wymienionych wyżej pod 4) do 7) Komisja zarządziła szczegółowe badania, które jeszcze nie zostały ukończone.

O przebiegu badań i rokowań z c. k. Rządem w sprawie wystawienia budynku dla państwowej szkoły przemysłu drzewnego w Kołomyi, poruszonej w petycji ad 8), zdaje wyczerpująco sprawę Komisya w swem przedłożeniu (str. 32). Na ponowne pismo Komisji w tej sprawie z dnia 22 lipca 1897 l. 438 wystosowane do c. k. krajowej Rady szkolnej, nie nadeszła odpowiedź do dnia zamknięcia niniejszego sprawozdania.

Za inicjatywą oddziałowego Zarządu Towarzystwa pedagogicznego w Tarnobrzegu krajowa Komisya przemysłowa w r. 1896 postanowiła zasadniczo dążyć do założenia szkoły koszykarskiej w Tarnobrzegu i pismem z dnia 27 czerwca 1896 l. 528 odniosła się do interesowanych, ażeby zapewnić ze źródeł lokalnych bezpłatne pomieszczenie dla projektowanej szkoły wraz z opałem, oświetleniem i obsługą. W skutek petycji wspomnianych wyżej pod 9) Komisya pismem swem z 31 marca 1897 l. 200 odniosła się w tej sprawie ponownie do interesowanych, lecz do dnia zamknięcia niniejszego sprawozdania nie otrzymała odpowiedzi.

Załatwiając petycye, wspomniane wyżej pod 10), Wydział krajowy na wniosek krajowej Komisji przemysłowej polecił rozporządzeniem z dnia 9 października 1897 l. 60.851 wędrownemu nauczycielowi tkackiemu, ażeby jeszcze w ciągu r. 1897 urządził wędrowny kurs tkacki w Dąbrowicach i Wrzawach, gminach powiatu tarnobrzckiego. Bliższe szczegóły o tej sprawie zawiera sprawozdanie komisji (str. 37).

D) Sprawa założenia c. k. wyższej szkoły handlowej we Lwowie.

W przedłożeniu z dnia 16 grudnia 1896 l. 80.161 Wydział krajowy zdał Wysokiemu Sejmowi wyczerpująco sprawę o skutku uchwały sejmowej z dnia 8 lutego 1896, którą wezwano c. k. Rząd do zorganizowania wyższego zakładu dla nauk handlowych w kraju i ówczesnym stanie tej sprawy. Wydział krajowy ogranicza się przeto tu do wzmianki, że c. k. Ministerstwo wyznań i oświecenia reskryptem z dnia 1 sierpnia 1896 l. 14.355 oświadczyło w zasadzie gotowość wzięcia pod rozagę sprawy założenia we Lwowie szkoły handlowej, obejmującej wyższą szkołę handlową z nauką dzienną tudzież szkołę handlową uzupełniającą z nauką niedzielną i wieczorną, postawiło jednak tak wygórowane żądania do kraju i funduszków lokalnych, że zrealizowanie projektu, rządowego w tych warunkach jest wprost niemożliwe. Mianowicie zażądało Ministerstwo dostarczenia dla szkoły zupełnie urządzonego budynku, a nadto zapewnienia, że czynniki miejscowe i krajowe przyczynią się jednorazowo co najmniej w dwóch trzecich częściach do pokrycia kosztów sprawienia zbiorów, środków naukowych i t. p. obliczonych w kwocie 10.000 do 15.000 zł. wa. tudzież, że do bieżących wydatków na utrzymanie szkoły handlowej przyczyniać się będą stale w stosunku co najmniej dwóch trzecich części tych kosztów, które wynosić mają około 30.000 zł wa rocznie. Według tego projektu skarb państwa miałby pokryć tylko trzecią część kosztów sprawienia zbiorów naukowych i ponosić tylko trzecią część kosztów utrzymania projektowanego zakładu państwowego. Jest to stanowisko c. k. Rządu wprost nieprzychylnie dla sprawy i c. k. Ministerstwo oświadczyło otwarcie, że wychodzi z założenia, iż utworzenie i utrzymywanie rzeczonyj szkoły państwowej nie obciążyłoby skarbu państwa znacznie wyżej, aniżeli subwencyjonowanie szkoły handlowej, założonyj i utrzymywanej przez czynniki miejscowe. Szkoła ta miałaby być umieszczona w budynku, zajętym obecnie przez żeńskie c. k. seminaryum nauczycielskie.

Lwowska Izba handlowa i przemysłowa ofiaruje na koszt adaptacyi wspomnianego budynku i zakupno zbiorów jednorazowo sumę 10.000 zł. tudzież 1.000 zł. rocznie na utrzymanie. Według otrzymanych informacyi gmina m. Lwowa gotowa jest ofiarować na założenie szkoły jednorazowo 3.000 zł. tudzież 6.000 zł. rocznie na utrzymanie tejże. Wydział krajowy zaś odezwą z dnia 9 listopada 1896 l. 66.541 oświadczył c. k. krajowej Radzie szkolnej gotowość przedstawienia Wysokiemu Sejmowi wniosku o uchwalenie dla projektowanej szkoły subwencji krajowej po 6.000 zł. rocznie poczynawszy od dnia otwarcia zakładu i upraszał o wyjednanie, ażeby Ministerstwo odstąpiło od pierwotnych warunków założenia szkoły, uznało powyższe subwencye za dostateczne i przystąpiło jak najrychlej do zrealizowania projektu. Na tę odezwę Wydział krajowy do dnia zamknięcia niniejszego sprawozdania nie otrzymał odpowiedzi. Wobec tego Wydział krajowy zgodnie z wnioskiem komisji krajowej dla spraw przemysłowych (str. 4 sprawozdania Komisji)

przedstawia wniosek, ażeby Wysoki Sejm ponowił wezwanie do c. k. Rządu o jak najrychlejsze założenie i otwarcie wyższej szkoły handlowej we Lwowie.

E) Sprawy podatkowe.

I. Załatwiając sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji Jana Koteluka z zażaleniem na wymiar i egzekucję podatku zarobkowego z powodu trudnienia się bednarstwem jako przemysłem domowym Wysoki Sejm uchwałą z dnia 8 lutego 1897 odstąpił powyższą petycję c. k. Rządowi z wezwaniem do dokładnego zbadania i zastosowania przepisów ustawowych. Uchwałą tę przy dołączeniu petycji zakomunikowano c. k. Prezydum Namiestnictwa pismem Marszałka krajowego z 8 lutego 1897 l. 1.952.

Petycję zaś Józefa Franczyka o odpisanie mu podatku zarobkowego, przez Wysoki Sejm niezadowolony, Wydział krajowy reskryptem z dnia 17 marca 1897 l. 12.916 przesłał Wydziałowi powiatowemu w Limanowie celem pouczenia petenta o służących mu środkach prawnych.

II. W sprawozdaniu z dnia 13 grudnia 1895 l. 80.581 Wydział krajowy zdał Wysokiemu Sejmowi sprawę o działalności w przedmiocie ochrony przemysłu domowego przed opodatkowaniem, a to w myśl licznych uchwał, które Wysoki Sejm powziął, oraz wskazał na korespondencję w tej sprawie przeprowadzoną w r. 1895 z c. k. Namiestnictwem w szczególności przytoczył odezwę c. k. Namiestnictwa z dnia 4 maja l. 33.827 i odezwę Wydziału krajowego z 4 grudnia 1895 l. 31.391. C. k. Namiestnictwo zastrzegło w powyższej odezwie, że sprawy podatkowe dotyczące się stron prywatnych, należą wyłącznie do zakresu władz skarbowych, o tem samem wyraziło niedwuznacznie życzenie, ażeby Wydział krajowy zaniechał na przyszłość dotychczasowej praktyki w sprawach dotyczących się opodatkowania przemysłu domowego. Wydział krajowy natomiast odezwą wyżej przytoczoną zwrócił uwagę c. k. Prezydum Namiestnictwa na zbawienne skutki dotychczas zupełnie zgodnej działalności Wydziału krajowego i c. k. Prezydum Namiestnictwa w powyższych sprawach oświadczył, że musiałby usprawiedliwić w obec Wysokiego Sejmu zaniechanie dotychczasowej praktyki jako przeciwne intencjom i uchwałom Wys. Sejmu, oraz zapytał, w jaki sposób ma się w przyszłości ułożyć w tej mierze stosunek c. k. Namiestnictwa do Wydziału krajowego, jeżeli ma się i nadal zadość uczynić zgodnym dotychczas intencjom Wys. Sejmu i c. k. Rządu. Do dnia zamknięcia niniejszego sprawozdania nie nadeszła od c. k. Rządu odpowiedź na powyższe pismo. W wypadkach niesłusznego opodatkowania przemysłu domowego Wydział krajowy udawał się i nadal do władz właściwych o interwencję.

III. W myśl ustawy z 11 kwietnia 1893 (Nr. 21 dz. u. i rozp. kr.) Wydział krajowy uwolnił od wszelkich dodatków z wyjątkiem państwowych następujące przedsiębiorstwa przemysłowe a mianowicie:

1) Uchwałą z dnia 3 lutego 1897 l. 81.319 przyznano wspomniane uwolnienie Spółce ślusarskiej w Świątnikach na czas od 1 października 1896 do 30 września 1906.

2) Uchwałą z dnia 3 września 1897 l. 44.940 uwolniono Fabrykę dachówek pod firmą Stanisław Homolacs, Stanisław Żeleński, Władysław Wimmer i Spółka w Kołomyi na czas od dnia 1 stycznia 1897 do 31 grudnia 1906.

3) Uchwałą z dnia 1 października 1897 l. 59.936 przyznano uwolnienie Fabryce emailowanego naczynia metalowego w Dębniakach na czas od 1 kwietnia 1897 do 31 marca 1907.

F) Fundacye utworzone w celach przemysłowych.

Do departamentu Wydziału krajowego, który załatwia sprawy przemysłowe, przydzielone są następujące fundacye, utworzone w celach przemysłowych.

1) Fundacya Franciszka Steczkowskiego z Jasła, przeznaczona dla rzemieślników, którzyby chcieli kształcić się w swym zawodzie za obrębem m. Jasła. Na r. szk. 1897/8

było do rozdania jedno stypendyum z tej fundacji w kwocie 100 zł. Stypendyum to zatrzyma dotychczasowy stypendysta Antoni Kotarba, uczeń c. k. szkoły ślusarskiej w Świątnikach Górnych.

2) Fundacja Stowarzyszenia oszczędności i kredytu urzędników i służby c. k. uprzyw. galic. kolei Karola Ludwika we Lwowie, przeznaczona dla uczniów szkół przemysłowych. Stypendyum w kwocie 50 zł. rocznie zostanie na r. szk. 1897/8 nadane w drodze konkursu.

3. Fundacja Wystawy krajowej rolniczej i przemysłowej we Lwowie z r. 1877, przeznaczona jest dla rzemieślników i przemysłowców, którzy zawodowo w kraju wykształceni, pragną swą wiedzę i naukę uzupełnić za granicą. W roku 1897 były do rozdania dwa stypendya z tej fundacji każde po 400 zł. rocznie. Jedno stypendyum zatrzyma dotychczasowy stypendysta Władysław Polechoński, czeladnik kowalski, na drugie zaś Wydział krajowy ogłosił konkurs z dnia 25 października 1897 l. 66.120, przeznaczając je na podstawie art. VI listu fundacyjnego dla stelmacha.

4) Fundacja imienia Feliksy Maryi dw. im. z hr. Golejewskich Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców pochodzenia polskiego, podejmujących w kraju zawód rękodzielniczy lub przemysłowy. Majątek fundacji wynosił początkowo 100.000 zł. Na powiększenie tego majątku przeznaczyła ś. p. Fundatorka sumę 200.000 zł., na poczet, której z polecenia uniwersalnego spadkobiercy ś. p. Fundatorki J. W. Ordynata Tadeusza Czarkowskiego-Golejewskiego, wpłynęła dnia 19 grudnia 1893 kwota 140.000 zł. Odezwą z dnia 20 lutego 1894 l. 12.447 c. k. Namiestnictwo oznajmiło, że gdy wpłynie suma 200.000 zł. przyrzeczona przez ś. p. Fundatorkę, nie podniesie zarzutu przeciw zmianie pierwotnego listu fundacyjnego według zarysu przez Wydział krajowy ułożonego, odnoszącego się do całej sumy fundacyjnej 300.000 zł. Celem uczynienia zadość warunkowi, od którego c. k. Namiestnictwo uczyniło zależnem wprowadzenie w życie fundacji Wydział krajowy upraszał kilkakrotnie J. W. Ordynata o złożenie reszty z przyrzeczonej sumy w kwocie 60.000 zł. a ostatecznie o oświadczenie, czy odpowiadałoby to jego życzeniu, ażeby fundacja weszła w życie pomimo, że — wbrew pierwotnemu zamiarowi — jej majątek zakładowy wynosi tylko 240.000 zł. zamiast przyrzeczonych 300.000 zł. tudzież ażeby list fundacyjny zeznano na razie tylko co do kapitału fundacyjnego 240.000 zł., co jednak nie przeszkadzałoby późniejszemu uzupełnieniu tego kapitału do wysokości 300.000 zł. W piśmie 23 kwietnia 1897 oświadczył J. W. Ordynat, że zgadza się na aktywowanie fundacji z obecnym kapitałem zakładowym w kwocie 240.000 zł.

W sprawie tej Wydział krajowy odezwą z 17 września 1897 l. 25.340 odniósł się do c. k. Namiestnictwa, jednak do dnia zamknięcia niniejszego sprawozdania nie otrzymał odpowiedzi.

5) Fundacja ś. p. Wincentego Łodzia Ponińskiego dla czeladników rzemieślniczych. Dochody z tej fundacji, posiadającej obecnie kapitał zakładowy w sumie 60.443 zł., przeznaczone są na cztery nierówne premie, dla czeladników rzemieślniczych, którzy urodzili się w kraju i tu przynależą, wyznają religię katolicką, wyuczili się według istniejących przepisów jakiego rzemiosła i mają uzdolnienie i prawną kwalifikację do samoistnego wykonania rzemiosła, jednak z powodu ubóstwa nie mogą założyć warsztatu i wykonywać samoistnie swego rzemiosła. Te premie bywają wypłacane tym czeladnikom, którzy je wyciągnęli z kolei przy losowaniu odbywającym się corocznie dnia 19 lipca. Wypłata odbywała się dotychczas w gotówce bezpośrednio po losowaniu. Losowanie odbywa się w porządku wskazanym wykazem losujących, ułożonym na podstawie uchwał osobnej Komisji dla spraw losowania premii, złożonej z delegatów Wydziału krajowego, Rady m. Lwowa, Magistratu, Izby handlowej, Stowarzyszenia „Skała“ i komisarza rządowego, — a to według wieku przypuszczonych do losowania począwszy od najstarszego wiekiem. Komisya wystawia dla każdego z przypuszczonych do losowania karty legitymacyjne, odsyła je wraz z wszystkimi podaniami ubiegających się o premie i aktami do Magistratu lwowskiego, gdzie każdy w terminie statutem fundacji oznaczonym ma osobiście swą kartę legitymacyjną odebrać.

Fundacja pozostaje od r. 1874 w zarządzie Wydziału krajowego. Liczne spostrzeżenia i doświadczenia poczynione w tym czasie utwierdziły Wydział krajowy w przekonaniu, że urządzenie fundacji i tok czynności, przepisane obowiązującym obecnie statutem fundacji z dnia 12 marca 1874, nie odpowiadają obecnie zamiarom fundatorów i zmienionym stosunkom. To mając na względzie oraz czyniąc zadość licznym żądaniom

Komisji dla spraw losowania, Wydział krajowy wypracował projekt nowego statutu fundacji i odezwą z 30 kwietnia 1897, l. 26.507 przesłał go c. k. Namiestnictwu z prośbą o zatwierdzenie, oraz wykazał, że tak przez wzgląd na wolę fundatora, cel fundacji i dobro ubiegających się o premie, jak w interesie publicznym konieczna jest zmiana obecnie obowiązującego statutu fundacji w następujących kierunkach.

Według dotychczasowej praktyki bywali przypuszczani do losowania czeladnicy, którzy do samoistnego wykonywania przemysłu nie potrzebują zakładać pracowni np. murarze, oraz starcy, którzy już wskutek podeszłego wieku nie są ukwalifikowani do rozpoczęcia i pomyślnego prowadzenia samoistnego warsztatu. Przeprowadzenie czynności przygotowawczych do losowania i samego aktu losowania jest nadzwyczaj utrudnione i kosztuje znacznie więcej — tak z powodu wydatków w gotówce, jak wskutek ubytku w zarobku losujących czeladników — aniżeli wynoszą wylosowane każdego roku premie. Przeprowadzenie losowania wymaga utworzenia w Wydziale krajowym osobnego biura na przeciąg jednego miesiąca każdego roku, w Magistracie lwowskim urzęduje również corocznie przez kilka dni osobne biuro dla spraw losowania z powodu doręczania kart legitymacyjnych przypuszczonym do losowania i rezolucyj odmownych. Jeżeli się zważy, że corocznie zgłasza się do losowania około 1.000 czeladników, a mają osobiście odebrać karty legitymacyjne i osobiście wziąć udział, w losowaniu, to w najpomyślniejszym wypadku kandydat traci wskutek tego dwa dni robocze. Każdy więc taki czeladnik wskutek ubytku w zarobku przez dwa dni i wydatków nienormalnie wysokich przy podobnych sposobnościach traci co najmniej po sześć zł. czyli każdorocznie ponoszą czeladnicy wskutek ubiegania się o premie uszczerbek majątkowy przynajmniej w sumie 6.000 zł. Suma zaś wylosowanych premij wynosi około 2.500 zł. rocznie. Premie te niestety tylko w nader wyjątkowych wypadkach bywały zużytkowane na cel przez fundatora oznaczony t. j. na założenie warsztatów, z reguły szły na marne, a co gorsza stawały się powodem do gorszących nadużyć, zwłaszcza że w myśl statutu bywały wypłacane bezpośrednio po losowaniu publicznem, które odbywa się w obecności około tysiąca losujących, przybywających na nie ze swojemi rodzinami i znajomymi.

Wydział krajowy domagał się przeto w projekcie nowego statutu: a) dokładniejszego określenia tych gałęzi przemysłu, których czeladnicy mają korzystać z premii, względnie oznaczenia tych rzemiosł, które do samoistnego ich wykonywania nie wymagają zakładania i utrzymywania osobnej własnej pracowni; b) ograniczenia wieku ubiegających się o premie najwyżej do 45 lat życia; c) usunięcie postanowienia, że czeladnicy przypuszczeni do losowania losują osobiście, a natomiast wydania postanowienia, że w ich zastępstwie losuje jeden z członków komisji, przezco by usunięto konieczność osobistego odbierania kart legitymacyjnych i zmarnowania przez losujących dwóch dni roboczych; d) usunięcia postanowienia, że wypłata wylosowanych premij ma się odbywać bezpośrednio po odbytem losowaniu i ustanowienia rękojmi, że wylosowane premie będą rzeczywiście użyte na założenie warsztatów.

C. k. Namiestnictwo odezwą z dnia 3. czerwca 1897 l. 47.812 zgodziło się tylko na propozycje pod a) i d); pozostają więc nadal w mocy prawnej nader rażące wadliwości w urzędzeniu fundacji, które Wydział krajowy pragnął usunąć, zwłaszcza postanowieniem projektowanym ad c). Uznając wszakże za nader pożądaną reformę fundacji chociażby w granicach jak je c. k. Namiestnictwo określiło, zeznał nowy statut fundacji w myśl powyższej odezwy i przesłał go odezwą z dnia 16. czerwca 1897 l. 35.340 c. k. Namiestnictwu, które go zatwierdziło dnia 9. lipca 1897 do l. 55.370.

W losowaniu odbytem dnia 19. lipca 1897, wyciągnęli premie następujący czeladnicy: I-szą premię w kwocie 834 zł. Korzanowski Teofil, czeladnik ślusarski, urodzony w roku 1865; II-gą premię w kwocie 695 zł. Prokopowicz Michał, czeladnik szewski, urodzony w r. 1832; III-cią premię w kwocie 556 zł. Panejko Mikołaj, czeladnik szewski, urodzony w r. 1850; IV-tą premię w kwocie 417 zł. Kuczyński Tadeusz, czeladnik kra-
wiecki, urodzony w r. 1850.

Przy wypłatach tych premij zastosowano już postanowienia nowo wydanego statutu.

6) Fundusz na zakupno książek do czytania dla uczniów niższych naukowych zakładów przemysłowych w kraju. Z dobrowolnych składek, zebranych przez c. k. starszego inspektora przemysłowego, p. Arnulfa Nawratila, na urządzenie wystawy ochronnych przyrządów i dobroczynnych urządzeń dla robotników na wystawie krajowej w roku 1894 pozostała nie wydana na ten cel reszta w kwocie

1.219 zł., którą p. Arnulf Nawratil złożył w kasie krajowej do rozporządzenia Wydziału krajowego. Odsetki od tego kapitału przeznaczone na cel wyżej wymieniony.

Z dochodów za rok 1896 zakupiono książki do czytania dla szkoły hafciarskiej w Makowie, warsztatów szewskich w Starym Sączu i Witkowie, tudzież dla warsztatu powroźniczego w Radymnie.

Na podstawie powyższego wywodu Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłu krajowego z dnia 30. listopada 1897 roku L. 75.421 i dołączone do niego sprawozdanie z czynności Komisji krajowej dla spraw przemysłowych.
2. Kredyt w kwocie 7.000 zł., wstawiony do budżetu krajowego na rok 1897 jako pierwsza rata dotacji krajowej na urządzenie tkactwa mechanicznego w krajowej szkole tkackiej w Krośnie, uchwalonej na posiedzeniu sejmowym z dnia 6. lutego 1897, Sejm przedłuża na rok 1898, upoważnia Wydział krajowy do użycia tej kwoty na cel wymieniony do końca roku budżetowego 1898, — oraz poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby drugą ratę powyższej dotacji w kwocie 8.000 zł. wstawił do prelininarza budżetu krajowego na r. 1899.
3. Sejm przeznacza do rozporządzenia Wydziału krajowego:
 - a) kwotę 3.000 zł. tytułem bezprocentowej pożyczki dla powiatu śniatyńskiego na zakupno realności celem umieszczenia w niej krajowej szkoły koszykarskiej w Dzurowie;
 - b) kwotę 4.000 zł. tytułem bezzwrotnego zasiłku dla Towarzystwa tkackiego w Glinianach na wystawienie budynku dla tamtejszego krajowego naukowego warsztatu tkackiego według wskazówek i wymagań Wydziału krajowego;
 - c) kwotę 3.300 zł. tytułem jednorazowego zasiłku na zbudowanie drogi dojazdowej od powiatowego gościńca do krajowej szkoły sukienniczej w Rakuszawie;
 - d) kredyt do wysokości 500 zł. celem dopomożenia gminie Kalwarii Zebrzydowskiej do pokrycia kosztów zakupna gruntu niezbędnego dla rozszerzenia realności tamtejszej krajowej szkoły stolarskiej.
4. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby przystąpił jak najrychlej do założenia i otwarcia c. k. wyższej szkoły handlowej we Lwowie.
5. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby czuwał energicznie nad ściśłem wykonywaniem przepisów dotyczących się posyłania uczniów warsztatowych na naukę uzupełniającą, oraz pouczał majstrów i uczniów, jakie skutki prawne w myśl noweli do ustawy przemysłowej z d. 23. lutego 1897 ściągają na siebie w razie niedopełnienia tego obowiązku.
6. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby udzielał wyższych zasiłków ze skarbu państwa na utrzymanie krajowych szkół zawodowych.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomerji wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 30go listopada 1897.

Marszałek krajowy:
S. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Tadeusz Romanowicz, w. r.
Członek Wydziału krajowego.

SPRAWOZDANIE

z czynności

Komisji krajowej dla spraw przemysłowych

za czas od 1. grudnia 1896 do 15. listopada 1897.

LWÓW.

Z drukarni i litografii Pillera i Sp.

1897.

Wysoki Wydział Krajowy!

Komisya krajowa dla spraw przemysłowych, rozpoczynając w szerszym gronie swe czynności, spostrzegła z końcem roku ubiegłego, że na podstawie dotychczasowego Regulaminu z r. 1888 rozdział i załatwianie spraw będą zawsze utrudnione, lub ustanowione Regulaminem stałe Komisyje wewnętrzne musiałyby być, jak i w latach ubiegłych, bezczynne. Przystąpiła tedy Komisya, w ślad za dokonaniem już wzmocnieniem swej sekcji administracyjnej, do rozpatrzenia całego Regulaminu i przeprowadzając w nim zmiany, przedstawiła nowy Regulamin Wys. Wydziałowi do zatwierdzenia. Wysoki Wydział, pismem z d. 19. lutego b. r. L. 9409. przyjął do wiadomości przeprowadzone zmiany i zatwierdził nowy Regulamin wedle osnowy, którą się tu ./. w całości załącza.

./.
Aleg. I.

Zmiany Regulaminu odnoszą się głównie do usunięcia podziału całej Komisji na dwie komisje specjalne, a to dla spraw przemysłu domowego i dla spraw przemysłu rękodzielniczego. Podział ten okazał się niewłaściwym, bo rozdzielał dwa typy przemysłowej pracy, które w praktyce zbyt często się łączą i wzajemnie na siebie oddziałują. Nadto rozpraszało się w ten sposób działanie czysto administracyjnej natury, które wymaga ześrodkowania i sprężystości. Gdy więc wzmocnionej do dziewięciu członków Sekcji administracyjnej poruczone zostało załatwianie spraw w zastępstwie Komisji pełnej w granicach Regulaminem bliżej określonych, uważano za wskazane, ażeby wszystko, co ma cechę administracyjną i nie jest wyłącznie przedmiotem fachowym, przekazano tej jednej stałej Sekcji do przygotowywania i załatwiania, zastrzegając równocześnie, aby dla spraw zasadniczych, rozleglejszych, natury naukowej lub ściśle fachowej, powoływane być mogły specjalne komisje czasowe, składane tak z członków Komisji jak i ze znawców poza obrębem Komisji stojących.

Celem należytego nadzoru nad nauką i pracą warsztatową w szkołach przemysłowych, uchwaliła Komisya „Regulamin, dotyczący się wizytowania krajowych szkół przemysłowych i zakładów naukowych z funduszu krajowego subwencyonowanych“. Podajemy w załączeniu ./. całą osnowę rzeczonego Regulaminu, który rozporządzeniem Wys. Wydziału krajowego z d. 16 kwietnia b. r. L. 22 077 został zatwierdzony. Wizytacje szkół przemysłowych były w roku b. znacznie liczniejsze i przyczyniły się niewątpliwie do ożywienia i podniesienia stanu zakładów tej kategorii. Odbývają się też coraz częstsze lustracje administracyjne szkół przemysł. uzupełniających i zawodowych, zarządzane przez Wys. Wydział krajowy z wielką dla tych szkół korzyścią.

./.
Aleg. II.

Komisya w nowym swym składzie, pragnąc pod względem rozdawnictwa pożyczek na cele przemysłowe nawiązać swe działanie do lat ubiegłych, uczuła potrzebę należytego rozpatrzenia się w dotychczasowych obrotach przeznaczonego na pożyczki funduszu przemysłowego i wytknięcia sobie pewnych zasad, którychby się w dalszem zalecaniu próśb o pożyczki trzymać należało. Okazało to się tem potrzebniejsze, że krajowy fundusz przemysłowy wynosi już obecnie przeszło pół miliona złr. w. a., że zatem dozwala nie tylko na przychodzenie w pomoc drobnemu przemysłowi rękodzielniczemu, lecz także na zasilanie, przynajmniej do pewnego stopnia, tanim kapitałem podejmowanych w kraju przedsiębiorstw fabrycznych,

W tym celu wybrała Komisya z łona swego specjalną komisję, złożoną z p. W. Biechońskiego, dr. H. Kolischera i J. Rottera, a dawszy jej do rozporządzenia akta Komisji, zestawienia przez Sekretaryat Komisji dokonane i wyjaśnienia, których mógł udzielić referent spraw pożyczkowych w Komisji dr. A. Zgórski, poruciła jej zbadać obroty funduszu przemysłowego za całe dziesięciolecie t. j. od r. 1887 i przedstawienie programowych wniosków co do dalszego rozdawnictwa pożyczek z funduszu przemysłowego.

Elaborat tej Komisji, po opuszczeniu specjalnych zestawień imiennych, pozwa-
lamy sobie przedłożyć w załączeniu /, zaznaczając, że końcowe wnioski elaboratu
Aleg. III. zostały przez Komisję przyjęte i służą jej za wytyczną przy rozpatrywaniu podań
o pożyczki i przedstawianiu Wysokiemu Wydziałowi wniosków na udzielenie tychże.

Poza działaniem w kierunku popierania przemysłu, zwróciła także Komisya uwagę swą na popieranie spraw handlowych w kraju, a w szczególności na tak potrzebne w stosunkach naszych handlowe wykształcenie młodzieży. Już zatem na rok 1897 przedstawiła Komisya wniosek podniesienia krydytu na stypendya dla młodzieży, pragnącej się poświęcać studjom handlowym, a w projekcie preliminarza na rok 1897 i obecnie przedłożonym na rok 1898 wstawia poważniejszą kwotę jako zasiłek na zamierzone przez rząd otwarcie wyższej szkoły handlowej we Lwowie, uważając utworzenie tego zakładu za naglące. Gdy jednak c. k. rząd, pomimo, że i w preliminarzu państwowym na rok b. odpowiednia kwota na urządzenie pomienionej szkoły była wstawioną, z otwarciem jej zwleka, uprasza Komisya w końcowych wnioskach, aby Wysoki Sejm zaważać raczył c. k. rząd do jak najrychlejszego otwarcia c. k. wyższej szkoły handlowej we Lwowie. Komisya pragnie również przyczynić się praktycznemi zarządzeniami do należytego zorganizowania i ożywienia handlu, przynajmniej w zakresie zbytu tych artykułów krajowego przemysłu, których produkcya za wpływem utrzymywanych przez kraj szkół zawodowych wzmagają się i udoskonala. To dało powód, że działając w imieniu krajowego funduszu przemysłowego, spowodowała Komisya Wysoki Wydział jeszcze w r. 1891, aby przystąpił do galic. akcyjnego Towarzystwa handlowego z kwotą 50.000 zł., że wspierała wedle możliwości utworzony przez to Towarzystwo Bazar krajowy, że udziela również pomocy Towarzystwu Zachęty przemysłu krajowego na utrzymanie „Nieustającej Wystawy okazów przemysłu krajowego“ i w ogóle popiera wszelkie usiłowania, mające na celu wprowadzenie handlu w kraju naszym na racjonalniejsze tory.

Do szeregu tych usiłowań, odnosi się również jedna pozycja w przedkładającym się obecnie preliminarzu wydatków na cele przemysłowe na rok 1898.

Nie ulega wątpliwości, że już to przez pomnożenie się szkół zawodowych w pewnych kategoriach przemysłu, jak n. p. tkactwo i koszykarstwo, i przez powolne osiedlanie się w kraju wychowanców tych szkół z własnymi warsztatami, wzmagają produkcya przemysłowa w pewnych kierunkach tak, że w razie należytego zorganizowania zbytu, mogłaby nawet większym wymaganiom handlowym uczynić zadość. Środki, które dotychczas w tym celu przedsiębrano, nie są dostateczne. Spółki zawodowe, połączone ze szkołami fachowemi, są zbyt rozrzucone, zbyt słabe i nie rozporządzają siłami, pod względem handlowym tak wykształconemi, aby mogły pożytecznie współdziałać. To też handel przedmiotami przemysłu, które w tych szkołach i obok nich są wyrabiane, wymaga jeszcze specjalnej opieki, a w szczególności scentralizowania wszelkich informacyi co do zakresu produkcji i źródeł zbytu. Komisya mniema, iż cel ten da się najłatwiej osiągnąć przez krajową agencję handlową, która miałaby obowiązkiem pod kontrolą Komisji, stan produkcji przemysłowej we wskazanych miejscowościach szczegółowo badać, zapasy wyrobów utrzymywać w ciągłej ewidencji, wyszukiwać dla nich najkorzystniejsze miejsca zbytu w kraju i za granicą, dostarczać pod tym względem wskazówek i pośredniczyć w zbycie, wskazywać nareszcie na pod-

stawie praktyki handlowej, gdzie i co w danej gałęzi przemysłu powinno być przede-wszystkiem wyrabiane, ażeby łatwy mogło znaleźć odbyt i przynosiło wytwórcom jak największe korzyści.

Czynność taka, należycie zorganizowana i korzystająca z poparcia władz, mogłaby w swoim czasie dać nawet przyzwoite utrzymanie agentowi, któremu i negocjacje przynosić powinny pewien dochód z odsetek za pośrednictwo w sprzedaży. Nie sądzi wszakże Komisya, aby już dziś, bez zabezpieczenia jakiegoś minimum na koszt utrzymania i objazdów, można było na stanowisko agenta handlowego znaleźć należycie pod względem handlowym wykształconą siłę. To dało Komisji powód, iż wstawiła na ten cel w projekcie preliminarza na r. 1898 kwotę 1.200 zł. i prosi o jej utrzymanie.

Przechodzimy obecnie do poszczególnych działów sprawozdania, dotyczących się szkolnictwa przemysłowego.

I. Szkoły przemysłowe uzupełniające.

Jaką jest ilość obecna szkół przemysłowych uzupełniających, w których miejscowościach, ile w ubiegłym roku szkolnym liczyły uczniów i nauczycieli, do jakich rzemiosł należeli zapisani uczniowie, jaki był wynik ich klasyfikacji i jaka kwota preliniowana była w r. 1897 na utrzymanie rzeczonych szkół ze źródeł miejscowych, funduszy powiatowych, skarbu krajowego i skarbu państwa, nie wliczając w to wartości dostarczonych przez gminy lokalów, opału, oświetlenie i obsługi, wykazują załączone tu trzy tabele statystyczne.

Do objętych niemi 46 szkół, które były już przez cały ubiegły rok szkolny w ruchu, przybyła w ciągu b. r. jeszcze jedna szkoła, a mianowicie w Myślenicach. Została ona na podstawie normalnego statutu szkół przemysłowych uzupełniających urządzoną i dwoma klasami, jedną kursu przygotowawczego i I. klasą kursu przemysłowego dnia 17. września b. r. otwartą.

Gmina miasta Myślenie zobowiązała się uchwałą z d. 5. maja b. r. dostarczać szkole bezpłatnie potrzebnego lokalu (w budynku miejscowej szkoły ludowej), opału, oświetlenia i obsługi, oraz wypłacać rocznie 200 zł. na utrzymanie szkoły. Tożsamo 200 zł. na ten cel zobowiązała się dodawać rocznie Myślenicka Rada powiatowa z funduszy powiatu.

W skład Wydziału szkolnego wchodzi: Adwokat krajowy, Dr. Mikołaj Klaukurka, burmistrz, jako przewodniczący, pp. Ignacy Gorączko i Emil Schünke delegaci gminy, p. Gustaw Klemensiewicz, delegat Wydziału krajowego, p. Ludwik de Saulenfels Seeling, delegat Wydziału powiatowego, p. Stanisław Kominkowski, kierownik szkoły. Grono nauczycielskie stanowią: p. S. Kominkowski, kierownik i dla nauki rachunków, ks. Stanisław Żura, nauczyciel religii, p. Jan Biba, nauczyciel miejscowej szkoły 5-klasowej dla języka polskiego, p. Emil Schünke tymczasowo dla nauki rysunków.

Plan nauki obejmuje na kursie przygotowawczym 8, w klasie I. kursu przemysłowego 9 godzin tygodniowo t. j. w poniedziałki i środy od godz. 7. do 9. wieczorem, w piątki od godz. 6. do 9. wieczorem, a w niedziele od godz. 10. do 12. przedpołudniem.

Potrzebne na utrzymanie tej szkoły zasiłki z funduszy krajowych i ze skarbu państwa zostały już do projektu preliminarza na r. 1898 wprowadzone.

Druga szkoła przemysłowa uzupełniająca w Przemyśle, na przedmieściu Lwowskim, o której prowizorycznem urządzeniu wspomniano w sprawozdaniu Komisji za rok ubiegły, została z początkiem roku szkolnego 1897/8 zaprowadzoną już jako zakład stały, gdyż wymagała tego rozległość i ilość młodzieży rękodzielniczej, zapisującej się na naukę. Stoi ona pod zarządem tego samego Wydziału szkolnego, który pierwszą szkołą zawiaduje.

/.
Aleg.
IV, V, VI.

Kurs handlowy przy szkole przemysłowej uzupełniającej w Białej, którego urządzenie było już w ubiegłym roku zadecydowane, wszedł dopiero w październiku b. roku w życie. Organizacja jego opiera się na specjalnym statucie, wzorowanym na podstawie normalnego statutu, przepisanego przez Wys. c. k. Ministerstwo dla szkół tej kategorii, a przedłożonym przez reprezentację m. Białej. Pierwotnie dążyła reprezentacja do tego, aby językiem wykładowym na tym kursie był wyłącznie język niemiecki. Gdy jednakże z wykazu zapisanych już uczniów wynikało, że pomiędzy zapisanymi była znaczna ilość uczniów, których językiem ojczystym i towarzyskim jest polski, zastrzegła Komisya, aby nauka, podobnie jak w szkole przemysłowej, była utrakwistyczną.

Fundusz krajowy przyczynia się stale znaczniejszemi kwotami do urządzania kursów, mających na celu należyte dopełnienie wykształcenia nauczycieli, zajętych w szkołach przemysłowych uzupełniających. Ubiegłych lat odnosiło się to wyłącznie do wykształcenia sił nauczycielskich dla nauki rysunków w rzeczonych szkołach, a kursa wakacyjne były w tym celu urządzone przy c. k. wyższych szkołach przemysłowych we Lwowie i Krakowie. Gdy liczba potrzebnych nauczycieli rysunków została na razie skompletowana, przystąpiono do urządzenia kursu, mającego na celu należyte obznajomienie nauczycieli ze specjalnym zakresem i metodą udzielania stylistyki i buchalteryi. Kurs taki odbył się w czasie wakacyjnym w c. k. wyższej szkole przemysłowej w Krakowie. Wzięło w nim udział 30 nauczycieli szkół ludowych, którym wypłacono tytułem zasiłków z funduszu krajowego 1.450 zł w. a.

Komisya zwróciła także uwagę na konieczność uzupełniania lekturą prywatną nauki w szkołach przemysłowych. Gdy zaś tylko gdzieś są małe biblioteczki, zbierane przysgodnie z różnych źródeł, postanowiła z kredytu na środki naukowe wyposażyć szkoły przemysłowe w księgozbiorki, złożone z dziełek, mogących przynieść pożytek młodzieży czytającej i wpłynąć na ich ogólne wykształcenie. Rozesłano tedy trzydziestu szkołom przemysłowym uzupełniającym i 20 szkołom zawodowym księgozbiorki, z których każdy mieści 92 tomów i tomików z poleceniem, aby wciągnięto je do inwentarza szkolnego jako bibliotekę szkolną i wypożyczano je uczniom do czytania. Obok dziełek treści religijnej i dostępnych dla młodzieży rękodzielniczej rzeczy naukowych i ekonomicznych, w które, niestety, literatura nasza nie bardzo obfituje, wprowadzono do rzeczonych księgozbiorków także dzieła, które mogą wpływać na wychowanie obywatelskie i kształcić uczucie piękna, jak n. p. poezye Mickiewicza, Trylogię Sienkiewicza, powieści historyczne J. I. Kraszewskiego i inne. Na zakupno rzeczonych księgozbiorków i oprawę książek wydano 1.500 zł w. a.

Wynik nauki w szkołach przemysłowych uzupełniających, o ile może on znaleźć wyraz w zestawieniu cyfr statystycznych i porównaniu ich z cyframi z lat ubiegłych, jest o tyle zadowalniającym, że w całym tym dziale szkolnictwa widać stały, acz powolny postęp

W roku szkolnym 1895/6 liczono w szkołach przemysłowych uzupełniających w całym kraju 5.165 uczniów, w r. 1896/7 wzrosła ta cyfra do 5.540, wykazuje przeto 375 uczniów więcej. Na pomnożenie to wpłynęło przedewszystkiem otwarcie dwóch nowych szkół (w Kaluszu i Żywcu), które dopiero w jesieni r. 1896 weszły w życie i przysporzyły 177 nowych uczniów; reszta nadwyżki wynika z podniesienia się liczby uczniów zapisanych w szkołach dawniejszych i jest polepszeniem frekwencji o $3\frac{1}{2}\%$.

Na 5.165 zapisanych liczono w 1895/6 r. 3.819 klasyfikowanych tj. 74%, w r. 1896/7 zaś, na ogół zapisanych 5.540, klasyfikowano 3.950 uczniów, t. j. tylko 71%. Świadczy to, że po pierwszym zapisaniu ucznia do szkoły, frekwencja była jeszcze mniej regularna, niż w roku poprzednim. Pocieszającym jest wszakże porównanie dalsze. Oto w r. 1895/6 na liczbę 3.819 klasyfikowanych było 1.074 uczniów z postępem niedostatecznym, tj. 28%, w roku ubiegłym zaś na 3.950 klasyfikowanych, przypada jedynie 912 uczniów z postępem niedostatecznym, tj. tylko 23%. W porównaniu z ogółem 5.165 zapisanych wypada w r. 1895/6 tylko 2.745, tj. 53% takich, któ-

rzy wykazali postęp bardzo dobry, dobry, lub dostateczny, w r. 1896/7 zaś na ogół 5.540 zapisanych, wypada 3 038 uczniów, a więc 55% takich, którzy korzyść z nauki odnieśli.

Należy przypuścić, że w miarę rozwoju szkół przemysłowych uzupełniających i postępującej ciągle wprawy nauczycieli w tym dziale szkolnictwa, wzmagają się także wymagania stawiane do uczniów, że przeto klasyfikowanie ich staje się coraz surowszem. Jeżeli mimo to spada procent takich uczniów, których postęp uznanym zostaje za niedostateczny, a wzrasta liczba klasyfikowanych z cenzurami bardzo dobrą, dobrą i dostateczną, to należy stąd wywnioskować, że wyniki nauki są lepsze, że przeto w całym zakresie szkół przemysłowych uzupełniających sprawdzić wypada pocieszający postęp.

Nieregularne zapisywanie się i uczęszczanie młodzieży rękodzielniczej na naukę do szkół przemysłowych uzupełniających, jest zawsze jeszcze bardzo ujemną stroną tych szkół. Narzekania zarządów szkolnych na małą w tej mierze pomoc ze strony korporacji i władz przemysłowych, są bezustanne, pomimo, że i w roku bieżącym, w skutek rezolucyi Wys. Sejmu z d. 8. lutego b. r., wezwało c. k. Namiestnictwo ponownie władze przemysłowe okólnikiem z d. 19. maja 1897 L. 43.301, który tu załączamy, ^{1/} do energicznego w tym kierunku działania.

W b. roku nastąpiła w tym względzie znaczna zmiana stosunków. Do obowiązującej ustawy przemysłowej przybyła nowela z d. 23. lutego 1897 (Dz. p. p. Nr. 63), która poczęła obowiązywać z d. 23. maja b. r., a mieści w sobie zaostżenia obowiązku uczęszczania na uzupełniającą naukę dla uczniów rękodzielniczych. W szczególności w dodatkowych paragrafach do §§. 99, 100 i 137 ustawy przemysłowej wskazano majstrom, pod zagrożeniem kar pieniężnych, a nawet odjęcia prawa trzymania terminatorów, iż są obowiązani zostawić uczniom warsztatowym czas na uczęszczanie na naukę przemysłową, przynaglać ich do tego i czuwać, aby regularnie na naukę chodzili — terminatorom zaś, którzyby z własnej winy naukę tę zaniedbywali, zagrożono przydłużeniem czasu terminowania. Byłoby przeto wskazane, ażeby władze przemysłowe nie tylko jak dotąd upominały majstrów do posyłania terminatorów na naukę przemysłową, lecz wydały do korporacji przemysłowych i poszczególnych majstrów okólniki, pouczające ich dokładnie o ciążących na nich w tym względzie obowiązkach wedle postanowień noweli z d. 23. lutego 1897 i wkraczały z całą stanowczością z zastosowaniem przepisanych ustawą kar za niedopełnianie tychże. Wysoki Wydział raczy wyjednać, ażeby Wysoki Sejm powziął uchwałę, wzywającą rząd do energiczniejszego czuwania nad wykonaniem przepisów, dotyczących się uzupełniającego kształcenia terminatorów.

Chcąc zabezpieczyć szkołom przemysłowym uzupełniającym i na r. 1898 dostateczne zasiłki ze skarbu państwa, przedstawiła Komisya już w kwietniu b. r., a mianowicie w odezwie z d. 17. kwietnia 1897 L. 280 na ręce c. k. Rady szkolnej krajowej potrzeby tych szkół, domagając się od państwa kwoty 25.400 zł. w. a., tj. o 1.140 zł. wyższej, niż w roku ubiegłym.

Dalsze szczegóły, odnoszące się do szkół przemysłowych uzupełniających, zestawiamy poniżej*).

1. Biała.

Szkoła składała się z 2 klas kursu przygotowawczego i 2 klas kursu przemysłowego. Nauka odbywała się w poniedziałki, wtorki, czwartki i piątki wieczorem i w niedzielę przedpołudniem, a obejmowała w 1-ej klasie kursu przemysłowego 10, w innych klasach obu kursów po 9 godzin tygodniowo. Jedyna to jest szkoła, w której

*) Ze względu na mnożący się materiał, będziemy na przyszłość wyciągi ze sprawozdań szkół poszczególnych dedawali jako alegat do sprawozdania ogólnego.

są oddziały z językiem wykładowym niemieckim. Sprawozdanie ogłaszane jest w obu tych językach, przy zamknięciu roku szkolnego przemawiano po polsku i po niemiecku.

„Karność młodzieży — czytamy w sprawozdaniu — była, pomimo różnicy wyznania i narodowości, tak w szkole jakoteż i poza szkołą zupełnie odpowiednią. Frekwencja uczniów była w porze jesiennej i zimowej regularna, od miesiąca marca zaś mniej zadowalniająca. Nadmienić należy, że na naukę uczęszczało dobrowolnie 32 robotników fabrycznych z Białej i z okolicy“.

Skład Wydziału szkolnego: Dr. Jan Rosner, adwokat i burmistrz miasta, przewodniczący. Franciszek Vogt, fabrykant i przewodniczący rady szkolnej miejscowej, delegat kasy oszczędności bialskiej, zastępca przewodniczącego. Dr. Herman Czecz de Lindenwald, poseł do Rady państwa i prezes Rady powiatowej bialskiej, delegat Wydziału krajowego. Ks. Józef Hammerlak, kanonik i proboszcz miejscowy, wiceprezes Rady powiatowej bialskiej, delegat Rady powiatowej. Samuel Fränkel, fabrykant likierów, członek i delegat Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie. Maksymilian Schmeja, inżynier i radny miasta, delegat Rady gminnej. Franciszek Schlee, kupiec i radny miasta, delegat Rady gminnej. Józef Wiśniowski, dyrektor szkoły wydziałowej męskiej i żeńskiej, kierownik szkoły przemysłowej uzupełniającej.

Skład grona nauczycielskiego: Józef Wiśniowski, dyrektor szkoły wydziałowej męskiej i żeńskiej, prowadził kierownictwo zakładu i uczył rachunków przemysłowych i buchalteryi w II. kursie przemysłowym uzupełniającym. Ks. Oskar Czyżewski, wikary miejscowy, uczył religii rz. kat. w oddziale niemieckim. Ks. Jakób Kamieński, wikary miejscowy, uczył religii kat. w oddziale polskim. Franciszek Farny, egz. nauczyciel wydziałowy, uczył rysunków w I. i stylistyki w II. kursie uzupełniającym. Roman Dworzański, egz. nauczyciel do szkół niższych realnych, uczył stylistyki i rachunków w I kursie uzupełniającym. Józef Pindur, egz. nauczyciel wydziałowy i absolwent kursu rysunkowego we Lwowie, uczył rysunków zawodowych w II. kursie uzup. Jan Broszkiewicz, nauczyciel ludowy, uczył języka polskiego i niemieckiego w II. kursie przygotowawczym. Jan Dudziński nauczyciel ludowy, uczył rachunków w I. i II. kursie przygotowawczym i rysunków w II. kursie przygotowawczym. Karol Rudnicki, nauczyciel ludowy, uczył języka polskiego i niemieckiego w I. kursie przygotowawczym. Jan Parzyk, egz. nauczyciel ludowy, uczył języka niemieckiego w I. kursie uzupełniającym i rysunków w I. kursie przygotowawczym.

2. Bochnia.

Szkoła składa się z jednej klasy kursu przygotowawczego i 2 klas kursu przemysłowego. Na kurs przygotowawczy przyjmowano uczniów, którzy nie ukończyli 4-ej klasy szkoły ludowej, do I. klasy kursu przemysłowego takich, którzy się wykazali ukończeniem 4-ej lub wyżej klasy szkoły ludowej. Nauka obejmowała po 10 godzin w każdej klasie i była udzielana w poniedziałki, wtorki, środy, czwartki, i piątki od godz. 7-9 wieczorem i w niedziele od godz. 9-11. przedpołudniem.

Skład Wydziału szkolnego: Dr. Ferdynand Maiss, burmistrz, jako przewodniczący, Dr. Józef Trybulec, delegat Wydziału krajowego, Dr. A. L. Serafiński i Władysław Pisz, delegaci Rady miejskiej. Jędrzej Pawulski, reprezentant przemysłowców. Jan Różański, kierownik szkoły 6-klasowej męskiej, kierownik uzup. szkoły przemysłowej.

Skład grona nauczycielskiego: Jan Różański, kierownik szkoły 6-klasowej męskiej, uczył rysunków wolnoręcznych, geometrycznych i zawodowych w kl. I. i II. kursu przemysłowego, tygodniowo 8. godzin. Ks. Andrzej Biliński, katecheta szkoły 6-klasowej męskiej, uczył religii rzym. kat. we wszystkich klasach, tygodniowo razem z egzortą 3. godziny. Michał Szklarz, c. k. profesor gimnazjalny uczył rachunków, stylistyki przemysłowej i buchalteryi w kl. I. i II. kursu przemysłowego, tygodniowo 7.

godzin. Antoni Broszkiewicz, nauczyciel 6-klasowej szkoły męskiej, uczył rysunków wolnoręcznych na kursie przygotowawczym, tygodniowo 3. godziny. Wiktoryn Hostynek, naucz. 6-klasowej szkoły męskiej, uczył rachunków na kursie przygotowawczym, tygodniowo 2. godziny. Józef Kozłowski, naucz. 4-klasowej szkoły męskiej, uczył języka polskiego na kursie przygotowawczym, tygodniowo 3. godziny. Jan Łukowski, naucz. szkoły 4-klasowej męskiej, uczył języka polskiego w kl. I. i II. kursu przemysłowego, tygodniowo 3. godziny. Sylwester Panczakiewicz, naucz. szkoły 6-klasowej męskiej, uczył kaligrafii na kursie przygotowawczym, tygodniowo 1. godzinę.

3. Brody.

Szkoła składa się z jednej klasy kursu przygotowawczego i 2. klas kursu przemysłowego. Przeważna część uczniów należy do wyznania mojżeszowego.

Skład Wydziału szkolnego: Michał Kulak, burmistrz jako przewodniczący, Łazarz Bloch, Józef Teuwin, Feliks West, delegaci Izby handlowej i przemysłowej, Oktaw Sala, delegat Rady powiatowej, Stanisław Kapłański, kierownik szkoły ludowej i przemysłowej.

Skład grona nauczycielskiego: Stanisław Kapłański, kierownik, Ks. A. Dobrowolski, nauczyciel religii rz. kat. Ks. Jan Dawidowicz nauczyciel religii grecko kat., Aron Friedmann, naucz. religii mojżeszowej, Józef Klotzek naucz. gimn. dla języka niemieckiego na kursie przemysłowym, Wilhelm Kuczera, naucz. gimn. dla rachunków na kursie przem., Jan Gawlikowski, supl. gimn. dla języka polskiego na kursie przem., Józef Teuwin, naucz. sz. lud. dla języka niemieckiego na kursie przygotowawczym, Filip Aszkenazy, naucz. lud., dla języka polsk. na kursie przygotow., Grzegorz Onufrow naucz. szk. lud. dla rysunków, Włodzimierz Borkowski naucz. szk. lud. dla rachunków na kursie przygotowawczym.

4. Brzeżany.

Szkoła składa się z dwu klas kursu przygotowawczego i 2 klas kursu przemysłowego. Nauka odbywała się w poniedziałki, wtorki i czwartki w zimie od godz. 6—8 w lecie od 7—9 wieczorem i w niedziele od godz. 9—1 w południe. Konferencye odbywali nauczyciele co dwa miesiące.

Uczęszczanie było w ogóle tylko w zimowych miesiącach regularne -- począwszy od marca przeważnie nieregularne.

„Przyczynę nieregularnej frekwencji — czytamy w sprawozdaniu — upatruje Zarząd szkoły w tej okoliczności, że pracodawcy, szczególnie mając pilną robotę, zatrzymują terminatorów (zwłaszcza, gdy jest tylko jeden) w domu, albo wysyłają ich tylko w niedzielę i poniedziałki do szkoły — dalej, że w niedzielę używają ich do nadzwyczajnych posług i posylek, w końcu, że mimo popierania intencji szkoły ze strony c. k. Starostwa, nie czują przycisku, że najskuteczniejszym środkiem do uregulowania frekwencji byłoby wydanie rozporządzenia, aby w mieście, gdzie istnieje szkoła przemysłowa uzupełniająca, nie wyzwalano terminatora, który nie ukończył nauki w tej szkole”.

Skład wydziału szkolnego: Edmund Hiolski, burmistrz, jako przewodniczący. Dr. Albert Zauderer prymaryusz szpitala, delegat Rady powiatowej (zastępca przewodniczącego i skarbnik). Stanisław Radecki delegat Rady miejskiej. Mikołaj Baczynski profesor gimn., kierownik szkoły. Paweł Ogonowski, delegat Rady miejskiej.

Skład grona nauczycielskiego: Mikołaj Baczynski, kierownik, uczył stylistyki w II. klasie kursu przemysłowego. Ks. Walenty Dubiel katecheta rz. kat. Ks. Sadowski Mikołaj katecheta gr. kat. Tadeusz Cwojdzinski c. k. prof. gimn., uczył rachunków w I. i II. kl. kursu przem. i buchalteryi w II. kl. kursu przem.

Ludwik Podhalec kierownik 5. kl. szkoły lud., uczył języka polskiego w I. II. kl., kursu przemysł., i stylistyki w I. kl. kursu przem. Jan Wojciechowski starszy naucz. szkół lud., uczył języka polskiego w II. kl. kursu przyg. Józef Bazylewski starszy naucz. szkół lud., uczył rachunków w I. i II. klasie kursu przyg. Tomasz Błaszkiewicz naucz. szkół lud., uczył języka polskiego w I. klasie kursu przyg. Józef Bielawski naucz. szkół lud., uczył języka ruskiego w II. kl. kursu przyg. i kaligrafii w II. klasie kursu przyg. i w I. i II. kl. kursu przem. Kalikst Lewandowski naucz. szkół lud., uczył rysunków we wszystkich klasach. Hersch Salater naucz. religii mojżeszowej.

5. Buczacz.

Szkoła, założona dopiero w r. 1895/6, miała 1 klasę kursu przygotowawczego i 2 klasy kursu przemysłowego. Znaczna część uczniów w tej szkole stanowi młodzież terminatorską wyznania mojżeszowego. Frekwencya nie była regularną. Od nauki, wskutek niezapisania się lub nieregularnej frekwencji, uchylała się przeważnie młodzież terminatorska, pracująca u majstrów chrześcijańskich. I tu zarząd szkoły uważa za konieczne wydane przepisu, ażeby uczeń, który nie ukończył szkoły przemysłowej uzupełniającej, nie mógł być wyzwolony.

Skład Wydziału szkolnego: Bernard Stern, burmistrz, jako przewodniczący. Franciszek Zych, dyrektor c. k. gimnazjum, delegat Wydziału krajowego, Dr. Edward Krzyżanowski, delegat Wydziału powiatowego, Józef Lewicki delegat Izby handlowej Aleksander Janicki i Franciszek Gutowski, delegaci gminy, Hilary Saliterman delegat stowarzyszenia rzemieślników, Józef Skowroński kierownik szkoły.

Skład grona nauczycielskiego: Józef Skowroński kierownik szkoły i dla języka polskiego, Romuald Łabęcki dla rysunków, Jan Minticz dla języka polskiego, Paweł Banach dla rysunków na kursie przygotow. i języka polskiego w klasie I. kursu przem., Michał Wiszniewski dla rachunków, Kazimierz Sokołowski dla rachunków, ks. Ignacy Rakszyński dla nauki religii rz. kat. ks. Włodzimierz Łotocki dla religii gr. kat., Mojżesz Friedmann, dla religii mojżeszowej.

6. Drohobycz.

Szkoła składa się z 1 klasy kursu przygotowawczego i 2 klas kursu przemysłowego.

„Z zadowoleniem zaznaczyć wypada — pisze kierownik szkoły — że frekwencya uczniów, zwłaszcza drugiego roku kursu przemysłowego, była dobra. Pracą, pilnością i obyczajnością zyskali sobie uczniowie zasłużone uznanie u swoich pracowników i stawiani byli częstokroć za przykład swoim młodszym kolegom. Jeżeli jednak regularne uczęszczanie do szkoły i korzystanie z nauki na kursie najwyższym przypisać wypada — zdaniem mojem — własnemu przeświadczeniu uczniów, że garnąć im się do nauki należy, to winę nie dość jeszcze regularnego uczęszczania do szkoły uczniów klas niższych przypisać muszę przedewszystkiem niejednemu z pp. majstrów. Pp. majstrowie wyzyskują często, zwłaszcza młodszych swoich terminatorów do posług domowych, które im wyznaczają bardzo często w czasie, przeznaczonym na wieczorną naukę szkolną. Zachowanie się oporne niektórych pp. majstrów — dodaje kierownik — paraliżuje najlepsze chęci pracowników szkoły, jest złem, które bardzo chętnie znajduje nowych naśladowców i nie pozwala instytucji tej prawidłowo się rozwijać“.

Uczniowie szkoły Drohobyckiej, z inicjatywy i przy pomocy prezesa „Sokoła“ dra W. Lechowskiego, korzystali także z nauki gimnastyki, której im udzielano w dwóch oddziałach po 2 godziny tygodniowo, a mianowicie w niedziele od godz. 4—6, oraz w poniedziałki i środy od 8—9 godz. wieczorem. Rok szkolny zakończono też popisem

gimnastycznym, którym zainteresowała się szersza publiczność i licznie zebrani majstrowie.

Skład Wydziału szkolnego: Ksenofont Ochrymowicz, poseł na sejm krajowy i do Rady państwa, burmistrz miasta Drohobycza, jako przewodniczący. Jan Niewiadomski, kasyer Towarzystwa zaliczkowego w Drohobyczu, delegat przemysłowców, zastępca przewodniczącego. Józef Przybylski, kierownik szkoły, sekretarz. Karol Szufa, dyrektor Tow. Zaliczkowego w Drohobyczu, delegat tegoż Towarzystwa, jako skarbnik. Franciszek Buczyński, c. k. sędzia, drugi delegat Towarzystwa zaliczkowego. Władysław Hampel, c. k. inspektor okręgowy, delegat oddziału Tow. pedagogicznego w Drohobyczu. Ks. Romam Hanczakowski, kanonik i proboszcz miejscowy, delegat Rady powiatowej.

Skład grona nauczycielskiego: Józef Przybylski, kierownik szkoły, profesor gimn., uczył buchalteryi w klasie II. kursu przem. 2 godz. tyg. Jan Biela, prof. gimn., uczył języka pol. i stylistyki przemysłowej w I. i II. klasie przem. 6. godz. tyg. Włodzimierz Buczański, nancz. szk. lud., uczył rysunków w kl. przygot. 2 godz. tyg. Teodor Kondrat, naucz. szk. wydź., uczył rysunków w I. i II. klasie przemysłowej po 4 godzin, razem tygodniowo godzin 8. Leonard Łukaszewicz, naucz. szk. wydź., uczył języka pol. w klasie przygot. 3. godz. tyg. Ks. Justyn Ralko, uczył religii obrz. gr. kat. we wszystkich kl. 2 godz. tyg. Rafał Rotstein, naucz. relig. mojż. uczył religii we wszystkich klasach 2 godz. tyg. Antoni Stankiewicz, naucz. szk. lud., uczył rachunków w kl. przygot. 2 godz. tyg. Bazyli Stojalowski, naucz. szk. lud., uczył języka ruskiego zbiorowo 1 godz. tyg. Ks. Jan Szałayko, katecheta przy szkole 6 klas. uczył religii rzym. kat. we wszystkich klasach 2 godz. tyg. Antoni Zubczewski, prof. gimn., uczył matematyki w I. klasie przem. 2 godz. tyg.

7. Gorlice.

Szkoła złożona z jednej klasy kursu przygotowawczego i 2 klas kursu przemysłowego.

Skład Wydziału szkolnego: Wojciech Biechoński, burmistrz, jako przewodniczący. Józef Jankiewicz i Szymon Birn, delegaci Rady miejskiej, Walery Rogalski, delegat Rady powiatowej, Dr. Józef Radomski, adwokat kraj., delegat Towarzystwa zaliczkowego. Józef Rakucki, kierownik szkoły.

Skład grona nauczycielskiego: Józef Rakucki, kierownik szkoły i dla nauki rysunków na kursie przygotowawczym. Ks. Ludwik Urban, nauczyciel religii rz. kat. Jan Śmietana dla nauki rachunków na kursie przygotow. i języka polskiego na kursie przemysł. Piotr Szczerczak dla nauki rysunków na kursie przem. Józef Bober dla nauki rachunków na kursie przemysł. Józef Kielski dla nauki rysunków na kursie przemysł. Staniaław Danecki dla języka polskiego na kursie przygotow. Abraham Lecker dla religii mojżeszowej

8. Jarosław.

Szkoła liczyła 1 klasę kursu przygotowawczego i dwie klasy kursu przemysłowego, z których pierwsza podzieloną była na dwa równorzędne oddziały — tj. razem na 4 klasy.

Nauka odbywała się od godz. 10—2 w południe w niedziele, w poniedziałki, środy i czwartki wieczorem od godz. 6—8 względnie 8¹/₂ w zimie, a o pół godziny później w porze letniej. W planie nauki przeprowadzano tę zmianę, że podniesiono naukę religii o 1 godzinę, a naukę języka polskiego z 3 na 4 godziny tygodniowo, skutkiem czego podział godzin doszedł do 10¹/₂ godzin w klasach kursu przemysłowego. Młodzież garnęła się chętnie do nauki, lecz natrafiała na przeszkody u niektórych pracodawców.

Skład Wydziału szkolnego: Dr. Adolf Dietzius, burmistrz, jako przewodniczący. J. E. książę Jerzy Czartoryski, delegat Wydziału krajowego. Stanisław hr. Siemieński, deleg. Rady powiatowej. Dr. Władysław Grabowski i Jan Nowak, delegaci Rady miejskiej. Ignacy Rychlik, prof. gimnazjalny, kierownik szkoły.

Skład grona nauczycielskiego: Ignacy Rychlik, kierownik szkoły. Adolf Alszner, dla nauki rysunków na kursie przygotowawczym. Józef Czopanowski, dla nauki rysunków na kursie przemysł. Zefiryn Ćwikliński, dla nauki rysunków na kursie przemysł. Józef Droba dla języka polskiego na kursie przemysłowym. Józef Dziewoński dla nauki rysunków na kursie przemysłowym. Ambroży Knobloch dla nauki rysunków na kursie przemysł. Ks. Marcei Kozak nauczyciel religii rz. kat. Antoni Kurpiel dla języka polskiego na kursie przemysł. Mikołaj Lisiński dla rachunków na kursie przemysł. Michał Mekler dla stylistyki i buchalteryi na kursie przemysł. Kazimierz Strzelecki dla języka polskiego i rysunków na kursie przemysł. Józef Szydłowski dla języka polskiego na kursie przemysłowym.

9. Jasło.

Szkoła składała się z jednej klasy kursu przygotowawczego i dwóch klas kursu przemysłowego. Nauka odbywała się co niedziele od godz. 10 do 12 przedpołudniem oraz w poniedziałki, wtorki, środy i czwartki w porze zimowej od godz. 5—7, w porze letniej od godz. 6—8 wieczorem.

Uczęszczanie do szkoły staje się regularniejsze. „Spodziewać się należy — pisze kierownik szkoły — że stan frekwencji z upływem czasu coraz na lepsze się zmieni. Do tej nadziei uprawnia pojęcie o potrzebie szkoły, które w ciągu kilku lat tak u majstrów jakoteż u terminatorów wyrobiło się. W pierwszych latach otwarcia szkoły z niechęcią spoglądano na szkołę, obawiano się bankructwa rzemieślników wskutek oderwania chłopców na 7—9 godzin wieczornych tygodniowo, ale dzisiaj rzadko znaleźć w tym względzie majstra niechętnego, dzisiaj pracodawca i terminator wie, że do szkoły bez uszczerbku w pracy uczęszczać może, uczęszczać musi. Wielu terminatorów, osobiwie starszych, zgłaszało się, że chętnie uczęszczaliby do szkoły i rok cały. A to już wielki postęp!”

Skład Wydziału szkolnego: Alojzy Metzger, burmistrz, jako przewodniczący. Antoni Prochaska, delegat Wydziału krajowego. Franciszek Polak i Józef Klier, delegaci gminy. Romuald Palch, delegat kasy oszcz. Klemens Sienkiewicz, kierownik szkoły.

Skład grona nauczycielskiego: Klemens Sienkiewicz¹, dyr. gimn., kierownik szkoły. Ks. Michał Dukiet, wik. rz. kat. uczył religii. Kasper Brzostowicz, prof. gimn. uczył rachunków w II. klasie. Stanisław Ziobrowski, prof. gimn. uczył języka polskiego, stylistyki i rachunków w III. klasie. Floryan Łoziński, prof. gimn. uczył języka i rachunków w I. kl. Andrzej Stopiński, dyr. szkoły wydział. uczył rysunków we wszystkich 3 kl. Antoni Malicki, naucz. lud. uczył języka polskiego w II. klasie.

10. Kałusz.

Szkoła, założona dopiero w roku 1896, liczyła tylko jedną klasę kursu przygotowawczego i jedną kursu przemysłowego.

Skład Wydziału szkolnego: Ludwik Fuss, burmistrz jako przewodniczący. Kazimierz Rojowski, delegat Wydziału krajowego. Karol Sobota, delegat Wydziału powiatowego. Ignacy Przestalski i Herman Kiczales, delegaci gminy. Tomasz Zaborniak, kierownik szkoły.

Skład grona nauczycielskiego: Tomasz Zaborniak kierownik i dla rachunków w obu klasach. Władysław Damm dla języka polskiego w obu klasach. Onufry Kurdydyk dla rysunków w obu klasach. Władysław Jasiński (od 31. stycznia 1897 Michał Sokołowski), dla języka ruskiego w obu klasach.

11. Kołomyja

Szkoła składała się z jednej klasy kursu przygotowawczego i 2 klas kursu przemysłowego.

Nauka odbywała się w niedzielę od godz. 10. do 1. w południe i w poniedziałki, wtorki i czwartki od godz. 6. do 9. wieczorem. Zarząd szkoły utyskuje na nieregularne uczęszczanie, szczególnie na wiosnę i na to, że kilkakrotne upominanie majstrów do regularniejszego posyłania terminatorów na naukę nie odniosło żadnego skutku.

Uczniowie miejscowej szkoły garncarskiej, którzy poprzód w szkole przemysłowej naukę przedmiotów uzupełniających pobierali, przestali w ciągu roku uczęszczać, gdyż nauka ta została dla nich we własnym zakładzie zorganizowaną. „Wielu chłopców — pisze zarząd — przychodzi brudnych i zaniedbanych nawet w niedzielę, wielu znużonych kilkunastogodzinną pracą, tak, że niepodobna ich częstozająć przedmiotem“.

Skład Wydziału szkolnego: Bronisław Witosławski, burmistrz, jako przewodniczący. Ks. kan. Jan Koblański, gr. kat. proboszcz, jako zastępca przewodniczącego. Frydryk Szaedel, pastor ewang., Włodzimierz Korzeniowski, kierownik szkoły ludowej, dr. Ezechiel Schuster, adwokat, dr. Maksymilian Trachtenberg, adwokat i poseł do Rady państwa, jako delegaci gminy. Waleryan Kryciński, prof. gimn., kierownik szkoły.

Skład grona nauczycielskiego: Waleryan Kryciński, kierownik, oraz dla rysunków i polskiego w II. kl. kursu przemysłowego. Michał Charęża dla języka polskiego na kursie przygotow. Erazm Czechowicz dla rysunków na kursie przygotow. Jan Czerkawski dla języka polskiego i ruskiego na kursie przemysłowym. Stefan Fediów dla rachunków i stylistyki w I. kl. kursu przemysł. Gustaw Finger dla rysunków w obu klasach kursu przemysł. Jan Homik dla rachunków i języka ruskiego na kursie przygotow. Dr. Tadeusz Wiśniowski dla rachunków i języka polskiego w I. klasie kursu przemysł. Ks. Jan Adamowski dla religii rz. kat. Ks. Grzegorz Kozicki dla religii gr. kat.

12. Kraków.

Szkoła na Kleparzu o dwuklasowym kursie przygotowawczym i dwuklasowym kursie przemysłowym. Pierwsza klasa kursu przemysłowego miała z powodu wielkiej liczby uczniów trzy równorzędne oddziały. Szkoła liczyła więc razem 7 klas. Kierownik utyskuje w sprawozdaniu na nieregularność frekwencji, której powodem jest „opieszłość, obojętność, a nawet lekceważenie ze strony majstrów, jakie dla szkoły okazują, tudzież nienależyte przeprowadzenie przymusu szkolnego przez władzę przemysłową“.

Nauka odbywała się w 10. godzinach tygodniowo, a to: w niedzielę od godz. 10—12, oraz w poniedziałki, wtorki, środy i czwartki od 7—9 wieczorem. W tych dniach i godzinach odbywa się nauka i w innych szkołach przemysłowych uzupełn. w Kakowie.

Wydziałem szkolnym tej szkoły i dalszych czterech szkół przemysłowych uzupełniających w Krakowie, jest Komisya przemysłowa, wybierana z łona Rady miasta Krakowa.

Skład grona nauczycielskiego: Aleksander Pająk kierownik, uczył rachunków w IB i w IC klasie kursu przemysłowego. Roman Berger, tym. naucz. szkoły im.

w. Wojciecha, uczył rysunków w I. oddz. kursu przygotowawczego. Jan Dreziński, tym. naucz. szkoły im. św. Wojciecha, uczył języka polskiego i stylistyki w I. B. klasie. Ks. Jan Filar, katecheta szkoły im. św. Jadwigi, uczył religii od dnia 15. września do grudnia. Wojciech Guzdek, kierownik szkoły im. św. Wojciecha, uczył języka niem. i rachunków, w I. A. klasie. Tomasz Klimonda, star. naucz. szkoły im. św. Floryana, uczył języka pol. i rachunków w I. oddz. Stanisław Michalski, młod. naucz. szkoły w Chrzanowie, uczył rysunku wolnорęcznego w I. C. klasie. Ks. Józef Nieć, wikaryusz kościoła N. Maryi P., uczył religii od grudnia 1896. Paweł Paszcza, star. naucz. szkoły im. św. Wojciecha, uczył jęz. pol., stylistyki, rysunku wolnорęcz. i geometrycznego w I. A. klasie, języka niemieckiego w I. C. klasie. Ludwik Peszkowski, starszy naucz. szkoły im. św. Barbary, uczył rysunków w II. oddziale kursu przygotowawczego. Jan Szpakowski, tym. naucz. szkoły im. św. Floryana, uczył języka niemieckiego, rysunku wolnорęcznego i geometrycznego w I. B. klasie, rysunku geometrycznego w I. C. klasie, pisania w II. oddz. Jan Turek, tym. naucz. szkoły im. św. Wojciecha, uczył języka polskiego w I. C. klasie, języka niem. w II. klasie. Stanisław Wajda, młod. naucz. szkoły im. św. Szczepana, uczył języka polskiego i rachunków w II. oddz., pisania w I. oddz. Franciszek Żmuda, star. nauczyciel szkoły im. św. Szczepana, uczył stylistyki, rachunków, rysunków w II. klasie.

13. Kraków.

Szkoła w Ogródzie Angielskim składała się z 2 klas kursu przygotowawczego i 2 klas kursu przemysłowego, z których pierwsza była podzielona na dwa oddziały równorzędne. Zarząd tej szkoły skarży się także na opieszałość majstrów w przyuagłaniu terminatorów do regularnego uczęszczania na naukę.

Skład grona nauczycielskiego: Władysław Lachowicz, kierownik. Ks. Andrzej Jarosz, katecheta. Nauczyciele: Józef Krzanowski, Marian Rudnicki, Julian Królikowski, Karol Drozdowski, Walery Krzanowski, Jan Samborski i Edward Hannytkiewicz.

14. Kraków.

Szkoła na Smoleńsku, złożona z 2 klas kursu przygotowawczego i 2 klas kursu przemysłowego. Stan frekwencji był w tej szkole pomyślniejszym niż w latach ubiegłych.

Skład grona nauczycielskiego: Julian Maciołowski, kierownik szkoły uczył języka niemieckiego i buchalterii w II. klasie kursu przemysłowego. Ks. Maurycy Rottermund, katecheta. Leopold Miaskowski uczył języka polskiego i rysunków w I. kl. przygotowawczej. Józef Parczyński uczył stylistyki, rachunków i języka niemieckiego w I. klasie kursu przemysłowego. Tadeusz Woźny uczył rysunków, geometrii i rachunków w II. klasie kursu przemysłowego. Józef Dworzak uczył języka polskiego w klasie kursu przygotowawczego. Jan Motak uczył kaligrafii w II. kl. przygotowawczej, rysunków i geometrii w I. klasie kursu przemysłowego. Antoni Juszczyński uczył rachunków w I. klasie przygotowawczej, kaligrafii i rachunków w II. klasie przygotowawczej. Jan Orzykowski uczył rysunków w II. klasie przygotowawczej.

15. Kraków.

Szkoła na Kaźmierzu, obejmująca 2 klasy kursu przygotowawczego i 2 klasy kursu przemysłowego. Kierownik szkoły uważa się, że uczęszczanie uczniów było nie-regularne „z powodu niedbałego wykonywania przymusu szkolnego”. Każdego majstra

lub kupca trzeba dopiero osobiście wzywać, ażeby obowiązкови zapisania swych uczniów na naukę uczynił zadość. Uczniowie tej szkoły są wyłącznie wyznania mojżeszowego.

Skład grona nauczycielskiego: Majer Munk, kierownik, uczył języka niemieckiego i kaligrafii na kursie przemysłowym. Leon Silberstein uczył stylistyki, rachunków, rysunków i geometrii w I. kl. kursu przemysłowego. Izak Neuger uczył języka polskiego, pisania i rachunków na kursie przygotowawczym. Salomon Spitzer dla języka polskiego i rysunków w II. klasie przemysłowej. Tadeusz Woźny dla rysunków, geometrii i rachunków w II. klasie kursu przemysłowego. Berl Weinberg dla religii i buchalterii w II. klasie kursu przemysłowego. Szymon Zeitner dla religii na kursie przygotowawczym i przemysłowym. Stanisław Michalski dla rysunków na kursie przygotowawczym. Kazimierz Janusz dla rachunków na kursie przygotowawczym.

16. Kraków.

Szkoła na Fajworze, złożona z 2 klas kursu przygotowawczego i 2 klas kursu przemysłowego liczyła w $\frac{3}{4}$ częściach uczniów wyznania mojżeszowego.

Skład grona nauczycielskiego: Józef Balcarczyk, kierownik szkoły, uczył rysunków i rachunków w oddz. I. i rachunków w oddz. II. Antoni Armhaus uczył rysunków i języka polskiego w II. oddz. i rachunków w II. kl. Bernard Bieder uczył stylistyki i języka niemieckiego w klasie I., języka niemieckiego w klasie II. i kaligrafii w oddz. II. Józef Ginzel uczył języka polskiego w oddz. I. Mojżesz Jakób uczył religii mojżeszowej w klasie II. i kaligrafii w oddz. I. Adolf Lilienthal uczył geometrii w klasie I., geometrii, rysunków i stylistyki w klasie II. Leon Selzer uczył religii w oddz. I. i II. oraz w klasie I. Franciszek Żmuda uczył rysunków w klasie I.

17. Krosno.

Szkoła składa się z 1 klasy kursu przygotowawczego i 2 klas kursu przemysłowego. Nauka odbywała się w niedziele przed południem od godz. 10 do 12, oraz we wtorki, środy, czwartki i piątki wieczorem od 6—8 w zimie a od 7—9 w porze letniej. Uczęszczanie, poczynawszy od marca, było przeważnie nieregularne. W planie nauki przeprowadzono zmianę, redukując w I klasie kursu przemysłowego naukę rachunków z 3 na 2, a podnosząc natomiast rysunki z 3 na 4 godziny tygodniowo.

Skład Wydziału szkolnego: Dr. Feliks Czajkowski, burmistrz m. Krosna, przewodniczący. Dr. Jan Wain, emerytowany c. k. lekarz powiatowy, delegat Rady miejskiej, zastępca przewodniczącego. Dr. Aleksander Kocay, lekarz, delegat Rady miejskiej. Henryk Gruszecki, dyrektor krajowej Szkoły tkackiej, delegat Wydziału krajowego. Dr. Modest Humiecki, lekarz, delegat Wydziału Rady powiatowej. Tomasz Kotula, kierownik 6-klasowej Szkoły męskiej i uzupełniającej Szkoły przemysłowej, skarbnik.

Grono nauczycielskie: Tomasz Kotula, kierownik szkoły przemysłowej. Ks. Stanisław Kotyrha, katecheta, uczył religii we wszystkich klasach, 3 godziny tygodniowo. Franciszek Ksawery Daniszewski, nauczyciel rysunków w krajowej szkole tkackiej, uczył rysunków wolnорęcznych, geometrycznych i zawodowych w I. i II. klasie przemysłowej 8 godzin tygodniowo. Henryk Kisielewski, starszy nauczyciel 6-klasowej szkoły męskiej, uczył stylistyki w I. i II. klasie przemysłowej, języka polskiego w I., tudzież historii kraju rodzinnego i geografii w II. klasie przemysłowej, razem 6 godzin tygodniowo. Henryk Malis, starszy nauczyciel 6 klasowej szkoły męskiej, uczył języka

polskiego i rysunków na kursie przygotowawczym, razem 5 godzin tygodniowo. Jan Wanat, starszy nauczyciel 6-klasowej szkoły męskiej, uczył rachunków w I. i II. klasie przemysłowej, tudzież na kursie przygotowawczym, razem 6 godzin tygodniowo.

18. Łańcut.

Szkoła, założona dopiero w r. 1895, liczyła 1 klasę kursu przygotowawczego i 2 klasy kursu przemysłowego. Nauka wynosząca po 8 godzin tygodniowo na kursie przygotowawczym, a po 9½ na kursie przemysłowym, udzielaną była w niedziele od godz. 10 do 12 przedpołudniem, oraz wieczorem od 6 do 8 (8½) względnie od 7—9 w porze letniej w poniedziałki, środy i piątki. Zarząd szkolny pisze, iż „młodzież uczęszczała do szkoły w miesiącach zimowych chętnie i regularnie, a zachowanie się jej w szkole było wcale dobre“.

Skład Wydziału szkolnego: Jan Cetnarski, burmistrz, jako przewodniczący. Franciszek Szediwy emer. c. k. starosta, delegat gminy, zastępca przewodniczącego. Antoni Hanusz, c. k. notaryusz, deleg. Rady powiat. Bolesław Żardecki, wice-marszałek Rady powiat., delegat Wydziału kraj. Marcin Szulc, aptekarz, delegat gminy, skarbnik. Franciszek Marszycki, kierownik szkoły 5 kl. miejskiej.

Skład grona nauczycielskiego: Franciszek Marszycki, kierownik szkoły. Nauczyciele: ks. Julian Krzyżanowski katecheta. Michał Grudziński. Józef Kraus Jakób Mirek. Stanisław Kowal.

19. Lwów.

Szkoła im. św. Anny składa się z 2 klas kursu przemysłowego. Plan nauki obejmował po 11 godzin tygodniowo w każdej klasie. Do klasy I. uczęszczali uczniowie, którzy ukończyli IV. względnie VI. klasę szkoły ludowej; do klasy II. zaś ci tylko, którzy w ubiegłym roku szkolnym ukończyli I. klasę. „Uczęszczanie do szkoły w bieżącym roku szkolnym — czytamy w sprawozdaniu — było podobnie jak w roku poprzednim zadowalniające, a przyczyniły się do tego zaprowadzone książeczki kontrolne, które ułatwiły ewidencję pryncypałom, czy uczeń był obecny w szkole. Zachowanie się młodzieży podczas nauki, a także po za szkołą, było odpowiednie.“

Skład Wydziału szkolnego tak dla tej szkoły jak i dla dalszych ośmiu szkół lwowskich jest następujący: Dr. Godzimir Małachowski, Prezydent miasta, przewodniczący. Jan Franke, delegat c. k. Ministerstwa oświaty, zastępca przewodniczącego. Roman Dzieślewski, delegat Wydziału krajowego. Aleksander Getritz, Stanisław Markiewicz, Karol Schayer, Julian Zacharjewicz, delegaci Rady miejskiej. Stanisław Ciuchciński, delegat Izby handlowo-przemysłowej. Zygmunt Gorgolewski, dyrektor c. k. państwowej szkoły przem. Kazimierz Bruchnalski, zastępca dyrektora miejskiej szkoły przemysłowo-handlowej. Tomasz Tokarski, c. k. inspektor szkolny okręgowy. Filip Borecki, delegat kierowników szkół uzupełniających. Kazimierz Strzelbicki, referent spraw szkolnych Magistratu. Stanisław Niemczynowski, delegat Izby stowarzyszeń rękodzielniczych.

Skład grona nauczycielskiego: August Zawadzki, kierownik, uczył rachunków w klasie I. tygodniowo godzin 2. Ks. Izydor Ziółkowski, uczył religii w obydwu klasach, razem tygodniowo godzin 2. Michał Janusz, uczył stylistyki i korespondencji w klasie II. tygodniowo godzin 3. Jan Ligęza, uczył stylistyki w klasie I. tygodniowo godzin 2. Jan Hlawaty, uczył historii polskiej w klasie I. i II., razem tygodniowo godzin 3. Wilhelm Nowicki, uczył rysunków w klasie I. tygodniowo godzin 4. Leon Zieliński, uczył rysunków w klasie II. tygodniowo godzin 4. Maryan Schneider uczył buchalteryi w klasie II. tygodniowo godzin 2.

20. Lwów.

Szkoła im. św. Antoniego składa się z 2 oddziałów kursu przygotowawczego. Na kurs ten przyjmowani są uczniowie, którzy nie mają ukończonej IV. klasy szkoły ludowej i po odbyciu kursu przygotowawczego, na kurs przemysłowy przechodzą.

Skład grona nauczycielskiego: Władysław Kropiński, kierownik, uczył rysunków i języka niemieckiego w oddz. I., razem tygod. godz. 3. Ks. Dr. Stanisław Narajewski, uczył religii w oddz. I. i II., razem tygod. godz. 2. Franciszek Krzaczkowski, uczył języka niemieckiego, rachunków i pisania w oddz. II., razem tygod. godz. 4. Romuald Kwiatkowski, uczył języka polskiego w oddz. II. tygod. godz. 3. Emil Moniak, uczył rysunków w oddz. II. tygod. godz. 2. Ignacy Nowicki, uczył języka polskiego i pisania w oddz. I., razem tygod. godz. 4. Wiktor Brzeziński uczył rachunków w oddz. I. tygod. godz. 2.

21. Lwów.

Szkoła im. Czackiego miała kurs przygotowawczy o trzech oddziałach, z których pierwszy przeznaczony był dla analfabetów. Z wyjątkiem 2 ewangelików wszyscy zresztą uczniowie byli tu wyznania mojżeszowego. „Zachowanie się młodzieży — czytamy w sprawozdaniu Zarządu szkoły — było w bieżącym roku pod każdym względem wzorowe, a to tak w czasie nauki, jakoteż w godzinach pozaszkolnych. Nauka odbywała się w sobotę od godziny 4. do 7. po południu, w niedzielę od 6. do 9. wieczorem, w poniedziałek i wtorek od 7. do 9. wieczorem.“

Skład grona nauczycielskiego: Szczesny Parasiewicz, kierownik, uczył języka polskiego w oddziale II., tygodniowo godzin 3. Chaim Rotter, uczył religii mojżeszowej w obydwu oddziałach, razem tygodniowo godzin 2. Jan Hanuszewski, uczył języka polskiego w oddziale I. i pisania w oddziale II., razem tygodniowo godzin 4. Tomasz Markowski, uczył języka niemieckiego i rachunków w oddziale II., i języka niemieckiego w oddziale I., razem tygodniowo godzin 4. Jakób Gangel, uczył rysunków i pisania w oddziale I., razem tygodniowo godzin 3. Juliusz Gutkowski, uczył rysunków w oddziale II., tygodniowo godzin 2. Mikołaj Haraszkiewicz, uczył rachunków w oddziale I., tygodniowo godzin 2.

22. Lwów.

Szkoła im. Elżbiety składa się z dwóch klas kursu przemysłowego. Do klasy I. przyjmowano uczniów z ukończoną klasą IV. szkoły ludowej, uwolnionych od obowiązku dalszego uczęszczania na naukę codzienną, a kilku tylko uczniów, którzy nie mieli ukończonej IV. klasy, ze względu na znacznie przekroczony wiek szkolny, przyjęto na podstawie wstępnego egzaminu; do II. klasy zaś przyjmowano tylko tych uczniów, którzy ukończyli przynajmniej z dostatecznym postępem klasę I.

„Frekwencya uczniów — pisze sprawozdanie — okazała się w ogóle zadowalającą, do czego przyczyniło się w znacznej części ściśle wykonywanie przymusu szkolnego; również i karność młodzieży była odpowiednią“. Nauka w obydwu klasach odbywała się każdego poniedziałku, wtorku, środy i czwartku od godziny 7. do 9. wieczorem, w niedzielę zaś od godziny 10. do 1. w południe.

Skład grona nauczycielskiego: Filip Borecki, kierownik, uczył historii polskiej w obydwu klasach, razem tygodniowo godzin 3. Ks. Jan Niemczyk, uczył religii w obydwu klasach, razem tygodniowo godzin 2. Emilian Topolnicki, uczył rachunków i buchalterii przemysłowej w obydwu klasach, razem tygodniowo godzin 4. Roman Ciszewski, uczył rysunków w klasie I. tygodniowo godzin 4. Leon Stachon, uczył

rysunków w klasie II. tygodniowo godzin 4. Ferdynand Hollitscher, uczył stylistyki przemysłowej w klasie I. tygodniowo godzin II. Aleksander Bisikiewicz, uczył stylistyki tygodniowo godzin 3.

23. Lwów.

Szkoła im. Konarskiego składa się z dwóch klas kursu przemysłowego. Do klasy I. przyjmowano uczniów z ukończoną IV., V. lub VI. klasą szkoły ludowej, a do klasy II. tylko takich, którzy ukończyli klasę I. szkoły przemysłowej uzupełniającej przynajmniej z dostatecznym postępem.

Skład grona nauczycielskiego: Józef Korpak, kierownik, uczył rachunków w klasie I. tygodniowo godzin 2, a w klasie II. historii polskiej tygodniowo 1 godzinę, razem tygodniowo godzin 3. Ks. Michał Płochocki, uczył religii w obu klasach, razem godzin 2. Emil Moniak uczył rysunków w klasie II. tygodniowo godzin 4. Edward Kienzler, uczył rysunków w klasie I. tygodniowo godzin 4. Ludwik Rudnicki w zastępstwie Jana Mińskiego, uczył języka polskiego i stylistyki w klasie I. tygodniowo godzin 2. Władysław Gąsiewicz, uczył języka polskiego i stylistyki w klasie II. tygodniowo godzin 3. Jan Faff, uczył historii polskiej w klasie I. tygod. godzin 2. Gustaw Kubik, uczył rachunków i buchalterii w klasie II. tygodniowo godzin 2.

24. Lwów.

Szkoła św. Marcina składa się z kursu przygotowawczego w dwóch oddziałach. Do oddziału pierwszego przydzielono tych uczniów, którzy wiek szkolny przekroczyli, a nie ukończyli IV. klasy; do drugiego oddziału przydzielono tych uczniów, którzy w ubiegłym roku szkolnym ukończyli z pomyślnym wynikiem oddział I. kursu przygotowawczego. W sprawozdaniu czytamy, że „młodzież uczęszczała do szkoły dość regularnie, do nauki garnęła się ochoczo i zachowywała się tak w szkole jak i poza szkołą zadowolająco“. Nauka odbywała się w obydwu klasach w niedzielę od 9—1. w południe, a w poniedziałki, wtorki i środy od 7.—9. wieczorem.

Skład grona nauczycielskiego: Albin Przepiliński, kierownik, uczył języka polskiego w oddziale I. tygodniowo godzin 3. Ks. Henryk Anger uczył religii w obydwu oddziałach, razem tygodniowo godzin 2. Ludwik Fornelski uczył języka polskiego w oddziale II. tygodniowo godzin 3. Adam Zawirski uczył języka niemieckiego w obydwu oddziałach razem tygodniowo godzin 2. Edmund Gergowicz uczył pisania w obydwu oddziałach, razem tygodniowo godzin 2. Jan Ligęza uczył rachunków w oddziale II, tygodniowo godzin 2. Józef Krupiński uczył rachunków w oddziale I., tygodniowo godzin 2. Emil Begiński uczył rysunków w obydwu oddziałach, razem tygodniowo godzin 4.

25. Lwów.

Szkoła im. Mickiewicza składała się z kursu dla analfabetów i dwóch klas kursu przemysłowego. Nauka odbywała się we wszystkich klasach w niedzielę od 9.—1. przedpołudniem, tudzież we wtorki, środy, czwartki i piątki od 7.—9. wieczorem. „Karność młodzieży — jak pisze sprawozdanie Zarządu — tak w szkole jak i poza szkołą była wzorowa“.

Skład grona nauczycielskiego: Jan Soleski, kierownik, uczył pisania w klasie analfabetów i historii w klasie II., razem tygodniowo godzin 3. Ks. Jan Chęciński uczył religii we wszystkich klasach tygodniowo godzin 3. Edmund Cenar, uczył rysunków w klasie II. tygodniowo godzin 4. Karol Winnicki, uczył stylistyki i rachunków w klasie I, tygodniowo godzin 4. Korneli Jaworski uczył historii polskiej w klasie

I., rachunków i buchalteryi w klasie II., razem tygodniowo godzin 4. Karol Stanisławski, uczył stylistyki w klasie II., tygodniowo godzin 3. Ludwik Pierzchała uczył rysunków w klasie I. tygodniowo godzin 4. Leonard Leeg, uczył czytania w klasie analfabetów, tygodniowo godzin 4. Michał Mucha, uczył rachunków w klasie analfabetów tygodniowo godzin 3.

26. Lwów.

Szkoła im. Piramowicza składa się z dwóch klas kursu przemysłowego. Nauka odbywała się w obu klasach po 11 godzin tygodniowo, a mianowicie w niedzielę od godziny 9. do 12. rano i w poniedziałek, wtorek, środę, i czwartek od godziny 7. do 9. wieczór.

Skład grona nauczycielskiego: Hipolit Pietraszkiewicz, kierownik, uczył historii polskiej w I. kl. 2 godz., w II. kl. 1. godz., razem 3. godz. tygodniowo. Ks. Jan Chęciński, uczył religii w obydwu klasach po 1. godz. razem 2. godz. tygodniowo. Józef Tańczakowski, uczył stylistyki w II. kl. 3. godz. tygodniowo. Faustyn Urbański, uczył stylistyki w I. kl. 3. godz. i rachunków i buchalteryi w II. kl. 2. godz., razem 4. godz. tygodniowo. Władysław Mięśowicz, uczył rysunków w kl. I. 4. godz. tygodniowo. Julian Dzikowski, uczył rysunków w II. klasie 4. godz. tygodniowo. Maryan Schneider, uczył rachunków w I. klasie 2 godziny tygodniowo.

27. Lwów.

Szkoła im. Staszica składa się z dwóch klas kursu przemysłowego. Nauka odbywa się w obydwu klasach w niedziele od godziny 10. do 1. w południe, a w poniedziałki, wtorki, środy i czwartki od godziny 7. do 9. wieczorem. W sprawozdaniu zarządu czytamy: „Młodzież uczęszczała na naukę nie tak regularnie, jakby sobie życzyć należało; szczególnie frekwencya uczniów klasy I. była bardzo zmienną.“

Skład grona nauczycielskiego: Józef Piórkiewicz, uczył stylistyki w II. klasie tygodniowo godzin 3. Ks. Michał Płochocki, uczył religii w obydwu klasach, razem tygodniowo godzin 4. Jan Gamota, uczył rysunków w klasie I., tygodniowo godzin 4. Ludwik Fornelski, uczył rachunków w I. klasie tygodniowo godzin 1. Edmund Urbanek, uczył stylistyki w I. klasie, tygodniowo godzin 2. Henryk Gałęcki, uczył historii polskiej w I. klasie, tygodniowo godzin 2. Juliusz Gutowski, uczył rysunków w klasie I., tygodniowo godzin 4. Karol Moos, uczył historii polskiej i buchalteryi w II. klasie, razem tygodniowo godzin 3.

28. Lwów.

Szkoła izraelska im. Bernsteina obejmuje dwie klasy kursu przemysłowego, a oprócz tego kurs specjalny nauki rysunków dla malarzy pokojowych, malarzy szyldów i lakierników, wreszcie dla stolarzy budowlanych i meblowych.

Skład zarządzającej Komisji szkolnej: Dr. Jecheskel Caro, rabin i kaznodzieja, Radny Lwowa, jako przewodniczący. Samuel Klärman, zastępca przewodniczącego. Członkowie z ramienia Komitetu zarządzającego fund. M. Bernsteina: Dr. Józef Czeszer, adwokat krajowy. Dr. Bernard Goldman, poseł na Sejm krajowy i Radny miasta Lwowa. Emil de Mises, inżynier kolei państwowych. Jakób Schapira, malarz szyldów i lakiernik. Delegaci Towarzystwa rzemieślników „Jad Charuzim“: S. Riemer, budowniczy. Maurycy Silberstein, budowniczy, przełożony Towarz. „Jad Charuzim“. Salomon Mandel, kierownik szkoły.

Skład grona nauczycielskiego: Salomon Mandel, dyrektor szkoły, uczył j. polskiego i rachunków przemysłowych w kl. I. razem 3. godziny tygodniowo. Justyn

Głowacki, profesor c. k. szkoły przemysłowej państwowej, uczył rysunków zawodowych w kl. II. 4. godziny tygodniowo. Konstanty Niemczykiewicz, nauczyciel c. k. szkoły realnej, uczył rysunków geometrycznych i odręcznych w kl. I. 4. godziny tygodniowo. Edward Pietsch, profesor c. k. szkoły przem. państw. uczył rysunków zawodowych i malarstwa dekoracyjnego na kursie specjalnym 6. godzin tygodniowo. Edward Rein, nauczyciel szkoły izr. męskiej, uczył religii w klasie I. i II. 1. godzin tygodniowo. Herman Spät, nauczyciel izr. szkoły lud. męskiej, uczył stylistyki przemysłowej w kl. I. 2. godz. tygodniowo. Władysław Zbierzchowski, profesor c. k. wyższej szkoły realnej, uczył stylistyki rachunków przemysłowych j. polskiego, i buchalterii w kl. II. razem 5. godz. tygodniowo.

Zestawiając cyfry frekwencji i klasyfikacji uczniów we wszystkich dziesięciu szkołach przemysłowych uzupełniających we Lwowie, spostrzegamy co następuje. Ogółem było 1.062. uczniów zapisanych, tj. o 66. więcej, niż w roku ubiegłym, a 847. czyli 80% klasyfikowanych. Ten procent klasyfikacji jest w poszczególnych szkołach rozmaity; najwięcej, bo 89%, wynosi w szkołach św. Anny i św. Antoniego, najniższym jest w szkole im Bernsteina, bo wynosi tylko 68% zapisanych.

Rozdzieliwszy liczbę uczniów klasyfikowanych na klasy i stopnie klasyfikacyjne, widzimy, że na ogół 562 uczniów zapisanych do I. klasy (jużto przygotowawczego, jużto przemysłowego kursu) klasyfikowano tylko 439, tj. 79%, a między tem 44 z cenzurą bardzo dobrą, 134 z cenzurą dobrą, 174 z cenzurą dostateczną, a 87 z cenzurą niedostateczną. W II. klasie natomiast, na ogół 355 zapisanych, klasyfikowano 301, tj. 85%, a w tem 45 z cenzurą bardzo dobrą, 122 z cenzurą dobrą, 97 z cenzurą dostateczną, a tylko 37 z cenzurą niedostateczną. Z porównania widzimy przeto, że z pomiędzy uczniów klasyfikowanych otrzymało cenzurę bardzo dobrą w I. klasie tylko 10%, a w II. klasie 15%, cenzurę dobrą w I. klasie 30%, w II. klasie 41%, cenzurę dostateczną w I. klasie 40%, w II. kl. 32%, cenzurę niedostateczną w I. klasie 20%, w II. klasie już tylko 12%.

Z zestawienia powyższego wynika, że *uczniowie wyższych klas szkół przemysłowych uzupełniających pilniej się przykładają do pracy i lepiej się uczą, niż uczniowie klas niższych, że przeto w miarę dojrzewania umysłu uznają potrzebę nauki i pragną jej jak najwięcej nabyć, co się zresztą w szkołach przemysłowych całego kraju potwierdza.*

29. Nowy Sącz.

Szkoła liczy 2 klasy kursu przygotowawczego i 2 klasy kursu przemysłowego.

Co do wstępnego przygotowania uczniów należy zauważyć, że z ukończoną I. lub II. klasą szkoły ludowej było 56, z III. klasą szkoły ludowej 42, z IV. klasą szkoły ludowej 45, a z ukończoną I. lub II. klasą szkoły średniej 29 uczniów zapisanych. Nauka odbywała się w niedziele od 10—12 przed południem, nadto w poniedziałki, wtorki, środy i czwartki od 7—9 wieczór,

Frekwencja, zwłaszcza w porze zimowej, była dość regularną, a najregularniej uczęszczali uczniowie z warsztatów c. k. kolei państwowej. Co do całej frekwencji i stosunku szkoły do majstrów, pisze Zarząd szkolny co następuje: „Cyfra uczniów zapisanych byłaby znacznie większą, gdyby kontrola co do uczniów obowiązanych uczęszczać do szkoły nie była utrudniona tą okolicznością, iż znaczna część majstrów, przyjąwszy ucznia na naukę, nie przestrzega przepisów §. 99. ustawy przemysłowej, a mianowicie, po zawarciu umowy o terminowanie, nie zapisuje ucznia do dotyczącego stowarzyszenia przemysłowego najpóźniej z końcem umówionego czasu próbnego (który nie powinien przekraczać 3 miesięcy), lecz zaniedbuje wykonania tego obowiązku

przez dłuższy przeciąg czasu, skutkiem czego uczeń taki pominięty jest w wykazach uczniów przez zarządy stowarzyszeń w ewidencji utrzymywanych. Że tak rzeczywiście się praktykuje, dowodem tego sprawozdania przełożeń stowarzyszeń przemysłowych, które na żądanie Zarządu szkoły o przedłożenie spisu uczniów w terminie pozostających, a do szkoły przemysłowej uczęszczać obowiązanych, przedkładają wykazy niedokładne, bo nawet z pominięciem tych uczniów, którzy już do szkoły w poprzednim roku uczęszczali, ale jej nie ukończyli, a o których Zarządowi szkoły wiadomo, że w terminie jeszcze pozostają.

„W sprawozdaniach tych oświadczają nadto przełożeńi dotyczących korporacji, że nie są w możności udzielenia wykazu wszystkich uczniów w terminie pozostających, ponieważ wielu majstrów uchyla się od obowiązku wpisania swych terminatorów do stowarzyszenia przemysłowego. Zdarzają się też dość liczne wypadki, że pp. majstrowie, lekceważąc sobie doniosłość §. 75 a) ustawy przemysłowej, według którego terminatorom aż do ukończenia 18 lat życia ma być pozostawiony czas potrzebny do uczęszczania do istniejących szkół przemysłowych uzupełniających, a tłumacząc go sobie wrzekomo na swoją korzyść, przyjmują do terminu umyślnie uczniów starszych, aby ich nie potrzebowali posyłać do szkoły — albo też, dopiero po dwu lub trzech latach nauki w terminie, zapisują ich do szkoły, ażeby po roku nauki szkolnej mogli ich już wyzwolnić.

„Wydawanie świadectw wyzwolin nie napotyka też na wielkie trudności, albowiem chociaż Zarząd szkoły nie wydaje uczniom formalnego świadectwa aż po zupełnym ukończeniu szkoły, to jednakże praktykowane są nadużycia ze strony przełożeń stowarzyszeń przemysłowych, że wyzwalają terminatorów na czeladników nawet bez świadectwa szkolnego, albo też zadowolają się przedłożonym przez majstra „Wykazem zachowania się pilności i postępu ucznia“, jaki otrzymuje każdy uczeń z kursu przygotowawczego i z kl. I. kursu uzupełniającego po upływie roku szkolnego.

„Zarząd szkoły, mimo najlepszych chęci, jest jednak bezsilny, ażeby przytoczonym powyżej przeszkodom i nadużyciom tamującym prawidłowy rozwój szkoły skutecznie zaradzić, ile, że nie doznaje należytego poparcia ze strony czynników do tego powołanych. Kierownictwo szkoły pociesza się jednak nadzieją że z wejściem w życie najświeższej noweli do ustawy przemysłowej z dnia 23. lutego 1897 (Dz. u. p. z d. 11 marca 1897 Nr. 63), która w §. 99 i 100 ściśle określa obowiązki terminatora i majstra pod względem nauki przemysłowej i co do innych szczegółów stosunku majstra do terminatorów, zawitają w przyszłości pomyślniejsze dla rozwoju szkoły stosunki, rozumie się wtedy, jeżeli postanowienia tejże noweli o zasadach postępowych nie pozostaną martwą literą prawa“.

Skład Wydziału szkolnego: Lucyan Lipiński, c. k. notaryusz, burmistrz miasta Nowego Sącza, jako przewodniczący. Ludwik Dobrowolski, urzędnik Kasy Oszczędności, delegat Rady miasta (skarbnik). Jan Götzt, właściciel browaru w Okolicie, delegat Izby handl. i przem. w Krakowie Karol Gutkowski, prof. gimn., delegat Kasy Oszczędności. Jan Kosman, dyrektor szkoły męskiej, delegat Towarz. pedagog. (zastępca przewodniczącego). Waleryan Kraszewski, kierownik szkoły przem. uzup. (sekretarz). Kazimierz Miczyński, właściciel dóbr, delegat Rady powiatowej. Karol Miler, kupiec, delegat Rady miasta. Karol Morański, młynier, delegat c. k. Dyrekcji kolei państw. Włodzimierz Zborowski, inspektor c. k. kolei państw. i naczelnik warsztatów kolej., delegat Wydziału krajowego.

Skład grona nauczycielskiego: Waleryan Kraszewski, kierownik, nauczyciel szkoły wydz. męskiej, prowadził kierownictwo zakładu i uczył stylistyki przemysłowej i języka polskiego w kl. II. kursu przemysłowego. Ks. Józef Wątorok, udzielał nauki religii we wszystkich klasach od początku roku szkol. do 31. października 1896. Ks. Jan Kosman, udzielał nauki religii we wszystkich klasach od 1. listopada 1896 do końca roku szkolnego. Leon Barbacki, nauczyciel szkoły wydz. męskiej

uczył rysunków na kursie przygotowawczym, a rachunków przemysłowych i buchalteryi na kursie przemysłowym. Wojciech Bysiek, nauczyciel nadetatowy szkoły wydz. męskiej, udzielał nauki języka polskiego w kl. II. kursu przygotowawczego, a stylistyki przemysłowej w kl. I. kursu przemysłowego. Feliks Długoszewski, prow. nauczyciel szkoły wydz. męskiej, uczył rysunków na kursie przemysłowym. Ferdydand Misiewicz, nauczyciel szkoły wydz. męskiej, udzielał języka polskiego i rachunków w kl. I. oraz rachunków w kl. II. kursu przygotowawczego. Jan Pudło, nauczyciel nadetatowy szkoły wydz. męskiej, uczył języka polskiego w kl. I. kursu przemysłowego.

30. Nowy Targ.

Szkoła składa się z 2. klas kursu przygotowawczego i z 2. klas kursu przemysłowego. Nauka odbywa się w niedzielę porą letnią od 2—3, w porze zimowej od 1—4 godz. popołudniu, oraz w poniedziałki, wtorki i środy o 7—9, względnie od 6—8, godz. wieczorem.

W sprawozdaniu Zarządu czytamy: „Zarząd szkoły z przyjemnością zaznaczyć musi, że szkoła w ubiegłym roku szkolnym tak pod względem liczebnym jak i moralnym znacznie się podniosła. Zapisano się 123 uczniów (czego dotychczas nie było), a z tych tylko 12 nie było klasyfikowanych, co o lepszej frekwencji świadczy, moralne zaś zachowanie się uczniów z niewielu wyjątkami było dobre“.

„Zastanawiając się nad tem, jakby najlepiej wpłynąć na regularne uczęszczanie uczniów do szkoły, Zarząd szkoły przyszedł do tego przekonania, że najskuteczniejszym ku temu środkiem byłaby klauzula w ustawie przemysłowej lub rozporządzenie w tym duchu, by terminatora, który szkoły przemysłowej uzupełnia, gdzie takowa istnieje, nie skończył, bezwarunkowo na czeladnika nie wyzwolono, a powtóre, by władze do tego powołane przymus szkolny wykonywały“.

Skład Wydziału szkolnego: Franciszek Sheybal, c. k. komisarz rządowy, jako przewodniczący. Dr. Ernest Geissler, delegat Rady miejskiej, zast. przewod. Mikołaj Halikowski, delegat Rady miejskiej, skarbnik. Dr. Marcin Kozłowski, delegat Wydziału krajowego. Jakób Goldfinger, delegat Rady powiatowej. Szymon Zaczek, kierownik szkoły.

Skład grona nauczycielskiego: Szymon Zaczek, kierownik. Nauczyciele: Ks. Julian Migdałek, katecheta, Józef Stefański, Jan Góralik, Franciszek Rysiewicz, Jan Koczur, Władysław Maciołowski, Tomasz Malisz.

31. Podgórze.

Szkoła składa się z 1. klasy kursu przygotowawczego i 2. klas kursu przemysłowego. Nauka odbywa się w poniedziałki, środy i czwartki od godz. 7—9 wieczorem, w niedziele zaś od 9—12 w południe. Uczniów zapisanych było 114. „Zgłaszało się do wpisu — pisze Zarząd szkolny — wielu terminatorów, nie umiejących czytać ani pisać, lecz tych nie wpisano, gdyż szkoła tutejsza analfabetów nie przyjmuje. Znaczna liczba analfabetów jest dowodem, że majstrowie przyjmują jeszcze na naukę w warsztacie chłopców, nie posiadających elementarnych wiadomości, co się też głównie przyczynia do tamowania rozwoju rękodzielnictwa postępowego w kraju. Natomiast napływ uczniów miejscowych, którzy ukończyli 5-tą klasę, jest coraz to liczniejszy. Uczęszczanie uczniów ko szkoły do połowy marca było regularne, później nieregularne“.

Skład Wydziału szkolnego: Roman Klein, burmistrz miasta Podgórze, jako przewodniczący. Emil Serkowski, c. k. inżynier starszy, delegat Rady miejskiej, zast. przewodniczącego. Dr. Samuel Aronsohn, delegat Rady miejskiej. Gustaw Baruch, delegat Wydziału krajowego. Ferdynand Jasieński, kierownik szkoły cztero-klasowej i uzupełn. przemysłowej.

Skład grona nauczycielskiego: Ferdynand Jasieński, kierownik oraz nauczyciel stylistyki przemysłowej. Ks. Aleksander Stanek, uczył religii na kursie przygotowawczym i w szkole przemysłowej w 2. godzinach tygodniowo. Antoni Domański, uczył języka polskiego w kursie przygotowawczym 3. godziny tygodniowo. Kazimierz Jodłowski, uczył czytania w 2. klasach szkoły przemysłowej 3. godziny tygodniowo. Mieczysław Sroczyński, uczył w I. klasie szkoły przemysłowej rysunków 3. godziny tygodniowo. Jan Peter, uczył w kursie przygotowawczym 2. godz. rysunków i 2. godziny rachunków tygodniowo. Kazimierz Swiba, uczył w I. klasie rachunków w 2. godzinach, jakoteż w II. klasie rachunkowości w 2. godzinach tygodniowo. Feliks Taroni, uczył rysunków zawodowych w II. klasie szkoły przemysłowej 3. godziny tygodniowo. Mojżesz Bornstein, uczył religii mojżeszowej 1. godzinę tygodniowo uczniów wszystkich 3. klas razem.

32. Przemyśl.

Szkoła składa się z jednoklasowego kursu przygotowawczego i 2 klas kursu przemysłowego.

Skład Wydziału szkolnego: Dr. Alexander Dworski, naczelnik miasta, delegat Wydziału krajowego, przewodniczący. Ks. Teofil Łękański, kanonik, delegat Rady powiatowej, zastępca przewodniczącego. Ferdynand Majerski, przełożony Towarzystwa przemysłowców budownictwa, delegat Rady miejskiej, kasyer. Dr. Leon Ziemiański, lekarz, delegat Rady miejskiej. Dr. Wacław Skórski, dyrektor Kasy oszczędności, delegat tejże kasy. Michał Dornwald delegat Towarzystw przemysłowych. Jerzy Harwot, profesor gimnazjalny, kierownik szkoły.

Skład grona nauczycielskiego: Jerzy Harwot, kierownik zakładu. Stanisław Goliński, uczył stylistyki fachowej i języka polskiego. Jan Manulak, uczył rachunków przemysłowych i buchalteryi. Jan Kossowicz, uczył stylistyki przemysłowej i języka polskiego. Ks. Władysław Tryczyński, uczył religii rzym. kat. Ks. Mikołaj Podhorecki, uczył religii gr. kat. Wiktor Krzanowski, udzielał rysunków. Michał Hubicki, uczył języka potskiego. Antoni Żurkowski, uczył rysunków. Tomasz Patryn, udzielał rachunków. Grzegorz Piotrowski, uczył rysunków i rachunków Szymon Koczyrkiewicz, uczył języka polskiego.

33. Przemyśl.

Szkoła im. Konarskiego, posiadającą prowizorycznie 1 klasę kursu przygotowawczego, pod zarządem kierownika pierwszej szkoły, została dopiero w r. 1897 jako samodzielna szkoła zorganizowana.

34. Rzeszów.

Szkoła obejmuje jedną klasę kursu przygotowawczego i 2 klasy kursu przemysłowego. Nauka odbywała się w poniedziałki, wtorki i czwartki od godz. 7—9 wieczorem, w niedzielę zaś od godz. 10—1 w południe, nadto w klasie II. przemysłowej jeszcze we środę od godz. 7—9 wieczór.

Co do frekwencji pisze zarząd szkoły: „Młodzież uczęszczała do szkoły poważnie regularnie, a od niektórych dbałych pracodawców prawie żadnej godziny nie opuściła, co świadczy o pojmowaniu u tych pracodawców doniosłości tej szkoły. Są jednak niestety obojętni majstrowie, którzy albo w pewne dni tylko posyłają do szkoły, albo też uie kontrolują ich uczęszczania, co stwierdzają książeczki kontrolne tych uczniów rzadko przez nich podpisywane, prawdopodobnie tylko dla formy, bez usprawiedliwienia opuszczonych godzin szkolnych. Tych pracodawców uczniowie spóźniają się nadto i przeszkadzają pilnym, chcącym korzystać z nauki“.

Skład Wydziału szkolnego: Dr. Stanisław Jabłoński, burmistrz, jako przewodniczący. Dr. Włodzimierz Piliński, adwokat krajowy, jako delegat Rady powiatowej. Stanisław Jaworski, profesor gimnazjum i przewodniczący miejscowej Rady szkolnej, jako delegat gminy miasta. Władysław Towarnicki, nadkurator fundacji ś p. Dra Jana Towarnickiego, jako delegat tej fundacji. Antoni Opolski, delegat przemysłowców. Franciszek Gotwald, dyrektor szkoły wydziałowej, kierownik szkoły.

Skład grona nauczycielskiego: Franciszek Gotwald, kierownik szkoły. Ks. Józef Heynar, udzielał religii we wszystkich klasach i odbywał egzorty w niedzielę i święta. Stanisław Piotrowski, nauczyciel 6-klasowej szkoły męskiej, udzielał rysunków zawodowych w II. kl. uzup. Karol Skwarczyński, nauczyciel seminaryum, udzielał rysunków odręcznych i geometrycznych w kl. I uzup. Leon Kublin, nauczyciel szkoły ćwiczeń seminaryum, udzielał rysunków odręcznych w klasie przygotowawczej. Jan Krawecki, nauczyciel 6-klasowej szkoły męskiej, udzielał języka polskiego i pisania z ćwiczeniami ortograficznymi w klasie przygotowawczej, tudzież języka polskiego i stylistyki w klasie I. uzup. Leon Urbański, nauczyciel 6-klasowej szkoły męskiej, udzielał nauki rachunków przemysłowych w I. II. kl. uzup., tudzież buchalteryi przemysłowej w II. kl. Teofil Dzierżyński, nauczyciel szkoły ćwiczeń seminaryum, udzielał nauki rachunków elementarnych w klasie przygotow.

35. Sambor.

Szkoła składa się z 1 klasy kursu przygotowawczego i z 2 klas kursu przemysłowego. Plan nauki w 2 klasie przemysłowej różnił się tem od innych, że obejmował 6 godzin rysunków zawodowych i ogółem 11 godzin nauki tygodniowo. Nauki udzielano w niedziele od 11—1 w południe i od 4—5 (religia i egzorta) oraz od 7—9 wieczorem w poniedziałki, wtorki, czwartki i piątki.

„Ponieważ wielu majstrów — czytamy w sprawozdaniu — nie wpisało swych terminatorów do szkoły, kierownik wystosował w październiku odezwę do majstrów i rozsełał ją za pośrednictwem przełożenstwa korporacyi przemysłowców. Wskutek tego zapisało się przy końcu października jeszcze kilkunastu uczniów. Liczba wpisanych była jednakowoż mimo tego znacznie niższą od liczby terminatorów, wykazanych w spisie korporacyi. Przemysłowcy bowiem tutejsi, jak to i gdzieindziej się dzieje, wartości przemysłowej szkoły dla przemysłu jeszcze nie oceniają i dbają przedewszystkiem o wyzyskanie sił terminatora dla własnej korzyści, nie troszcząc się bynajmniej o jego przyszłość. Nadto wielu terminatorów murarskich, zamieszczonych w spisie, tylko o tyle jest terminatorami, że w lecie ze swymi majstrami wychodzą na robotę; w zimie zaś mieszkają na przedmieściach u swoich rodziców lub krewnych, więc majster w czasie szkolnym żadnej styczności ze swymi uczniami nie ma i obowiązku posyłania ich do szkoły wykonać nie może. Między terminatorami, zamieszczonymi w spisie, znajduje się także spora liczba analfabetów, których do szkoły przyjąć nie można.

„Frekwencya uczniów w stosunku do liczby wpisanych była w ogóle za mała. Z początkiem roku szkolnego była dość liczna, malała jednakże z każdym miesiącem, a najgorsza była przy końcu roku, w miesiącach wiosennych. Bardzo wielu majstrów tutejszych posiada bowiem ogrody, które terminatorowie pomagają uprawiać, a czas stracony przy pracy ogrodowej odrabiają wieczorami we warsztatach. Wielu uczniów skarżyło się na to, że czeladnicy, pracujący na akord, kończą swą pracę dzienną dopiero około 11 w nocy i terminatorów aż do tej późnej godziny we warsztacie zatrzymują“.

Skład Wydziału szkolnego: Dr. Ignacy Budzynowski, burmistrz miasta, jako przewodniczący. Ludwik Słotwiński c k. Radca sądu krajowego, delegat Wydziału krajowego. Juliusz Haisig, obywatel miasta Sambora, księgarz; Nehemiasz Ra-

nunkel, obywatel miasta Sambora, kupiec i Bronisław Bukietyński, delegaci Rady miejskiej. Dr. Franciszek Tomaszewski, c. k. dyrektor gimnazjum, kierownik szkoły.

Skład grona nauczycielskiego: Dr. Franciszek Tomaszewski, kierownik. Ks. Andrzej Stepek, katecheta, we wszystkich klasach. Mikołaj Łaszkiewicz profesor gimnazjalny, uczył rachunków; Teofil Zosel, profesor gimnazjalny, uczył języka polskiego i stylistyki w klasie drugiej kursu przemysłowego, Jan Lityński, egzaminowany zastępca nauczyciela w c. k. gimnazjum, uczył języka polskiego w klasie przygotowawczej, języka polskiego i stylistyki w klasie pierwszej kursu przemysłowego. Stanisław Głogowski nauczyciel c. k. seminarium nauczycielskiego, udzielał rysunków w klasie przygotowawczej i w klasie 1 kursu przemysłowego. Apolinary Lewicki, nauczyciel c. k. seminarium, udzielał rysunków w klasie 2. kursu przemysłowego.

36. Sanok.

Szkoła składa się z 1 klasy kursu przygotowawczego i 2 klas kursu przemysłowego. Nauka odbywała się w poniedziałki, wtorki, środy, czwartki i piątki od godz. 7—9 wieczorem; niedziele były wolne.

Zarząd szkoły wyraża publiczne uznanie Sanockiej fabryce wagonów i maszyn, że otacza młodzież rękodzielniczą życzliwą opieką.

Skład Wydziału szkolnego: Cyryl Jaksa Ładyżyński, burmistrz, jako przewodniczący. Dr. Tytus Lemer, delegat Wydziału krajowego. Dr. Jan Gawęł, adwokat krajowy, Aleksander Piech, delegaci gminy miasta Sanoka. Włodzimierz Bańkowski, kierownik szkoły.

Skład grona nauczycielskiego: Włodzimierz Bańkowski, c. k. dyrektor gimnazjalny, kierownik. Ks. Jan Wałęcki, wikary parafialny, katecheta rz. kat. Ks. prof. Józef Moskalik, katecheta gr. kat. Leon Lemoch, prof. gimn. uczył rachunków i buchalterii. Dr. Walenty Wróbel, prof. gimn. uczył języka polsk. i stylistyki. August Mroczkowski, prof. gimn. uczył języka polsk. i stylistyki. Jan Strojek, prof. gimn. uczył języka polskiego. Leopold Biega, kier. szkoły 5-kl. uczył rysunków w I. i II. kl. Aleksander Mochnacki, naucz. szkoły 5-klas. uczył rysunków w klasie przyg. Stanisław Niedzielski, naucz. szkoły 5-kl. uczył rachunków. Władysław Sygnarski, nauczyciel szkoły ludowej w Posadzie olchowskiej, uczył kaligrafii w klasie przygotowawczej.

37. Stanisławów.

Szkoła składa się z 1 klasy kursu przygotowawczego, z 2 klas kursu przemysłowego i z 1 klasy kursu handlowego, na który zapisało się 18 praktykantów handlowych, z których uzyskało promocję 10 i dla tych utworzoną będzie w najbliższym roku 2 klasa kursu handlowego.

Nauka odbywała się pięć razy na tydzień po dwie godziny dziennie od 7—9 wieczorem. Sobota i niedziela były wolne od nauki.

Najpilniejszym 50 uczniom udzielało gimnastyczne Towarzystwo miejscowe „Sokoł” przez 6 miesięcy bezpłatnie gimnastyki, za co Zarząd szkoły wyraża „Sokołowi” gorące podziękowanie.

I tu w drukowanym sprawozdaniu Zarządu czyta się co następuje: „Frekwencja uczniów pozostawia wiele do życzenia. Z ubolewaniem nadmienić wypada, że w nieregularnem uczęszczaniu uczniów większa wina ciąży na pracodawcach, niż na uczniach. Bardzo wielu jest przemysłowców, majstrów i kupców, którzy wprost szkole przemysłowej są przeciwni i nie dbają o moralną stronę wychowanków i uczniów“.

Skład Wydziału szkolnego: Dr. Artur Nimchin, burmistrz miasta, jako przewodniczący, Karol Fiedler, deleg. Rady miejskiej, zast. przewodn. Paweł Bryła, c. k. prof. gimn., delegat Rady miejskiej. Józef Jägermann, cyw. inżynier, delegat

Kasy oszczędności. Adam Teodorowicz, dyrektor zakładu gazowego, delegat Wydziału krajowego i skarbnik uzup. szkoły przemysłowej. Zygmunt Regenstreif, Radny miasta i delegat Rady powiatowej. Karol Gorecki, profesor szkoły realnej, kierownik szkoły.

Skład grona nauczycielskiego: Karol Gorecki, kierownik, uczył arytmetyki na kursie przygotowawczym, buchhalteryi w drugiej klasie przemysłowej i geografii na kursie handlowym. Karol Trochanowski, profesor szkoły realnej, uczył arytmetyki w pierwszej i drugiej klasie przemysł. i na kursie handlowym. Leopold Seidler, profesor szkoły realnej, uczył korespondencji polskiej i niemieckiej na kursie handlowym. Kazimierz Gruenberg, profesor szkoły realnej, uczył stylistyki i języka polskiego w pierwszej i drugiej klasie przemysłowej. Ksiądz Jan Ciemniowski, uczył religii we wszystkich klasach. Jan Traciłowski, urzędnik austro-węgierskiego Banku, uczył buchhalteryi i prawa wekslowego na kursie handlowym. Karol Sporn, zastępca nauczyciela szkoły realnej, uczył rysunków we wszystkich klasach szkoły przemysłowej. Kazimierz Hollender, nauczyciel szkoły ludowej, uczył języka polskiego na kursie przygotowawczym.

38. Stary Sącz.

Szkoła składa się z dwóch oddziałów równorzędnych 1 klasy kursu przygotowawczego i z 2 klas kursu przemysłowego. Nauka odbywała się każdej niedzieli po wspólnej egzorcie i mszy św. oraz w poniedziałki, wtorki, środy, czwartki i piątki od 7--9 godziny wieczorem. W planie lekcyjnym zaszła ta zmiana, że w klasie przygotowawczej zredukowano liczbę godzin rysunków tygodniowo z 5 na 2.

Skład Wydziału szkolnego: Wojciech Pawlikowski, burmistrz miasta Starego Sącza i delegat Wydziału krajowego, jako przewodniczący. Wojciech Tokarczyk, delegat miasta Starego Sącza, skarbnik. Franciszek Gliński, delegat miasta. Józef Wyczęsany, kierownik szkoły przemysłowej.

Skład grona nauczycielskiego: Józef Wyczęsany, kierownik szkoły 5-kl. m. prowadził klasę przygotowawczą A. Ks. Józef Kumór, wikaryusz i katecheta 5-kl. szkoły męsk., uczył religii we wszystkich klasach. Franciszek Japoł, starszy nauczyciel 5-kl. szk. m. prowadził całkowicie II-gą klasę uzupełniającą. Józef Kłapa, starszy nauczyciel 5-kl. szk. m. uczył rysunków we wszystkich klasach. Jan Kamiński, starszy nauczyciel 5-kl. szk. m. prowadził klasę I. uzupełniającą. Wilhelm Dagnan, mł. naucz. 5-kl. szk. m. uczył w klasie przygotowawczej B. rachunków. Józef Wróbel, mł. naucz. 5-kl. szk. m. uczył w klasie przygotowawczej B. języka polskiego.

39. Stryj.

Szkoła obejmowała jednoklasowy kurs przygotowawczy i kurs przemysłowy o dwóch klasach. Nauka odbywała się w poniedziałki, wtorki, środy, czwartki i piątki od godz. 7—9 wieczorem.

Skład Wydziału szkolnego: Ludwik Göttinger, burmistrz, jako przewodniczący. Zygmunt Zatwarnicki, delegat Rady miejskiej, zast. przewodn. Ludwik Bartkiewicz, delegat c. k. kolei państwowej. Ks. Julian Fedusiewicz, delegat Towarzystwa kasy zaliczkowej. Dr. Leon Fink, delegat Rady powiatowej. Dr. Filip Fruchtmann, delegat Rady miejskiej. Stanisław Majewski, delegat Wydziału krajowego. Dr. Karol Petelenz, dyrektor gimnazjalny, skarbnik i kier. szkoły.

Skład grona nauczycielskiego: Dr. Karol Petelenz, kierownik. Ks. Zdzisław Łuczycki, katecheta rzym. kat. Ks. Mikołaj Kostyszyn, katecheta greck. kat. i nauczyciel języka ruskiego. Bolesław Wasylewski, inżynier c. k. kolei państwowej, uczył rysunków elementarnych, geometrycznych i zawodowych w klasie I. i II na kursie

przemysłowym. Stanisław Lewicki, nauczyciel szkoły ludowej, uczył rysunków na kursie przygotowawczym. Dymitr Chyrowski, nauczyciel szkoły ludowej, uczył języka polskiego, ruskiego i rachunków w klasie przygotowawczej, tudzież rachunków w I. kl. przemysłowej. Józef Hahn, kierownik szkoły ludowej, uczył rachunków w drugiej klasie przemysłowej. Maryan Lewicki, nauczyciel szkoły ludowej, uczył języka polskiego i sylistyki w I. i II. klasie przemysłowej.

40. Sądowa Wisznia.

Szkoła złożona z 1 klasy kursu przygotowawczego i 2 klas kursu przemysłowego.

Skład Wydziału szkolnego: Włodzimierz Stroneczak, c. k. notaryusz, delegat Wydziału krajowego, jako przewodniczący. Bolesław Śmiałowski, delegat Wydziału powiatowego. Szymon Torski, Mojżesz Storch, Jan Kłosowski, delegaci gminy. Antoni Wilk, kierownik szkoły.

Skład grona nauczycielskiego: Antoni Wilk, kierownik, uczył języka polskiego, stylistyki i kaligrafii. Ks. Michał Żukliński, katecheta rz. kat. Ks. Atanazy Bownik, katecheta gr. kat. Piotr Budziński uczył języka polskiego, stylistyki i rachunków. Stanisław Słowiński uczył rysunków.

41. Tarnopol.

Szkoła składa się z 1 klasy kursu przygotowawczego i 2 klas kursu przemysłowego. Nauka odbywała się w niedziele od godz. 10—12, oraz w poniedziałki, wtorki, środy i czwartki wieczorem od godz. 6—8.

W sprawozdaniu Zarządu czytamy: „Zarząd szkoły z sześcioletniego doświadczenia zauważał, że z początkiem roku szkolnego zawsze frekwencya jest liczną, jednak z każdym miesiącem maleje, a najbardziej rażąca jest z końcem roku. I tak na zapisanych przeszło 100 uczniów, uczęszczało przy końcu zaledwie 56. Spóźnianie się uczniów na naukę utrudniało znacznie pracę nauczycieli. Winą nieregularnej frekwencji jest opieszałość, obojętność a nawet lekceważenie ze strony majstrów, jakie okazują w obec szkoły. Najgorliwsza praca Zarządu szkoły, podjęta w kierunku utrzymania właściwej frekwencji, pozostać musi bez skutku, dopóki władze przemysłowe zaraz po pierwszym upomnieniu nie zastosują §. 133 ustawy przemysłowej“.

Skład Wydziału szkolnego: Dr. Włodzimierz Łuczakowski, adw. kr., burmistrz miasta, jako przewodniczący. Dr. Stanisław Glogier, adwokat krajowy, wice-marszałek Rady powiatowej, delegat Wydziału krajowego. Dr. Jonasz Mantel, adwokat krajowy, delegat gminy. Bernard Schütz, delegat Izby przemysłowej i handlowej. Emil Michałowski, dyrektor c. k. Seminarium nauczycielskiego, kierownik szkoły przemysłowej.

Skład grona nauczycielskiego: Emil Michałowski, kierownik. Ks. Ludwik Weiss, katecheta rz. kat. Ks. Adam Markowski, katecheta gr. kat. Władysław Orosz, starszy nauczyciel 7 kl. szkoły ludowej. Aleksander Prażłowski, nauczyciel starszy 4 kl. szkoły ludowej. Bronisław Skoczek, nauczyciel c. k. Seminarium nauczycielskiego. Edward Strutyński, c. k. profesor gimnazjalny. Zygmunt Turecki, nauczyciel c. k. Seminarium nauczycielskiego. Dr. S. A. Taubeles, nauczyciel religii mojżeszowej.

42. Tarnów.

Szkoła składała się z 1 klasy kursu przygotowawczego, z 2 klas kursu przemysłowego i osobnego oddziału rysunków budowniczych. Nauka odbywała się w niedzielę od 9 $\frac{1}{2}$ —11 $\frac{1}{2}$ przedpołudniem, oraz w poniedziałki, wtorki, środy, czwartki, piątki i soboty od godz. 7—9 wieczorem.

Skład Wydziału szkolnego: Witold Rogoyski, burmistrz miasta Tarnowa, przewodniczący. Dr. Karol Benoni, dyrektor c. k. gimnazjum, delegat Wydziału krajowego, zastępca przewodniczącego. Ludwik Kowalski, delegat Kasy oszczędności. Dr. Mieczysław Gałęcki, adwokat krajowy, delegat Rady miejskiej. Artur Szancer, delegat Rady powiatowej. Stanisław Szeligiewicz, reprezentant przemysłowy. Hipolit Parasiewicz, dyrektor c. k. seminaryum nauczycielskiego, kierownik szkoły i kasyer Wydziału.

Skład grona nauczycielskiego: Hipolit Parasiewicz, kierownik szkoły. Karol Albrecht, kierownik 6-klasowej szkoły męskiej, uczył stylistyki przemysłowej w klasie I. i II. przemysłowej, tygodniowo godzin 6. Ks. Dr. Stanisław Dutkiewicz, spirytualny seminaryum duchownego, uczył religii w klasie przygotowawczej, klasie I. i II. przemysłowej, tygodniowo godzin 2. Andrzej Jaglarz, c. k. profesor gimnazjalny, uczył rachunków przemysłowych i buchalteryi w klasie II. przemysłowej, tygodniowo godzin 3. Jan Krzyżanowski, nauczyciel szkoły ludowej, uczył rachunków przemysłowych w klasie I. i rysunków wolnoręcznych w klasie I. i II. przemysłowej, tygodniowo godzin 6. Józef Maleta, nauczyciel 6-cio klasowej szkoły, uczył rachunków w klasie przygotowawczej i rysunków geometrycznych w klasie I. przemysłowej, tygodniowo godzin 6. Janusz Rypuszyński, inżynier cywilny, uczył rysunków budowniczych, tygodniowo godzin 6. Teodor Szypuła, kierownik 5-cio klasowej szkoły, uczył języka polskiego w klasie przygotowawczej, tygodniowo godzin 3.

43. Wadowice.

Szkoła obejmuje 1 klasę kursu przygotowawczego i 2 klasy kursu przemysłowego. Nauka odbywała się w niedziele i święta od godz. 9 $\frac{1}{2}$ —11 $\frac{1}{2}$ względnie 12 $\frac{1}{2}$ przedpołudniem, oraz w poniedziałki, wtorki, czwartki i piątki od godz. 7—9 wieczorem.

Skład Wydziału szkolnego: Dr. Jan Iwański, burmistrz, jako przewodniczący. Teofil Kluka, kupiec, Karol Osowski, przemysłowiec, delegaci Rady powiatowej. Dr. Józef Korn, adwokat, Edmund Krzysztoforski, przemysłowiec, delegaci Rady miejskiej. Seweryn Arzt, dyrektor c. k. gimnazjum, kierownik szkoły.

Skład grona nauczycielskiego: Seweryn Arzt, kierownik. Michał Frąckiewicz, c. k. profesor gimnazjalny, uczył języka polskiego i stylistyki w II. klasie przemysłowej, 5 godzin tygodniowo. Ks. Zygmunt Karaś, katecheta gimnazjalny, uczył religii we wszystkich klasach, 2 godz. tyg. Tadeusz Kołomłocki, profesor rysunków w c. k. gimnazjum, udzielał rysunków w I. i II. klasie przemysłowej, 8 godzin tygodniowo. Józef Kurowski, c. k. profesor gimnazjalny, udzielał nauki stylistyki i języka polskiego w I. klasie przemysłowej, w 5 godz. tyg. Józef Pizło, c. k. profesor gimnazjalny, udzielał rachunków w I. i II. kl. przemysłowej, w 6 godz. tyg. Franciszek Prezentkiewicz, kierownik szkoły 6-kl., uczył języka polskiego w oddziale przygotowawczym, 4 godz. tyg. Kazimierz Usiekniewicz, uczył buchalteryi w I. i II. klasie kursu przemysłowego, w 4 godz. tyg. Franciszek Zajac, nauczyciel szkoły ludowej, uczył rysunków i rachunków w oddziale przygotowawczym, w 4 godzinach tygodniowo.

44. Wieliczka.

Szkoła składa się z jednej klasy kursu przygotowawczego i 2 klas kursu przemysłowego.

Skład Wydziału szkolnego: Wilhelm Koch, burmistrz, jako przewodniczący. Ks. Stanisław Twardowski, delegat gminy, zast. przewodn. Dr. Zygmunt Mieczysławski, aptekarz, delegat gminy. Edward Windakiewicz, c. k. zarządca salinarny, delegat Wydziału powiatowego. Antoni Mazurkiewicz, przewodniczący zbiorowej korporacji przemysłowej, zastępca rękodzielników. Henryk Michalski, kierownik szkoły.

Skład grona nauczycielskiego; Henryk Michalski, kierownik szkoły. Ks. Jan Bieroński, katecheta. Władysław Gąsiecki uczył rachunków w 1. i 2. klasie kursu przemysłowego. Wojciech Sosiniński uczył stylistyki w 1. i 2. klasie kursu przemysłowego. Aleksander Ablewicz uczył rachunków i pisania na kursie przygotowawczym. Jan Kowalczyk uczył języka polskiego i rachunków na kursie przygotowawczym. Wojciech Olkuszniak uczył języka polskiego w 1. i 2. klasie kursu przemysłowego.

45. Żółkiew.

Szkoła składa się z jednoklasowego kursu przygotowawczego i dwuklasowego kursu przemysłowego. Nauka odbywała się co niedziela od godz. 10 do 1 w południe, w poniedziałki od 6—9, a we wtorki i środy od 7—9 godziny wieczorem. Frekwencja była tylko w II. klasie kursu przemysłowego bardzo dobra, w innych klasach nieregularna.

Skład Wydziału szkolnego; Adolf Dadlez, zastępca burmistrza miasta Żółkwi, jako przewodniczący. Ks. Kan. Karol Bauch, delegat Rady miejskiej, zast. przewodn. Tadeusz Starzyński, Marszałek powiatowy, poseł na Sejm, delegat Rady powiatowej. Józef Hejda, c. k. notaryusz, delegat Wydziału krajowego. Ignacy Cukier, delegat Rady miejskiej, skarbnik. Jan Mayer, kierownik szkoły przemysłowej.

Skład grona nauczycielskiego: Jan Mayer, kierujący nauczyciel szkoły lud. V. klas., uczył rysunków geometrycznych w klasie I. i rachunków w klasie II. Ks. Jan Majkut, uczył religii rz. kat. Ks. Emilian Kozaniewicz, uczył religii obrz. gr. kat. Józef Welk, naucz. szkoły ludowej V. kl., uczył rysunków wolnoręcznych. w kl., I. i rysunków zrwodowych w kl. II. Jan Bronisław Zarudzki, naucz. szkoły lud. V. kl., uczył stylistyki w klasie I. II. Teodozy Laurecki, naucz. szkoły lud. V. kl., uczył języka polskiego w klasie przygotowawczej. Józef Materna, naucz. szkoły lud. kl., uczył rachunków i języka polskiego w kl. I. Stefan Tatuch, naucz. szkoły lud. V, uczył rysunków w klasie przygotowawczej. Włodzimierz Rzepczyński, naucz. szkoły lud. V. kl., uczył rachunków w klasie przyg. i języka polskiego w klasie II. Herz Ehrlich, uczył religii mojżeszowej.

46. Żywiec.

Szkoła założoną i otwartą została dopiero d. 15. września 1896 i obejmowała je na klasę przygotowawczą i jedną przemysłową.

Skład Wydziału szkolnego: Bronisław Sądecki, burmistrz miasta jako przewodniczący. Andrzej Szewczyk, em. dyrektor szkoły męskiej, delegat gminy, zast. przewodn. Władysław Graff, aptekarz, delegat Rady pow. Ksawery Kamocki, właściciel fabryki sukna, del. Wydziału krajowego. Józef Studencki, delegat Rady miejskiej. Stanisław Rosół, kierownik szkoły.

Skład grona nauczycielskiego: Stanisław Rosół, kierownik szkoły. Ks. Franciszek Rosner, uczył religii w obydwóch klasach. Jan Gołąb, naucz. 6 kl. szkoły męskiej, uczył języka polskiego w klasie przygotowawczej. Władysław Nowotarski, naucz. 6 kl. szkoły męskiej, uczył rysunków w oddziale uzupełniającym. Piotr Białek, naucz. 6 kl. szkoły męskiej, uczył rachunków w oddziale uzupełniającym. Michał Kuziak, naucz. 6 kl. szkoły męskiej, uczył języka polskiego i stylistyki w oddziale uzupełniającym. Adam Czerbak, naucz. 6 kl. szkoły męskiej, uczył rachunków w oddziale przygotowawczym.

II. Szkoły przemysłowe zawodowe.

Aleg VIII. i IX. Stan krajowych szkół zawodowych w ubiegłym roku szkolnym, tak co do ich liczby, frekwencji i kosztów utrzymania, przedstawiają załączone tu dwa wykazy statystyczne. Obejmują one dwa nowe zakłady, które w r. 1896 przysły do skutku t. j. szkołę koszykarską w Wojsławiu i kurs dla wyrobu zabawek w Jaworowie — gdy jednak równocześnie dwa zakłady zostały zwinięte, a mianowicie szkoła stolarska w Żywcu i szkoła tkacka w Błażowej, pozostaje liczba zakładów czynnych w roku 1896/7 ta sama, co w r. 1895/6, t. j. 31.

Są jednak dalsze szkoły zawodowe, które w ciągu r. 1897 przysły do skutku, i toczą się rokowania o urządzenie dalszych szkół stałych lub kursów czasowych, mających na celu podniesienie poszczególnych gałęzi przemysłu.

W zakresie szkół koszykarskich przysła do skutku i została d. 18. lipca r. b. otwartą *szkoła koszykarska w Strychnicach*. Ustrój tej szkoły odpowiada w ogóle typowi innych istniejących w kraju szkół koszykarskich. Na kuratorkę szkoły powołał Wydział krajowy właścicielkę Strychaniec, Wną Sydonię Pieńczykowską, na zastępcę kuratorki Wgo ks. Sofrona Lewickiego, miejscowego proboszcza gr. kat., administracyę powierzono miejscowej zarządczyni poczty, p. Eugenii Moskalik, inżynierem fachowym zamianowano p. Wojciecha Kopkowicza, praktycznego i doświadczanego koszykarza. Obecnie pobiera naukę dopiero 5 uczniów, lecz jest wszelka podstawa do przypuszczenia, że szkoła koszykarska w Strychnicach będzie się należyście rozwijała.

Szkoła koszykarska w Dźurowie, mająca już dziś być zapewniony i znajdująca wpośród ludności wiejskiej uczniów, którzy się do niej chętnie garną, przeniosła się obecnie do realności nowej, zakupionej na pomieszczenie szkoły przez Śniatyńską Radę powiatową. Pomieszczenie to jest zupełnie celowi odpowiednie. W skład zakupionej realności wchodzi także przeszło morgowy ogród, odznaczający się dobrą glebą i takim położeniem, że z łatwością da się na nim urządzić wzorowa szkółka owocowa. Wydział powiatowy Śniatyński, mając na uwadze, że na gruntach tamtejszych udają się bardzo dobrze drzewa owocowe, i że podniesienie racjonalnego sadownictwa między ludem wiejskim może oddziaływać na jego dobrobyt, zajął się urządzeniem rzeczzonego ogrodu na wzorową szkółkę i pragnie, aby młodzi koszykarze, w chwilach wolnych od swej pracy zawodowej, a mianowicie w porach roku dla sadownika najważniejszych, ćwiczyli się praktycznie w hodowli drzew owocowych, uczyli się uszlachetniania dzioczek, pielęgnowania szczepów i t. d. Zamiar ten, o ile polega na naturalnem zespoleniu domowego przemysłu koszykarskiego ze sadownictwem, zasługuje na wszelkie uznanie i pomoc.

Pomocą, jakiej obecnie kraj ma użyzyć szkole koszykarskiej w Dźurowie, jest bezprocentowa pożyczka 3000 zł. w. a. z funduszu krajowego, przeznaczona na

zakupno nowej realności dla szkoły, spłacalna w ciągu lat piętnastu, a objęta już załączonym projektem preliminarza.

Komisya przychodziła jeszcze postronnie w pomoc nauce koszykarstwa, udzielanej z pożytkiem w szkołach ludowych przez nauczycieli tychże, do nauczania koszykarstwa uzdolnionych. I tak: poparła udzielenie pożyczki nauczycielowi Janowi Maksymowiczowi w Olszanicy, w powiecie Jaworowskim, na wyrób plecionek koszykarskich, będący zajęciem dzieci szkolnych, przyznanie zasiłków nauczycielom szkół ludowych w Torkach (pow. Przemyski) Pustkowie (pow. Ropczycki) i Przecławiu (pow. Mielecki) po 100 zł. w. a. na materyały wynagrodzenie za udzielanie nauki, zamierza w końcu zorganizować wędrowną naukę koszykarstwa, celem podniesienia tego przemysłu w kraju.

Produkcya koszykarska, organizująca się w całym kraju w związku ze szkołami koszykarskimi pod nadzorem Komisji i Wydziału krajowego, (pominąwszy Rudnik, gdzie niezawisłe od działań Komisji przemysł koszykarski wywołano) tworzy już dziś poważny dział przemysłu domowego, który podniesiono i ożywiono przez wprowadzenie nowych technik, materyałów i form. O zbyt wyrobów koszykarskich nie ma wcale kłopotu. Hurtowni handlarze przedmiotów koszykarskich z Wiednia i z Berlina zgłaszają się sami do Galicji po towar. Jeśli więc równocześnie z rozszerzającą się uprawą wikliny koszykarskiej powstanie w kraju więcej spółek wytwórczych, takich, jak spółka koszykarska w Wiązownicy, działająca w związku ze szkołą koszykarską w Czerwonej Woli i jej wychowawcami, to można przemysłowi koszykarskiemu w kraju rokować stały i piękny rozwój.

Szkoła stolarska w Kalwaryi Zebrzydowskiej, o której zorganizowaniu podano już wiadomość w sprawozdaniu zeszłorocznem, została, po wykończeniu budynku szkolnego, w d. 16 września b. r. z 15-u uczniami otwartą. Uroczystość poświęcenia i otwarcia zakładu odbyła się w dniu 5-go października b. r. przy współudziale członka Komisji i wizytatora szkoły Z. Gorgolewskiego. Kuratorem zakładu mianował Wydział krajowy adwokata miejscowego Dr. Tadeusza Bresiewicza, który około przyjęcia do skutku i urzędu zakładu niemałe położył zasługi. Gdy jednak wskutek reorganizacji sądów, Dr. T. Bresiewicz, zajmwszy stanowisko w sądownictwie, przeniósł się do Krakowa i zrezygnował z kuratorstwa, poruczono obowiązki kuratora zakładu miejscowemu c. k. notaryuszowi W. Grzegorzowi Lisowskiemu. W skład Komitetu zarządzającego wchodzi pp. Józef Kossowski, inicjator i gorący zwolennik zakładu i ks. Jan Duklan Zajac konw. OO. Bernardynów, jako delegaci Rady gminnej m. Kalwaryi, p. Ludwik de Saulenfels Seeling, jako delegat Rady powiatowej wadowickiej, p. Maurycy Dattner, jako delegat Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie, pp. Andrzej Jaroński i Franciszek Szulz, jako reprezentanci miejscowych stolarzy, wreszcie instruktor fachowy, będący oraz kierownikiem zakładu.

Kierownikiem mianowany został b. kierownik szkoły stolarskiej w Żywcu, p. Władysław Niemczyński, werkmistrzem dla stolarstwa meblowego p. Stanisław Halczuk.

Gdy plac, na którym gmina Kalwaryja wzniosła budynek dla szkoły stolarskiej, jest tak małym, że nie zostało dość miejsca wolnego przed magazynem materyałów, które ze względu na manipulację z materyałami stolarskimi jest niezbędne, przeto gmina dokupiła jeszcze dalszą parcelę gruntową, obejmującą 1100 sążni kwadr. za 1500 zł. w. a. celem dołączenia jej do realności szkolnej i wniosła prośbę, aby fundusz krajowy przyszedł jej jeszcze z pomocą na uskutecznienie tego zakupu. Uznając konieczność wzmiankowanego rozszerzenia i mając na względzie ofiarę, jakie już m. Kalwaryja na urządzenie szkoły stolarskiej poniosła, wstawiła Komisya do projektu preliminarza 500 zł. zasiłku bezzwrotnego gminie m. Kalwaryi na cel powyższy i prosi o uchwalenie tej pozycji.

Szkoła stolarska w Stanisławowie zdołała sobie wyrobić takie wzięcie, że liczba jej uczniów, pomimo ograniczania zapisów, dochodzi do 40. Dotychczasowe sale warsztatowe i do nauki rysunków nie wystarczały już na pomieszczenie takiej liczby uczniów,

okazała się też potrzeba donajęcia dalszych ubikacyi na cele szkolne i tem usprawiedliwia się w projekcie preliminarza podniesienie kredytu na pomieszczenie szkoły o 400 złr. w. a.

Jako szczegół, świadczący o dobrej reputacyi krajowej szkoły stolarskiej w Stanisławowie, może posłużyć fakt, że Stanisławowska Dyrekcyja kolei państwowych zamówiła była wedle dostarczonych przez siebie rysunków w szkole tamtejszej całe umeblowanie do wagonu salonowego. Wypadło ono tak dobrze i tak się podobało, że z polecenia p. ministra kolei państwowych poruczono obecnie szkole wykonanie drugiego takiego kompletu meblowego dla innego wagonu salonowego kolei państwowych.

C. k. Szkoła przemysłu drzewnego w Kołomyi, którą fundusz krajowy stałą kwotą roczną 1100 zł. subwencyonuje, jest źle pomieszczona i walczy z brakiem miejsca dla garnących się do niej uczniów. C. k. Rada szkolna krajowa czyni tedy usiłowania, ażeby częścią ze źródeł miejscowych, częścią przy pomocy kraju, nowy, odpowiadający celowi budynek dla szkoły wystawić. Gmina m. Kołomyi, w petycyi, wniesionej w ciągu ubiegłej sesyi do Wysokiego Sejmu, ofiarowała się dostarczyć bezpłatnie plac pod budowę i pokryć $\frac{1}{3}$ część kosztów budowy obliczonej powyżej na 50.000 zł. Otrzymawszy petycję tę do zaopiniowania i pragnąc rzecz doprowadzić do skutku, zwróciła się Komisya przedewszystkiem do c. k. Rządu z zapytaniem, czy nie byłby również skłonny pewną kwotą ze skarbu państwa przyczynić się do budowy gmachu dla szkoły, którą przeważnie z funduszków własnych utrzymuje. Odpowiedź c. k. Rządu, udzielona c. k. Radzie szkolnej kraj. reskryptem c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświecenia z d. 5 czerwca br. L. 13391, jest odmowna. Komisya odniosła się zatem w piśmie z d. 22 lipca br. L. 438 do c. k. Rady szkolnej krajowej z prośbą o zarządzenie dalszych badań, a względnie wykonanie projektu budowy, w którymby wzięto za podstawę niższy koszt budowy i oświadczyła, że gotowaby była przemawiać u Wysokiego Wydziału krajowego i Sejmu za tem, ażeby stały zasiłek, udzielany szkole z funduszu krajowego, skapitalizować, skutkiem czego na podstawie 4% wynieśćby mógł zasiłek kraju na wystawienie budynku dla rzeczonej szkoły 27.500 zł. w. a. Gdyby dalszą kwotą 13. do 14. tysięcy zł. w. a. przyczyniła się gmina do budowy, uzyskanoby około 41.000 zł. w. a., które przy skromniejszych wymaganiach wystarczyłyby może na wystawienie odpowiedniego budynku. Na to pismo nasze nie otrzymaliśmy dotychczas odpowiedzi i szczegółowego projektu.

Próba, podjęta z nauką wyrobu drewnianych zabawek i ulepszeniem domowego przemysłu zabawkarskiego w Jaworowie, wydała pomyślne rezultaty. Komisya przystąpiła więc do zorganizowania tamże stałego „Krajowego warsztatu naukowego dla wyrobu zabawek.“ W załączeniu .| podajemy w całości przepisy organizacyjne .|

Aleg. X. i plan nauki tego, pierwszego w swym rodzaju zakładu. Ma on na celu kształcenie młodzieży w wyrobie snycerskich, toczonych i stolarskich zabawek, jednakże z uwagą, zwróconą na miejscowy przemysł domowy, a zatem dąży do uszlachetnienia form wyrabianych dotąd zabawek oraz wprowadzenie nowych typów, któreby potrzebom handlu odpowiadały i tem samem większy zarobek zapewnić mogły miejscowej ludności. W dwojakim też kierunku działa dziś powołany do życia zakład: z jednej strony kształci młodzież w wyrobie nowych, piękniejszych i popłatniejszych zabawek, z drugiej strony wpływa na osiadłych zabawkarzy starszych, aby wyrób swój tak co do form jak i ornamentyki uszlachetniali oraz zapobiega wyzyskiwaniu ich przez handlarzy zabawek. I w pierwszym i w drugim kierunku stwierdzić należy postęp, który już teraz uwidocznia się w polepszeniu ceny zabawek i zarobku zabawkarzy.

Zakładem Jaworowskim zarządza Komitet, któremu przewodniczy kurator, JW. hr. Jan Szeptycki, poseł na Sejm krajowy i Marszałek powiatu Jaworowskiego, a w skład Komitetu wchodzi: W. Ks. Kan. Piotr Lewicki proboszcz rel. gr. w Jaworowie, jako delehat Rady powiatowej i zast. przewodn., oraz pp. Ferdynand Paar, burmistrz i Mikołaj Masiuk, jako delegaci gminy m. Jaworowa.

Instruktorem fachowym rzeczonoego warsztatu naukowego został mianowany dotychczasowy instruktor p. Paweł Prydatkiewicz, czynności administracyjne poruczone p. Andrzejowi Mareninowi, nauczycielowi miejscowemu.

Przechodząc do szkół garncarskich mamy do zauważania, że Komisya wdrożyła rokowania, ażeby *szkołę garncarską z Poremby* przenieść do Krzeszowic. W Porembie spełnił poniekąd warsztat naukowy garncarski swoje zadanie, wprowadził nieznaną tam przedtem produkcję naczyń kamionkowego, był pomocny kilku wykształconym w szkole garncarzom do wybudowania własnych pieców, a obecnie przekazano mu jako zadanie najgłówniejsze, aby udzielał pomocy garncarzom kamionkowym w samodzielnym wyrobie i wypalaniu naczyń oraz w korzystnym zorganizowaniu zbytu. Na nowych uczniów, których w ubiegłym roku szkolnym było zaledwo 5-ciu, niema co liczyć, i koszt utrzymania całego zakładu dla tak małej liczby uczniów byłby za wielkim. Większe nadzieje rozwinięcia szkoły rokuje sobie Komisya w razie przeniesienia jej do Krzeszowic i takiego rozszerzenia programu nauki, aby także wyrób kafli, dachówek, rurek drenarskich i td. był nim objęty. Gdy zaś Zarząd dóbr Krzeszowickich zgadza się w zasadzie na urządzenie tam szkoły garncarskiej i chętnie do urządzenia jej się przy czyni, ma Komisya nadzieję, że w roku przyszłym będzie mogło przeniesienie szkoły garncarskiej z Poremby do Krzeszowic przyjść do skutku.

W kierunku zawodowego wykształcenia ceramicznego w kraju, uczyniła Komisya kraj. dla spraw przemysłowych jeszcze ten krok, iż się upomniała u c. k. Rządu o aktywowanie *oddziału ceramicznego przy c. k. wyższej szkole przemysłowej we Lwowie*, co pierwotnym planem tego zakładu jest objęte. Na razie zachodzi w tym względzie ta trudność, że w obecnym budynku wyższej szkoły przemysłowej we Lwowie nie ma miejsca na taki oddział i że musiałby on w osobnym budynku być urządzony.

Ze względu na bogate pokłady marmurów w Krzeszowicach, na datującą się już od wieków eksploatację tychże i na potrzebę lepszego kształcenia kamieniarzy, szczególnie w okolicach Krakowa, gdzie i dla budowli miejscowych i w celach handlowych należyce wykształceni kamieniarze mogą być korzystnie zajęci, uważała Komisya za wskazane odnieść się do Wydziału krajowego z prośbą, aby wyjednać zechciał u c. k. Rządu założenie rządowej *szkoły kamieniarzkiej w Krzeszowicach*. Inicjatywę w tej mierze wzięto jeszcze w ciągu maja b. r., lecz dotychczas c. k. Rząd nie dał żadnej odpowiedzi, jak się na poruszoną tu sprawę zapatruje.

W zakresie *zawodowej nauki szewstwa* panuje ruch bardzo ożywiony. W kołach interesowanych stwierdza się coraz bardziej przekonanie, że chcąc stawić opór konkurencyi fabrycznego obuwia zagranicznego i sprostać wymaganiom dostawy obuwia dla wojska, trzeba podnieść zawodowe wykształcenie szewców, które ongi stało w Polsce wysoko, lecz przez całe dziesiątki lat zostało zaniedbane i przyprowadziło potężne niegdyś rzemiosło szewskie do upadku.

W tym kierunku mamy przedewszystkiem do zanotowania założenie dwóch nowych szkół szewskich w kraju, a mianowicie w Dobczycach i Drohobyczu.

Szkoła szewska w Dobczycach opiera się na tych samych zasadach, co szkoły szewskie w Uhnowie i Witkowie i równobrzmiącym niemal jest też jej statut, zatwierdzony uchwałą Wydziału krajowego z d. 29 stycznia 1897 L. 5.471. Naturalne oparcie ma rzeczona szkoła o silnie rozwinięty i od dawna w Dobczycach istniejący przemysł domowy szewski oraz o miejscową produkcyjną spółkę szewców. Zarząd administracyjny tej szkoły poruczone miejscowemu katechecie szkoły ludowej, Ks. Teofilowi Pape-schowi, jako kierownikowi, naukę zawodową zaś p. Józefowi Lisickiemu jako instruktorowi fachowemu. Kuratorem zakładu został przez Wysoki Wydział mianowany W. Henryk Turnau, właściciel Dobczyc, a zastępca tegoż Dr. Henryk Dymidowicz, adwokat miejscowy.

Szkoła została z d. 1 października b. r. w życie wprowadzoną. Do utrzymania jej przyczynia się gmina m. Dobczyc, dostarczająca szkole bezpłatnie pomieszczenia, oświetlenia i usługi, oraz Wydział Rady powiatowej Wielickiej, który zobowiązał się uiszczać na ten cel po 100 zł. w. a. rocznie.

Szkoła szewska w Drohobyczu ma odmienny nieco cel i stosownie do tego odmienną organizację. Nie jest ona całodzienną, lecz wieczorną, a ma na oku nie tyle młodzież, ile starszych, w zawodzie szewskim już pracujących rękodzielników. W §§ 1. do 3 statutu tej szkoły, zatwierdzonego uchwałą Wydziału krajowego z d. 16. lutego 1897 L. 9448, określonym jest cel i zakres zakładu jak następuje:

„§ 1. Krajowa szkoła szewska w Drohobyczu ma na celu podniesienia przemysłu szewskiego w wymienionej miejscowości.

W tym celu warsztat kształci uczniów w godzinach wieczornych, ewentualnie w czasie przez Kuratoryę i zarząd szkoły oznaczonym:

a) praktycznie przez wyuczanie wykonywania robót szewskich, przy użyciu ulepszonych przyborów i narzędzi, tudzież

b) teoretycznie przez udzielanie nauki rysunków i innych przedmiotów pomocniczych.

W dniach powszednich, przez cały rok, mogą majstrowie, za zezwoleniem zarządcy szkoły, w pewnych oznaczonych godzinach dnia, używać do wyrobu swego obuwia maszyn, jakimi warsztat jest wyposażony.

§. 2. Nauka jest bezpłatna. Udzielana jest na podstawie planu nauki, ustanowionego przez Wydział krajowy w porozumieniu z Komisją krajową dla spraw przemysłowych.

Za użytkowanie maszyn do wyrobu obuwia przez majstrów, będzie każdy z nich opłacał pewną kwotę, ustanowioną przez zarząd szkoły.

§. 3. Do krajowej szkoły szewskiej w Drohobyczu przyjmuje się uczniów zwyczajnych i nadzwyczajnych.

Uczeń zwyczajny winien mieć przynajmniej 14 lat i wykazać się świadectwem ukończenia przynajmniej szkoły ludowej lub udowodnić, że w inny sposób nabył dostatecznej biegłości w przedmiotach przepisanych dla szkoły ludowej. Pierwszeństwo do przyjęcia (jako kandydaci na uczniów zwyczajnych) mają uczniowie pochodzący z Drohobycza i tegoż powiatu, a między tymi synowie i uczniowie miejscowych majstrów szewskich.

Jako nadzwyczajnych uczniów przyjmuje się majstrów i czeladników szewskich na podstawie umowy, która oznaczy cel i czas ich wykształcenia.

Do urządzenia szkoły szewskiej w Drohobyczu przyczyniły się rozmaite lokalne czynniki. Przedewszystkiem gmina m. Drohobycza zobowiązała się dawać bezpłatnie lokal, opał, oświetlenie i usługę potrzebną dla szkoły; przełożństwo stowarzyszenia przemysłowego grupy I. w Drohobyczu uiściło zasiłek bezzwrotny w kwocie 50 zł. na założenie szkoły i zobowiązało się dostarczać bezpłatnie materiałów, potrzebnych do wyrobu obuwia przez uczniów w czasie nauki, pod warunkiem zabierania na swój rachunek gotowych wyrobów; Wydział powiatowy Drohobycki przyczynił się jednorazowym datkiem 150 zł. w. a. do założenia szkoły i przyrzekł przy załatwianiu najbliższego budżetu powiatowego poprzeć przyjęcie zobowiązania powiatu do stałego subwencyonowania szkoły; Towarzystwo zaliczkowe w Drohobyczu przyczyniło się do urządzenia szkoły kwotą 50 zł. w. a.

Na podstawie tych ofiar, przy pomocy funduszu krajowego i c. k. Ministerstwa handlu, które stowarzyszeniu szewców w Drohobyczu, na cele tej nauki, pod łatwymi warunkami udzieliło pięć maszyn pomocniczych dla szewstwa, została szkoła zorganizowaną i z d. 1 października b. r. otwartą.

Zarząd jej spoczywa w ręku kuratora, którym został przez Wydział krajowy mianowanym inicjator i gorący zwolennik szkoły, Dr. Wiktor Lechowski, przy

współudziale pp. Leonarda Wiśniowskiego, wiceprezesa Rady powiatowej jako delegata tejże, p. Michała Turowicza, jako delegata Stowarzyszenia grupy I. i p. Maryana Bałandy, jako delegata Towarzystwa zaliczkowego.

Zarząd administracyjny szkoły spoczywa w ręku p. Władysława Akseutowicza, likwidatora Towarzystwa zaliczkowego. Instruktorem fachowym zamianował Wydział należycie wykształconego fachowca p. Andrzeja Łobosa

Dalszym krokiem, mającym na celu podniesienie rzemiosła szewskiego w kraju, było urządzenie *majsterskiego kursu szewskiego we Lwowie*, na modłę tych, jakie z upoważnienia c. k. Ministerstwa handlu urządza c. k. Muzeum technologiczne we Wiedniu.

Aleg. XI. Pierwszy kurs taki odbył się w czasie od 20. stycznia do 3. marca b. r. Przez całe sześć tygodni udzielaną była nauka po 8 godzin dziennie t. j. od godz. 8 do 12 przedpołudniem i od 2 do 6 popołudniu. Urządzenie kursu i plan nauki podane są szczegółowo w załączonych tu *„Przepisach organizacyjnych szewskich kursów majsterskich we Lwowie“*, które rozporządzeniem Wydziału krajowego z d. 12. stycznia b. r. L. 1.618 zostały zatwierdzone.

Kurs liczył 11 uczestników, wyłącznie ze Lwowa. Było między nimi 6 majstrów i 5 czeladników szewskich. Przykładali się oni do nauki z zamiłowaniem, każdy przeciętnie wykonał 50 rysunków fachowych i 40 krojów różnego obuwia, tak wierzchów jak i spodów, wedle danej miary i oznaczonego wzoru, a w tem po 2 kroje własnego pomysłu. Każdy wykonywał nadto obuwie w całości i ćwiczył się przytem w użyciu szewskich maszyn pomocniczych, siłą ludzką w ruch wprowadzanych. Po ukończeniu kursu urządzono z rysunków, krojów i wyrobów uczestników w miejskiem Muzeum przemysłowem wystawę publiczną, która trwała od 4. do 8. marca br. i dała chlubne świadectwo całemu tokowi nauki.

Do urządzenia kursu przyczyniło się wydatnie I. gal. Towarzystwo dostaw dla armii, dostarczywszy bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi, oraz materiałów szewskich, potrzebnych do nauki. Kierownictwo administracyjne kursu spoczywało w ręku jednego z Dyrektorów rzeczonoego Towarzystwa, p. Bolesława Mikulińskiego. Nauki udzielali pp. Aleksander Celewicz, b. kierownik szkoły szewskiej w Uhnowie, pełniący obecnie obowiązki wędrownego nauczyciela szewstwa, i pp. Adolf Aleksandrowicz, Karol Wenzel, i Franciszek Cengiel wytrawni zawodowcy. Na koszt urządzenia i odbycia kursu, nie licząc płacy wędrownego nauczyciela szewstwa, przeznaczył był Wydział krajowy 740 zł. w. a., na zasiłki dla oderwanych od pracy własnej uczestników 470 zł. w. a.

Nadzór nad kursem poruczony był Członkom Komisji: pp. A. Nawratilowi i A. Sołtyńskiemu.

Dobre wyniki kursu zimowego, spotykające się z gorącym uznaniem samychże szewców, którzy dotąd nie byli skorzy do uznawania, ażeby szewc, poza praktyką w warsztacie prywatnym, mógł i potrzebował uczyć się czegoś więcej, spowodowały Komisję, że drugi kurs majsterski szewski, na tych samych zasadach i również w związku z Towarzystwem dostaw dla armii, urządziła b. jesieni we Lwowie. Kurs ten rozpoczął się d. 4. października b. r. i trwa jeszcze, a bierze w nim udział 12 uczestników z rozmaitych miejscowości przeważnie wschodniej części kraju.

Komisya postanowiła z początkiem r. 1898 przystąpić do urządzenia takiego samego *kursu majsterskiego szewskiego w Krakowie* i traktuje w tym względzie z Magistratem m. Krakowa, który zamiar urządzenia kursu bardzo gorąco popiera.

Korzystając z rozwiniętej systematycznie nauki rysunków zawodowych na kursach majsterskich, spowodowała Komisya kosztem 153 zł. sprządzenie dla wszystkich pięciu szkół krajowych po 1 egzemplarzu systematycznego zbioru *wzorów dla rysunku zawodowego*, z których każdy mieści w sobie po 82 ręcznie wykonanych i podklejonych tablic. Tablice te posłużą we wszystkich szkołach szewskich do ujednostajnienia naj-

ważniejszej dla nich nauki rysunku fachowego i kroju. Co do innych szczegółów ujednostajnienia toku nauki i pracy warsztatowej powzięła uchwały, zatwierdzone następnie przez Komisję, *konferencya kierowników i instruktorów szkół szewskich*, która pod przewodnictwem wizytatora rzeczonych szkół, p. A. Nawratila, odbyła się w dniach 1. i 2. sierpnia b. r. we Lwowie.

W końcu, co do spraw szewskich w kraju, czujemy się w obowiązku zaznaczyć pożyteczną i gorliwą działalność *wędrownego nauczyciela szewstwa* p. A. Celewicz a, który i w roku ubiegłym we wielu miejscowościach kraju dawał pomoc w urządzeniu spółek do wyrobu obuwia dla armii, udzielał potrzebnych objaśnień, pośredniczył w sprowadzeniu maszyn pomocniczych dla szewstwa i w ogóle wpływał na podniesienie tego rzemiosła.

W sprawozdaniu zeszłorocznem przedstawiła Komisya projekt rozszerzenia *oddziału tkactwa mechanicznego kraj. szkoły tkackiej w Krośnie* i uzyskała na to częściowy fundusz. W praktycznem wykonaniu tego projektu, mogło tkactwo mechaniczne tylko wtedy przy szkole być zaprowadzone, gdyby się było równocześnie oparło o silną spółkę tkacką, mogącą szkole zapewnić dostawę materiału i zorganizować zbyt gotowych tkanin, t. j. stać się zarodkiem fabrycznej tkalni mechanicznej, dla której kształcenie robotników byłoby wskazane. Zmierzała też Komisya do tego, aby plan swój przeprowadzić w związku z krosnieńskim Towarzystwem tkackim „Prządka“. Gdy jednakże Towarzystwo to, wskutek handlowego zastoju w obrocie produkowanych przez siebie tkanin, nie mogło być większemi zobowiązaniami co do dostawy materiałów i zbytu wyprodukowanych tkanin obarczone — kredyt zaś 15.000 zł. jest stanowczo za małym, ażeby się puszczać na urządzenie i zajęcie choćby tylko kilkunastu krosien mechanicznych, a przytem nie można samej szkole nadawać charakteru fabryki, forsującej wyrób mechaniczny — musiała Komisya na razie wstrzymać się z urządzeniem oddziału mechanicznego przy szkole tkackiej w Krośnie, a to dopóty, dopóki nie znajdzie się finansowo silna spółka, któraby mogła i chciała w przeprowadzeniu tej myśli współdziałać.

Projekt zaprowadzenia *tkalni mechanicznej przy kraj. szkole sukienniczej w Rakszawie* jest obecnie w toku badań. I on wszakże zależnym będzie w przeważnej części od finansowego wzmocnienia się związanego ze szkołą Towarzystwa produkcyjnego i handlowego w Łańcucie, które poczyniło kroki, ażeby się przekształcić w Towarzystwo akcyjne, a tem samem zakres swego działania rozszerzyć i na silniejszej finansowej oprzeć się podstawie.

W projekcie preliminarza na r. 1898 znajduje się także pozycja 3300 zł. jako zasiłek nadzwyczajny na budowę drogi do Rakszawy. Czyni ona zadość odczuwanej od dawna potrzebie. Tak w kierunku do stacyi kolejowej i m. Łańcuta, jak i w kierunku Żołyni, najbliższego urzędu pocztowego, nie ma dotychczas Rakszawa komunikacji, którąby można nazwać choćby znośną. Wszelkie więc transporta, wynikające z istnienia większego zakładu, jakim jest szkoła sukiennicza i całej osady, podejmującej dziś na nowo podupadły przemysł sukienniczy, połączone są z niesłychanymi trudami i kosztami. Jest tedy niewątpliwie rzeczą słuszną, ażeby na budowę drogi, mającej połączyć Rakszawę z ważniejszymi arterjami handlowemi, na którą już Wydział krajowy w rubr. X. Budżetu krajowego odpowiedni fundusz przeznacza, wstawiono także i w rubryce wydatków na przemysł krajowy stosowną subwencję.

Miedzy dalszemi szkołami tkackimi zaznaczyć należy rozwijanie się produkcji przy *szkole tkackiej w Glinianach*. Tamtejsze Towarzystwo tkackie okazuje naśladowania godną ruchliwość handlową, nietylko więc służy szkole jako dostawca materiału szkolnego i pośredniczy w sprzedaży wytworzonych przez szkołę tkanin, lecz podejmuje nadto we własnym zakresie pewne gałęzie produkcji, dając przy niej zajęcie jużto wychowankom szkoły, jużto osiadłym w Glinianach robotnikom i robotnikom tkackim. Towarzystwo wyrabia w większej ilości kilimy wełniane i dywany na wzór smyrneńskich, fartuszki mohairowe, a w ostatnich miesiącach podjęło wyrób tkanin

jedwabnych, głównie w zamiarze użytkowania ich na konfekcyę szat liturgicznych dla kościoła grecko-katolickiego. Oprócz dostarczania zajęcia uczniom w szkole, zatrudnia tedy Towarzystwo poza szkołą, we własnej pracowni, 10 robotników i 15 robotnic, a nadto daje zajęcie po domach 42 dalszym tkaczom, zapewniając im stosunkowo dobry zarobek. Skutkiem tego wzmagają się też handlowe obroty Towarzystwa. W roku 1896 wynosiły już blisko trzy razy tyle niż w r. 1895, a jeżeli zapobiegliwość i energia dyrekcyi Towarzystwa nie osłabną, jeżeli mianowicie dopiszą handlowe stosunki, które zdołało Towarzystwo z zagranicą zawiązać, to można mieć nadzieję, że specyalne rodzaje tkactwa w Glinianach zdołają się zakorzenieć, rozwinąć i będą pouczającym przykładem oddziaływania szkoły zawodowej na stosunki miejscowego przemysłu.

Gdy z różnych stron napływają podania, ażeby się zająć przemysłem domowym tkackim, a niepodobna wszędzie przystępować większym kosztem do zakładania szkół tkackich — postanowiła Komisya urządzić *wędrownę kursa tkactwa* i wypracowała w tym względzie Regulamin, którego osnovę w załączeniu /./. podajemy. Aleg XII. Na podstawie tego regulaminu powołany został na nauczyciela wędrownego wszechstronnie wykształcony, praktyczny tkacz, b. kierownik kraj. szkoły tkackiej w Błażowej, p. Marcin Brząk, znający dobrze stosunki naszego tkactwa wiejskiego i sam zajęty fachowo organizacją wytwórczą w zakresie domowego przemysłu tkackiego. Jako pierwsze miejsce, gdzie ma naukę wędrowną rozpocząć, wskazano mu gminy Wrzawy i Dąbrowicę, w powiecie Tarnobrzeskim, skąd napływały petycje o podniesienie tkactwa i gdzie Wydział powiatowy oświadczył się z gotowością popierania naszych usiłowań. Jaki jest wynik dotychczasowych zabiegów p. Brząka, który dopiero późną jesienią r. b. miał się na miejsce udać, nie mamy dotąd relacyi.

Biorąc pohop z petycyi, wniesionej do Wysokiego Sejmu i uchwały sejmowej z dnia 6. lutego b. r., polecającej Wydziałowi krajowemu zbadać możliwości zaprowadzenia *szkoły kapelusznictwa w Myślenicach*, zajęła się Komisya bliższem zbadaniem stosunków tamtejszego przemysłu kapeluszniczego. Okazało się, że przemysł ten, jako drobny przemysł rękodzielniczy, utrzymuje się jeszcze zawsze w Myślenicach, jakkolwiek daje kapelusznikom, wskutek konkurencyi z tanimi produktami fabrycznymi, coraz mniejsze zarobki. W ogóle utrzymuje się tam dotąd 22 kapeluszników, z których 10. posiada karty przemysłowe, a 12 pracują jako przemysłowcy domowi. Pierwsi zatrudniają 14. pomocników, jest tedy razem 36. pracowników, uprawiających przemysł kapeluszniczy. Są to prawie wyłącznie kapelusze z wełny (sprowadzanej przeważnie z Węgier), z której za najlepsze sorty płacą po 1.40 zł. gotówką, lub po 2.10 zł. wyrobami kapeluszniczymi za kilogram, a za najgorsze sorty, t. j. za kłaki wełniane, pozostające przy strzyżeniu sukna, po 0.30 zł. gotówką, lub po 0.70 towarem za kilogram. Są to ceny bardzo wysokie, jeśli zważymy, że najdelikatniejsza wełna wiedeńska na kapelusze płaci się po 2 zł. 50 ct. za kilogram. Wszyscy kapelusznicy razem, przerabiając 6205 klg. wełny, wyrabiają rocznie 2330 tuzinów kapeluszy kilku rozmaitych fasonów. Całą produkcję roczną można cenić mniej więcej na 30.000 zł. Producenci sprzedają swój wyrób po największej części w Krakowie, lub handlarzom miejscowym, od nich też zaopatrują się w wełnę i w dodatki, przeważnie najpośledniejszego gatunku, płacąc za nie o 70 do 100% więcej ponad ich hurtowną wartość handlową. Przy dzisiejszym systemie produkcji, która rozpoczyna się od „fachowania“ wełny i wyrobu pilśni kapeluszonej, może dwóch ludzi wyrobić za tydzień 3 tuziny kapeluszy; gdyby używano tępków czyli t. z. „sztumpów“ t. j. gotowych już stożków pilśniowych, wyrobionych fabrycznie, mógłby jeden kapelusznik bardzo łatwo wykonać 2 tuziny kapeluszy na tydzień. Reforma, więc idąca w tym kierunku, ażeby wprowadzić kapeluszników myślenickich w związek z surowym wyrobem fabrycznym, pozostawiając im fasonowanie, usztywnianie i wykończanie wyrobu, mogłaby im zapewnić tańszy materiał i większy zarobek. Nie jest wszakże wykluczoną i taka kombinacya, że do wspólnego użytku możnaby kapelusznikom oddać pewne, najniezbędniejsze dziś maszyny pomocnicze.

W każdym jednak razie podniesienie przemysłu tamtejszego polega więcej na dobrem handlowem zorganizowaniu wytwórców w kierunku nabywania dobrego a taniego surowca i jak najkorzystniejszego zbywania gotowego wyrobu, oraz na dostarczeniu kapelusznikom myślenickim dobrego instruktora, z postępem kapelusznictwa należyce obzajomionego. W tym też kierunku postanowiła Komisya przede wszystkim czynność swą pomocniczą wdrożyć i od rozmiarów sił i funduszków, jakie na ten cel będą do rozporządzenia, uczynić zawisłem zastosowanie ulepszeń technicznych w produkcji.

W zakresie szkół koronkarskich zaszła ta zmiana, że *szkoła koronkarska w Starym Sączu*, którą tam przed dwoma laty przeniesiono z Muszyny, została z końcem ubiegłego roku szkolnego zwinięta. Złożyły się na to: brak energii i poradności ze strony kierowniczkowej w rozwinięciu zakładu, mała ilość uczennic, a w końcu obojętność publiczności dla nowego zakładu i niechęć gminy, która oświadczyła, że cofa swą prestatycję pieniężną na utrzymanie szkoły. Gdy z końcem b. roku kierowniczka wniosła z własnego popędu prośbę o uwolnienie jej z zajmowanej posady, a nie było widoków, ażeby nieprzychylnie dla istnienia szkoły warunki miała ulepszyc, postanowiła Komisya zwinąć zupełnie tę szkołę.

W innej miejscowości natomiast, t. j. w Jaworowie, z inicjatywy samejże gminy, bez współudziału Komisji, przysłała do skutku z początkiem b. r. nowa szkoła koronkarska, która się wcale dobrze rozwija. Gmina dostarcza tam lokalu i zaspokaja wszelkie potrzeby szkoły, a nauki udziela panna Bronisława Bartmanówna, która wykształciła się w szkole koronkarskiej w Kańczudze. Uczennic jest około 20 i już teraz po jednorocznym zaledwie istnieniu szkoły, mają zarobek z pracy koronkarskiej. Publiczność m. Jaworowa i całej okolicy wspiera i otacza swą życzliwością tę młodą, samodzielnie wyrosłą szkołę, może być zatem, że nauka koronkarstwa padnie tam na grunt właściwy i zdola w istocie — czego dotąd krajowe szkoły koronkarskie prawie nie osiągnęły — zaszcześcić w ludności miejscowej koronkarstwo, jako przemysł domowy. Zdaje się przemawiać za tem ta okoliczność, że w Jaworowie, z powodu domowego przemysłu zabawkarskiego, rozwinięty jest drobny handel obnośny, możliwym jest przeto, że w razie łatwej rozsprzedazy koronek, które przede wszystkim do handlu obnośnego się nadają, i zapewnienia tym sposobem stałego zbytu dla wyrabianych koronek, ustali i rozszerzy się ich wyrób.

Chcąc przyjść gminie m. Jaworowa z pomocą w tem pożytecznym przedsięwzięciu, poparła Komisya Wydziału krajowego udzielenie jej zasiłku 150 zł. za rok ubiegły a 300 zł. na bieżący rok szkolny na opłatę nauczycielki.

Celem zabezpieczenia bytu krajowych szkół zawodowych, przedstawiła Komisya c. k. Ministerstwu Wyznań i Oświecenia, za pośrednictwem c. k. Rady szkolnej krajowej w piśmie z d. 17. kwietnia b. r. L. 279 potrzebę zasiłków ze skarbu państwa na utrzymanie rzeczonych szkół, a to w ogólnej kwocie 47.650 zł. w. a. tj. o 7.566 zł. wyższej niż kwota, w roku ubiegłym przez Komisję na ten cel wstawiona. C. k. Ministerstwo wyznań i oświecenia nie przyjęło wszystkich przez nas wykazanych zasiłków do preliminarza państwowego. W piśmie, wystosowanym do c. k. Rady szkolnej krajowej z d. 17. sierpnia b. r. L. 11.450, nie zgodziło się mianowicie na żądane podwyższenie zasiłków dla szkoły koronkarskiej w Starym Sączu, szkoły hafciarskiej w Makowie, szkoły tkackiej w Krośnie, szkoły kołodziejsko-ciesielskiej w Kamionce strumiłowej, stolarskiej w Stanisławowie, garncarskiej w Kołomyi i powroźniczej w Radymnie, wreszcie skreślono proponowaną subwencję 7.500 zł. na zaprowadzenie oddziału tkactwa mechanicznego przy szkole tkackiej w Krośnie. Zasiłki dla Stowarzyszenia Pracy kobiet w Krakowie i szkoły robót kobiecych w Przemyslu uczyniono jeszcze zawisłymi od przedłożenia sprawozdań z czynności obu tych zakładów. Projektowane zasiłki dla szkół szewskich w Dobczycach i Drohobyczu pominięto zupełnie z uwagą, że szkoły te nie weszły jeszcze w życie, a co do żądanych zasiłków na kursa majsterskie dla szewstwa odpowiedziano, że popieranie zabiegów tego rodzaju należy do c. k. Minister-

stwa handlu. Nareszcie wykreślono proponowane subwencyonowanie nauki wędrowniej w zakresie tkactwa i koszykarstwa i odmówiono zasiłku na szkołę dla wyrobu zabawek w Jaworowie, zasłaniając się argumentem, że próby z popieraniem przemysłu zabawkierskiego nie powiodły się Ministerstwu gdzieindziej, a więc i w Jaworowie mogą się nie powieść.

Wys. c. k. Ministerstwo wyznań i oświecenia okroiło tedy postawione przez nas żądania o znaczną kwotę 14 400 zł. w. a. Z kwoty tej, ażeby nie powstrzymywać rozwoju niektórych szkół przez niedostarczenie im potrzebnych funduszków, musiała być znaczna część wprowadzoną jeszcze do projektu preliminarza zasiłków krajowych na cele przemysłowe, a nadto postanowiła Komisya zwrócić się do c. k. Ministerstwa handlu, aby z funduszków oddanych mu do rozporządzenia subwencyonował urządzone w kraju kursa majsterskie dla szewstwa.

W ogóle tak znaczne zredukowanie kwoty, o którą jako o subwencyę ze skarbu państwa dla krajowych szkół przemysłowych Komisya upraszała — kwoty stosunkowo bardzo małej w porównaniu ze znacznymi sumami, które państwo na utrzymanie szkół przemysłowych w Austrii Niższej, Czechach i innych zachodnich krajach koronnych obraca — budzi w nas niepokój i troskę co do dalszego rozwoju szkolnictwa przemysłowego w kraju. Gdyby bowiem c. k. Rząd nie był skłonnym w miarę wzrostu i wzmagania się zakładów tej kategorii, podnosić także, równomiernie z ofiarami kraju, zasiłków ze skarbu państwa, to musiałyby wszystkie nasze usiłowania w tym kierunku być zredukowane i Galicya znalazłaby się znowu w tyle poza innymi krajami monarchii, gdzie organizacja i rozwój szkolnictwa przemysłowego żywym uderza tętmem. W końcowych wnioskach uprasza też Komisya, aby Wys. Sejm upomnieć się raczył u c. k. Rządu o sprawiedliwsze i wydatniejsze subwencyonowanie naszych szkół przemysłowych ze skarbu państwa.

O czynnościach *Krajowej Stacji ceramicznej*, będącej pod zarządem Wydziału krajowego, za rok 1897, mówi sprawozdanie kierownika jej, inżyniera E. Krzena, które tu w całości ¹ zamieszczamy.

Aleg.
XIII.

Uzupełniając dołączone wykazy statystyczne, podajemy tu dalsze szczegóły, odnoszące się do krajowych szkół zawodowych.

1. Czerwona Wola. Szkoła koszykarska.

Pierwotnie w Jarosławiu r. 1879 założona, a w r. 1891 przeniesiona do Czerwonej Woli, o kursie nauki dwuletnim, gromadziła ta szkoła przeważnie synów włościan (22 uczniów) z pobliskich wsi powiatu Jarosławskiego, 7 zaś z innych powiatów. Ukończeni uczniowie wracają zazwyczaj do zawodu rolniczego i trudnią się nadal koszykarstwem jako przemysłem domowym, już to samodzielnie, już to w związku z Towarzystwem koszykarzy w Wiązownicy, które się bardzo dobrze rozwija.

Lokal szkolny, dostarczony bezpłatnie przez JE. Ks. Jerzego Czartoryskiego, składa się z 5a ublikacyi warsztatowych i pomieszkania instruktora. W oddzielnym budynku są dwie izby sypialne dla uczni zamieszkujących.

Szkoła wyposażona jest w odpowiednie narzędzia koszykarskie, maszynę do strugania szyn, modele drewniane, wzory koszykarskie i biblioteczkę. Roczna wartość wyrobów szkolnych dochodzi do 1500 zł. w. a. Dwunastu uczniów pobrało zasiłki stypendyjne z różnych źródeł i tytułem nagród za dobrą robotę w ogólnej kwocie 724 złr. 97. ct. w. a.

W skład zarządu szkolnego wchodzi: JE. ks. Jerzy Czartoryski, kurator szkoły, August Szczurowski, delegat rządu, Edward Micewski, delegat Rady powiatowej.

Instruktor fachowy: Franciszek Gondek, administrator: Józef Dąbrowski.

2. Dźurów. Szkoła koszykarska.

Zakład powstał w r. 1892 z inicjatywy Wydziału powiatowego w Śniatynie i p. Włodzimierza Zgórskiego, właściciela Dżurowa. Dotychczas nie ma statutu organizacyjnego. Nauka dzieli się na dwa kursa jednoroczne. Uczniów nadzwyczajnych nie było wcale, uczniami zwyczajnymi są wyłącznie synowie włościan miejscowych i ze wsi okolicznych. Po ukończeniu nauki wracają do roli i uprawiają koszykarstwo jako przemysł domowy.

Szkoła posiada od 1 maja 1897 obszerną realność własną, zakupioną przez Wydział powiatowy Śniatyński, oraz ogród, przeznaczony na szkółkę owocową. Zaopatrzona jest dostatecznie w narzędzia i modele do nauki.

Wartość roczna produkcji szkolnej wynosi dotąd około 500 zł. w. a. Uczniowie pobrali w ciągu roku tytułem nagród za dobrą robotę i zasiłków stypendyjnych z funduszów kraju i powiatu razem 849 zł. 45. ct. w. a.

Kurator szkoły: Włodzimierz Zagórski, Instruktor fachowy: Jerzy Dziaduch.

3. Rudki. Szkoła koszykarska.

Założona w r. 1895. na podstawie statutu z d. 1go czerwca 1795 o dwuletnim kursie nauki, liczyła 4. miejscowych 9. zamiejscowych uczniów. Jeden z nich przebywał w szkole już trzeci rok jako robotnik pomocniczy.

Tytułem zasiłków stypendyjnych z różnych źródeł pobrali uczniowie 174 złr. w. a.

Budynek szkolny, dostarczony bezpłatnie przez hr. A. Fredrę, odpowiedni i wygodny; osobna szopa na skład łożyny i gotowych wyrobów. Szkoła zaopatrzona dostatnio w narzędzia, modele i inne środki naukowe. Wartość roczna wyrobów szkolnych wynosi około 800 złr. w. a.

W skład zarządu szkolnego wchodzi: Andrzej hr. Fredro, jako kurator, Albin Rayski, delegat Wydziału kraj. Józef Trojan, delegat Wydziału powiatowego.

Instruktor fachowy: Wojciech Kut, administrator: Leon Lachol.

4. Skołyszyn. Szkoła koszykarska.

Po zamknięciu szkoły koszykarskiej w pobliżu m. Jasle, założona w r. 1896 na podstawie statutu z d. 5 maja 1896. Nauka dzieli się na 2 kursa całoroczne. Uczniami byli przeważnie synowie włościan miejscowych, dwóch zamiejscowych. Uczniów nadzwyczajnych nie było wcale.

Tytułem zasiłków stypendyjnych pobrali uczniowie z rozmaitych źródeł 448. zł. 50 ct. w. a.

Szkoła posiada obszerny budynek, dostarczony bezpłatnie przez właściciela Skołyszyna, W. Stanisława Klobassę; w narzędzia nie była jeszcze dostatecznie zaopatrzona. Dopiero w r. 1897 zasilono ją dalszymi przyborami warsztatowymi.

Skład Zarządu: Stanisław Klobassa-Zrencki, kurator, ks. Karol Kremenowski, zastępca kuratora, Adolf Mitera, kierownik miejscowej szkoły ludowej, administrator.

Instruktor fachowy: Andrzej Fudali. Nauki dopełniającej udziela p. A. Mitera.

5. Wojsław. Szkoła koszykarska.

Założona z inicjatywy Wydziału powiatowego w Mielcu w r. 1896 na podstawie statutu z d. 7. lipca 1896. Nauka dzieli się na dwa kursa całoroczne. Uczniów nadzwyczajnych nie było wcale, uczniami zwyczajnymi byli synowie miejscowych i okolicznych wyrobników wiejskich.

Tytułem nagród za dobrą robotę i z funduszów powiatowych udzielono uczniom zasiłki w kwocie łącznej 144 zł. 02 ct. w. a.

Budynku odpowiedniego dostarcza szkole bezpłatnie właściciel Wojśławia p. Stefan Sękowski. Szkoła jest odpowiednio w narzędzia i przybory do nauki koszykarstwa zaopatrzoną. Roczna wartość wyrobów szkolnych wynosiła około 300 zł. w. a.

Skład zarządu: Stefan Sękowski, kurator, hr. Jan Tarnowski, delegat Wydziału powiatowego.

Instruktor fachowy: Jan Kwaśniewski.

6. Zator. Szkoła koszykarska.

Za staraniem gminy m. Zatora założona w r. 1895 na podstawie statutu z d. 17. maja 1895, obejmuje dwa całoroczne kursa nauki. Przyjmowani bywają tylko uczniowie zwyczajni, między którymi było 5 miejscowych, 8 zamiejscowych, synów ubogich mieszczan i włościan. Ukończeni uczniowie uczęszczać mają jeszcze rok celem nabrania wprawy w wyrobie ozdobniejszych rzeczy galanteryjnych. Tytułem nagród za dobrą robotę i z funduszków lokalnych pobrali zasiłki pieniężne i wikt ogólnej wartości 306 zł. w. a.

Budynek dość obszerny i odpowiedni, oraz skład na materiały, daje do użytku szkoły bezpłatnie gm. m. Zatora. Szkoła w narzędzia i modele dostatecznie zaopatrzona. Potrzeba jej maszyny do łupania i strugania pręci. Przy nauce wyrabia się przeważnie kosze wiejskie i miejskie ręczne. Roczna wartość wyrobu wynosiła 277 zł. w. a.

W skład zarządu szkolnego wchodzi: Wp. Michał Naimski, kurator, Dr. Józef Tarchalski delegat Wydziału kraj., Władysław Stancik i Jan Smiechowski, delegaci gminy.

Instruktor fachowy: Andrzej Janas, administrator: Edward Remer.

7. Grybów. Warsztat naukowy kołodziejski.

Założony z inicjatywy Rady powiatowej i gm. m. Grybowa w r. 1890, obejmuje naukę kołodziejstwa i łączącego się z niem kowalstwa w czterech kursach całorocznych. Uczniami są przeważnie synowie rolników, rękodzielników i wyrobników; było między nimi 14 zamiejscowych. Tytułem zasiłków stypendyjnych otrzymali z różnych źródeł łącznie 1106 zł. 64 ct. w. a.

Pomieszczenia na warsztat dostarczyła bezpłatnie gm. m. Grybowa. Zakład jest zaopatrzony w 16 warsztatów kołodziejskich i 2 ogniska kowalskie wraz z potrzebnymi narzędziami i przyborami. Przy nauce warsztatowej wyrabia się przeważnie wozy gospodarskie i wózki węgierskie, także pomniejsze narzędzia rolnicze. Wartość roczna produkcji szkolnej wynosi około 2.000 zł. w. a.

W skład zarządu wchodzi: Michał Huza c. k. notaryusz, jako kurator, Dr. Adam Jakubowski, burmistrz, jako zastępca kuratora, Karol bar. Brunicki, delegat Rady powiatowej, Alojzy Muszyński, delegat gminy m. Grybowa, administrator, Jan Czapliński, delegat stowarzyszenia przemysłowego.

Kierownik prowizoryczny: Seweryn Gzowski, instruktor kowalstwa, Michał Janik, przodownik kołodziejski, Jan Liszka, pomocnik kołodziejski, ks. Józef Hęciński, katecheta, Józef Tabeau, nauczyciel przedmiotów uzupełniających.

8. Grzymałów. Warsztat naukowy kołodziejski.

Założony pierwotnie w Toustem w r. 1882, a w r. 1892 przeniesiony do Grzymałowa i zreorganizowany na podstawie statutu z d. 17. sierpnia 1895. Nauka, obejmująca kołodziejstwo i wiążące się z niem kowalstwo, trwa trzy lata. W ubiegłym roku szkolnym byli tylko uczniowie zwyczajni, między nimi 21 zamiejscowych, synów rolników i rzemieślników. Tytułem zasiłków stypendyjnych z różnych źródeł otrzymali uczniowie łącznie 240 zł. w. a.

Szkoła pomieszczona we własnym odpowiednim budynku, wystawionym z fundusów powiatowych przy pomocy subwencji z funduszu krajowego. Przedmiotami wyrobu przy nauce praktycznej są wozy gospodarskie, wózki różnych fasonów, faetony, powozy i sanie, także niektóre narzędzia rolnicze. Wartość rocznej produkcji zakładu wynosi około 3.000 zł. w. a.

W skład zarządu miejscowego wchodzi: JW. Szczęsny hr. Koziebrodzki, kurator, Edward Ćwieżewicz, zastępca kuratora, i Jacek Kieszkowski, delegaci Rady powiatowej, Kazimierz Kossowski, kierownik zakładu, Alfred Krzyżanowski, administrator.

Instruktor kołodziejstwa i kierownik: Kazimierz Kossowski, wermistrze: Andrzej Ciupik dla kołodziejstwa, Michał Kolanowski dla kowalstwa.

9, Kamionka Strum. Szkoła kołodziejstwa i ciesielstwa.

Zakład istnieje od r. 1884, obejmuje dział kołodziejstwa wraz z pomocnikiem kowalstwem i dział ciesielski, wprowadzony w r. 1896 w miejsce istniejącego poprzód a zwiniętego działu bednarskiego. Nauka na obu działach rozłożona jest na trzy całoroczne kursa. Uczniów nadzwyczajnych nie było wcale. Między uczniami zwyczajnymi była przeważna część (32) zamiejscowych, głównie synowie wieśniaków i zarobników.

Ukończeni uczniowie wracają zazwyczaj do miejsca rodzinnego, aby się trudzić rolnictwem i pracować w nabytem rzemiośle. Tytułem zasiłków stypendyjnych z różnych źródeł i nagród za dobrą pracę otrzymali uczniowie w ciągu 1897 r. 2.130 zł. 90 ct. w. a.

Szkoła mieści się w lokalu, wynajętym od gminy m. Kamionki. Jest on za szczupły i dziś mniej odpowiedni. Zaopatrzona jest w dostateczną ilość warsztatów, narzędzi i przyborów do nauki. Wyrobami szkolnymi są wozy, wózki, tarantasy, czasem powozy oraz niektóre narzędzia rolnicze. Na dziale ciesielskim nie przystąpiono jeszcze dotychczas do praktyki warsztatowej przy wykonaniu prac ciesielskich,

Ogólna wartość wyrobów szkolnych wynosi około 4.500 zł. w. a.

W skład zarządu szkoły wchodzi: W. Klemens Torosiewicz, jako przewodniczący, Dr. Władysław Stupnicki i ks. Michał Cegielski, delegaci Wydziału krajowego, ks. Błażej Ziemiański i Adam Thulie, delegaci Wydziału powiatowego; Wojciech Iliasiewicz i Stanisław Jodłowski, delegaci gminy.

Kierownik zakładu: Edward Paudler, Franciszek Mączyński, naucz. ry-sunków, ks. Jan Czyrek i ks. Eustachy Chomin katecheci. Jędrzej Hyk instruktor kołodziejstwa, Karol Laskowski, majster kowalski., Walenty Kruczkowski, instruktor ciesielstwa, Franciszek Poznański nauczyciel dla przedmiotów dopełniających.

10. Stanisławów. Szkoła stolarska.

Założona w r. 1884, zreorganizowana w r. 1896 na podstawie statutu z d. 17. lipca 1896. Nauka obejmuje cztery kursa całoroczne i dwa oddziały fachowe stolarstwa i tokarstwa. Uczniów nadzwyczajnych liczyła 6-ciu. Uczniowie zwyczajni pochodzą z różnych warstw ludności, przeważnie miejskiej, czwarta część zamiejscowych, reszta miejscowi. Po ukończeniu nauki wstępują jako czeladnicy do pracowni stolarskiej.

Tytułem zasiłków stypendyjnych z różnych źródeł i nagród za dobrą pracę otrzymali w ciągu roku szkolnego 1.357 zł. 31 ct. w. a.

Zakład pomieszczony jest w ubikacjach wynajętych, tak szczupłych, że przynajęcie dalszych ubikacji okazuje się niezbędnem. Posiada 21 warsztatów stolarskich, 4 snycerskie i 7 tokarni z kompletnem wyposażeniem, 1 maszynę gźem-sową i cyrkularkę nożną. Wyrobami szkoły są wszelkie przedmioty stolarstwa budowlanego i meblowego, a wartość ich roczna wynosi około 2.000 zł. w. a.

W skład zarządu miejscowego wchodzi: Józef Jaegerman kurator zakładu, Karol Fiedler i Herz Halpern, delegaci Rady miejskiej, Tadeusz Kudelski, delegat Rady powiatowej, Dr. Jerzy Konkolniak, delegat Kasy oszczędności, Teodor Birnbaum, inspektor fachowy, Ludwik Maydański, reprezentant miejscowych stolarzy.

Kierownik i instruktor fachowy: Eustachy Merunowicz; przodownik do nauki snycerstwa: Roman Linhardt. Władysław Latoszyński, prof. gimn., Paweł Bryła, prof. gimn. i Karol Trochanowski prof. szkoły realnej jako nauczyciele przedmiotów dopełniających. Ks. Dr. Jan Ciemniowski rz. kat i ks. Dymiński gr. kat. dla nauki religii.

11. Jaworów. Warsztat naukowy dla wyrobu zabawek.

Założony prowizorycznie w listopadzie r. 1896. i zorganizowany stale w sierpniu r. 1897. na podstawie statutu z d. 3. sierpnia 1897. Wprowadzony w życie i kierowany do 10. sierpnia 1897. przez b. kierownika kraj. szkoły stolarskiej w Żywcu W. Niemczynowskiego, przy współudziale wermistrza P. Prydatkiewicza. Zapisanych było w ogóle 36 uczniów, z których 28 uczęszczało stale przez zimę; po rozpoczęciu robót w polu zmalała liczba uczniów do 12. Z tych pracowało stale w grupie stolarskiej 2, w grupie tokarskiej 2, w grupie snycerskiej 5, w grupie mieszanej 3. Pracowali oni ze znacznym postępem i już wciagu tego roku, od 3. listopada 1896 do 10. sierpnia 1897, wykonali zabawki. zdolne do sprzedaży, w wartości 442. zł. w. a. Przebiegły zarobek ucznia wynosił już w tym pierwszym roku 12, później 30 ct. w. a., a u niektórych zdolniejszych i pilniejszych dochodził do 50 ct. dziennie. Ogółem wypłacono uczniom tytułem wynagrodzenia za robotę w tym roku 309 zł. 53 ct. w. a.

Przedmiotami, wykonanymi na kursie, były: koniki rzeźbione i malowane, w sześciu wielkościach, kręgle (6 gatunków), krokiety stołowe i ogrodowe, liczydła do rachunków, domki malowane, tarcze naklejane i wyrzynane, żołnierze wyrzynani, wózki z drabinkami, taczki itp. Oprócz tego zakład wprowadził u dwóch samodzielnie pracujących zabawkarzy ulepszone formy w wyrobie tanich zabawek jarmarcznych, co wpłynęło na podniesienie ich ceny.

Budynek na szkołę, obszerny i odpowiedni, dała bezpłatnie gmina m. Jaworowa. Zaopatrzenie szkoły w potrzebne narzędzia, warsztaty stolarskie, tokarnie i maszyny pomocnicze, jest dostateczne.

Skład komitetu zarządzającego i sił nauczycielskich podano w ogólnej części niniejszego sprawozdania. Statut szkoły pomieszczono między alegatami.

12. Kołomyja. Szkoła garncarska.

Założona jeszcze w r. 1876 i utrzymywana do r. 1883 jako szkoła rządowa, w latach 1883—1886 nieczynna, przeszła w r. 1886 na kraj, ostatecznie zreorganizowana na podstawie statutu z d. 3. lipca 1896. Nauka obejmuje 3. całoroczne kursa nauki i dzieli się głównie na dwa oddziały fachowe: garncarski i kaflarski. Szkoła przyjmuje uczniów nadzwyczajnych, którzy uczęszczają tylko czasowo na niektóre przedmioty nauki. Między uczniami zwyczajnymi, którzy są przeważnie synami rolników i rękodzielników, było 6 zamiejscowych. W ciągu roku szkolnego pobrali uczniowie tytułem zasiłków stypendyjnych z różnych źródeł i nagród za dobrą pracę 1333 złr. 82 ct. w. a.

Budynek, oddany bezpłatnie przez gminę za użytek szkoły, jest już nieco za ciasny. Brak w nim pomieszczenia dla maszyn pomocniczych i pod piece na fajans. Zaopatrzenie szkoły w przybory warsztatowe i do nauki dostateczne, brak tylko przyrządów do nauki fizyki. W toku nauki wyrabia się majolikę, piece kaflowe, terrakotę i wyroby strycharskie, których wartość wynosi rocznie około 1,700 zł. w. a.

W skład zarządu szkoły wchodzi: Edmund hr. Starzeński, kurator, Karol Głuchowski, delegat gminy, Jan Budzianowski, delegat stowarzyszenia garncarzy. Brak delegata Rady powiatowej.

Kierownik szkoły: Aleksander Klimaszewski, Stanisław Daczyński, nauczyciel rysunków, Stefan Skrypniczuk, wermistrz dla kaflarstwa, Antoni Kostiubak, przodownik warsztatowy dla nauki toczenia, Karol Łuszczewski, przodownik warsztatowy do modelowania, Dyonizy Krzyczkowski dla rysunków geometrycznych, Erazm Czechowicz, naucz. szkół lud. dla nauki przedmiotów dopełniających. Ks. Józef Gawżyński rz. kat., ks. Władysław Dobrzański gr. kat., dla nauki religii.

13. Poremba. Szkoła garncarska.

Założona w r. 1889 na podstawie statutu z d. 23. marca 1889. Nauka obejmuje 3 całoroczne kursa nauki. Głównym działem nauki i wyrobu jest wyrób naczyńia kamionkowego. Szkoła nie miała uczniów nadzwyczajnych i liczyła w ogóle tylko 5. uczniów zwyczajnych, miejscowych.

Tytułem wynagrodzenia za dobrą robotę pobrali oni w ciągu roku szkolnego 312 zł. 83 ct. w. a.

Pomieszczenia na szkołę udziela bezpłatnie właściciel Poremby, Józef hr. Szebek. Szkoła posiada potrzebne narzędzia i skromny zapas form, wzorów i książek. Ogólna wartość wyrobów szkolnych wynosi rocznie około 1500 zł. w. a.

Kurator zakładu jest p. Michał Bóbr.

Kierownik: Karol Rolle, Jan Słowicki, wermistrz, Antoni Bierczyński, nauczyciel pomocniczy, ks. Ludwik Pogłudek dla nauki religii.

14. Touste. Szkoła garncarska.

Istniejąca od r. 1886, opiera się na statucie, nadanym jej d. 30 sierpnia 1892. Nauka obejmuje trzy całoroczne kursy, a odnosi się głównie do wyrobu ozdobnego naczyńia polewanego, opartego o miejscowe motywa ornamentalne, wykonywane ręcznie. Uczniami są wyłącznie synowie włościan i zarobników. Uczniów nadzwyczajnych nie było. Z zarobku przy wyrobie naczyń w ciągu nauki szkolnej pobrali uczniowie 602 zł. 23 ct. w. a.

Pomieszczenia szkole dostarcza bezpłatnie właściciel Toustego p. Władysław Fedorowicz. Zakład jest zaopatrzony dostatecznie w potrzebne narzędzia i przyrządy. Wartość naczyńia, wyrabianego w ciągu roku, a rozsyłanego na jarmarki i do bazarów w Krakowie, we Lwowie i w Tarnopolu, wynosi około 1000 zł. w. a.

Kuratorem zakładu jest ks. Michał Czaczkowski, prob. gr. kat. w Toustem, zastępcą kuratora ks. Filip Chorzemski, proboszcz rz. kat. w Toustem. Instruktor fachowy: Albin Biłous, nauczyciel rysunków Michał Łukianowicz, nauczyciel przedmiotów pomocniczych Włodzimierz Balej.

15. Uhnów. Szkoła szewska.

Istnieje od r. 1891 na podstawie statutu z d. 22 maja 1891. Plan nauki rozciąga się na trzy całoroczne kursy. Uczniów nadzwyczajnych nie było wcale. Uczniami zwyczajnymi są synowie rzemieślników i rolników w połowie miejscowi, w połowie zamiejscowi. Tytułem wynagrodzenia za dobrą pracę i zasiłków stypendyjnych z różnych źródeł pobrali w ciągu roku 602 zł. 80 ct. Ukończeni uczniowie pracują jako czeladnicy i przodownicy po pracowniach szewskich w kraju.

Szkoła umieszczona w budynku wynajętym, który niezupełnie odpowiada celowi. Zaopatrzona jest należycie w narzędzia, przybory szkolne i maszyny pomocnicze. Przy nauce produkuje się wyroby szewskie wszelkiego rodzaju, których wartość wynosi

rocznie około 1.000 zł. w. a. Wartość materiału spotrzebowanego w r. 1896/7 wynosiła 571 zł. 67 ct. w. a.

W skład zarządu szkoły wchodzi: W. Franciszek Jędrzejowicz, kurator zakładu, Aleksander Celewicz, kierownik. Zastępcą kierownika był Teodor Fedynski, wermistrzem Stanisław Zapalski. Ks. Roman Zalitacz gr. kat. i ks. Edward Pasieczny rz. kat. udzielali religii.

16. Witków. Szkoła szewska.

Założona w r. 1893 na podstawie statutu z d. 7. lutego 1893, obejmuje trzy całoroczne kursa nauki. Rok czwarty pozostają niektórzy uczniowie w zakładzie dla nabrania biegłości w robocie. Było w ciągu roku dwóch uczniów nadzwyczajnych. Uczniami zwyczajnymi są synowie szewców i rolników miejscowych i okolicznych. W ciągu roku pobrali tytułem nagród za dobrą robotę i zasiłków stypendyjnych z różnych źródeł ogółem 942 zł. 73 ct. Ukończeni uczniowie są czeladnikami w warsztatach szewskich we Lwowie, Nowym Sączu, Sokalu i Witkowie.

Budynek na szkołę dał bezpłatnie J. E. hr. Stanisław Badeni. Po świeżem zreštauowaniu jest on zupełnie odpowiedni i oprócz sal szkolnych mieści także pomieszkowanie pierwszego wermistrza. Szkoła zaopatrzona bardzo dobrze w potrzebne narzędzia, przybory i maszyny pomocnicze. Wartość obuwia wyrobionego w ciągu roku wynosi około 3.000 zł. w. a.

Kurator zakładu: ks. Teofil Korczyński, proboszcz gr. kat. w Witkowie.

Kierownik warsztatu: Władysław Lewicki, instruktor Jan Metzger, Piotr Koller, wermistrz, Ignacy Waśkowski, przodownik, Karol Błaszkievicz, naucz. szkoły ludowej dla przedmiotów dopełniających.

17. Stary Sącz. Szkoła szewska.

Szkoła została założoną w r. 1894 na podstawie statutu z d. 3. lipca 1894; obejmuje 3 całoroczne kursa nauki i czwarty dopełniający. W ciągu r. 1897 uzyskała od c. k. Ministerstwa prawo wydania swym uczniom świadectw, upoważniających do samodzielnego wykonywania rzemiosła. Uczniów nadzwyczajnych nie było wcale. Między uczniami zwyczajnymi było 3 zamieszcowych, reszta miejscowi, synowie rzemieślników i wyrobników. Tytułem wynagrodzeń za dobrą robotę i zasiłków stypendyjnych pobrało 17 uczniów 300 zł. w. a. Na dopełniającą naukę teoretyczną uczęszczali uczniowie do miejscowej szkoły przemysłowej uzupełniającej.

Lokal na szkołę jest wynajęty, zupełnie odpowiedni. Zaopatrzenie szkoły w narzędzia, przybory i maszyny pomocnicze całkiem wystarczające. Wartość roczna wyrobionego w toku nauki obuwia wynosiła około 1.200 zł. w. a.

W skład zarządu miejscowego wchodzi: Kurator zakładu, dr. Gustaw Romer, marszałek Rady powiatowej; zastępca kuratora i kierownik szkoły, p. Adolf Przybylski, wiceburmistrz m. St. Sącza; delegat Rady powiatowej, ks. Dr. Alojzy Góralik, infułat w N. Sączu; delegat Rady m. Starego Sącza, p. Stanisław Majewski.

Instruktor fachowy: Adam Gottman, wermistrz Józef Lisicki.

18. Krosno. Szkoła tkacka.

Założona w r. 1889 na podstawie statutu z d. 27. sierpnia 1889. Nauka trwa 2 do 3 lat. Uczniów nadzwyczajnych dla wyuczenia się pewnych technik nie było wcale. Uczniami zwyczajnymi byli synowie rolników, rzemieślników i przemysłowców, 21 zamieszcowych, reszta miejscowi. Z uczniów, którzy naukę w roku ubiegłym ukończyli, wyjechało 2 za granicę celem dalszego kształcenia się w tkactwie, 1 uzyskał posadę majstra, 2 przeszło do innego zawodu, 7 wykonuje tkactwo w domu na własny rachunek.

nek lub w spółkach tkackich. Tytułem nagród za dobrą robotę i zasiłków stypendyjnych z różnych źródeł, pobrali uczniowie 2.036 zł. 10 ct. w. a.

Szkoła mieści się we własnym, zupełnie odpowiednim, przez gminę m. Krosna przy pomocy funduszu krajowego wystawionym budynku. Wyrób szkolny odbywał się na rachunek Towarzystwa tkackiego „Prządka”; bliższa wartość jego niewiadoma.

W skład zarządu szkoły wchodzi: August Gorayski, kurator zakładu, Stanisław Janik i dr. Feliks Czajkowski, delegaci gminy, ks. Jan Szałały, delegat Wydziału pow.

Kierownik szkoły: Henryk Gruszecki, Franciszek Daniszewski, nauczyciel rysunków, Józef Łagosz instruktor, prócz tego dwóch pomocników warsztatowych i do nauki rysunków, oraz trzech nauczycieli szkoły ludowej do przedmiotów uzupełniających.

19. Gliniany. Szkoła tkacka.

Założona w r. 1885, zreorganizowana w r. 1890 na podstawie statutu z d. 16 sierpnia 1890. Obejmuje dwa całoroczne kursa nauki. Liczyła w ubiegłym roku szkolnym 20 uczniów nadzwyczajnych, dopuszczonych do praktycznego wyuczenia się pewnych technik tkackich. Pomiędzy uczniami było ogółem 8 zamiejscowych, wszyscy ze sfery rolników i rzemieślników. Ukończeni uczniowie pracują przeważnie nadal w Glinianach na rachunek Towarzystwa tkackiego. Uczniowie zwyczajni otrzymali tytułem nagród za dobrą robotę i zasiłków stypendyjnych z różnych źródeł 252 zł. Uczniowie nadzwyczajni byli płatni za robotę przez Towarzystwo tkackie w miarę swej wprawy i pilności. Wszystkich materiałów do nauki warsztatowej dostarcza miejscowe Towarzystwo tkackie.

Budynek szkolny zupełnie nieodpowiedni, upadający. Nagłącą rzeczą jest wystawienie nowego budynku ze strony Towarzystwa tkackiego, na którym ciąży obowiązek dostarczenia lokalu szkole. Zaopatrzenie szkoły w warsztaty i inne przybory do nauki wymaga uzupełnienia. Wartość roczna wyrobów szkolnych bliżej nie znana.

W skład zarządu wchodzi: Franciszek hr. Potulicki kurator zakładu, ks. Filemon Reszetyłowicz, delegat Wydziału krajowego, zastępca kuratora, Edward Brückner, delegat Rady powiatowej, Szczepan Fernezy delegat gminy, Rudolf Koerber, delegat Towarz. zaliczkowego, Wojciech Księżopolski delegat Towarzystwa tkackiego.

Kierownik i instruktor fachowy: Jan Jurajda, Teodor Ładyczka przodownik i dwaj pomocnicy warsztatowi. Tadeusz Toczyski, kierownik miejsc. szkoły ludowej, dla przedmiotów dopełniających.

20. Gorlice. Szkoła tkacka.

Założona w r. 1894 na podstawie statutu z d. 31. października 1893. Obejmuje dwa względnie trzy całoroczne kursa nauki. Uczniów nadzwyczajnych nie było wcale. Uczniowie zwyczajni, wszyscy zamiejscowi, pochodzący z ludności rolniczo-rzemieślniczej. Tytułem nagród za dobrą pracę i zasiłków stypendyjnych z różnych źródeł pobrali 414 zł. 80 ct. w. a.

Szkoła umieszczona odpowiednio w murowanym budynku szkolnym, gdzie są i inne zakłady. Umieszczenia dostarcza bezpłatnie gm. m. Gorlic. W środki do nauki praktycznej zaopatrzoną jest szkoła odpowiednio, do nauki teoretycznej mniej odpowiednio. Materiałów do pracy warsztatowej dostarczało Towarzystwo tkackie „Prządka” w Krośnie, później Towarzystwo produkcyjne i handlowe w Łańcucie. Wartość wyrobów szkolnych, wykonanych w ciągu roku, wynosiła około 500 zł. w. a.

W skład zarządu szkoły wchodzi: Wojciech Biechoński, delegat Wydziału krajowego i kurator, Stefan Meus, c. k. notaryusz, delegat gminy, Walery Stawiański, delegat „Prządki”. Miejsce delegata Rady powiatowej opróżnione.

Instruktor fachowy: Bazyli Gąsiewski.

21. Koreczyna. Szkoła tkacka.

Powstała w r. 1886, statut organizacyjny otrzymała d. 10. marca 1891. Obejmuje dwa całoroczne kursa nauki. Uczniów nadzwyczajnych nie było wcale. Między uczniami zwyczajnymi, prawie wyłącznie synami tkaczy, liczono tylko trzech zamiejscowych. Tytułem nagród za robotę pobrali uczniowie 1381 zł. 28 ct. Zasiłków stypendyjnych nie pobierali wcale.

Lokal na szkołę, dostarczony przez miejscowe Towarzystwo tkackie im. św. Sylwestra, jest zupełnie odpowiedni. Szkoła w potrzebne krosna i przybory do nauki dostatecznie zaopatrzona. Warsztat wyrabia tkaniny lniane, bawełniane, jutowe i kamgarnowe. Materyałów wszelkich dostarcza Towarzystwo tkackie. Wartość roczna wyrobów szkolnych bliżej nie znana.

W skład zarządu szkoły wchodzi: ks. Jan Szałay, jako przewodniczący, Jakób Pelczar, i Franciszek Urbanek, delegaci gminy i Maciej Jurasz, delegat Towarzystwa tkackiego.

Instruktor fachowy: Jan Standejski; przodownik warsztatowy Jan Kafel; Tomasz Wątróbski, nauczyciel ludowy dla nauki rysunków; Józef Heynar, nauczyciel ludowy dla przedmiotów dopełniających.

22. Kosów. Szkoła tkacka.

Istniejąca od r. 1882, zreorganizowana w r. 1895 na podstawie statutu z dnia 5. kwietnia 1895. Nauka obejmuje oddział przygotowawczy i dwa kursa całoroczne. Uczniów nadzwyczajnych nie było wcale. Uczniami zwyczajnymi byli synowie tkaczów, rolników i wyrobników, wszyscy miejscowi. Tytułem nagród za dobrą robotę i zasiłków stypendyjnych z różnych źródeł pobrali uczniowie 1090 zł. w. a.

Budynek dostarczony przez miejscowe Towarzystwo tkackie, a przy pomocy funduszy krajowych przebudowany i rozszerzony, jest całkiem odpowiedni. Szkoła posiada 22 krosien, 6 maszyn Jaquarda, 8 maszyn szeftowych, 2 maszynki do bicia kartonów, maszynkę do zwijania cewek, snowarkę automatyczną i jest w ogóle we wszelkie przybory do nauki należycie zaopatrzona. Materyałów wszelkich dostarcza Towarzystwo tkackie. Wartość wyrobów, wykonanych w ciągu roku w szkole, wynosi około 2500 zł. w. a.

W skład zarządu wchodzi: Włodzimierz Łuszipiński; kurator, Stanisław Bursa, delegat Rady powiatowej, ks. Markian Szankowski, delegat towarzystwa tkackiego.

Instruktor fachowy: Kazimierz Jamroz, przodownik Jan Hawrysz, nauczyciel przedmiotów uzupełniających Zygmunt Wolski. Ks. M. Szankowski udzielał religii.

23. Łańcut. Szkoła tkacka.

Istniejąca od r. 1890, zorganizowana na podstawie statutu z d. 23 października 1894. Obejmuje 2 całoroczne kursa nauki. Uczniów nadzwyczajnych miała 5. Uczniami zwyczajnymi są przeważnie synowie ubogich rolników i wyrobników. Tytułem zasiłków stypendyjnych z funduszy kraju i datków prywatnych pobrali uczniowie 390 zł. w. a.

Pomieszczenie szkoły, którego dostarcza w części gmina w części zaś opłaca fundusz krajowy, jest nieodpowiednie z powodu rozdzielenia na dwa zbyt od siebie oddalone budynki. Szkoła jest zaopatrzona odpowiednio w krosna i wszelkie przybory do nauki praktycznej, mniej odpowiednio w środki do nauki teoretycznej. Tkaniny przy nauce warsztatowej wyrabia się na rachunek Towarzystwa produkcyjnego i handlowego w Łańcucie, które dostarcza szkole wszelkich potrzebnych materyałów. Wartość roczna wyrobu szkolnego dochodzi do 6000 zł. w. a.

W skład zarządu szkoły wchodzi: Hr. Roman Potocki, kurator zakładu, Bolesław Żardecki, zastępca i Jan Cetnarski, delegaci Rady powiatowej, Józef

Gaweł i Marcin Szulc, delegaci gminy, Jakób Krzan i Ludwik Pusz, delegaci Towarzystwa produkcyjnego i handlowego.

Instruktor fachowy: Bazyli Pyptiuk, przodownik warsztatowy Józef Kolek.

24. Rychwałd. Szkoła tkacka.

Założona w r. 1891 na podstawie statutu z r. 1891, obejmuje oddział przygotowawczy i 2 całoroczne kursa nauki fachowej. Uczniów nadzwyczajnych nie ma. Uczniami zwyczajnymi są synowie miejscowych lub okolicznych rolników i wyrobników. Tytułem nagród za dobrą pracę i zasiłków stypendyjnych z funduszu krajowego pobrali 339 zł. 43 ct.

Szkoła, pomieszczona we własnym drewnianym, odpowiednim budynku, posiada 16 krosien, 6 maszynek szeftowych, 5 Jaquardowskich i inne przybory do nauki. Materyałów do wyrobu dostarcza szkole miejscowa spółka tkacka. Wartość roczna wyrobów szkolnych wynosi około 4000 zł. w. a.

W skład zarządu wchodzi: Bronisław Sądecki, kurator zakładu, ks. Jan Kos, delegat Wydziału krajowego, Wojciech Szwed, delegat Rady powiatowej, Jan Cebrał, delegat gminy, Karol Ringer, delegat spółki tkackiej.

Instruktor fachowy: Wawrzyniec Gubała. Dla nauki przedmiotów uzupełniających: Wojciech Zajda, miejscowy nauczyciel ludowy. Feliks Kłosowicz, przodownik warsztatowy.

25. Wilamowice. Szkoła tkacka.

Założona w r. 1887 na podstawie statutu z dnia 22. listopada 1887, obejmuje dwa całoroczne kursa nauki. Uczniów nadzwyczajnych nie było; uczniami zwyczajnymi są wyłącznie dzieci miejscowych tkaczy, małych gospodarzy i wyrobników. W zakładzie pobierają także naukę tkactwa dziewczęta. Tytułem nagród za dobrą pracę i zasiłków stypendyjnych z funduszu krajowego pobrali 755 zł. 50 ct. w. a.

Uczniowie, którzy ukończyli naukę, pracują dla miejscowego towarzystwa tkackiego i innych przedsiębiorców, albo wyjeżdżają do fabryk za granicę na dalszą praktykę i lepszy zarobek. Uczennice pozostają stale na miejscu przy pracy tkackiej.

Lokalu na szkołę dostarcza bezpłatnie gmina Wilamowice. Jest on za szczyły. Szkoła w krosna i przybory do nauki dostatecznie zaopatrzona. Materyałów dla szkoły dostarcza miejscowe Towarzystwo tkackie. Wartość wyrobu szkolnego w ciągu roku wynosiła około 1500 zł. w. a. Wyrabiano białiznę stołową, prześcieradła bez szwu, szewioty, barchany, zefiry, portyery, obicia na meble, dywany i chodniki jutowe.

W skład zarządu wchodzi: Dr. Herman Czech de Lindenwald, kurator zakładu, ks. Andrzej Kondolewicz, zastępca, delegat Rady powiatowej, Jan Kaleta, burmistrz i Jan Nowak, delegaci gminy, Michał Foks, delegat spółki tkackiej.

Instruktor fachowy: Aleksander Zugaj, Józef Mika, przodownik. Ks. Andrzej Kondolewicz udziela uczniom religii.

26. Rakszawa. Szkoła sukiennicza.

Założona w r. 1893 na podstawie statutu z d. 25. sierpnia 1893. Obejmuje dwa względnie trzy całoroczne kursa nauki. Uczniów nadzwyczajnych, t. j. starszych sukienników było trzech. Uczniami zwyczajnymi są synowie sukienników i rolników, w połowie miejscowi, w połowie zamiejscowi. Tytułem nagród za dobrą robotę i zasiłków stypendyjnych z różnych źródeł otrzymali 957 zł. 33 ct. w. a.

Budynku na szkołę dostarczył fundusz krajowy. Jest on obszerny i odpowiedni. Budynki poboczne na urządzenia maszynowe, przędzalnię itd. wystawiło Towarzystwo produkcyjne i handlowe w Łańcucie, które dostarcza szkole wszelkich materyałów i zajmuje się zbytem wyrobów szkolnych. Szkoła liczy 36 krosien z wszelkimi potrze-

bnymi przyborami, małą przędzalnię mechaniczną, farbiarnię i apretownię i jest w środki do nauki należycie zaopatrzona. Wyrabia koce na konie, kocyki flanelowe, sukna grube, korty i szewioty. Roczna wartość wyrobu wynosi około 13.000 zł. w. a.

W skład zarządu wchodzi: Bolesław Żardecki, kurator, ks. Tomasz Sobota, delegat Rady powiatowej łańcuckiej, Jan Cetnarski i Marcin Szulc, delegaci Towarzystwa produkcyjnego i handlowego w Łańcucie.

Kierownik zakładu: Stanisław Anczyc, instruktor tkactwa: Jan Trojnar, instruktor farbiarstwa: Józef Wiech, nauczyciel pomocniczy: Jan Mełlech, nauczyciel szkoły ludowej. Jakób Wołowicz, przodownik warsztatowy.

27. Radymno. Naukowy warsztat powroźniczy.

Założony w r. 1895 na podstawie statutu z d. 30. października 1895. W hali wspólnej pracują starsi powroźnicy, członkowie miejscowego Towarzystwa powroźniczego, jako uczniowie nadzwyczajni. Było ich 25. Prócz tego liczył zakład 10 uczniów zwyczajnych, dla których przepisana jest nauka systematyczna o dwóch całorocznych kursach. Wszyscy są miejscowi, z pomiędzy rodzin mieszczańskich Radymna. Zasiłków stypendyjnych nie udzielano.

Lokalem szkolnym jest hala warsztatowa, wybudowana przez Towarzystwo powroźnicze w Radymnie przy pomocy funduszu krajowego. Towarzystwo dostarcza wszelkich materiałów do pracy szkolnej. Wartość wyrobów, produkowanych przez Towarzystwo w związku ze szkołą, wynosi rocznie około 21.000 zł. w. a.

W skład zarządu wchodzi: Ks. kan. Leon Pastor, kurator; Władysław Janicki, c. k. notaryusz, zastępca kuratora.

Instruktor fachowy: Albert Wegner. Nauk dopełniających i religii udzielają: Ks. Jan Kudła, Ignacy Szczęścikiewicz i Jan Stolarski, nauczyciele szkół ludowych.

28. Kańczuga. Szkoła koronkarska.

Założona w r. 1882, posiada statut z r. 1888. Obejmuje trzyletni kurs nauki, a mianowicie dla koronek czeskich i idryańskich, dla koronek weneckich i Reticello, wreszcie dla koronek brukselskich i Relievo. Uczennic nadzwyczajnych było dwie. Uczennicami zwyczajnymi są córki ubogich rolników i wyrobników, przeważnie miejscowe; zamiejscowych było tylko 6. Ile tytułem zarobku z pracy i zasiłków z innych źródeł pobrały — nie wykazano.

Szkoła mieści się w domu, wynajętym od kierowniczkii zakładu, i jest dostatecznie w przybory do nauki zaopatrzona. Wartość roczna produkcji szkolnej wynosi około 1.200 zł. w. a.

W skład komitetu zarządzającego wchodzi: ks. Antoni Dymnicki, delegat rządu, jako przewodniczący, Teofil Stańkowski, delegat Wydziału kraj., Dr. Stanisław Zasacki, delegat Wydziału powiatowego.

Kierowniczką szkoły: Bar. Magdalena Czechowiczowa, nauczycielki pomocnicze: Anna Płachcińska i Emilia Szczepanowicz.

29. Stary Sącz. Szkoła koronkarska.

Przeniesiona z Muszyny do Starego Sącza w r. 1895 i opierająca się na statucie z d. 21. października 1888. Obejmowała trzyletni kurs nauki. Liczyła tylko 10 uczennic, a gdy i te poczęły ubywać, zamknięta z końcem ubiegłego roku szkolnego.

Mieściła się w lokalach, wynajmowanych od klasztoru P. P. Klarysek. Wartość wyrobów szkolnych wynosiła około 100 zł. w. a.

W skład zarządu wchodzi: Ks. Jakób Rozwadowski, kanonik, kurator zakładu; Hr. Helena Stadnicka, p. Helena Nawratilowa i p. Lucyna Wittigowa, protektorki zakładu; ks. Michał Weryński i p. Floryan Obmiński, delegaci Wydziału krajowego, p. Adolf Przybylski, delegat Wydziału powiatowego, p. Wojciech Pawlikowski, delegat gminy. Kierowniczką p. Aniela Kuhnówna.

30. Zakopane. Szkoła koronarska.

Założona w r. 1883 na podstawie statutu z d. 30. stycznia 1883, obejmuje trzy całoroczne kursa nauki i dzieli się na oddziały: zawodowy, roboczy i hospitantek, czyli uczennic nadzwyczajnych, których było 8. Uczennicami zwyczajnymi są przeważnie córki miejscowych rolników; 29 było zamiejscowych. Tytułem zarobku z wyrobu koronek na oddziale roboczym i zasiłków stypendyjnych z różnych źródeł pobrały 2432 zł. 94 ct. w. a.

Szkoła mieści się w drewnianym budynku wynajętym, nie bardzo odpowiednim. W przybory do nauki zaopatrzoną jest dostatecznie. Wartość wyrobów szkolnych wynosi rocznie około 2500 zł. w. a.

W skład zarządu miejscowego wchodzi: Marya hr. Zamoyska, przewodnicząca, dr. Andrzej Chramiec, delegat Wydziału krajowego i Franciszek Neužil.

Kierowniczką szkoły: Józefa Neužilowa; ks. Karol Paluch, katecheta, Józef Laska dla rysunków, Wincenty Regiec dla przedmiotów dopełniających, Anna Chycowa, Agnieszka Gąsienicowa i Klementyna Schmidt, pomocnicze nauczycielki dla wyrobu koronek.

31. Maków. Szkoła hafciarska.

Założona w r. 1890, zreorganizowana w r. 1896 na podstawie statutu z dnia 3. lipca 1895. Obejmuje dwa całoroczne kursa nauki. Liczyła 10 uczennic nadzwyczajnych t. j. starszych hafciarek miejscowych. Uczennicami zwyczajnymi są córki miejscowych zagrodników i rzemieślników; cztery były zamiejscowe. Dwie uczennice pobierały zasiłki stypendyjne z funduszy krajowych i prywatnych w łącznej kwocie 80 zł. w. a.

Szkoła mieści się w lokalnościach, dostarczanych przez miejscowe Towarzystwo zaliczkowe „Wzajemna Pomoc”. Wyrobami szkoły są hafty białe i kolorowe oryginalne, na motywach góralskich, a wartość ich w ubiegłym roku szkolnym wynosiła około 300 zł. Pod wpływem szkoły i w związku z nią założoną została miejscowa spółka hafciarek.

Do Zarządu szkoły wchodzi: Ks. Karol Harsche, proboszcz miejscowy, jako kurator; p. Leona Bierkowska z Suchy jako fachowa nadzorczyń.

Nauczycielka kierująca: Ewa Antonowicz, nauczyciel religii ks. Józef Michniak.

Porównując frekwencję w szkołach zawodowych w r. 1895/6, która wykazywała 838 uczniów i uczennic, z frekwencją za rok 1896/7, spostrzegamy ubytek o 76 uczniów. Spowodowanym on został wyłącznie przez usunięcie większej ilości uczniów nadzwyczajnych w szkołach szewskich, których w roku 1895/6 liczono 93, a w roku 1896/7 tylko 2, t. j. o 91 mniej. Przyjmowanie dalsze uczniów nadzwyczajnych w rzeczonych szkołach, które było pierwaj wskazane głównie potrzebą wyuczenia wyrobu obuwia wojskowego, okazało się zbyt cenne, skoro zorganizowały się pomiędzy samymi szwecami wspólne warsztaty i spółki dla wyrobu tego obuwia i znomość wykonywania tej roboty poza obrębem szkół się rozpowszechnia.

Zmniejszenie się liczby uczniów w szkołach zawodowych jest zatem tylko pozorne, a ściśle porównanie wykazuje nie ubytek, lecz wzrost liczby uczniów zwyczajnych. Szczegółowo przedstawia się on jak następuje:

Uczyło się i pracowało:	w r. 1895/6 w r. 1896/7	
	Uczniów zwyczajnych	
w koszykarstwie	76	93
w kołodziejstwie (i ciesielstwie) . . .	84	93
w stolarstwie	35	34
w zabawkarstwie	—	12
w garncarstwie	28	32
w szewstwie	96	93
w tkactwie	154	138
w powroźnictwie	10	10
w koronkarstwie	126	120
w hafciarstwie	13	36
Razem . . .	622	661

Z uczniów i uczennic wszystkich pobrało 551 tytułem zasiłków stypendyjnych i nagród za dobrą pracę, wedle cyfr, jakie nam w kwestyonaryuszach wykazano, ogółem 22.151 zł. 60 ct. t. j. około 40 zł. w przecięciu na osobę. Kwota ta wszakże była w rzeczywistości nieco większa, gdyż nie wszędzie wykazano ściśle wysokość nagród za robotę. Wartość produkcji, przy użyciu samychże sił szkolnych, bez wliczania tego, co Towarzystwa zawodowe osiągały rozdając pracę robotnikom poza szkołą, wynosiła około 90.000 zł. w. a.

III. Pożyczki i zasiłki na cele przemysłowe

Komisyja krajowa dla spraw przemysłowych, załatwiając podania o pożyczki z funduszu przemysłowego, przedstawiła w ubiegłym roku Wysokiemu Wydziałowi, aby udzielono następujące pożyczki:

1. Janowi Wehrsteinowi, właścicielowi pracowni ślusarskiej w Stryju, 5000 zł. na 3%, spłacalne w 40. równych ratach kwartalnych od 1. stycznia 1898.
2. Janowi Soleckiemu i Tadeuszowi Kwiecińskiemu, właścicielom fabryki dachówek w Biegonicach pod N. Sączem, 10.000 zł. w. a. na 3%, spłacalne w 40 równych ratach kwartalnych od 1. stycznia 1898.
3. Walentemu Jakóbiakowi, pozłotnikowi we Lwowie, 1200 zł. w. a. na 3%, spłacalne w 20 równych ratach kwartalnych.
4. Janowi Maksymowiczowi, producentowi plecionek koszykarskich w Olszanicy, w pow. Jaworowskim, 1500 zł. na 3%, spłacalne w 20 równych ratach kwartalnych.
5. Helenie Bromilskiej, właścicielce fabryki gipsu w Kołokolinie, 8000 zł. w. a. na 3%, spłacalne w 20 ratach kwartalnych poczynszy od 1. stycznia 1898.
6. Michałowi Sroczyńskiemu, kowalowi w Wielkich Oczach, 500 zł. w. a. na 3%, spłacalne w 20 równych ratach kwartalnych, poczynszy od 1. lipca 1898.
7. Janowi Białasowi, właścicielowi pracowni stolarsko-snycerskiej w Rymanowie, 500 zł. na 3%, spłacalne w 20 równych ratach kwartalnych, poczynszy od 1. lipca 1898.
8. M. B. Weinbergom i Spółce, właścicielom fabryki naczyń emalowanego w Dębnikach, 25.000 zł. w. a. na 3%, spłacalne w 40 równych ratach kwartalnych od 1. stycznia 1899.
9. Ignacemu Szymańskiemu, blacharzowi w Krakowie, bezprocentowo 500 zł. w. a., spłacalne w 10 równych ratach półrocznych.

10. Janowi i Karolowi Siomiakom, garncarzom w Kołomyi, na urządzenie pracowni kaflarskiej 1.400 zł. bezprocentowo, do spłaty w 20 równych ratach kwartalnych od 1. lipca 1898.

11. Władysławowi Bernadzikiewiczowi, przędzalnikowi, bezprocentowo 200 zł. na podróż celem odbycia praktyki w przędzalnictwie fabrycznym.

Tytułem zasiłków bezzwrotnych przedstawiła Komisya do udzielenia:

1. Towarzystwu tkackiemu w Glinianach 350 zł. na opracowanie wzorów handlowych dla kilimów i dywanów tam wyrabianych.

2. Towarzystwu zachęty przemysłu krajowego we Lwowie 500 zł. w. a.

3. Gminie m. Jaworowa 150 zł. na utrzymywaną przez miasto szkołkę koronarską i dalszych 300 zł. na rok szkolny 1897/8.

4. Antoniemu Tureckiemu, towarzyszewi krawieckiemu w Wiedniu, 150 zł. na opłacenie kosztów nauki kroju w I. Stowarzyszeniu przykrawaczy w Wiedniu.

5. Franciszkowi Nowakowskiemu, abiturjentowi szkoły sukienniczej w Rakaszawie, 250 zł. na 10-miesięczną praktykę przędzalnictwa wełnianego w fabrykach w Białej.

6. Janowi i Karolowi Siomiakom, garncarzom w Kołomyi, na urządzenie pracowni kaflarskiej 400 zł.

7. Michałowi Podkulskiemu i Marcinowi Brąglowi, koszykarzom w Jasle, 100 zł. na urządzenie pracowni koszykarskiej.

8. Stanisławowi Barabaszowi, profesorowi w. szkoły przemysłowej w Krakowie 700 zł. na wydanie ostatniej części publikacji: „Ornament płaski z pomników krakowskich“.

9. Janowi Michaliszynowi, abiturjentowi szkoły tkackiej w Glinianach, 100 zł. na założenie warsztatu tkackiego w Krosienku, w pow. Przemyślańskim.

10. Towarzystwu tkackiemu w Glinianach, na sprawienie krosien do tkanin jedwabnych i podróż celem rozwinięcia stosunków handlowych 846 zł. w. a.

11. Towarzystwu produkcyjnemu i handlowemu w Łańcucie 1000 zł. na pokrycie strat, poniesionych przy produkcyi wyrobów sukiennych w Rakaszawie z powodu niewprowadzenia jeszcze wszystkich krosien w ruch.

12. Towarzystwu hafciarek w Makowie 300 zł. na koszt założenia i wprowadzenia w życie Towarzystwa.

13. Bazylemu Warnickiemu, abiturjentowi majsterskiego kursu szewskiego we Lwowie, 120 zł. zasiłku na odbycie 12-tygodniowego kursu w szkole szewskiej w Witkowie celem przygotowania się na werkmistrza szkół szewskich.

14. Szesnastu abiturjentom szkoły szewskiej w Witkowie 90 złr. na zakupno narzędzi szewskich, potrzebnych każdemu czeladnikowi.

15. Sześciu abiturjentom szkoły koszykarskiej w Dżurowie 120 zł. w. a. na zakupno narzędzi do samodzielnego wykonywania koszykarstwa.

16. Michałowi Gduli, ukończonemu uczniowi kursu zabawkarskiego w Jaworowie, 40 zł. na sprawienie tokarni i narzędzi celem urządzenia własnego warsztatu.

17. Antoniemu Marcinkowi i Jakóbowi Wiechowi, ukończonym uczniom kraj. szkoły sukienniczej w Rakaszawie, po 50 zł. na sprawienie krosien z pospiesznymi ładami.

18. Janowi Kulpie, b. uczniowi szkoły sukienniczej w Rakaszawie, 160 zł. na uzupełnienie wykształcenia w apreturze sukna we fabrykach w Bielsku.

19. Kaźmierzowi Jaroniowi, wychowawcowi kraj. szkoły tkackiej w Krośnie, 120 zł. na pobyt w Lyonie celem uzupełnienia swych wiadomości w tkactwie.

20. Pięciu abiturjentom szkoły tkackiej w Gorlicach, łącznie 300 zł. na sprawienie krosien ulepszonych i niezbędnych przyrządów tkackich do samodzielnego wykonywania tkactwa.

21. Ośmiu abiturientom c. k. zawodowej szkoły przemysłu drzewnego w Zakopanem, a to 2 rzeźbiarzom, jednemu tokarzowi i pięciu stolarzom łącznie 230 zł. na zakupno narzędzi i warsztatów, niezbędnych do wykonywania rzemiosła.

22. Zarządowi szkoły garncarskiej w Porembie, 500 zł. na dalsze poparcie samodzielnej produkcji naczyń kamionkowego przez tamtejszych garncarzy.

23. Szkołom ludowym w Torkach, Pustkowie i Przecławiu po 100 zł. na poparcie udzielanej tamże praktycznej nauki koszykarstwa.

24. Szkole ludowej w Załużu, w powiecie Jaworowskim, 100 zł. na poparcie udzielanej tamże praktycznej nauki szczotkarstwa.

25. Towarzystwu pedagogicznemu we Lwowie 200 zł. jako subwencję na trzecie poprawne wydanie „Pierwszej książki polskiej do czytania dla szkół przemysłowych“ pod warunkiem zatrzymania ceny dotychczasowej.

W wykazie powyższym mamy sobie za obowiązek zwrócić uwagę na pozycje 7, 9, 14, 15, 16, 17, 20, i 21. Wszystkie one odnoszą się do takich uczniów, którzy albo jako czeladź, albo jako samoistni robotnicy rzemiosłem swem na życie zarabiać zaczęli. W porównaniu z liczbą uczniów, którzy w szkołach zawodowych od lat kilku w pewnych gałęziach pracy rękodzielniczej się wykształcili, jest jeszcze mało takich, którzyby już we własnych warsztatach zawodowej pracy się oddawali. Ale też żądanie, iżby owoce pracy szkół zawodowych w praktycznym życiu wszędzie już były widoczne, uważać należy za przedwczesne. Przeważna część szkół nie liczy więcej nad pięć lub sześć lat istnienia, a zatem czas mało co dłuższy, niż przepisane w nich lata nauki. Gdy zaś uczeń szkołę zawodową opuści, nie może zaraz przystępować do pracy na własną rękę, jużto dla wieku zbyt młodzieńczego, jużto dlatego, że czeka go służba wojskowa, zabierająca mu dla celów całkiem innych trzy do czterech lat życia. Wychowaniec szkoły zawodowej posiada zawsze nieco więcej wykształcenia niż zwykły rekrut z pośród ludności wiejskiej i małopolskiej; możliwem jest przeto, że w toku służby wojskowej, lub po ukończeniu jej, znajduje inne, korzystniejsze dla siebie zajęcie, niż rzemiosło, dla którego się kształcił. Pewną, choćby drobną część wychowanców szkół zawodowych należy przeto z góry uważać za straconych dla rzemiosła i przemysłu. Na tych zaś, którzy po odbyciu służby wojskowej wrócą do swego zawodu, trzeba jeszcze poczekać.

Zapisujemy w końcu jeszcze jeden zasilek bezzwrotny, który w niezwykajnych warunkach z kwoty na zasiłki został wydany. Oto, gdy do Wydziału krajowego zgłosiło się o pomoc na urządzenie mającą loteryę wiedeńskie Towarzystwo złotego krzyża w Wiedniu, mające za zadanie tworzenie sanatoryjów dla ubogich urzędników i ich rodzin, doradziła Komisya, ażeby nie posyłać rzeczonemu towarzystwu gotówki, lecz wybrać cenniejsze przedmioty przemysłu krajowego i przesłać je jako zbiór fantów na zamierzoną loteryę. Wysoki Wydział przychylił się do tego wniosku. Zakupiono więc wyroby przemysłu krajowego za 500 zł. w. a. i przesłano je do Wiednia celem obznajomienia szerszych kół w monarchii z przedmiotami naszego przemysłu i zachęcenia do zawiązywania z Galicyą stosunków handlowych dla zaopatrywania się w artykuły, które młody nasz przemysł produkuje.

Ile zasiłków stypendyjnych rozdzielono w ubiegłym roku szkolnym uczniom zawodowych szkół przemysłowych i szkół handlowych, wykazuje spis, dołączony do niniejszego sprawozdania. Wydatek ten, w zakresie szkół przemysłowych, wyniósł po koniec roku szkolnego 1896|7 9.678 zł. 50 ct.

Kwota zasiłków dla uczniów szkół handlowych, licząc w to stypendya świeżo nadane i na rok dalszy przydłużone, wynosiła 3.500 zł. w. a.

IV. Obroty krajowego funduszu przemysłowego.

Rachunek krajowego funduszu przemysłowego za II. półrocze 1896 i za I. półrocze 1897 przedstawia się jak następuje:

I. Zamknięcie rachunku stałego funduszu przemysłowego za II. półrocze 1896.

A.

Cyfry obrotowe funduszu przemysłowego za II. półrocze 1896

Przychód.

Stan w kasie Banku krajowego po dzień 30. czerwca 1896	3.785 zł. — ct
Spłaty pożyczek	79.696 „ 54 „
Pobrane odsetki	6.553 „ 36 ¹ / ₂ „
„ „ zwłoki	96 „ 40 „
Dotacja krajowa	6.250 „ — „
Fabryka J. Chylewskiego	2.866 „ 95 „
Razem	99.248 zł. 25¹/₂ ct.

Rozchód.

Pożyczki wydane:

Towarzystwo tkackie „Przędka“ w Krośnie	25.000 zł.	
Bracia Leser w Podgórzu	25.000 „	
Spółka tkacka w Rychwałdzie	1.000 „	
Cetnarowicz Jan we Lwowie	400 „	
Towarzystwo kowali w Sułkowicach	2.000 „	
Wajdowscy we Lwowie	3.000 „	
Pawlik Józef w Przemyśle	3.000 „	
Stypuła Jan w Tarnawie	1.500 „	
Tenerowicz Franciszek we Lwowie	5.000 „	
Meus & Górski w Krakowie	5.000 „	
Towarz. dla handlu i przemysłu we Lwowie	12.000 „	82.900 zł. — ct.
Dalsze koszta nabycia fabryki J. Chylewskiego w Tarnowie	2.453 „ 28 „	
Koszta ogólne	31 „ 61 ¹ / ₂ „	
Prowizya Banku krajowego	286 „ 88 „	
Odpisy z pożyczek	8.076 „ 48 „	
Stan lokacyi w Banku kraj. z dniem 31. grudnia 1896 r.	5.500 „ — „	
Razem	99.248 zł. 25¹/₂ ct.	

B.

Bilans

stałego funduszu przemysłowego z dniem 31. grudnia 1896.

Stan czynny.

Kapitał z pożyczek udzielonych:

przemysłowi tkackiemu	28	.	98.864	zł.	38	ct.	
" skórnemu	12	.	49.888	"	29	"	
" drzewnemu	23	.	48.482	"	—	"	
" metalowemu	19	.	41.300	"	84	"	
" ceramicznemu	11	.	38.600	"	—	"	
Innym gałęziom przemysłu	31	.	124.793	"	25	"	401.928 zł. 76 ct.
	124						

Udział w galicyjskiem akcyjnym Towarzystwie handlowem	50.000	zł.	—	ct.
" " akcyjnej garbarni w Rzeszowie	25.000	"	—	"
" " spółce komandytowej Bracia Muranyi, Stryjeński i Ska	10.000	"	—	"
Koszt nabycia fabryki J. Chylewskiego	35.135	"	79	"
Stan lokacyi w Banku krajowym z dniem 30. grudnia 1896	5.500	"	—	"
Razem	527.564	"	55	"

Stan bierny.

Aktywa przyjęte od Wydziału krajowego

z dniem 1. stycznia 1888	111.410	zł.	08	ct.
mniej odpisy z polecenia Wydziału krajowego	34.464	"	32	"
				76.945 zł. 76 ct.
Dotacya 12 rat z funduszu krajowego za r. 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, 1895 i 1896	375.000	zł.	—	ct.
Przyrost do dnia 31. grudnia 1896	75.618	"	79	"
Razem	527.564	"	55	"

C.

Wyprowadzenie cyfrowe stanu pożyczek po dzień 31. grudnia 1896.

Stan pożyczek z dniem 30. czerwca 1896	398.725	zł.	30	ct.
Wydane pożyczki w II. półroczu 1896	82.900	"	—	"
Razem	481.625	zł.	30	ct.
Spląty pożyczek w roku 1895 wynosiły	79.696	"	54	"
Stan pożyczek z dniem 31. grudnia 1896	401.928	zł.	76	ct.

II. Zamknięcie rachunku stałego funduszu przemysłowego za I. półrocze 1897.

A.

Cyfry obrotowe funduszu przemysłowego za I. półrocze 1897.

Przychód.

Stan lokacyi w Banku krajowym z dniem 31. grudnia 1896	5.500	zł.	—	ct.
Splaty pożyczek	30.644	"	39	"
Pobrane odsetki	4.757	"	16 ¹ / ₂	"
" " zwłoki	58	"	40	"
" " z lokacyi Banku krajowego	134	"	62	"
Dywidendy od udziałów	2.300	"	—	"
Dotacja krajowa	12.500	"	—	"
Wpływy na rachunek realności J. Chylewskiego	53	"	75	"
Razem	55.948	zł.	32 ¹ / ₂	ct.

Rozchód.

Pożyczki wydane:				
Bracia Leser w Podgórzu	12.500	zł.		
Żywiecka fabryka sukna	26.000	"		
Kronhelm Jadwiga	1.500	"		
Brzęk Marcin	4.000	"		
Towarzystwo szewców w Dobczycach	1.800	"		
Meisner Adolf	4.000	"	49.800	zł. — ct.
Fabryka J. Chylewskiego w Tarnowie (dalsze wydatki)	554	"	70	"
Koszta ogólne	143	"	62 ¹ / ₂	"
Stan lokacyi w Banku krajowym z dniem 30. czerwca 1897	5.450	"	—	"
Razem	55.948	zł.	32 ¹ / ₂	ct.

B.

Bilans

stałego funduszu przemysłowego z dniem 30. czerwca 1897.

Stan czynny.

Kapitał z pożyczek udzielonych:

przemysłowi tkackiemu	30	.	.	140.011	zł.	84	ct.
" skórnemu	13	.	.	48.479	"	51	"
" drzewnemu	23	.	.	47.695	"	04	"
" metalowemu	18	.	.	34.337	"	45	"
" ceramicznemu	11	.	.	35.184	"	28	"
Innym gałęziom przemysłu	31	.	.	115.376	"	25	"
						421.084	zł. 37 ct.
126							
Udział w ake. garbarni w Rzeszowie		.	.	25.000	"	—	"
" w galic. akcyjnym Towarzystwie handlowem		.	.	50.000	"	—	"
" w Spółce komandytowej Bracia Muranyi, Stryjeński i Sp.		.	.	10.000	"	—	"
Kupno fabryki J. Chylewskiego w Tarnowie		.	.	35.636	"	74	"
Stan lokacyi w Banku krajowym z dniem 30. czerwca 1897		.	.	5.450	"	—	"
Razem		.	.	547.171	zł.	11	ct

Stan bierny.

Aktywa przyjęte od Wydziału krajowego		
z dniem 1. stycznia 1888	111.410 zł. 08 ct.	
mniej odpisy	34.464 „ 32 „	76.945 zł. 76 ct.
Dotacya krajowa 11 rat z funduszu krajowego za rok 1887, 1888,		
1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, 1895 1896 i 1897	387.500 „ — „	
Przyrost po dzień 30. czerwca 1897	82.725 „ 35 „	
Razem		547.171 zł. 11 ct.

C.

Wyprowadzenie cyfrowe stanu pożyczek po dzień 30. czerwca 1897:

Stan pożyczek z dniem 31. grudnia 1896	401.928 zł. 76 ct.
Wydane pożyczki w I-szem półroczu 1897	49.800 „ — „
Razem	451.728 zł. 76 ct.
Splaty pożyczek w I-szem półroczu 1897 wynosiły	30.644 „ 39 „
Stan pożyczek z dniem 30. czerwca 1897	421.084 zł. 37 ct.

Kończąc niniejsze sprawozdanie przedstawia Komisya krajowa dla spraw przemysłowych następujące wnioski:

Wysoki Wydział raczy:

- I. Przedłożyć Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie niniejsze do wiadomości.
- II. Załączony tu preliminarz .| wydatków na cele przemysłowe wcielić do preliminarza krajowego na r. 1893 i przedłożyć go Wysokiemu Sejmowi do uchwalenia.
- III. Przedstawić Wysokiemu Sejmowi, aby uchwalił rezolucję, wzywającą c. k. Rząd do jak najrychlejszego założenia i otwarcia c. k. wyższej szkoły handlowej we Lwowie.
- IV. Przedstawić Wysokiemu Sejmowi, aby wezwał c. k. Rząd do energicznego czuwania nad ściśłym wykonywaniem przepisów, dotyczących się posyłania uczniów warsztatowych na naukę uzupełniającą i pouczenia majstrów i uczniów, jakie skutki w myśl noweli do ustawy przemysłowej z d. 23. lutego 1897 ściągają na siebie w razie niedopełnienia tego obowiązku.
- V. Przedstawić Wysokiemu Sejmowi obięte już preliminarzem wnioski:
- a) udzielenia Wydziałowi powiatowemu Skałackiemu pożyczki z funduszu krajowego w kwocie 3000 zł. w. a. na zakupno realności dla szkoły koszykarskiej w Dżurowie;
- b) udzielenia bezzwrotnego zasiłku do wysokości 500 zł. w. a. gminie m. Kalwaryi na dokupno gruntu, wcielonego do realności szkoły stolarskiej tamże.
- c) udzielenia bezzwrotnego zasiłku 4000 zł. Towarzystwu tkackiemu w Glinianach, skoro przystąpi do wystawienia budynku dla szkoły tkackiej wedle skazówek, których mu Wydział krajowy udzieli;
- d) udzielenia bezzwrotnego zasiłku 3.300 zł. w. a. na budowę drogi do Rakszawy.
- VI. Przedstawić Wysokiemu Sejmowi, aby wezwał c. k. Rząd do podniesienia zasiłków ze skarbu państwa na utrzymanie krajowych szkół zawodowych.

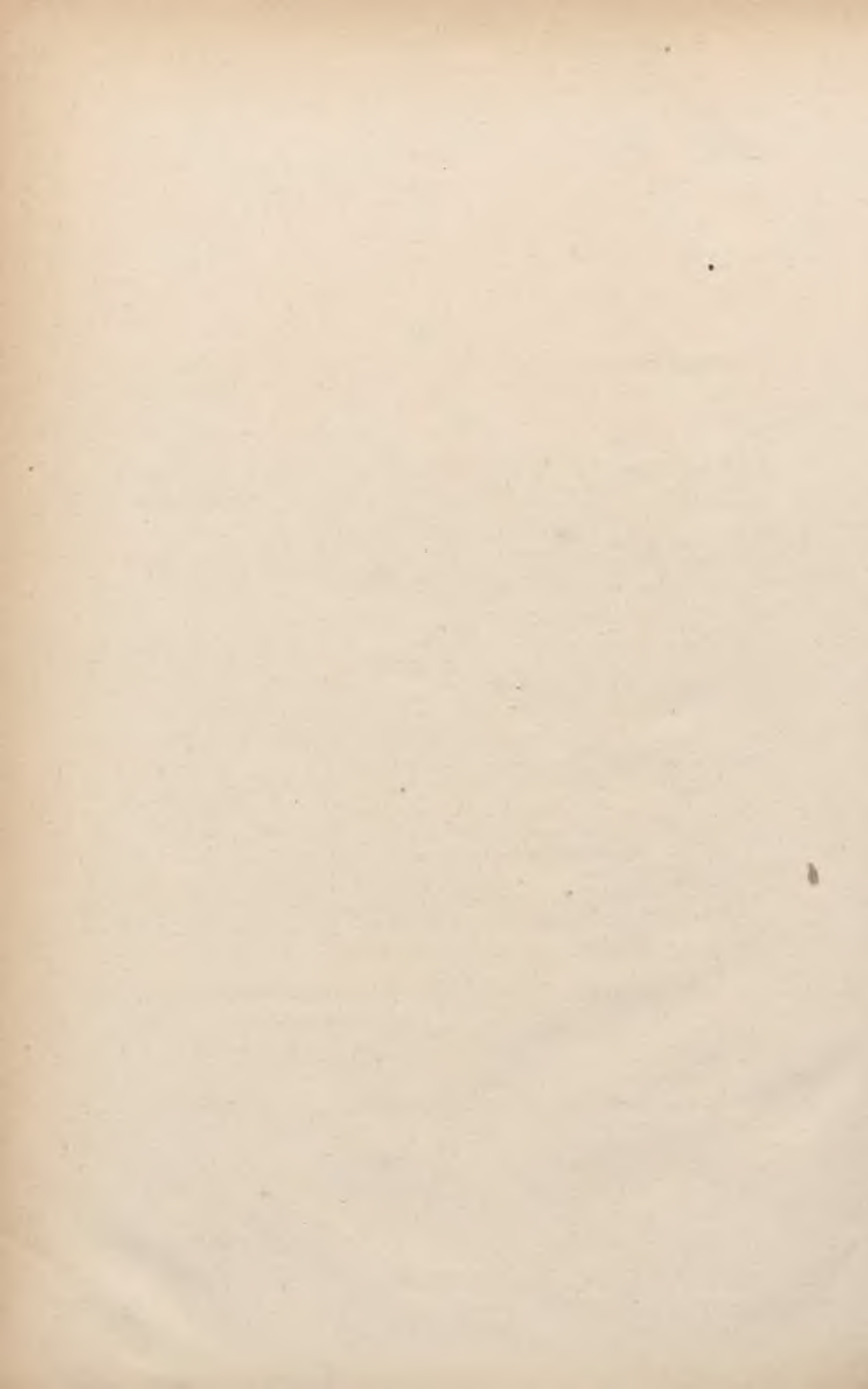
We Lwowie d. 15. listopada 1897.

Tadeusz Romanowicz.

Zastępca Prezesa Komisji kraj. dla spraw przem.

Juliusz Starkel.

Sekretarz Komisji kraj. dla sp. przem.

Regulamin czynności Komisji krajowej dla spraw przemysłowych

(zatwierdzono uchwałą Wydziału Krajowego z d. 19. lutego 1897 L. 9409).

§. 1.

Komisja krajowa dla spraw przemysłowych załatwia sprawy swego zakresu działania na posiedzeniach pełnych, albo też przez swoje sekcje i komisje specjalne, tudzież przez osobnych delegatów.

§. 2.

Na mocy postanowień §. 9. statutu ustanawia Komisja:

- a) stałą sekcję administracyjną, i
- b) powołuje w miarę potrzeby specjalne komisje czasowe.

§. 3.

Sekcja administracyjna składa się z dziewięciu we Lwowie zamieszkałych członków, mianowicie: z szefa departamentu II. Wydziału krajowego (referenta spraw przemysłowych) jako przewodniczącego i z ośmiu członków Komisji, wybranych głosowaniem kartkami na pełnym posiedzeniu tejże.

Sekcja administracyjna wybiera z pośród swoich członków zastępcę przewodniczącego.

§. 4.

Sekcja administracyjna sama oznaczy stałe terminy swych zwyczajnych posiedzeń. Nadzwyczajne posiedzenia zwołuje przewodniczący w razach nagłych, nie cierpiących zwłoki, lub na żądanie dwóch członków sekcji.

Do ważności uchwał potrzebną jest obecność przewodniczącego lub jego zastępcy i trzech członków sekcji.

Z czynności swych zdaje Sekcja sprawę na każdym posiedzeniu Komisji pełnej.

§. 5.

Do zakresu działania Sekcji administracyjnej należy.

a) zarząd przyzwołonymi funduszami (§. 5. statutu) w granicach uchwał Komisji pełnej;

b) przeprowadzanie rokowań z władzami, korporacjami lub osobami prywatnymi względem przykładania się do kosztów założenia i utrzymania fachowych szkół przemysłowych, tudzież warsztatów naukowych;

c) przedstawianie Komisji pełnej wniosków co do statutów, regulaminów i instrukcji dla szkół i warsztatów, i w ogóle co do urządzenia tychże zakładów;

d) sprawowanie nadzoru zwierzchniczego nad szkołami i zakładami, zostającymi pod opieką krajowej Komisji dla spraw przemysłowych;

e) przedstawianie Komisji pełnej wniosków na mianowanie stałych nauczycieli dla szkół przemysłowych i stałych kierowników warsztatów naukowych, tudzież zarządzanie tymczasowego zastępstwa nauczycieli i kierowników w tych zakładach;

f) przedstawianie Komisji pełnej wniosków co do udzielania zapomóg i pożyczek na cele przemysłowe, z przeznaczonych na to przez Sejm funduszków (§. 4 stat.);

g) przedstawianie Komisji pełnej wniosków co do udzielania stypendyów i zasiłków uczniom szkół przemysłowych i warsztatów naukowych, tudzież osobom, kształcącym się w zawodach przemysłowych;

h) przedstawianie Komisji pełnej wniosków co do wszelkich wydawnictw przemysłowych;

i) przedstawianie Komisji pełnej wniosków co do mianowania personelu biura Komisji;

k) układanie rocznego preliminarza i sprawozdań z czynności Komisji, jakoteż z obrotów funduszu przemysłowego.

l) w ogóle wykonywanie wszystkich uchwał Komisji pełnej, o ile one nie są przydzielone specjalnym Komisjom lub osobom;

m) w razach nagłych, nie cierpiących zwłoki, może Sekcja administracyjna wydawać zarządzenia w zastępstwie Komisji pełnej, winna jednak na najbliższem posiedzeniu Komisji pełnej zdać z tego sprawę.

§. 6.

W sprawach natury zasadniczej, wymagających dłuższego badania i wysłuchania opinii ludzi zawodowych, tworzyć będzie Komisya w razie potrzeby czasowe komisye specjalne, złożone z członków Komisji pełnej jak i ze znawców poza obrębem Komisji stojących.

Obradami każdej z takich komisji kieruje przewodniczący stałej Sekcji administracyjnej. Zastępcę przewodniczącego wybiera Komisya ze swego łona.

§. 7.

Ogólne zwyczaje parlamentarne zachowane być mają co do toku rozpraw Komisji pełnej, Sekcji administracyjnej i komisji specjalnych. W razie zachodzącej wątpliwości rozstrzygają analogiczne postanowienia regulaminu sejmowego.

Każdemu z członków Komisji krajowej służy prawo czynienia wniosków. Wszakże wnioski samoistne, nie objęte porządkiem dziennym Komisji pełnej, nie mogą być rozstrzygane na tem samem posiedzeniu, na którem były postawione, ale mają być przesłane do sprawozdania sekcji administracyjnej lub właściwej komisji specjalnej.

O przebiegu obrad Komisji pełnej ma biuro Komisji ogłaszać treściwe sprawozdania.

§. 8.

Komisya załatwia swe ekspedycje na zewnątrz przez swoje biuro pod kierownictwem szefa departamentu II. Wydziału krajowego (referenta spraw przemysłowych).

§. 9.

Postanowienia szczegółowe co do sposobu załatwiania spraw przez biuro Komisji określa instrukcja służbowa dla sekretarza, stanowiąca integralną część niniejszego regulaminu.

Alegat II. do Sprawozdania Komisji kraj. dla spraw przemysł. za r. 1897**Regulamin**

tyczący się wizytowania krajowych szkół przemysłowych i zakładów naukowych z funduszu krajowego subwencyonowanych, zatwierdzony uchwałą Wydziału krajowego z dnia 16. kwietnia 1897 L. 22077.

§. 1. Członkowie Komisji krajowej dla spraw przemysłowych i powoływani przez Komisję a przez Wydział krajowy zatwierdzani znawcy wizytują pod względem naukowym i fachowym krajowe szkoły przemysłowe i pokrewne im zakłady naukowe prywatne, z funduszu krajowego subwencyonowane.

§. 2. Komisya ustanawia od czasu do czasu na posiedzeniach pełnych, które szkoły i zakłady należą do specjalnie wyznaczonych wizytatorów.

§. 3. Jeśli dla jakiej kategorii szkół jest dwóch wizytatorów wyznaczonych, wówczas pożądanem jest, aby obaj wspólnie, po poprzednim porozumieniu, szkołę wizytowali. Gdyby porozumienie takie co do czasu i wspólnego wyjazdu nie mogło przyjść do skutku, natenczas obowiązek wizytowania spada na pierwszego z wymienionych wizytatorów. Gdyby drugi z wizytatorów oddzielnie Zakład chciał zwiedzić, winien o tem poprzednio pierwszego z wizytatorów uwiadomić. Każdy z wizytatorów uwiadamia zresztą bm. Szefa Dep. II. Wydziału krajowego o zamierzonej wizytacji.

§. 4. Lustracyi administracyjnej i rachunkowej szkół przemysłowych i zakładów subwencyonowanych, dokonywa wyznaczony do tego przez Wydział Krajowy urzędnik rachunkowy. Lustruje on szkoły albo sam, albo na żądanie wizytatora z łona Komisji, towarzyszy temuż w wizytacji, o ile to Wydział krajowy uzna za wskazane. Lustracyami administracyjnymi zarządza w ogóle Wydział krajowy.

§. 5. Każda szkoła przemysłowa ma być przynajmniej raz do roku wizytowaną, a wizytator winien ze swej wizytacji zdać sprawę najpóźniej w 14-cie dni po odbyciu tejże pisemnie Komisji, która w sprawozdaniu rocznem, przedkładanem Sejmowi, wymieni, kiedy wizytacja szkoły się odbyła.

§. 6. Wizytator ma powierzonej opiece jego Zakład badać pod każdym względem, tak co do toku nauki teoretycznej jak i warsztatowej, co do wpływu, jaki szkoła wywiera na przemysł miejscowy i w ogóle pod względem ekonomicznym. Wizytacja ma być połączona z obecnością wizytatora na godzinach nauki i pracy. W szkołach, w których jest więcej nauczycieli, ma wizytator odbyć z nimi konferencję i udzielić im swych spostrzeżeń, ma również znieść się z administracyjnym zarządem szkoły na zwołanym ad hoc posiedzeniu, lub przynajmniej z kuratorem Zakładu.

§. 7. Wizytator może czynić na miejscu pewne zarządzenia, dotyczące się postępowania dydaktycznego i pedagogicznego, wykonania planu nauki, właściwego użycia materiałów, zakresu wyrobów i t. d. Zarządzenia te wszakże nie mogą uwłaczać postanowieniom statutu i zasadniczego planu nauki, jaki jest dla zakładu przepisany, nie mogą również wykraczać poza granice przyzwoitonych kredytów w budżecie szkoły.

§. 8. Jeśli idzie o zasadnicze niedomagania i zmiany w ustroju zakładu, pociągające za sobą zmianę statutu, planu nauki i pracy warsztatowej, winien wizytator przedłożyć swe wnioski Komisji, względnie Sekcyi administracyjnej tejże.

§. 9. Wszelkie zarządzenia, poczynione przez wizytatora na miejscu, mają być sprawozdaniem tegoż objęte.

§. 10. Ważniejsze referaty, dotyczące się szkół wizytowanych, takie mianowicie, które nie są przedmiotem obrad i uchwał Sekcyi administracyjnej, względnie Komisji pełnej, mają być dotyczącemu wizytatorowi do wiadomości podane.

§. 11. Obecnie porucza Komisya wizytacye szkół przemysłowych jak następuje

a) Wizytacyę wszystkich szkół przemysłowych uzupełniających oraz szkół kordonkarskich w Zakopanem i w Kańczudze, obejmuje Członek Komisji p. Jan Franke;

b) Wizytację szkół kołodziejskich w Kamionce strumiłowej, Grybowie i Grzymałowie p. August Sołtyński łącznie z p. Michałem Michalskim jako znawcą;

c) Wizytację szkół stolarskich w Stanisławowie i Kalwaryi Zebrzydowskiej p. Zygmunt Gorgolewski łącznie z p. Józefem Wczelakiem jako znawcą;

d) Wizytację szkół garncarskich w Kołomyi, Porembie i Toustem p. Julian Zacharjewicz łącznie z p. E. Krzenem, kierownikiem stacyi ceramicznej;

e) Wizytację szkół szewskich w Uhnowie, Witkowie i Starym Sączu, szkoły powroźniczej w Radymnie, szkoły koronkarskiej w Starym Sączu, szkoły hafciarskiej w Makowie i subwencyonowanych szkół robót kobiecych w Krakowie, Lwowie i Kołomyi p. Arnulf Nawratil;

f) Wizytację szkół tkackich w Krośnie, Glinianach, Gorlicach, Korezynie, Kosowie, Łańcucie, Rychwałdzie, Wilamowicach i szkoły sukienniczej w Rakszawie p. Stefan Kossuth łącznie z p. H. Gruszeckim;

g) Wizytację szkół koszykarskich w Czerwonej-Woli, Skołyszynie, Dzurowie, Rudkach, Zatorze i Wojsławiu, Sekretarz Komisji p. Juliusz Starkel, łącznie z p. Józefem Dąbrowskim, administratorem szkoły w Czerwonej-Woli, jako znawcą;

h) Wizytację krajowej ceramicznej stacyi doświadczalnej we Lwowie p. Julian Zacharjewicz.

Alegat III. do Sprawozdania Komisji kraj. dla spraw przemysł. za r. 1897.

Sprawozdanie

o obrotach funduszu przemysłowego w czasie od r. 1887—1896*)

Wysoka Komisjo! Za podstawę niniejszego sprawozdania służyły podpisanym dwa wykazy, zestawione przez Sekretaryat Komisji, z których jeden przedstawia pożyczki w ciągu upłynionego dziesięciolecia udzielone, podając zarazem z całą dokładnością stan funduszy zwróconych, odpisanych, jakoteż zaległości pozostających jeszcze do spłacenia z drugiego natomiast widać, jakie podania o pożyczki w ciągu tego samego czasu załatwiono odmownie.

Wykaz pierwszy. Obejmuje on pożyczki, udzielone w dwóch okresach czasu a mianowicie:

a) okres, w którym pożyczek udzielał wprost Wydział krajowy;

b) okres, w którym pożyczek udzielano na wniosek krajowej Komisji przemysłowej.

W obu tych okresach udzielono pożyczek na cele przemysłu: 1) tkackiego, 2) skór nego, 3) drzewnego, 4) metalowego, 5) ceramicznego, 6) różnych gałęzi przemysłowych.

Nadto w okresie drugim (Komisji przemysłowej) znacznie szersze zasilano pożyczkami poszczególne Komitety lokalne Wystawy krajowej w r. 1894.

Poszczególne działy przemysłowe rozpatrując z osobna znajdziemy:

Dla przemysłu tkackiego w okresie Wydziału

krajowego wypożyczono	5750 złr
z tego odpisano razem	150 „

tj. 32·3% sumy wypożyczonej.

Zaległości, t. j. sum nieściągniętych nie ma żadnych.

*) Sprawozdanie to ogłasza się z pominięciem imiennych wykazów dłużników.

W okresie Komisji przemysłowej wypożyczono . . . 193.900 zł.
z czego nic nie odpisano. Zaległości niema żadnej.

Razem w obu okresach wypożyczono na ten dział przemysłu łączną kwotę 199.650 złr., z czego musiano odpisać 150 złr., a to wyłącznie w okresie pierwszym.

2. Dla przemysłu skórnego w okresie pierwszym

wypożyczono	72.250 złr. 08 ct.
z tego odpisano razem	<u>23.359 „ 74 „</u>

t. j. 32.3% sumy wypożyczonej.

(Powodem znacznych odpisów są przeważnie straty w sześciu towarzystwach handlu skór w kraju, które wskutek złej administracji musiały likwidować.)

W okresie Komisji przemysłowej wypożyczono . . .	124.700 złr.
z której to kwoty z jednej tylko pożyczki	400 „
odpisano minimalną kwotę	<u>33 ct.</u>

Zalega natomiast 301 złr. 64 ct.

W obu okresach czasu razem wypożyczono przeto w dziale tym 196.950 zł. 08 ct., z czego musiano odpisać razem 23360 złr. 7 ct., która to suma prócz 33 ct. całkowicie idzie na karb okresu pierwszego. Zaległość zaś 301 zł. 64 ct. przypada na okres drugi.

3. Przemysł drzewny. W okresie pierwszym wypo-

życzono	8400 złr.
z tego odpisano razem	<u>644 „ 70 ct</u>

t. j. 7.7% sumy wypożyczonej.

Zaległości niema.

W okresie Komisji przemysłowej wypożyczono 94.100 złr., z której to kwoty nie odpisano nic. Zalega razem kwota 2296 złr. 71 ct.

W obu okresach razem wypożyczono przeto 102.500 złr. z czego odpisano 644 zł. 70 ct. w okresie pierwszym; w okresie drugim natomiast, egzekwuje się należność 2296 zł. 71 ct.

4. Przemysł metalowy. W okresie pierwszym, żadnych przemysłowi temu nie udzielano pożyczek.

W okresie drugim wypożyczono 114.850 złr. Z kwoty tej nie odpisano nic, natomiast zalega 680 złr. 84 ct.

5. Przemysł ceramiczny. W okresie pierwszym

wypożyczono	6.960 złr.
odpisano	<u>545 97ct.</u>

t. j. 7.8%.

Zalega z okresu tego 4000 złr.

W okresie drugim wypożyczono 59.800 zł.; z tego ani nic nieodpisano, ani nie zalega.

W obu przeto okresach czasu wypożyczono łącznie 66.760 złr., z czego odpisano razem 545 złr. 97 ct. w okresie pierwszym, jak niemniej egzekwuje się zaległość 4000 złr. również z okresu pierwszego.

6. Różne gatunki przemysłu W okresie pierw-

szym wypożyczono	18 050 złr.
z tego odpisano razem	<u>9763 „ 91 ct.</u>

t. j. 54% sumy wypożyczonej.

Zaległości niema.

W okresie drugim wypożyczono 188.850 zł. a odpisano z tego 159 złr.

Zaległości w tym dziale wynoszą 2576 zł. 57 ct.

Udzielone przez Komisję krajową pożyczki pięciu Komitetom lokalnym Wystawy krajowej w łącznej kwocie 29.200 złr. spłacono całkowicie.

Streszczając rzecz, spostrzegamy, że z pożyczek udzielanych w okresie pierwszym w wysokości 111.410 złr. 08 ct. odpisano razem 34.464 „ 32 „
czyli bez mała 31% sumy wypożyczonej.

Zalega w okresie tym 4000 złr. czyli niemal 3.6% wypożyczonej kwoty.

W okresie drugim udzielono pożyczek w łącznej kwocie 805.400 złr.
z czego odpisano razem 159 „ 33 ct.
czyli 0.02% sumy wypożyczonej.

Zalega natomiast 5855 złr. 76 ct, czyli 0.73% wysokości udzielonych pożyczek.

Z zestawienia tego uderza znakomita różnica, jaka w obu tych okresach zachodzi w stosunku strat do kwot wypożyczonych. Przytoczone powyżej cyfry świadczą wymownie, że w okresie drugim bezpieczeństwo funduszu krajowego nierównie bacznie miano na oku.

Całkowita suma 527.564 złr. 55 ct., którą Komisya krajowa na cele przemysłowe mogła rozporządzić, rozdziela się na

I. Udzie lone pożyczki

1. przemysłu tkackiego	28	w łącznej kwocie	98864 złr.	38 ct.
2. „ skórnoego	12	„ „ „	49888 „	29 „
3. „ drzewnego	23	„ „ „	48482 „	— „
4. „ metalowego	19	„ „ „	41300 „	84 „
5. „ keramicznego	11	„ „ „	38600 „	— „
6. „ różne gałęzie	31	„ „ „	124793 „	25 „
razem			401928 złr.	76 ct.

II. Udziały w przedsiębiorstwach handlowych i przemysłowych a mianowicie:

1. w galic. akcyjnym Tow. handlowem	50.000 złr.
2. „ akcyjnej garbarni w Rzeszowie	25.000 „
3. „ spółce komandytowej Muranyj Stryjeński i spka.	10.000 „
razem .	85.000 złr.

III. kupno fabryki Chylewskiego w Tarnowie 35.000 złr.

IV. lokacya w Banku krajowym 5000 złr.

ad I 1. Z owych 28 pozycyji z kwotą 98864 złr. 38 ct. 14 pozycyji (z kwot 19.929 złr. 38 ct.) odnosi się pośrednio, jedna zaś pozycya z kwotą 25000 złr. wprost do „Przędki“, która przeto z funduszu Komisji z końcem grudnia 1896 miała łączną kwotę 44929 złr. 58 ct. czyli 45.4% całej sumy 98864 złr. 38 ct. tego działu.

Jest to przeto bardzo poważna pomoc dla Towarzystwa, trudniącego się wprost i produkcją i zbytem, i bez pomocy tej Towarzystwo to możeby nawet i działać nie mogło.

Drugiem z rzędu co do wysokości kwoty jest Tow. produk. i handl. w Łańcucie, które razem w 2 pozycyach otrzymało pożyczki 26.000.

Jestto również kwota bardzo znaczna, bo 26.3% całej sumy tego działu.

Świadczą obie te kwoty, że obok uwzględnienia kwotami drobniejszymi instytucyji lub przedsiębiorstw mniejszego zakresu, mającego częściej charakter drobnego przemysłu domowego, nie cofano się i przed angażowaniem sum większych tam, gdzie tego charakter przedsiębiorstwa wymagał.

Z wielkiem zadowoleniem podnieść należy kwotę 12.500 złr., idącą na karb fabryki wielkiej szpagatu braci Leserów w Podgórzu, którym przyznano pożyczki w wysokości 25.000 złr. Kwota ta jest jednym z przykładów, których później więcej jeszcze się znajdzie, a które świadczą, że Komisya i wielki przemysł fabryczny popiera, oczywiście w miarę środków.

19 dłużników tego działu spłaciło zupełnie łączną kwotę dłużną 69700 złr., co dobrze świadczy i o pieczołowitości zarządu i o poczuciu dłużników.

ad I 2. Z 12 pozycyj z łączną kwotą 49888 zł. 29. ct. dwie odnoszą się do akeyjnej garbarni w Rzeszowie w łącznej kwocie 14025 zł. Stanowi to 28% kwoty całej i jest pozostająca do spłacenia reszta pożyczek w łącznej kwocie 35000 złr.

Dalsza wybitna pozycya odnosi się do garbarni Dłużyńskich w Ludwinowie, ktrzy niedawno otrzymali pożyczkę w kwocie 20.000 zł., stanowiącą 40% całej kwoty. Reszta pieniędzy rozkłada się na pozycye drobniejsze. Widać z tego, że w dziale przemysłu skórnoego znaczniejsza część środków pieniężnych poszła właśnie na poparcie zakładów większych, a więc służy większemu przemysłowi fabrycznemu.

21 dłużników spłaciło zupełnie łączną kwotę 87375 zł.

ad I. 3. Z 23 pozycyj tego działu (łączna kwota 48482zł.) dwie pozycye, razem 6600 zł. (13%), odnoszą się do firmy „Schmindling i Papciak w Jasle“, jedna 7000 zł. 14.4% do fabryki Muranyj'ch w Krakowie. Dalsze cztery pozycye znaczniejsze (5400 zł. Malewski i 5000 zł. Tenerowicz we Lwowie, 3000 zł. Pawlik w Przemyśle, 4000 zł. Kosiński w Debesławcach) i wiele drobniejszych, w różnych miejscowościach kraju, świadczą o należytem rozumieniu potrzeb i stosunkowaniu kwot do doniosłości przedsiębiorstwa. Fabryka Marunyj'ch i tu dostarcza dowodu względniwania przemysłu fabrycznego.

Znaczna liczba (10 z kwotą 26 000 zł.) spłaconych zupełnie pożyczek dawniejszych świadczy dobrze i o dokładności zarządu funduszami, jak i o punktualności dłużników.

ad I. 4. Z 19. pozycyj (łączna kwota 41.300 zł. 84 ct.), 5 pozycyj z kwotami, 4.000 zł. (Przemyśl), 4.500 i 5.000 zł. (Lwów), 4.250 zł. (Kraków) i 4.750 zł. (Sambor) odpowiadają zakładom większym. Pozycye owe stanowią razem 22 500 zł., t. j. przeszło 50% kwoty całej. Reszta oczywiście przypada na znaczniejszą ilość (14) pozycyj drobniejszych.

Dziewięciu dłużników z łączną sumą 52.600 zł. tej grupy wypłaciło się zupełnie.

ad I. 5. Z 11. pozycyj (łączna kwota 38.600 zł.) dwie z kwotami 10.000 zł. (Lewiński Lwów) i 10.000 zł. (fabryka Niepołomice), razem przeto 20.000 zł., czyli przeszło 50% sumy całej, poszły na poparcie przemysłu fabrycznego i świadczą o tendencyach Komisji krajowej w tym względzie. Zaliczyć tu wypada i fabrykę kaffi Niedźwieckiego pod Krakowem, który z dłużnej sumy 4.000 zł. spłacił już 2.200 zł.

Pożyczki w tym dziale nikt do 31. grudnia 1896 nie był spłacił całkowicie.

ad I. 6. Z 31 pozycyj (łączna kwota 124.793 zł 25 ct.) sześć pozycyj ze sumami 8.000 zł. (Radymno, powrozy) 7.000 zł. (Lwów, fortepiany), 9.000 zł. (Żółkiew, szkło), 13.500 zł. (Lwów, konserwy wojsk.), 12.750 zł. (Gorlice, Tow. dla handlu i przem.) i 12.000 zł. (Lwów, Tow. dla handlu i przemysłu), razem przeto 62.250 zł. t. j. 50% całej kwoty znowu idzie na poczet przedsiębiorstw większych i to w różnych stronach kraju. Ośmiu dłużników tej grupy wypłaciło się już było poprzód zupełnie z kwotą 27.300 zł.

Z przedstawionego rozbioru widać przedewszystkiem skrupulatność i równowagę w uwzględnieniu tak małych jak i większych przedsiębiorstw, a to bez uprzedzenia co do miejscowości i osób. Nie można przeto co do tej części sprawozdania o obrotach funduszem przemysłowem wyrazić się inaczej, jak tylko z uznaniem, a jeżeli czego żałować można, to tego, że środki pieniężne Komisji nie pozwalały na przyjsście w pomoc niektórym przedsiębiorstwom pożyczką potrójnej choćby wysokości.

ad II. 1., 2., 3. Trzy te pozycye dowodzą, że fundusz przemysłowy i w inny sposób przyczynia się do spotęgowania ruchu przemysłowego w kraju, biorąc udział w przedsiębiorstwach wielkich kwotami, na jakie go stać.

Dowodzi to przedewszystkiem zrozumienia doniosłości przemysłu wielkiego i świadomości potrzeby jego popierania. Poparcie to obok strony materyalnej tę ma jeszcze korzyść, że przystąpieniem swem Komisya, powagą kraju, moralnie niejako wspiera przedsiębiorstwo, przysparzając mu zaufania publiczności.

Dążenie te zaznaczyć należy z uznaniem.

ad III. Kupno to uzasadnionem wydaje się z tego powodu, że w ten tylko sposób ustrzedz można było fundusz przemysłowy od strat znacznych.

ad IV. Drobnosc tej pozycji świadczy bardzo dobitnie o należytem wyzyskaniu funduszu przemysłowego, a zarazem o jego niedostateczności.

Obiegające z końcem roku 1896 promesy na pożyczki z krajowego funduszu przemysłowego, rozdzielają się na wymienionych powyżej 6 grup w sposób następujący:

1. Przemysł tkacki	45.000 zł.
2. „ skórný	1.800 „
3. „ drzewny	4.000 „
4. „ metalowy	26.000 „
5. „ keramiczny	10.000 „
6. różne gałęzie przemysłu	27.000 „
razem	113.800 zł.

Z pieniędzy tych w pierwszym rzędzie korzystać będzie przemysł fabryczny, gdyż znajduje się tam na fabryki kwota 78.500 zł., czyli 69% całej sumy.

Kwoty powyższe wskazują, jaką drogą Komisyja chętnie kroczyłaby rada i mogą być wymowną ilustracją dążności Komisyi wobec głoszonych życzeń wydatniejszego niż dotąd popierania przemysłu wielkiego, jakoteż wobec nie zawsze uzasadnionych zarzultów zaniedbywania tego właśnie kierunku.

Wykaz drugi. Do wykazu tego dołączono w końcu uwagę, iż „powodami odmowy są przeważnie, albo brak dostatecznego ubezpieczenia pożyczki, albo wyczerpanie dochodów funduszu przemysłowego“.

Otóż z owych dwóch powodów bezwarunkowo rzecz motywuje powód drugi, t. j. brak pieniędzy, bez których, jak o prowadzeniu wojny, tak i o prowadzeniu przemysłu, mówić nie można. Niestety w istocie tak jest, iż z powodu słabych środków finansowych bardzo wielu przedsiębiorstw poprzeć nie można, któreby na to zasługiwały.

Na pierwszym jednak miejscu podany powód, t. j. brak dostatecznego ubezpieczenia pożyczki, nie powinien naszem zadaniem nadto przeważać, gdyż przeciwstawienie do tego, t. j. znakomite ubezpieczenie pożyczki, a więc bardzo wielka zamożność starającego się o pożyczkę, nie może być tytułem do jej otrzymania.

Kto jest bardzo zamożny, znajdzie pożyczkę w bankach, za którą trochę więcej zapłaci, lecz nie o tyle, ażeby to zachwiać mogło jego przedsiębiorstwem, jeżeli jest dobre.

Ważniejszym i przedewszystkiem uwzględnia się domagającym warunkiem jest osobista kwalifikacya i dzielność zawodowa petenta, oczywiście przy jakich takich zasobach materyalnych, chociażby one nie stanowiły bezpieczeństwa hipotecznego. Takim właśnie wypadkom należałoby naszem zdaniem przedewszystkiem wielką zapewnić opiekę, gdyż jeżeli komu, to właśnie funduszowi krajowemu przystoi coś i zaryzykować, byleby w granicach znacznego prawdopodobieństwa udania się.

Zawodowa bowiem wiedza, dzielność i zapobiegliwość osobista i rzetelność w prowadzeniu interesu przy jakiej takiej zasobności, względnie stosownym stanie pracowni i klienteli, a w końcu i jasno a racjonalnie określonym celu pożyczki, powinny być dostateczną podstawą do zaangażowania kapitału krajowego.

W każdym razie uznajemy, że na zamierzone dopiero przedsiębiorstwo przemysłowe, które ani zasobów materyalnych nie posiada, ani nie miało jeszcze sposobności dać się poznać osobą swojego szefa zawodowego i istotą swojej produkcji, dla którego przeto fundusz krajowy miałby być dopiero punktem wyjścia, fundamentem

niejako, — na takie przedsięwzięcie w dzisiejszych warunkach i po doświadczeniach z pierwszego okresu pożyczek, fundusz krajowy iść nie może.

Dla ilustracji naszych zapatrywań niech posłużą niektóre przykłady zaczerpnięte z wykazu drugiego, który obejmuje 211 pozycji pożyczek odmówionych w ciągu ostatniego dziesięciolecia.

Przykłady te podzielić można na następujące grupy typowe:

a) Podania treścią swoją nie nadające się do rozpatrywania na seryo:

1) Na podróż do Chicago! 2) Na cele przemysłowe: (ogólnikowo). 3) Na otwarcie szkoły tańców!

b) Podania o pożyczki na cele, którym Komisyja służyć nie może:

1) Na budowę domu (5.000 zł.). 2) Na budowę szkoły robót (5.000 zł.). 3) Na budowę młyna (przedsięwzięcie dopiero zamierzone). 4) Na warsztat gotowych sukien (który miał być dopiero założony).

c) Podania budzące wątpliwość co do bezpieczeństwa finansowego a bardziej jeszcze co do obrotowości petentów w interesach:

Na cele przemysłowe stolarskie (2.000 zł.)	Na cele prze-	Petenci zawodowo zdolni, lecz nader nieobrotli i bez za- sobów materyaln.
mysłowe szklarskie (4.000 zł.).	Na cele przemysłowe stolarskie	
(4.000 zł.).	Na cele maszynowe (10.000 zł.).	
Na cele maszynowe (10.000 zł.).	Na cele ceramiczne	
(20.000 zł.).		

d) Podania, zawierające różnego rodzaju wątpliwości:

Na fabrykację bilardów (200 zł.) (Drobnosc kwoty nasuwa obawę co do świadomości petenta o rzeczy samej) Na lejarnię czcionków (?). (Petent kowal nie dawał gwarancji co do rzeczy samej)

Z powyższego zestawienia widać, że we wielu wypadkach odmowa pożyczki usprawiedliwiona jest samą treścią podania, lub rozmaitemi mniej lub więcej rażącymi wątpliwościami, może i co do osobistej działalności petenta, lub nieracjonalnie prowadzonego interesu. Dużo jednak podań jest takich, gdzie wyłącznie tylko niedostateczne bezpieczeństwo hipoteczne motywuje odmowę. W tym kierunku zdanie zasadnicze już wypowiedzieliśmy. Jako przykład wskazujący, że w wypadkach takich należy nieraz i finansowo zaryzykować, posłużyć może pewien ślusarz artystyczny z Krakowa, który prócz osobistej dzielności i obrotowości i odpowiedniego zarządzania pracownią, gwarancji innych dostarczyć nie umiał, a przecież z otrzymanej 2.000-ej pożyczki już 900 zł. regularnym tokiem spłacił, i jest uzasadniona nadzieja, że spłaci resztę. A w jaki sposób pożyczka owa mu posłużyła do rozwinięcia interesu, poświadczyć mogą ci, co jak ja zakład jego od lat wielu znają osobiście.

W tym właśnie punkcie stanowisko podpisanych różni się od stanowiska, jakie dotąd w sprawach pożyczek zajmowano, t. j. stanowiska, mającego w najpierwszym rzędzie na uwadze bezpieczeństwo finansowe pożyczki. Radzilibyśmy, ażeby w przyszłości bardziej niż dotąd liczone się z bezpieczeństwem, jakie daje człowiek pożyczkę biorący, a gwarancją finansową usunięto na plan nieco dalszy. Bardzo być może, że skutkiem tego wykaz obrotu funduszy finansowo mniej wyglądać będzie od tego, jaki poprzód scharakteryzowano, na pewne jednak ludziom zdolnym, rzetelnym, pracowitym i ruchliwym, umiejącym z małych rzeczy osiągać nieraz rezultaty wielkie, ułatwi się a nieraz jedynie przeto umożliwi rozległe działanie wytwórcze.

Streszczając przedstawione wywody, dochodzą podpisani do następujących wyników:

1. Gospodarka funduszem przemysłowym za czas zarządzania nim przez Komisyję krajową dla spraw przemysłowych jest w kierunku finansowym wzorową i na całe zasługuje uznanie.

2. W kierunku udzielania pożyczek sądzą podpisani:

a) że przedewszystkiem zasadniczo wyłączyć od pożyczek należy (mimo pewności finansowej) ludzi bardzo zamożnych, którzy łatwo pieniądze znajdą gdzieindziej, a dla których korzyść łączące się z kapitałem krajowym małego bardzo jest znaczenia;

b) że uwzględniać w bliższym rządzie należy podania, odnoszące się do nowo powstających gałęzi, które poprzedni przywóz z zagranicy zastąpią wyrobami krajowymi;

c) że w dalszym rządzie na uwzględnienie zasługują gałęzie wprowadzone w kraju istniejące, lecz wtedy, jeżeli wyroby dotyczące choć w pewnym stopniu znacząco znamionują zdrowy postęp, lub też jeżeli pożyczka taka zapewni znaczny ilościowy rozwój przedsiębiorstwa, t. j. zapewni zajęcie większej liczbie robotników;

d) że popieranie przedsiębiorstw o firmach starych, chociażby bardzo dobrych, lecz produkcyjnych normalnie, jak wiele innych, rzeczy w kraju dawno wyrabiane, równa się faworyzowaniu firm tych w kierunku wzmocnienia ich siły konkurencyjnej, oczywiście na niekorzyść innych, mniej szczęśliwych.

e) że w myśl poczynionych niejednokrotnie w ciągu sprawozdania uwag zmodyfikować stosownie należy przeważający dotąd wzgląd na bezpieczeństwo finansowe, a liberalniej nieco uwzględniać zawodowe kwalifikacje i osobistą dzielność patentów;

f) że dla skutecznego we większym rozmiarze działania na rozwój przemysłu, szczególnie fabrycznego, nierównie znaczniejszych potrzeba funduszy, aniżeli je Komisja dotąd posiada, i że w tym właśnie kierunku zwrócić należy uwagę Wysokiego Wydziału krajowego i Wysokiego Sejmu.

W Krakowie dnia 20. lipca 1897.

Dr. Henryk Kolischer.

Wojciech Biechoński.

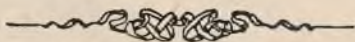
Jan Rotter,
referent Komisji,

Alegat IV. do spraw. Komisji kraj. dla spraw przemysłowych za r. 1897.

Statystyka

szkół przemysłowych uzupełniających

za rok szkolny 1896/7.

Alegat IV. do sprawozdania Komisji kraj.

Statystyka szkół przemysłowych

Liczba porządk.	Siedziba szkoły	Ilość kursów	Ilość klas	Ilość uczniów zapisanych	Ilość uczniów klasyfikowanych	Procent uczniów klasyfikowanych	Postęp uczniów		
							celujący	dobry i dostateczny	nie-dostateczny
1	Biała	2	4	220	152	70	15	92	45
2	Bochnia	2	3	108	84	81	11	43	30
3	Brody	2	3	125	80	64	7	42	31
4	Brzeżany	2	4	105	73	69	3	44	26
5	Buczacz	2	3	106	46	43	3	36	7
6	Drohobycz	2	3	154	110	71	10	90	10
7	Gorlice	2	3	107	86	80	17	50	19
8	Jarosław	2	3	163	122	75	17	79	26
9	Jasło	2	3	76	55	72	8	29	18
10	Kałusz	2	2	56	52	93	8	31	13
11	Kołomyja	2	3	96	34	36	4	13	17
12	Kraków na Kleparzu	2	6	268	179	67	11	95	73
13	" w Ogródzie Angielskim	2	5	214	128	60	18	90	20
14	" na Smoleńsku	2	4	156	124	79	17	79	28
15	" na Kaźmierzu	2	4	139	103	74	4	79	20
16	" na Dajworze	2	4	133	89	67	11	52	26
17	Krosno	2	3	74	59	80	3	31	25
18	Łańcut	2	3	74	74	100	17	46	11
19	Lwów im. św. Anny	2	2	80	71	89	9	55	7
20	" " " Antoniego	1	2	114	102	89	8	70	24
21	" " Czackiego	2	3	167	128	77	12	106	10
22	" " Elżbiety	2	2	71	62	87	6	39	17
23	" " Konarskiego	2	2	91	61	67	8	47	6
24	" " św. Marcina	1	2	100	85	85	8	67	10
25	" " Piramowicza	1	2	97	77	79	13	55	9
26	" " Staszica	1	2	85	66	77	7	48	11
27	" " Mickiewicza	2	2	164	133	81	13	92	28
28	" " Bernsteina izraelska	2	3	93	63	68	13	38	12
29	Nowy Sącz	2	4	172	127	74	15	89	23
30	Nowy Targ	2	4	123	111	90	7	66	38
31	Przemyśl	2	4	287	161	56	17	110	34
32	Podgórze	2	3	114	71	62	10	45	16
33	Rzeszów	2	3	126	109	87	5	64	40
34	Sambor	2	3	140	55	39	6	43	6
35	Sanok	2	3	85	68	80	11	47	10
36	Stanisławów	3	4	112	97	87	8	66	23
37	Stary Sącz	2	4	124	76	61	2	62	12
38	Stryj	2	3	110	94	85	9	57	28
39	Sądowa Wisznia	2	3	70	59	81	13	32	14
40	Tarnopol	2	3	108	56	54	10	41	5
41	Tarnów	2	4	140	80	57	6	53	21
42	Wadowice	2	3	85	70	82	3	34	33
43	Wieliczka	2	3	110	85	77	4	74	7
44	Zółkiew	2	3	82	66	80	4	45	17
45	Zywiec	2	2	121	67	55	1	60	6
Razem . . .		87	141	5.540	3.950	71	412	2.626	912

dla spraw przemysłowych za rok 1897.

uzupełniających za rok szkolny 1896/7.

Wiek uczniów		Wyznanie uczniów				Ilość nauczycieli			Uwaga
do lat 18	wyżej lat 18	rzym.-kat.	grec.-kat.	innych wyzn. chrześcijańs.	religii mojżeszowej	szkół ludow.	szkół średn. i innych	Razem	
181	39	199	—	13	8	7	3	10	Przy równ. oddz. I. kl. przemysł.
88	15	95	—	—	8	6	2	8	
123	2	35	23	—	67	6	5	11	
97	8	35	39	—	31	7	4	11	
106	—	22	16	—	68	7	2	9	
130	24	59	34	—	61	6	5	11	
107	—	69	1	—	37	7	1	8	
135	28	134	13	—	16	5	8	13	
76	—	58	1	—	17	2	5	7	
49	7	20	30	1	5	5	—	5	
75	21	51	36	5	4	3	7	10	{ Oprócz kursu przem. jest klasa an- alfabetów.
172	96	266	—	2	—	12	2	14	
170	44	210	—	2	2	8	1	9	
104	52	156	—	—	—	8	1	9	
139	—	—	—	—	139	8	1	9	
116	17	29	—	—	104	7	1	8	
70	4	59	—	2	13	4	2	6	
69	5	74	—	—	—	5	1	6	
69	11	60	19	—	1	7	1	8	
89	25	80	29	5	—	6	1	7	
138	29	—	—	2	165	7	—	7	Kurs handlowy jednoklasowy.
59	12	56	13	2	—	6	1	7	
80	11	79	7	5	—	7	1	8	
63	37	72	26	2	—	7	1	8	
60	37	71	26	—	—	6	1	7	
61	24	64	20	—	1	7	1	8	
105	59	140	17	3	4	8	1	9	
68	25	—	—	—	93	3	4	7	
149	23	152	1	8	11	6	2	8	
123	—	110	—	—	13	6	1	7	
243	44	178	69	1	39	6	6	12	
94	20	91	—	—	23	8	1	9	
90	36	120	—	—	6	4	4	8	
99	41	65	16	—	59	—	7	7	
69	16	71	13	—	1	4	7	11	
102	10	86	7	3	16	2	6	8	
124	—	120	—	—	4	6	1	7	
83	27	77	26	7	—	4	4	8	
42	28	20	30	—	20	3	2	5	
88	20	34	27	—	47	4	5	9	
100	40	139	—	—	1	4	4	8	
74	11	73	—	—	12	2	7	9	
110	—	93	—	1	16	6	1	7	
63	19	29	22	—	31	8	2	10	
112	9	117	—	4	—	6	1	7	
4.564	976	3.768	561	68	1.143	256	124	380	

Wykaz uczniów szkół przemysłowych uzupeł-

Liczba porządkowa	Siedziba szkoły	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
		Białharzy	Bednarzy	Cieśli	Cukiern. i Piernik.	Czapników	Drukaczy	Fryzjerów	Garbarzy	Garniarzy	Grzebienniarzy	Introligatorów	Kelnerów	Krawców	Kupców	Kowali	Kamieniarzy	Kominarzy	Kapeluszników	Kufelników	Koszykarzy	Kuśnierzy	Kotlarzy
1	Biała	4	2	—	2	—	1	3	—	—	—	1	—	17	3	2	—	—	—	—	—	—	1
2	Bochnia	3	1	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	11	—	10	3	—	—	—	—	1	—
3	Brody	4	—	—	—	—	2	10	—	—	—	—	—	13	29	1	—	2	—	—	10	—	—
4	Brzezany	1	6	—	—	—	1	8	—	—	—	—	—	10	1	4	—	—	—	1	—	—	—
5	Buczacz	3	1	—	—	1	2	—	—	—	1	—	—	7	24	3	—	—	—	—	3	—	—
6	Drohobycz	3	4	—	1	—	4	—	—	2	—	—	—	33	9	6	—	—	—	—	—	—	—
7	Gorlice	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—	22	8	2	—	—	—	—	—	—	—
8	Jarosław	1	2	—	—	—	3	4	—	3	—	1	—	14	1	8	1	1	—	—	—	—	1
9	Jasło	4	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	24	1	3	—	—	—	—	1	—	—
10	Kałusz	2	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	12	—	—	—	—	—	—	—
11	Kołomyja	1	1	—	—	—	—	—	—	17	—	—	—	3	4	8	4	—	—	—	—	—	—
12	Kraków na Kleparzu	10	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	31	—	11	5	3	1	—	—	3	4
13	„ w Ogród. Angiel.	10	—	2	—	—	1	—	—	—	7	—	—	9	—	1	7	3	—	—	—	—	—
14	„ na Smoleńsku	3	1	—	—	—	—	2	—	—	4	—	—	27	—	5	2	2	—	—	—	6	—
15	„ na Kaźmierzu	1	—	—	3	—	—	10	—	—	—	2	—	26	22	—	—	—	—	2	—	3	—
16	„ na Dajworze	9	1	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	13	4	4	6	2	2	4	—	4	—
17	Krosno	2	—	1	1	2	1	2	—	—	—	—	—	6	8	3	—	1	—	—	—	—	—
18	Lwów u św. Anny	1	—	—	—	—	5	—	—	—	2	—	—	4	—	3	1	1	—	—	—	—	—
19	„ u św. Antoniego	6	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	14	—	8	5	—	—	—	4	—	—
20	„ im. Czackiego	8	—	—	1	—	—	5	—	—	1	2	—	4	20	—	—	—	1	3	4	1	—
21	„ im. Elżbiety	4	1	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	2	1	1	4	—	—	—	—	—	—
22	„ im. Konarskiego	2	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
23	„ św. Marcina	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	6	1	2	—	—	—	—	—	—	—
24	„ im. Piramowicza	5	—	—	—	12	—	—	—	—	4	—	—	11	—	—	2	—	2	—	4	—	—
25	„ im. Staszica	2	1	—	—	9	1	—	—	—	7	—	—	2	2	—	—	1	—	—	—	—	—
26	„ im. Mickiewicza	4	1	—	—	14	—	—	—	—	13	—	—	19	10	6	4	—	1	—	—	—	—
27	„ izrael. Bernsteina	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	5	9	—	1	—	—	—	—	—	—
28	Łańcut	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	4	—	3	—	1	—	—	—	—	—
29	Nowy Sącz	1	—	—	—	2	2	—	—	—	3	—	—	16	5	1	1	—	—	—	2	—	—
30	Nowy Targ	2	—	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	8	7	4	—	—	2	—	8	—	—
31	Podgórze	4	1	—	—	—	4	3	—	—	—	—	—	6	—	3	1	2	—	—	—	—	—
32	Przemyśl	6	3	1	—	—	1	—	—	—	3	—	—	15	—	23	—	1	1	—	—	—	—
33	Rzeszów	3	—	—	—	5	2	—	—	—	1	—	—	5	1	4	1	4	—	—	—	—	—
34	Sambror	2	—	—	—	2	3	—	—	—	—	—	—	10	30	6	—	—	—	2	—	—	—
35	Sanok	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	2	1	2	—	1	—	—	—	—	—
36	Stanisławów	3	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	16	6	—	—	—	—	—	2	—
37	Stary Sącz	2	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	1	3	11	—	—	4	—	9	—	—
38	Sądowa Wisznia	—	1	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	2	7	5	—	—	—	—	—	—	—
39	Stryj	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	6	1	—	—	—	1	5	—
40	Tarnopol	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	4	—	—	—	—	—	—	—
41	Tarnów	2	6	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	7	—	5	4	—	—	—	—	—	—
42	Wadowice	3	—	—	3	—	1	—	—	—	2	—	—	15	8	4	1	—	—	—	—	—	—
43	Wieliczka	—	3	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	5	4	8	—	—	—	—	—	—	—
44	Żółkiew	2	—	—	—	—	3	1	—	—	—	—	—	8	7	8	—	2	—	—	1	—	—
45	Żywiec	2	3	—	—	3	2	3	—	2	—	—	—	16	—	6	—	—	2	—	—	4	—
Razem		132	49	6	14	6	79	83	11	23	2	64	3	472	247	212	54	27	16	10	23	49	13

	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	Razem
	Malarzy	Murarzy	Mechaników Muzykantów	Mosiężn. i bronzow.	Nożown. i szlifierzy	Odlawaczy metalu	Parasolników	Piekarzy	Powroźników	Rzeźnik. i masarzy	Bolników	Rusznikarzy	Rymarzy i siedlarzy	Rzeźbiarzy i snycerz.	Szewców	Ślusarzy	Stolarzy	Stelmachów	Szczotkarzy	Szumularzy	Szkliarzy	Tapicerów	Tokarzy	Tutkarzy	Tkaczy	Zegarmistrzów	Złotników	Innych zawodów		
9	1	—	—	—	2	19	—	10	—	7	—	—	3	—	22	37	24	1	1	—	—	4	8	—	—	2	—	34	220	
5	16	—	—	—	—	—	—	5	—	6	—	—	—	—	17	10	10	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	103	
—	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	8	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	125	
—	3	—	—	—	1	—	—	—	—	3	—	—	—	—	25	—	10	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	105	
—	7	1	—	—	2	—	—	—	—	3	—	—	—	—	20	8	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	106	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31	14	17	4	—	—	—	1	—	—	—	—	—	4	154	
5	43	—	—	—	1	2	—	—	—	8	—	—	—	—	10	26	6	5	—	—	—	1	1	1	—	—	—	7	163	
5	—	—	—	—	—	—	—	2	—	3	—	—	—	—	16	6	5	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	4	76	
—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	5	5	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	56	
2	2	7	2	—	—	—	—	—	2	3	—	—	2	3	4	6	9	3	—	—	—	1	—	2	—	—	—	9	96	
3	6	2	1	—	6	4	—	4	—	1	—	1	4	—	37	63	36	3	3	—	1	5	5	—	—	—	1	3	3	268
1	7	—	4	—	4	—	—	1	—	—	—	—	2	2	23	57	39	1	—	—	1	2	—	—	—	—	—	36	214	
2	1	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	2	—	27	27	18	—	—	—	8	—	—	—	—	—	2	3	3	156
12	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	6	2	2	—	—	—	12	2	—	3	—	—	5	9	16	139
2	2	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	1	11	13	—	—	—	—	9	18	—	—	—	4	1	9	133	
1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	1	—	17	9	5	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	1	74
1	—	4	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—	3	30	10	1	1	—	—	1	1	—	—	—	—	7	80	
3	—	5	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	1	—	13	7	25	3	—	—	—	1	2	—	—	—	1	11	114	
26	—	—	1	—	2	—	—	3	—	1	—	6	—	—	6	22	14	—	—	1	2	4	1	—	—					

Alg. VI. do Sprawozdania komisji kraj. dla spraw przemysłowych za r. 1897.

Wykaz

kosztów utrzymania szkół przemysłowych uzupełniających w r. 1896/7.

(Według preliminarzy.)

Liczba porząd.	Siedziba szkoły	Fundusze miejscowe						Subwencye				Razem	Uwaga
		Gminy	Fundacye	Kasy oszczęd.	Tow. zaliczkowe	Oplaty szk.	Inne fundusze	Rad powiatowych	Izb przem. i handl.	Funduszu krajow.	Funduszu państwa		
		zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.		
1	Biała	590	—	200	—	—	140	200	200	830	830	2.990	
2	Bochnia	500	—	—	—	—	—	—	—	489	489	1.478	
3	Brody	300	—	—	—	—	—	100	500	413	413	1.726	
4	Brzeżany	200	—	—	—	—	—	150	—	549	549	1.448	
5	Buczacz	200	—	—	—	—	50	200	—	381	381	1.212	
6	Drohobycz	320	—	—	25	—	—	150	—	608	607	1.710	
7	Gorlice	200	—	—	200	—	—	200	100	421	421	1.542	
8	Jarosław	200	—	—	—	—	—	200	—	560	560	1.520	
9	Jasło	50	—	100	—	—	—	100	—	440	440	1.130	
10	Kałusz	100	—	—	—	—	—	100	—	400	400	1.000	
11	Kołomyja	500	—	—	—	—	300	100	—	491	491	1.882	
12	Kraków na Kleparz.	1.618	8	—	—	—	—	—	—	400	400	2.426	Gmina miasta pokrywa niedobór i dostarcza bezpłatnie lokal, opału, oświetlenia i opatu.
13	„ w Ogr. ang.	1.172	8	—	—	—	—	—	—	400	400	1.980	
14	„ na Smoleń.	824	8	—	—	—	—	—	—	400	400	1.632	
15	„ na Kaźm.	902	8	—	—	—	—	—	—	400	400	1.710	
16	„ na Dajworz.	832	8	—	—	—	—	—	—	400	400	1.640	
17	Krosno	250	—	—	—	—	—	100	—	620	620	1.590	
18	Łańcut	120	—	—	—	—	—	150	—	442	442	1.154	
19	Lwów im. św. Anny	553	—	—	—	—	—	—	—	554	553	1.660	Gmina miasta pokrywa 1/2 część wydatków, tudzież dostarcza bezpłatnie lokal, opału, oświetlenia i usługi.
20	„ „ Anton.	520	—	—	—	—	—	—	—	520	520	1.560	
21	„ „ Czackiego	520	—	—	—	—	—	—	—	520	520	1.560	
22	„ „ św. Elżb.	553	—	—	—	—	—	—	—	554	553	1.660	
23	„ „ Konarsk.	553	—	—	—	—	—	—	—	554	553	1.660	
24	„ „ św. Marc.	520	—	—	—	—	—	—	—	520	520	1.560	
25	„ „ Piramow.	553	—	—	—	—	—	—	—	554	553	1.660	
26	„ „ Staszica .	553	—	—	—	—	—	—	—	554	553	1.660	
27	„ „ Mickiew.	740	—	—	—	—	—	—	—	740	740	2.220	
28	„ „ Berns. izr.	—	1.345	—	—	—	175	—	—	485	485	2.490	
29	Nowy Sącz	200	—	150	—	—	150	300	100	437	438	1.775	
30	Nowy Targ	100	—	—	72	—	50	200	—	549	549	1.520	
31	Podgórze	465	—	—	—	—	—	50	—	460	460	1.435	Razem z filią szkoły.
32	Przemyśl	425	—	—	—	—	—	300	—	906	905	2.536	
33	Rzeszów	140	150	150	—	—	—	100	—	612	613	1.765	
34	Sambor	150	—	—	—	—	—	100	—	663	663	1.576	
35	Sanok	368	—	—	—	—	—	—	—	505	505	1.378	
36	Stanisławów	250	100	—	—	100	—	200	—	635	635	1.920	
37	Stary Sącz	300	—	—	—	—	—	150	100	557	557	1.664	
38	Sądowa Wisznia	50	100	—	—	—	—	50	—	495	495	1.190	
39	Stryj	300	—	—	100	—	200	100	—	403	403	1.506	
40	Tarnopol	448	—	—	—	—	—	50	100	616	616	1.830	
41	Tarnów	400	—	150	—	—	—	200	—	555	555	1.860	
42	Wadowice	400	—	200	—	—	—	100	—	505	505	1.710	
43	Wieliczka	400	—	—	—	—	—	50	—	375	375	1.200	
44	Żółkiew	300	—	—	—	—	—	200	—	437	437	1.374	
45	Żywiec	200	—	—	—	—	—	100	—	406	356	1.062	
Razem		18.839	1.735	950	397	100	1.065	4.000	1.100	23.315	23.260	74.761	

Reskrypt

c. k. Namiestnictwa z d. 19. maja 1897 L. 43 301.

Reskryptem z dnia 22. maja 1896 L. 38.626. zwróciło c. k. Namiestnictwo uwagę p. c. k. Starosty między innymi na ubolewania godne stosunki, jakie panują wśród terminatorów przemysłowych z powodu niedbałego przestrzegania ze strony majstrów obowiązku posyłania tychże do uzupełniających szkół przemysłowych.

Stosunki te i w roku ubiegłym wcale się nie poprawiły. Skonstatował to c. k. starszy Inspektor przemysłowy w swoim rocznem sprawozdaniu za r. 1896 podnosząc, że majstrowie tylko w najrzadszych wypadkach sumiennie spełniają ten obowiązek względem uczniów, a frekwencya uzupełniającej nauki przemysłowej bardzo wiele pozostawia do życzenia. Sprawa ta nie uszła też uwagi Sejmu krajowego, który na posiedzeniu z d. 8. lutego r. b. powziął uchwały, wzywające c. k. Rząd, ażeby spowodował władze przemysłowe I. instancyi do najenergiczniejszego przestrzegania przepisu §. 96. ustawy przemysłowej, w myśl którego majstrowie utrzymywać mają dokładne wykazy młodocianego personelu robotniczego, zatrudnionego w ich warsztatach, tudzież, aby ponownie polecił tym władzom, iżby przynaglały majstrów do regularnego posyłania terminatorów na uzupełniającą naukę przemysłową.

Powołując się przeto na okólnik tut. z dnia 22. maja 1896 L. 38.626 i na wspomniane w nim, poprzednio wydane w tej sprawie okólniki, c. k. Namiestnictwo wzywa p. c. k. Starostę ponownie najusilniej, aby rozwinął energiczną w tym kierunku działalność, pomny na doniosłość ujemnych skutków, jakie zaniedbanie odpowiedniej pieczy nad młodocianym personelem przemysłowym spowodzić musi. Rzeczą będzie p. Starosty użyć ewentualnie najsurowszych środków, przewidzianych w ustawie przemysłowej, aby opornych i niesumiennych majstrów w dobrze zrozumianym interesie dorastającej generacyi przemysłowców przymusić do sumiennego spełniania swoich obowiązków. Przy tej sposobności zwraca się uwagę p. Starosty na wchodzącą dnia 11. czerwca b. r. w wykonanie ustawę z d. 23 lutego 1897 dz. pp. Nr. 63, wprowadzającą zmiany niektórych §§. ustawy przemysłowej, odnoszących się także do wspomnianych obowiązków majstrów względem uczniów (§§. 99b i 100). Sankcyą karna §. 137, jaką wprowadza ta nowela, powinna, odpowiednio użyta, przyczynić się do rychłego załatwienia wspomnianych stosunków.

Frekwencya szkół przemysłowych zawodowych w r. 1896/7.

Licz. bież.	Nazwa zakładu	Liczba uczniów (uczennic)						Pracowało razem uczniów (uczennic)	Uwaga
		zwyczajnych w klasie				nadzwyczajn.	Razem		
		I.	II.	III.	IV.				
	Dla wyrobów z drzewa.								
1	Czerwona Wola, szk. koszyk.	15	14	—	—	5	34		
2	Dźurów	8	8	—	—	—	16		
3	Rudki	7	5	1	—	—	13	w koszykarstwie	
4	Skołyszyn	9	2	—	—	—	11		
5	Wojsław	6	—	—	—	—	6		
6	Zator	7	6	—	—	—	13		93
7	Grybów warszt. kołodziejski	11	4	3	1	1	20	w kołodziejstwie	
8	Grzymałów	12	8	7	4	—	31		
9	Kamionka str. w. kołodz. cieś.	17	11	7	8	—	43		94
10	Stanisławów szk. stolarska	23	4	2	5	6	40	w stolarstwie	40
11	Jaworów, nauk. warszt. zabaw.	12	—	—	—	9	21	przy zabawkach	21
	Dla wyrobów garncarsk.								
12	Kołomyja, szk. garncarska	9	4	2	—	10	25	w garncarstwie	
13	Poremba Żegota, szk. garn.	1	1	3	—	—	5		
14	Touste, szk. garncarska	2	2	8	—	—	12		42
	Dla wyrobów ze skóry.								
15	Uhnów, szkoła szewska	16	14	3	—	—	33		
16	Witków	11	5	9	15	2	42	w szewstwie	
17	Stary Sącz	6	7	7	—	—	20		95
	Dla wyrobów tkackich.								
18	Krosno, szkoła tkacka	19	5	5	—	—	29		
19	Gliniany	6	2	—	—	20	28		
20	Gorlice	3	1	5	—	—	9		
21	Korczyna	6	3	5	3	—	17	w tkactwie	
22	Kosów	8	7	—	—	—	15		
23	Łańcut	6	6	3	—	5	20		
24	Rychwałd	3	6	—	—	—	9		
25	Wilamowice	8	5	—	—	—	13		
26	Rakiszawa szk. szkiennicza	15	8	—	—	3	26		166
	Dla wyrobów powroźn.								
27	Radymno, warszt. powroźn.	5	5	—	—	25	35	w powroźnictwie	35
	Dla wyrobów koronkars.								
28	Kańczuga, szk. koronkarska	19	13	8	—	2	42		
29	Stary Sącz	2	8	—	—	—	10	w koronkarstwie	
30	Zakopane	25	11	13	21	8	78		130
	Dla wyrobów hafciarsk.								
31	Maków, szkoła hafciarska	24	8	4	—	10	46	w hafciarstwie	46
	Razem	321	183	95	57	106	762		762

Odpa-
dła
znac-
na li-
czba
ucz-
niów
nad-
zwyz-
czajn.

Alegat IX. do sprawozd. Komisji kraj. dla spraw przem. za rok 1897.

Wykaz

kosztów utrzymania szkół przemysłowych zawodowych w r. 1896/7.

(Zestawiony według preliminarzy).

Liczba porządkowa	Nazwa zakładu	Fundusze miejscowe				Subwencje			Razem
		Gminy	Fundacye i kasy oszczędności	Z innych źródeł miejscowych	Ze sprzedaży wyrobów	Rad powiatowych	funduszu krajowego	funduszu państwowego	
Dla wyrobów z drzewa									
1	Czerwowa Wola szk. koszykarska	—	—	—	1500	200	700	700	3100
2	Dzurów	—	—	—	500	150	452	452	1554
3	Rudki	—	—	—	1000	305	390	390	2085
4	Skołyszyn	—	—	—	—	—	830	500	1330
5	Wojśław	—	—	50	100	200	450	450	1250
6	Zator	—	—	—	360	100	600	600	1660
7	Grybów, warsztat kołodziejski	—	—	—	1120	100	1690	1300	4210
8	Grzymałów	—	—	—	3500	500	1550	1550	7100
9	Kamionka strum.	—	—	—	3500	—	4476	1400	9376
10	Stanisławów, warsztat stolarski	800	200	—	730	100	2260	1000	5090
11	Kalwarya *), warsztat stolarski	—	—	—	300	100	3020	1200	4620
Dla wyrobów garncarskich									
12	Kołomyja, szkoła garncarska	—	—	—	1700	—	3470	2800	7970
13	Poremba Żegota	—	—	150	1000	50	2522	1800	5522
14	Touste	—	—	—	1000	—	1680	1300	4080
Dla wyrobów ze skóry									
15	Uhnów, warstat szewski	100	—	—	—	200	562	562	1424
16	Witków	—	—	—	—	—	1428	700	2128
17	Stary Sącz	300	—	—	—	200	1170	600	2270
Dla wyrobów tkackich									
18	Krosno, szkoła tkacka	—	—	—	340	200	4138	3500	8178
19	Gliniany	—	—	—	—	50	1380	1100	2530
20	Gorlice	—	—	—	—	200	350	350	900
21	Korczyzna	—	—	—	—	—	1090	700	1790
22	Kosów	60	—	—	—	150	1660	700	2570
23	Łańcut	250	—	—	—	300	1230	400	2180
24	Rychwałd	—	—	—	—	200	1130	480	1810
25	Wilamowice	200	—	—	—	50	700	350	1300
26	Rakiszawa, szkoła sukiennicza	—	—	—	—	500	3860	2500	6860
Dla wyrobów powroźniczych									
27	Radymno, warsztat powroźniczy	100	—	—	—	50	880	500	1530
Dla wyrobów koronkarskich									
28	Kańczuga, szkoła koronkarska	24	—	—	1500	100	696	400	2720
29	Stary Sącz	300	—	—	300	300	630	250	1780
30	Zakopane	—	—	—	2560	—	1910	600	5070
Dla wyrobów hafciarskich									
31	Maków, szkoła hafciarska	48	—	—	—	25	584	350	1007
		2182	200	200	21110	4330	47488	29484	104994

*) Dopiero w jesieni 1897 rozpoczęto naukę, kredyt cały nie będzie więc wydatkowany.

PRZEPISY ORGANIZACYJNE

KRAJOWEGO WARSZTATU NAUKOWEGO DLA WYROBU ZABAWEK W JAWOROWIE.

Wydane przez Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 3. sierpnia 1897 L. 47.645
w porozumieniu z Komisją krajową dla spraw przemysłowych.

I. STATUT

krajowego warsztatu naukowego dla wyrobu zabawek
w Jaworowie.

Cel zakładu.

§. 1.

Krajowy warsztat naukowy dla wyrobu zabawek w Jaworowie jest zakładem krajowym, mającym na celu podniesienie i wykształcenie domowego przemysłu zabawkarskiego w Jaworowie, jużto przez uszlachetnienie form, tak w rysunku, jak i mało-widle, wyrabianych dotychczas w miejscu zabawek — jużto przez wprowadzenie nowych typów tychże, któreby potrzebom handlu więcej odpowiadały.

Czas trwania i plan nauki.

§. 2.

Nauka w zakładzie trwa zwyczajnie jeden rok. Uczniowie, celujący dobrem zachowaniem i pilnością, mogą jeszcze drugi rok dla nabycia wprawy w warsztacie za wynagrodzeniem pracować.

Nauki udziela się bezpłatnie, na podstawie planu, przepisanego przez Wydział krajowy.

Uczniowie.

§. 3.

Do zakładu przyjmowani będą uczniowie należycie rozwinięci fizycznie i uzdolnieni do pracy, którzy ukończyli przynajmniej lat 12 i wykażą się świadectwem uwolnienia od uczęszczania na naukę codzienną, lub innem świadectwem równorzędnem.

Pierwszeństwo do przyjęcia (jako kandydaci na uczniów zwyczajnych) mają uczniowie pochodzący z Jaworowa lub z najbliższej okolicy, z zamiejscowych zaś ci, którzy uzyskali stypendium z funduszy publicznych — z wyraźnem poleceniem pobierania nauki w tej szkole.

Przyjęcie uczniów zwyczajnych odbywa się z początkiem roku szkolnego — wyjątkowo zaś, w uwzględnienia godnych wypadkach, może być uczeń przyjęty i w ciągu roku.

Jako uczniowie nadzwyczajni mogą być przyjmowane osoby starsze, pragnące wyuczyć się wyrobu zabawek, a szczególnie miejscowi zabawkarze i tokarze. Również

i uczniowie szkoły ludowej, którzy na to od dyrekcji szkoły pozwolenie otrzymają, mogą być na półdzienną naukę, jako uczniowie nadzwyczajni przyjmowani.

Uczniowie nadzwyczajni mogą być jednak o tyle tylko przyjmowani, o ile na to starczy miejsca w warsztatach.

§ 4.

Uczniowie, znajdujący się w wieku obowiązującym do uczęszczania na naukę dopełniającą, mają obowiązkowi temu czynić zadość.

Świadectwa.

§. 5.

Uczniowie zwyczajni po ukończeniu przepisanej nauki otrzymują świadectwo z poświadczeniem postępu, pilności i zachowania się.

Uczniowie nadzwyczajni otrzymują na żądanie poświadczenie, jak długo pracowali w warsztacie szkolnym.

Język urzędowy.

§. 6.

Językiem urzędowym i naukowym zakładu jest język polski. Nauczyciel obowiązany jest jednak uczniom narodowości ruskiej udzielać podczas nauki wskazówek w języku ruskim.

Nauczyciele.

§. 7.

Nauki fachowej, w połączeniu z odpowiednimi ćwiczeniami rysunkowymi na podstawie wzorowych modeli, udziela instruktor, będący oraz kierownikiem zakładu. Instruktorowi w miarę potrzeby będą dodani przodownicy (werkmistrze) i pomocnicy warsztatowi dla poszczególnych działów nauki fachowej.

Może być również mianowany osobny nauczyciel rysunków, gdyby się tego okazała potrzeba.

Instruktora fachowego, nauczyciela i przodowników mianuje Wydział krajowy, pomocników zaś, wybranych o ile możliwości z pośród byłych uczniów miejscowych zakładu, wyznacza komitet na wniosek instruktora.

Zarząd i nadzór.

§. 8.

Zakładem zarządza Komitet na podstawie statutu, planu nauki i instrukcji wydanych przez Wydział krajowy.

W skład komitetu wchodzi:

- a) kurator zakładu mianowany przez Wydział krajowy jako przewodniczący;
- b) dwaj delegaci Rady gminnej miasta Jaworowa;
- c) delegat Rady powiatowej jaworowskiej, dopóki powiat przynajmniej kwotą stu zł. rocznie do utrzymania warsztatu przyczyniać się będzie;
- d) instruktor fachowy;
- e) administrator zakładu.

Członków Komitetu wymienionych pod b), c), d), e) mianuje również Wydział krajowy na przedstawienie uprawnionych.

Komitet wybiera ze swojego grona zastępcę przewodniczącego a ewentualnie i skarbnika.

Instruktor lub administrator nie mogą brać udziału w posiedzeniach Komitetu, jeżeli sprawa dotyczy się ich osoby.

§ 9.

Zadaniem Komitetu jest:

- a) reprezentować zakład na zewnątrz;
- b) przestrzegać ścisłego wykonywania postanowień statutu, planu nauki, instrukcji i innych przepisów zakładu, a w szczególności wpływać na udoskonalenie i podniesienie miejscowego wyrobu zabawek przez systematyczną naukę w warsztatach szkolnych;
- c) starać się o zbyt dla wyrobów zakładu;
- d) kontrolować, ewentualnie utrzymywać kasę zakładu;
- e) uchylać projekt budżetu na podstawie przygotowanego przez instruktora i administratora preliminarza i przedkładać go Wydziałowi krajowemu;
- f) przedkładać Wydziałowi krajowemu wnioski dotyczące się ustanawiania administratora, nauczycieli, przodowników warsztatowych i wymiaru ich wynagrodzenia;
- g) orzekać na wniosek instruktora o wykluczeniu ucznia z zakładu;
- h) czuwać nad rozdawnictwem stypendyów i zasiłków przeznaczonych dla uczniów, ustanawiać nagrody i zasady wynagrodzenia za robotę (§. 10 i 13 Przepisów szkolnych i §. 20 Instrukcji admin.);
- i) przyjmować i oddalać pomocników warsztatowych i służbę zakładu w porozumieniu z instruktorem fachowym, oraz wyznaczać wysokość ich wynagrodzenia w granicach budżetu i wydawać zarządzenia dotyczące się karności i porządku w zakładzie, na podstawie wniosku instruktora fachowego ustanawiać podział godzin nauki w zakładzie;
- k) przedkładać Wydziałowi krajowemu corocznie sprawozdanie o stanie zakładu, a w razie potrzeby czynić wnioski zmierzające do ulepszenia jego ustroju.

§. 10.

Instruktor fachowy kieruje szkołą bezpośrednio w granicach zasadniczych, przepisów, tak pod względem naukowo-praktycznym, jakoteż administracyjnym, o ile czynności administracyjne i handlowe administratorowi nie zostały poruczone.

Instruktor jest bezpośrednim przełożonym zatrudnionego w szkole personelu.

W szczególności należy do jego atrybucji orzekanie w przedmiocie postępów i klasyfikacji uczniów w porozumieniu z innymi nauczycielami.

Jest on obowiązany:

- a) przestrzegać ściśle postanowień statutu, planu nauki i innych obowiązujących przepisów szkolnych;
- b) zestawiać wspólnie z administratorem preliminarz rocznych dochodów i wydatków zakładu i przedkładać go Komitetowi;
- c) zestawiać wspólnie z administratorem corocznie sprawozdanie o stosunkach szkoły i zamknięcie rachunków, oraz przedkładać go Komitetowi;
- d) przedstawiać Komitetowi wnioski w przedmiocie: podziału godzin, przepisów dyscyplinarnych, przyjmowania i oddalania pomocników warsztatowych i służby, oraz ulepszeń w urządzeniach zakładu;
- e) powierzonymi mu funduszami zarządzać według poleceń i wskazówek Komitetu, oraz składać z nich wspólnie z administratorem miesięcznie rachunki.

§. 11.

Zadaniem administratora jest:

- a) być pomocnym instruktorowi w zarządzie administracyjnym, a szczególnie w handlowych stosunkach warsztatu;
- b) prowadzić poruczone mu księgi rachunkowe i korespondencję zakładu;
- c) prowadzić wspólnie z instruktorem magazyny zapasowych materiałów i gotowych wyrobów szkolnych;

d) utrzymywać ścisłą kontrolę rachunkową całego ruchu administracyjnego i warsztatowego i składać z tego sprawę na posiedzeniach Komitetu, przed którym za ścisłość kontroli jest osobiście odpowiedzialny;

e) zestawiać wspólnie z instruktorem kwartalne wykazy, dotyczące się ruchu administracyjnego, przy sposobności kwartalnych lustracji zakładu przez Komitet, oraz corocznie preliminarze dochodów i wydatków i zamknięcia rachunkowe zakładu wraz z odnośnemi sprawozdaniami.

§. 12.

Władzą zwierzchniczą zakładu jest Wydział krajowy, który nadzór nad nim, tak pod względem naukowym jak i administracyjnym, sprawuje przez swego delegata.

Delegat Wydziału krajowego może w porozumieniu z Komitetem poczynić wszelkie potrzebne zarządzenia w zakładzie, o ile one nie sprzeciwiają się statutowi lub instrukcyom i nie powodują przekroczenia budżetu, może on nadto zażądać zwołań Komitetu, uczestniczyć w jego posiedzeniach i wglądać we wszelkie szczegóły urządzania zakładu.

Fundusze i zobowiązania.

§. 13.

Funduszami i zobowiązaniami na utrzymanie zakładu są:

a) zobowiązanie gminy miasta Jaworowa dostarczenia zakładowi umieszczenia w budynku gminnym w Jaworowie, który ma służyć dla jego celów, nie przestając jednak stanowić własności gminy, i zobowiązanie dostarczenia zakładowi z własnych funduszy bezpłatnie opału, oświetlenia i usługi, tudzież utrzymania czystości w lokalnościach zakładowych;

b) subwencya powiatu jaworowskiego;

c) subwencya c. k. Rządu, o ile na ten cel udzielaną będzie;

d) zasiłki pochodzące z darów osób i instytucji i inne dochody nadzwyczajne;

e) dochody własne zakładu, uzyskane ze sprzedaży jego wyrobów;

f) subwencye udzielane z funduszu krajowego.

Postanowienie ogólne.

§. 14.

Cały inwentarz i urządzenie zakładu, jego środki naukowe, zapasowe materiały i gotowe wyroby, są własnością funduszu krajowego, którą w razie zwinięcia szkoły Wydział krajowy dowolnie rozporządza. Budynek szkoły w takim razie powraca do rozporządzenia reprezentacji gminnej miasta Jaworowa.

II.

Przepisy szkolne i dyscyplinarne dla krajowego warsztatu naukowego dla wyrobu zabawek w Jaworowie.

Rok szkolny i administracyjny.

§. 1.

Rok szkolny trwa od 1. września do 14. sierpnia następnego roku.

Rok słoneczny jest rokiem administracyjnym zakładu.

Przyjęcie (w pisy) uczniów.

§. 2.

Wpisy uczniów zwyczajnych odbywają się w pierwszym tygodniu każdego roku szkolnego.

W uwzględnienia godnych wypadkach, wyjątkowo możliwe jest przyjęcie do zakładu i w ciągu roku szkolnego.

Uczniowie nadzwyczajni mogą — jeżeli jest miejsce przy warsztatach — każdej chwili być przyjęci.

Warunki przyjęcia uczniów.

§. 3.

1. Wykazanie się świadectwem, uwalniającem od uczęszczania na naukę codzienną, lub innem świadectwem równorzędnem.

2. Ukończony rok 12 i fizyczne uzdolnienie do pracy.

Rewers.

§. 4.

Każdy uczeń zwyczajny musi przy wstąpieniu zobowiązać się rewersem, zaopatrzoną podpisem ojca lub opiekuna, lub w razie pełnoletności ucznia, jego własnym podpisem, iż przez cały czas nauki z zakładu się nie wywali.

Urlopy.

§. 5.

Komitet może udzielić uczniowi z ważnych powodów urlopu, lecz nie dłużej jak na dni siedm.

Praktyczne roboty w warsztacie będą tylko w takim razie przerwane, jeżeli okaże się potrzeba naprawy lub odnowienia budynku, wybuchnięcie choroby zaraźliwej i t. p. W takim razie zawiadomić należy Wydział krajowy.

Dni wolne.

§. 6.

W niedziele, na które nie przypadają święta uroczyste, mogą się odbywać tylko ćwiczenia rysunkowe i to najwyżej przez 2 godziny.

W święta uroczyste i ostatnie trzy dni Wielkiego tygodnia, oraz w święta gr. kat. obrządku, nauka nie będzie wcale udzieloną.

Nadto nie udziela się nauka przed południem w dzień urodzin i imienin Najjaśniejszego Pana i Najj. Pani, tudzież we wtorek po Zielonych Świątach, popołudniu zaś w ostani wtorek zapust, w sobotę przed Zielonymi Świątami, dalej dnia 2. list. 24. i 31. grudnia.

W czasie pilnych robót w polu może Komitet wyjątkowo ucznia na czas tych robót uwolnić.

Podział uczniów.

§. 7.

Z początkiem roku szkolnego zostaną wszyscy uczniowie przydzieleni do właściwych grup, stosownie do ich uzdolnienia.

Wyjątkowo może Komitet na wniosek instruktora przydzielić ucznia i w ciągu roku szkolnego do innej grupy.

Ci uczniowie, którzy nie postąpili o tyle w nauce, ile się wymaga, mogą raz jeszcze klasę tę powtórzyć. Jeżeli uczeń w drugim roku nie poczyni odpowiednich postępów w nauce, ma zakład opuścić.

Również opuścić musi zakład każdy uczeń, jeżeli się okaże, że umysłowo lub fizycznie nie jest należycie uzdolniony.

Jeżeli uczeń jest małoletni, Komitet obowiązany jest zawiadomić rodziców lub opiekunów o powodach, dla których uczeń zakład opuszcza.

Świadectwa.

§. 8.

Po ukończeniu nauki otrzymują uczniowie zwyczajni świadectwo (§. 5. statutu) z poświadczeniem postępu, pilności i zachowania się. W świadectwie tem oznacza się postęp stopniami: bardzo dobry, dobry, dostateczny, niedostateczny; pilność stopniami: chwalebna, dostateczna, niedostateczna, zachowanie się stopniami: zupełnie odpowiednio, odpowiednie, nieodpowiednie.

Uczniowie nadzwyczajni świadectw nie otrzymują (§. 5. statutu).

Pozostanie w zakładzie na rok drugi.

§. 9.

Po pomyślnem ukończeniu pierwszego roku nauki, uczniowie zwyczajni mogą pozostać w zakładzie jeszcze rok jeden, celem nabycia większej wprawy w robocie, jeżeli jest miejsce i jeżeli wedle orzeczenia instruktora można się spodziewać korzyści z przedłużenia nauki.

Nagrody.

§. 10.

Z końcem roku szkolnego może Komitet rozdawać nagrody najlepszym uczniom, w miarę rozporządzalnych na ten cel funduszy.

Wystawy szkolne.

§. 11.

Celem urządzenia wystawy z końcem roku szkolnego, przechowuje instruktor sporządzone przez uczniów cenniejsze rysunki, modele i wyroby z wyjątkiem tych, które sporządzono na zamówienie lub sprzedaż.

Materyały i środki pomocnicze.

§. 12.

Zakład dostarcza uczniom bezpłatnie materyałów, narzędzi i innych środków pomocniczych, tudzież książek i przyborów rysunkowych.

Uczniowie i ich prawni zastępcy są odpowiedzialni za wszelkie uszkodzenia przedmiotów szkolnych przez nich spowodowane i są obowiązani do ich odszkodowania.

Winny może być nadto ukarany w drodze dyscyplinarnej.

Prawo własności wyrobów i ich sprzedaż.

§. 13.

Wyroby sporządzone w warsztacie naukowym są własnością zakładu.

Uczniowie, którzy byli zatrudnieni przy wyrobach, otrzymują od czasu, kiedy już gotowe wyroby dobrze wykonywać potrafią, wynagrodzenie za roboty na podstawie dokładnie kalkulowanej robocizny wyrobu.

Obowiązki uczniów.

§. 14.

Uczniowie obowiązani są do posłuszeństwa i szacunku w oboc zwierzchników zakładu, instruktora, nauczycieli i przodowników i innych osób zajętych w zakładzie, do obyczajnego zachowania się w zakładzie i poza zakładem, tudzież do przyzwoitego i serdecznego obcowania między sobą.

Palenie tytoniu jest wzbronione.

Postępowanie dyscyplinarne.

§. 15.

Postępowanie dyscyplinarne przeprowadza instruktor.

W razie, gdyby uczeń w sposób niesforny powstawał przeciw rozporządzeniom przełożonych, lub zachowywał się nieobyczajnie, dopuścił się przekroczenia przeciw publicznej obyczajności lub bezpieczeństwu, albo wogóle popełnił czyn ustawą karną zagrożony, instruktor ma prawo wydać go natychmiast z zakładu lub wykluczyć go od uczęszczania do zakładu aż do ukończenia postępowania dyscyplinarnego.

Kary dyscyplinarne.

§. 16.

Przekroczenie dyscyplinarne będą karane:

1. przez upomnienie;
2. przez naganę z zagrożeniem wydalenia z zakładu;
3. przez wykluczenie z zakładu na czas oznaczony lub na zawsze.

Instruktor jest obowiązany w razie małoletności ucznia, o każdej z wyżej wymienionych kar zawiadomić rodziców jego lub opiekunów.

O wykluczeniu orzeka Komitet na wniosek instruktora, w wypadkach nagłych instruktor w porozumieniu z kuratorem.

O wykluczeniu należy donieść Wydziałowi krajowemu.

III.

Instrukcja administracyjna

dla zarządu krajowego warstatu naukowego dla
wyrobu zabawek w Jaworowie.

Komitet.

§. 1.

Urzędowanie członków Komitetu trwa lat trzy. Jeżeli na trzy miesiące przed terminem, w którym kończy się jedno trzecie, nie zostanie mianowany lub wybrany inny kandydat, przez to samo raz nadany mandat członka Komitetu staje się obowiązującym na dalsze trzecie. Członkowie Komitetu pełnią swe obowiązki bezpłatnie.

§. 2.

Kurator lub jego zastępca (§. 8. lit. a) statutu) przewodniczą obradom Komitetu, wykonują jego uchwały i reprezentują go na zewnątrz.

§. 3.

Do ważności uchwał Komitetu potrzeba obecności najmniej trzech członków łącznie z przewodniczącym lub jego zastępcą.

Uchwały zapadają większością głosów, w razie równości rozstrzyga głos przewodniczącego.

Uchwały kolegialne powinny być zapisywane w przeznaczoną na ten cel księgę.

§. 4.

Komitet zbiera się co miesiąc, a w razie potrzeby na każde zaproszenie przewodniczącego.

§. 5.

Każdego kwartału winien Komitet odbywać lustrację zakładu. Data i wynik każdej lustracji powinny być zapisane w księdze uchwał (§. 3. instr.).

§. 6.

Sprawozdania Komitetu (§. 9. lit. *k.* statutu) winny podawać dokładny obraz stanu zakładu i wykazywać, jaki wpływ szkoła wywiera na podniesienie przemysłu zabawkarskiego w Jaworowie.

Do każdego z tych sprawozdań dołączyć należy raporta zestawione przez instruktora, zawierające następujące szczegóły:

a) Ilość uczniów zwyczajnych i nadzwyczajnych;

b) przebieg nauki t. j. wyszczególnienie, czego uczono i jak postępowały warsztatowe roboty uczniów;

c) wynik klasyfikacji uczniów, oraz raporta zestawione przez administratora, zawierające następujące szczegóły:

d) wykazy spotrzebowanej w warsztacie ilości materiałów i wyrobionego towaru;

e) rachunek przychodu i rozchodu pieniężnego.

§. 7.

Wnioski względem zmian w urządzeniach zakładu przedkłada instruktor Komitetowi, a ten z uwagami ze swej strony przedkłada je Wydziałowi krajowemu.

§. 8.

Każdy członek Komitetu może zwiedzać szkołę. Do krytycznych uwag wobec nauczycieli i administratora upoważniony jest jednak tylko Kurator, względnie Komitet, lecz zawsze tylko w nieobecności uczniów.

§. 9.

Instruktor fachowy względnie administrator pełni obowiązki sekretarza Komitetu. Pisma wychodzące od Komitetu winny być zaopatrzone w podpis przewodniczącego lub jego zastępcy.

Nauczyciele.

§. 10.

Instruktor fachowy kieruje zakładem i udziela nauki na podstawie statutu, planu nauki i innych obowiązujących w zakładzie przepisów, obowiązany jest jednak uwzględniać uwagi i wskazówki Komitetu lub Kuratora z tem ograniczeniem, że w razie zasadniczej różnicy zapatrywań może odnieść się z kwestyą sporną do Wydziału krajowego.

§. 11.

Instruktor udziela przodownikom i pomocnikom warsztatowym poleceń i wskazówek co do ich czynności, jakoteż przestrzega, ażeby obowiązki swoje należycie wyko-

nywali we wszystkich szczegółach. W razie dostrzeżenia uchybień pod tym względem, przedkłada instruktor swe wnioski, zmierzające do usunięcia złego, Komitetowi, a w nagłych wypadkach bezpośrednio Wydziałowi krajowemu.

§. 12.

Kasę zakładu utrzymuje Komitet ewentualnie gminna kasa miasta Jaworowa, lecz wszelkie wpłaty i wypłaty na rzecz zakładu mają być uskuteczniane za przekazami instruktora fachowego.

Robocizny tygodniowe uczniom i inne drobniejsze wypłaty bieżące wypłaca instruktor fachowy z kasy podręcznej.

Na ten cel otrzymuje on od Komitetu zaliczki, z których na posiedzeniach Komitetu składa rachunek.

§. 13.

Administrator wspólnie z instruktorem prowadzą rachunki zakładu podług instrukcyi rachunkowej, wydanej przez Wydział krajowy rozporz. z dnia 8. czerwca 1894 do l. 2074, 94.

Z pomiędzy ksiąg instrukcją powyższą oznaczonych ma prowadzić administrator następujące księgi:

- a) protokół podawczy;
- b) dziennik kasowy (a mianowicie egzemplarz przeznaczony do rachunków rocznych dla Wydziału krajowego);
- c) księgę magazynową p o b o r u materiału drzewnego. (Księgę magazynową w y d a t k u materiału szkconduje i zamyka, sam jej nie prowadząc);
- d) księgi magazynowe p o b o r u i w y d a t k u innych materiałów, jak pudełek kartonowych, skrzynek do opakowania wyrobów służących;
- e) księgę kontową (osobową), w której rachunki stałych dostawców i odbiorców z dłuższym terminem zapłaty ściśle prowadzone być mają;
- f) księgę zamówień;
- g) karty zamówień, które po wystawieniu oddać winien instruktorowi, a które tenże po wykończeniu roboty i przeprowadzeniu kalkulacyi do dalszego przeprowadzenia rachunkowego administratorowi zwraca;
- h) księgę składową gotowych wyrobów;
- i) wykaz sprzedawanych wyrobów (a mianowicie egzemplarz przeznaczony do rocznych rachunków zakładu dla Wydziału krajow.);
- j) inwentarz zakładu;
- k) księgę wzorów, do której wszelkie daty podane mu być mają przez instruktora;
- l) księgę pamiątkową zakładu;

Instruktor fachowy ma sam prowadzić następujące książki rachunkowe i ewidencyjne, a mianowicie:

- a) dziennik kasowy (t. j. egzemplarz pozostający dla zakładu) — wraz z odnośnym kwitaryuszem sznurowym;
- b) księgę magazynową w y d a t k u materiałów drzewnych, którą administrator celem szkcontra co kwartału zamyka i z rzeczywistym stanem porównuje;
- c) karty zamówień (wystawiane przez administratora) od tegoż, celem wyznaczenia uczniom roboty, odbiera, w takowych kalkulacyę wyrobu przeprowadza, uzupełnia po wykończeniu roboty i zwraca administratorowi celem zmagazynowania wyrobów i dalszego rachunkowego przeprowadzenia;
- d) Wykaz sprzedanych wyrobów (a mianowicie egzemplarz pozostający w rachunkach w zakładzie);
- e) księgę pracy uczniów;
- f) książeczki robotnicze, i

g) katalog.

Wszelkie pisma wychodzące z zakładu muszą być zawsze razem przez instruktora i administratora podpisane.

§. 14.

W porozumieniu z Kuratorem oznacza instruktor fachowy wspólnie z administratorem ilość i jakość potrzebnego dla zakładu materiału.

Dozoruje on warsztaty, rodzaje roboty i obowiązany jest utrzymywać porządek w zakładzie.

Instruktor jest odpowiedzialny za całość i utrzymanie w dobrym stanie inwentarza i urządzenia szkolnego, oraz naukowych środków pomocniczych.

Instruktor prowadzi spisy uczniów (§. 13. instr.) i utrzymuje w ewidencji wykazy, dotyczące się wewnętrznego zarządu zakładu.

Wogóle obowiązkiem jest jego dokładać wszelkich starań, ażeby zakład, odpowiadając zamierzonemu celowi, posiadał potrzebną powagę na zewnątrz i był użyteczny dla kraju.

§. 15.

Instruktor nie może samowolnie Zakładu opuszczać. W razie potrzeby wyjazdu udziela mu urlopu do trzech dni Kurator Zakładu, dłuższego zaś urlopu Wydział krajowy.

§. 16.

Według wskazówek i pod dozorem instruktora fachowego przodownicy kierują bezpośrednio robotą warsztatową uczniów klasami. Każdy z nich ma oddaną pewną ilość warsztatów, on odbiera materiał i oddaje gotową robotę poruczonych mu pod dozór uczniów.

Pomocnicy mogą być dobierani czasowo w miarę potrzeby dla pewnych grup uczniów lub do pewnych robót specjalnych.

Zamówienia.

§. 17.

Komitet, w charakterze swoim, jako opiekun zakładu, starać się będzie o zamówienia dla szkoły, jak równie o zbyt przedmiotów w szkole wykonanych. Każde zamówienie zaopatrzone datą i oznaczeniem terminu dostawy, kwitować będą pisemnie instruktor fachowy wraz z administratorem.

§. 18.

Instruktorowi lub przewodnikom nie wolno wyrabiać w warsztacie szkolnym przedmiotów na swój rachunek, czy to z materiałów będących własnością zakładu, czy też z materiałów własnych.

W wyjątkowych wypadkach Komitet może udzielić instruktorowi lub przodownikom pozwolenia do użycia warsztatów szkolnych. Przodownicy powinni jednak w chwilach wolnych wyrabiać przedmioty na rzecz szkoły, które mogłyby służyć za wzór uczniom, tudzież stolarzom miejscowym.

Uczniowie.

§. 20.

Uczeń, który nabrał już tyle wprawy, że umie wyrabiać towary na sprzedaż, otrzymuje wynagrodzenie od sztuki. Wysokość wynagrodzenia winna być według rzeczywistej wartości roboty obliczoną i przez instruktora wyznaczoną, a nie może nigdy kalkulowanej kwoty robocizny przewyższać.

W porozumieniu z instruktorem postanowi także Komitet, czy cały zarobek, czy też część jego ma być uczniowi na rękę wypłacona. Zarobku ucznia należy użyć

przedewszystkiem na zakupno środków naukowych, jak książek, przyrządów rysunkowych i t. p., tak, aby każdy uczeń po pewnym przeciągu czasu posiadał te przedmioty na własność. — W razie zatrzymania części zarobku ucznia, wręczyć mu należy książeczkę do wpisania jego należności.

Płaca uczniów w ogólności nie powinna być liczoną podług czasu trwania roboty, lecz podług jakości i rzeczywistej wartości wyrobu.

W regule Zarząd szkoły nie jest obowiązany płacić uczniowi za jego robotę. Jeżeli pewna część uzyskanej ze sprzedaży wyrobów szkolnych ceny, przeznaczoną zostanie na zarobek dla uczniów, zatrudnionych przy wyrobie — ma to znaczenie nagrody dla zachęty. Dlatego też taryfa uczniów może być niższą od cen płaconych na miejscu za podobne wyroby samoistnym robotnikom.

Zarząd zakładu nie będzie natomiast wymagał od uczniów zwrotu kosztów za materiały zepsute lub bez użytku spostrzebowany przy nauce.

Z czystego zysku, uzyskanego ze sprzedaży wyrobów szkolnych, może Wydział krajowy na wniosek Komitetu wyznaczyć pewien procent tytułem remuneracji dla instruktora fachowego.

§. 21.

Z każdego rodzaju wyrobów użytego w zakładzie, obowiązany jest Zarząd przechować model lub przynajmniej rysunek. Przedmioty te mają być zaopatrzone numerami bieżącymi i zapisywane w przewidzianej na to księdze, ze związkiem oznaczeniem znamion typowych każdego okazu.

Zbiór wzorów, rysunków i modeli, jaki z czasem w ten sposób powstanie, ma służyć jako materiał naukowy dla szkoły, jak niemniej za podstawę przy przyjmowaniu zamówień. Wedle numerów zbioru modeli i rysunków, mają być oznaczone ceny wyrobów, należności uczniów za robotę i t. d. W księdze zamówień ma być przy każdej pozycji przytoczony numer modelu, wedle którego zamówienie ma być wykonanem.

Instruktor jest odpowiedzialny za to, ażeby gotowy wyrów ściśle zgadzał się z rysunkiem, podług którego ma być wykonany, a względnie z obranym modelem.

IV.

PLAN NAUKI

dla krajowego warsztatu naukowego dla wyrobu zabawek

w Jaworowie.

Nauka wyrobu zabawek z drzewa, której za podstawę służy domowy przemysł zabawkarski w Jaworowie, winna trzymać się granic ściśle zaznaczonych i dawać uczniom przygotowanie do samoistnej pracy, nie jak rękodzielnikom fachowym, lecz jako pracownikom, którzyby, obok pracy na roli, pewien zarobek przy wyrobie drewnianych zabawek znaleźć mogli.

Zakres uzdolnienia fachowego, nie odchodzący od głównego celu nauki, musi się mieścić w ciasnych ramach, z poza których tylko szczególne zdolności pojedynczego ucznia w szersze granice nauki wprowadzić mogą.

Przeciąg czasu naki, odpowiadający powyższemu zadaniu, wyznacza się na rok jeden, czyli jeden kurs szkolny.

Uczniowi jednak wolno korzystać z nauki w szkole i w roku drugim, celem uzupełnienia zręczności w wyrabianiu pewnych przedmiotów zabawkowych, na który jednak wtedy tylko przyjąć go należy, jeżeli takowy w ciągu pierwszego roku nauki wykazał pilność i zręczność w robocie. Przyjęcie ucznia na rok drugi zawisło również od wolnego miejsca w warsztacie.

Nauka praktyczna.

Nauka wyrobu zabawek jest w pierwszym roku nauki, jak również i w drugim, na 3 zasadnicze grupy podzieloną. Odrębną grupę 4-tą tworzy wyrób takich zabawek, których do żadnych z 3 grup zasadniczych zaliczyć nie można.

Do grupy I. należą wyroby zabawek w kierunku stolarskim n. p. tarcze, domki, podstawki pod konie, pudełka, klocki obklejane obrazkami i t. d. to jest takie wszystkie wyroby zabawkowe, które tylko przy pomocy narzędzi stolarskich wykonane być mogą.

Do grupy II. należą wyroby zabawek w kierunku tokarskim n. p. kręgle, krokiet, liczydła, piórniki, igielniki, naczynia drewniane, t. j. takie wszystkie wyroby, które tylko z pomocą tokarni wykonane być mogą.

Do grupy III. należą wyroby zabawek snycerskie n. p., rzeźbione koniki, krówki, owce i inne zwierzęta, t. j. takie wyroby, które z pomocą dłut snycerskich, jużto na stole, jużto na warsztacie wykonane być mogą.

Wreszcie do osobnej grupy IV. należą te wyroby zabawek, które do poprzednich grup zaliczone być nie mogą n. p. żołnierze wyrzynane, wózeczki małe, taczki i inne drobne przedmioty, które z pomocą samego noża, lub piłeczki ręcznej (Laubsäge) wykonane być mogą. Również do tej grupy należy wykończenie przedmiotów z 3 grup pierwszych za pomocą bajcowania, farbowania, malowania lub lakierowania.

Po wstąpieniu ucznia do zakładu, należy go stosownie do okazanych zdolności i chęci, przydzielić do jednej z powyżej podanych czterech grup i odtąd baczyc na to, by tenże do jak największej wprawy i zręczności w wykonywaniu pojedynczych przedmiotów obranej grupy doszedł, przytem dzielić uczniów na specjalistów j. n. p. na konikarzy, krówkarzy, pudełkarzy, domkarzy, kręglarzy, i t. d.

Specjalizowanie to koniecznem jest z tego powodu, by można równocześnie więcej uczniów w wykonywaniu różnorodnych przedmiotów wyuczyć, jak również i dlatego, by uniknąć możliwej konkurencji pracy pomiędzy przyszłymi robotnikami.

Ponieważ zakres drewnianych zabawek jest dość obszerny i w rozmaite wzo-ry obfity, należy starać się, by co roku nowe odrębne wzory zabawek przeprowadzone zostały i aby każdy rok szkolny nowych specjalistów w każdej grupie wytworzył. Jeżeliby jednak pokup jednego rodzaju zabawek był tak znaczny, że wyuczeni w tym dziale robotnicy nie zdołaliby potrzebnej ilości tych zabawek wyrobić, należy wówczas grupę powtórzyć, a w razie potrzeby nawet i przez parę lat prowadzić.

Nauka w grupach ma być w następujący sposób przeprowadzana:

W grupie 1. której podstawą jest kierunek stolarski, musi uczeń najpierw ob-
znajomić się z narzędziami stolarskimi, a potem z głównymi czynnościami, jak ostrze-
nie narzędzi, rznięcie piłką, hyblowanie równej płaszczyzny i t. d. Przy tej sposobności
należy mu poddawać roboty, któreby podczas tej nauki, bez zbytecznego marnowania
materiału, wykonać potrafił.

Gdy uczeń nabrał już wprawy w hyblowaniu i rznięciu, można mu wydzielać
roboty akordowe (partyami), a przy tej nauce baczyc na dalsze obznajomienie go z uży-
ciem innych potrzebnych narzędzi stolarskich, jakoteż z najprostszymi sposobami łącze-
nia drzewa za pomocą klejenia, piórowania, czopowania i cynkowania.

Jak najlepsze wyzyskanie materiału, oraz wszelkie ułatwienia przy wykonywa-
niu większej liczby jednakowych przedmiotów winien uczeń w dalszym toku nauki
wypraktykować.

W grupie II. tokarskiej, podobnie jak i w grupie I., tworzy podstawową naukę poznanie i ostrzenie narzędzi tokarskich, jakoteż obznajomienie się z całym mechanizmem tokarni, a głównie z trzymaniem dłut podczas toczenia, gdzie równoczesna czynność nogi i rąk, dla początkującego pewnego większego wyczerpania wymaga.

Do tokarni zatem przydzieleni mogą być tylko ci uczniowie, którzy swym wzrostem, jakoteż i fizycznym rozwojem do tej pracy za uzdolnionych uważani być mogą.

Gdy uczeń potrafi już swobodnie poruszać nogą tokarnię i obtaczać równo drzewo pierwszymi głównymi dętami, należy mu dawać łatwiejsze roboty do wykonania, j. n. p. wałeczki, kółka do podstawek, gałki do liczydeł, trzonki i rączki do narzędzi i innego użytku, a w końcu przystąpić do wyznaczenia akordowego wykonania większej ilości przedmiotów, jużto kregli, młotków krokietowych lub t. p. wyrobów.

Przez stopniowe ćwiczenie winien uczeń nabierać wprawy i zręczności w jak najszybszym wykonywaniu przedmiotów, należy mu też wskazać wszelkie możliwe ułatwienia przy wykończaniu i wykonywaniu takowych w większej ilości.

Gdy uczeń potrafi całkiem czysto i starannie odtoczyć większą liczbę jednakowych przedmiotów, należy go nauczyć lepszego wykończania, jak bajcowania i politerowania na tokarni.

Przy całej nauce baczną uwagę zwracać należy na ściśle przestrzeganie podanych wymiarów oraz rysunku obranego wzoru, tak, by przy robotach partyjnych mógł już uczeń z całą pewnością większą liczbę przedmiotów wytoczyć, zatrzymując przy każdym poszczególnym miarę i rysunek.

W grupie III. snycerskiej, najważniejszą rzeczą, obok nauki ostrzenia narzędzi jest początkowe przysposobienie materiału, z którego później dany przedmiot ma uczeń wyrzeźbić. To też już przy pierwszych krokach jego należy baczyć, by potrafił sobie jak najkorzystniej dany kawałek drzewa podzielić i wyrobić, a równocześnie uwagę jego zwracać ciągle na ważność wyzyskania materiału.

Uczniowie tej grupy rzeźbią dętami snycerskimi, na podstawie rysunków, szablonami na drzewie wykonanych, trzy typy koni w sześciu odrębnych wielkościach, a mianowicie początkując od Nr. I. na podstawie wykonanych przez instruktora trzech a), b), c) modeli zwierzęcia, uzmysławiających postęp roboty.

Model a) cięty jest w głównych zarysach, których to cięć uczeń dokładnie winien się nauczyć.

Model b) przedstawia to samo zwierzę, lecz cięty jest w więcej wykonanych płaszczyznach, a

model c) przedstawia całkiem już od dłuta wykończony wzór zwierzęcia, według którego ma uczeń dalszą część roboty snycerskiej i ostateczne wykończenie wykonać.

Od Nr. I. przechodzi uczeń z biegiem nauki do następnych numerów aż do VI. włącznie.

Gdy już uczeń głównych cięć dętami nauczył się i potrafi sam bez pomocy, według danego wzoru przedmiot wykończyć, należy dawać mu większą liczbę przedmiotów jednego numeru razem do wykonania, przyczem zwracać należy jak największą uwagę na to, by tenże do jak najszybszego wykonywania przedmiotu doszedł.

Przy wykonywaniu większej ilości przedmiotów tego samego gatunku, powinien uczeń wszystkie sztuki odrazu w 1-szym stopniu, według modelu a), dalej razem w 2-gim stopniu według modelu b), a w końcu razem w 3-cim stopniu według modelu. c) wykonać i ostatecznie wykończyć.

To samo postępowanie tyczy się wzorów krowy, owcy, kozy i cielęcia.

W grupie IV., gdzie uczniowie mają wyrabiać zabawki z pomocą pojedynczych narzędzi jak noża i piłeczki ręcznej i t. p. nauka ma być tak przeprowadzoną, by uczeń obznajamiając się z danym narzędziem, do jak największej wprawy tak w samym wykonaniu, jak i wykończeniu roboty doszedł.

Uczniowie, którzyspecyjalnie wykończeniem t. j. malowaniem i lakierowaniem są zajęci, powinni oprócz samej techniki, również i nazwę oraz gatunki używanych w tym celu farb poznać i takowe sobie sami do malowania przyrządzać umieć.

Uczniowie tej grupy wyrabiają żołnierze wyrzynane, wózekzki, taczki i t. p. drobne przedmioty, oraz zatrudniają się technicznem wykończeniem robót.

We wszystkich czterech grupach należy w przeprowadzeniu nauki zabawkarstwa trzymać się ściśle wzorów, które opracowane i na podstawie umowy z kupcem obliczone do księgi wzorów zakładu wciągnięte zostały, aż do czasu, póki nowe wzory zabawek z kupcem omówione, obliczone i w plan naukowy na następny kurs wciągnięte nie zostaną.

Nauka rysunków.

Oprócz nauki praktycznej ma być udzielana nauka rysunku, a mianowicie w pierwszym roku nauki, o ile na to czasu starczy, przeważnie w niedzielę, (§. 6. przepisów szkolnych) uczniom zaś, którzy II. rok do zakładu uczęszczać będą, po 4 godziny tygodniowo. Nauka ta dążyć ma do obznajomienia ucznia na podstawie najprostszych elementów z rysunkiem odręcznym, odpowiednio do każdej grupy wyrobów zabawkowych zastosowanym.

W tym celu należy przerobić z uczniami zasadnicze elementa rysunku, jak linie proste (poziome, pionowe, ukośne) przy równoczesnem traktowaniu o kątach i głównych figurach geometrycznych; linie krzywe, przeprowadzając takowe w ten sposób, aby się zbliżały do pojedynczych przedmiotów wykonanych w grupie, w której uczeń pracuje zwłaszcza w grupie II. i III. N. p. w grupie II. należy zastosować rysunek rączki, kręgła, młotka krokietowego, kuli lub innego przedmiotu rotacyjnego, (toczonego), w grupie III. rysunek pojedynczej części anatomicznej zwierzęcia, które uczeń rzeźbi, lub całej nawet postaci tegoż w konturach.

W ogóle nauka rysunku powinna być kierowaną do specjalności przez ucznia obranej, w kierunku dokładnego obznajomienia go z rysunkiem wykonanego przedmiotu, który następnie, stosownie do okazanych przez ucznia zdolności, w rozmaitych powiększeniach przeprowadzać należy.

Z uczniami pierwszej i czwartej grupy należy w dalszym ciągu, zamiast tych rysunków specyjalnych, przeprowadzić rysunek wolnoręczny prostolinijny i ornamentalny, ten ostatni z uczniami, którzy specyjalnie malowaniem wyrobów są zajęci.

Alegat XI. do sprawozdania Komisji kraj. dla spraw przem. za r. 1897.

Przepisy organizacyjne szewskich kursów majsterskich we Lwowie,

wydane rozporządzeniem Wydziału kraj. z dnia 12 stycznia 1897 l. 1618.

I. Statut szewskich kursów majsterskich we Lwowie.

§. 1. Szewskie kursa dla majstrów i starszych czeladników szewskich we Lwowie mają na celu podniesienie rzemiosła szewskiego w Galicyi, w szczególności zaś w mieście Lwowie.

W tym celu warsztat kształci:

a) praktycznie przez wyuczanie wykonywania wszelkich robót szewskich przy użyciu lepszych przyborów, narzędzi, maszyn pomocniczych, tudzież

b) teoretycznie przez udzielanie nauki rysunków geometrycznych, fachowych i innych przedmiotów pomocniczych.

§. 2. Nauka jest bezpłatna. Udzielana jest na podstawie planu nauki, ustanowionego przez Wydział krajowy. Czas nauki każdego kursu trwa od 6 do 8 tygodni.

§. 3. Na kurs mogą być przyjęci tylko ci rzemieślnicy szewscy, którzy wykażą się:

a) że są samodzielnymi majstrami, lub

b) wyzwolonymi czeladnikami i,

c) że ukończyli conajmniej szkołę ludową, lub udowodnią, że w inny sposób nabili dostatecznej biegłości w przedmiotach przepisanych dla szkoły ludowej.

Prawo pierwszeństwa przyjęcia służy najzdolniejszym.

§. 4. Czas trwania kursów majsterskich zostanie oznaczonym w każdym poszczególnym wypadku.

§. 5. Po ukończeniu kursu utrzymają uczniowie świadectwa z odbytej nauki.

§. 6. Wydział krajowy mianuje kierownika administracyjnego, kierownika fachowego, instruktorów fachowych i ustanawia ich zajęcia.

§. 7. Kierownik fachowy z pomocą instruktorów utrzymuje porządek i karność w zakładzie i jest odpowiedzialny za wykształcenie uczniów.

§. 8. Kierownik fachowy zarządza zakładem po względem naukowym, kierownik administracyjny zaś pod względem gospodarczym. Zwierzchniczy nadzór i opiekę nad zakładem wykonywa Wydział krajowy, a względnie Komisya krajowa dla spraw przemysłowych za pośrednictwem:

a) lustratora, wyznaczonego przez Wydział krajowy,

b) a w razie potrzeby za pośrednictwem delegata z ramienia Wydziału krajowego wyznaczonego.

Każdy z tych organów działać ma w poruczonym zakresie.

§. 9. W szczególności należą do fachowego kierownika następujące czynności:

a) przyjmowanie uczniów,

b) oznaczenie toku nauki w granicach planu nauki przepisanego,

c) załatwianie korespondencji,

d) czuwanie nad należytym tokiem nauki we wszystkich jej działach i osobiste udzielanie nauki poruczonych mu przedmiotów.

Do kierownika administracyjnego należy:

a) dostarczanie materiałów do nauki praktycznej;

) zakupno narzędzi i sprzętów dla zakładu w granicach budżetem zakreślonych;

c) utrzymywanie kasy i rachunków zakładu.

§. 10 Kierownik fachowy wspólnie z kierownikiem administracyjnym załatwiają następujące sprawy:

a) sporządzają z upływem każdego kursu zamknięcie rachunków i szczegółowe sprawozdanie o odbytym kursie (§. 1. instrukcyi administracyjnej), oraz przedkładają je niezwłocznie Wydziałowi krajowemu;

b) układają preliminarze budżetu kursów, które przedkładają Komisji krajowej dla spraw przemysłowych.

W razie zachodzącej różnicy zdań pomiędzy kierownikiem fachowym a administracyjnym, rozstrzyga lustrator wspólnie z delegatem Wydziału krajowego;

§. 11. Na wypadek, gdyby udzielony był zakładowi zasiłek roczny ze skarbu państwa, służyć ma c. k. rządowi prawo zarządzenia inspekcji fachowej nad zakładem przez organa inspekcyjne, wyznaczone dla państwowych zakładów naukowych.

§. 12. Gdyby udzielony został zasiłek z funduszu gminy miasta Lwowa, służy Reprezentacyi miasta Lwowa prawo informowania się o stanie kursów naukowych przez stale ustanowionych delegatów.

§. 13. Zwierzchniczą władzą zakładu jest Wydział krajowy.

§. 14. Fundusze na założenie i utrzymanie szewskich kursów majsterskich we Lwowie powstają:

a) ze zobowiązań Towarzystwa dostaw c. k. armii we Lwowie, które zobowiązało się na ten cel dostarczyć bezpłatnie odpowiedniego lokalu na umieszczenie zakładu, opał, oświetlenia i usługi, tudzież potrzebnych materiałów surowych, oraz obowiązane jest do bezpłatnego odstąpienia do użytku kursów maszyn pomocniczych;

b) z darów osób lub instytucji i innych dochodów nadzwyczajnych;

c) z dochodów w §. 11 i 12 wymienionych;

d) z subwencji krajowych i innych.

§. 15. Cały inwentarz i urządzenie zakładu, o ile nie są własnością galic. Towarzystwa dostaw dla c. k. armii, stanowią własność funduszu krajowego, którą Wydział krajowy rozporządza wedle własnego uznania.

II. Plan nauki.

§. 1. Zakres nauki podaje w ogólnych zarysach §. 1. statutu.

§. 2. Nauka ma być udzielana z odpowiednimi objaśnieniami teoretycznymi co do wszystkich gałęzi szewstwa z szczególnem uwzględnieniem nauki kroju i wyrobu wierzchów.

§. 3. Warsztatowa praca i fachowe rysunki mają stanowić podstawę wykształcenia uczniów.

§. 4. Teoretyczna i praktyczna nauka w tych kursach peryodycznych obejmuje następujące przedmioty:

- 1) budowa nogi i jej wpływ na formę obuwia;
- 2) geometrya i rysunki fachowe;
- 3) prowadzenie ksiąg kupieckich;
- 4) branie miary i nauka kroju na podstawie rysunków geometrycznych i fachowych;
- 5) sporządzanie wierzchów i spodów na podstawie wziętej miary;
- 6) towaroznawstwo połączone z kalkulacją kroju i cen;
- 7) nauka maszynowa;
- 8) inne przedmioty, (wyrób kopyt na nogi normalne i kaleki, odlewy gipsowe).

§. 5. Dzienną pracę oznacza się w zwykłym zajęciu od 8 rano do 12 w południe i od 2 do 6, a względnie do 7 godziny po południu.

§. 6. Podział nauki dla uczniów oznacza kierownik fachowy w porozumieniu z instruktorami.

III. Instrukcja administracyjna.

§. 1. Sprawozdania peryodyczne, wymienione w §. 10 statutu, mają obejmować:

- a) ilość uczniów;
- b) przebieg nauki, t. j. wyszczególnienie, czego uczono i jak postępywały warsztatowe roboty uczniów;
- c) wynik klasyfikacji uczniów;
- d) ilość wykonanego obuwia.

§. 2. Wnioski względem zmian w urządzeniu zakładu przedkłada kierownikach Wydziałowi krajowemu.

§. 3. Lustrator i delegaci Wydziału krajowego, względnie Komisji krajowej dla spraw przemysłowych, mogą każdego czasu zwiedzać zakład.

§. 4. Pisma wychodzące od zakładu winne być zaopatrzone w pokiewnika fachowego i administracyjnego.

§. 5. Kierownik fachowy wspólnie z instruktorami oznacza ilość i jakość potrzebnego materiału na każdy peryodyczny kurs z osobna i na tydzień przed rozpoczęciem nauki przedkłada spis powyższego materiału Dyrekcyi Towarzystwa dostaw dla c. k. armii na ręce kierownika administracyjnego.

Kierownicy są odpowiedzialni za całość i utrzymanie w dobrym stanie inwentarza i urządzenia szkolnego, oraz naukowych środków pomocniczych.

Kierownik fachowy prowadzi spisy uczniów, administracyjny zaś spis inwentarza

§. 6. Instruktorzy wykonują dozór stały nad robotą warsztatową uczniów.

§. 7. Kierownik administracyjny otrzymuje zaliczki na pokrycie wydatków połączonych z urządzeniem i utrzymaniem zakładu; z wydatków składa on rachunek Wydziałowi krajowemu.

Bezpośrednią kontrolę nad kasą i księgami rachunkowymi wykonywa delegat ustanowiony przez Wydział krajowy.

§. 8. Produkcya odbywa się na własny rachunek Towarzystwa dostaw dla c. k. armii, o ile Wydział krajowy nie postanowi inaczej.

IV. Norma szkolna i dyscyplinarna.

§. 1. W niedziele, na które nie przypadają święta uroczyste, mogą się odbywać tylko ćwiczenia rysunkowe. Święta uroczyste będą zupełnie wolne od nauki.

§. 2. Z końcem każdego kursu ma się odbywać wystawa pracy uczniów.

§. 3. Towarzystwo dostaw dla c. k. armii dostarcza uczniom bezpłatnie materiałów do nauki praktycznej i zostaje właścicielem wyrobów wykonanych, bez opłaty za robociznę. Uczniowie mogą jednak używać także własnego materiału odpowiedniego, natenczas są wyroby ich własnością.

Uczniowie (ich prawni zastępcy) są odpowiedzialni za wszelkie uszkodzenia przedmiotów przez nich, lub z ich winy spowodowane i są obowiązani w takim razie do odszkodowania. Winny może być nadto ukarany w drodze dyscyplinarnej.

§. 4. Zakład dostarcza uczniom bezpłatnie wszelkich przyborów tak do nauki praktycznej jako też i teoretycznej.

§. 5. Uczniowie obowiązani są do gorliwego wypełniania obowiązków, do posłuszeństwa i szacunku w obec zwierzchników zakładu, kierowników, wermistrzów i innych osób zajętych w zakładzie, do obyczajnego zachowania się w zakładzie i poza zakładem, tudzież do przyzwoitego i serdecznego obcowania między sobą.

Palenie tytoniu jest wzbronione.

§. 6. Postępowanie dyscyplinarne przeprowadza kierownik w porozumieniu z instruktorami.

W razie, gdyby uczeń niesforne powstawał przeciw rozporządzeniom przełożonych, zachowywał się nieobyczajnie, dopuścił się przekroczenia przeciw publicznej obyczajności lub bezpieczeństwu, albo w ogóle popełnił czyn ustawą karną zagrożony, może być natychmiast z kursu wykluczony.

O każdym takim wypadku wydalenia winien zarząd bezzwłocznie zdać sprawę Wydziałowi krajowemu.

§. 7. Przekroczenia dyscyplinarne będą karane przez :

1. upomnienie,
2. nagane z zagrożeniem wydalenia z zakładu,
3. wykluczenie.

Alegat XII. do spraw. Komisji kraj. dla spraw przemysłowych za r. 1897.

Regulamin

dla wędrownych nauczycieli tkactwa w Galicyi,

wydany rozporządzeniem Wydziału krajowego z 30 kwietnia 1897 l. 22078.

§. 1. Na podstawie wniosków Komisji krajowej dla spraw przemysłowych, ustanawia Wydział krajowy w miarę potrzeby wędrownych nauczycieli tkactwa.

§. 2. Warunki, na jakich wędrowni nauczyciele tkactwa mają być przyjmowani i uwalniani, umawia Wydział krajowy z nauczycielem wędrownym w każdym poszczególnym wypadku.

§. 3. Nauka odbywać się będzie na poprawnych krosnach przez nauczyciela przywiezionych, a rozciągać się ma tylko na tkaniny z lnu, konopi, bawełny lub wełny o wiązaniu płóciennem, wykonywane za pomocą dwóch podnożków i czterech nicielnic, Wyjątkowo tylko, gdyby się znaleźli robotnicy szczególnie uzdolnieni, może nauczyciel pouczać o użyciu maszyny szefkowej dla tkanin do wyrobów łatwiejszych.

§. 4. Obowiązkiem nauczyciela będzie:

a) ustawić krosna, osnowę przyrządzić, zaciągnąć i pokazać, w jaki sposób robota się wykonuje;

b) nauczyć w jaki sposób oblicza się ilość ganków osnowy (przy snuciu z pewnej ilości cewek), a to dla osnów tak jedno- jak kilkolorowych (w pasy);

c) prowadzić dalej praktyczną naukę tkactwa z uczniami w miejscowości pozyskanymi, nadzorować ich robotę, dawać niezbędne objaśnienia i w ogóle zachęcać tkaczy do przyswojenia sobie ulepszonych sposobów tkania.

§. 5. Samo urządzenie krosna, snucie i obliczanie ganków, ma się już odbywać w obecności większej liczby uczniów i przy ich pomocy, tak, ażeby do pracy odrazu byli wciągnięci i zachęceni.

§. 6. Nauczyciel kierować będzie nauką tkactwa w ten sposób, ażeby uczniowie, celem nabrania wprawy, pracowali przy krosnach po kilka dni z rzędu, lub tak, ażeby każdy uczeń wyrobił jedną lub dwie sztuki tkaniny.

§. 7. Do prowadzenia nauki powinien mieć nauczyciel co najmniej dwa krosna, najwyżej cztery, tak, ażeby kilku uczniów naraz pracować mogło, nadto winien mieć do każdego krosna kilka bard, grzebieni i czołen do zmiany, tak, iżby mógł wyrabiać tkaniny różnej grubości, celem unaocznienia, o ile szybciej i z mniejszem natężeniem na krośnie poprawnem się pracuje.

§. 8. Nauczyciel ma być codziennie, z wyjątkiem niedziel i świąt uroczystych, po 10 do 11 godzin zajęty i pozostaje w jednym miejscu aż do zupełnego wyuczenia robotników, chęć do nauki mających. Nauka w jednym miejscu nie może jednak trwać dłużej nad trzy miesiące.

§. 9. Naukę tkactwa na krośnie poprawnem mogą pobierać także kobiety.

§. 10. Potrzebnej do nauki przędzy dostarczać mają robotnicy sami, a wyrobiona przez robotnika sztuka będzie jego własnością. Gdyby przędzy na miejscu nie było powinien nauczyciel na żądanie i rachunek robotnika zapisać ją i sprowadzić.

§. 11. Nauczyciel ma zachęcać do zaopatrywania się w poprawne krosna i w razie żądania robotnika, powinien pośredniczyć w dostarczeniu mu tegoż. Krosna, używane do nauki, mogą być wyjątkowo robotnikom na własność odstąpione. Zależy to od przyzwolenia Wydziału krajowego, który na wniosek nauczyciela wędrownego ustanawia cenę, za którą krosno może być robotnikowi odsprzedane.

§. 12. Tam, gdzie ludność nie może odrazu zaopatrzyć się w krosna poprawne, winien nauczyciel wpłynąć, aby przynajmniej do krosien starych zastosowywano ładę i czółno pospieszne i ma w tym względzie udzielić wszelkiej pomocy. Winien także nauczyciel wskazać adresy fabrykantów, od których można sprowadzać barda i grzebienie stalowe na miejsc trzcinowych, podawać ceny tychże i wskazówki co do sprowadzania ulepszonych przyrządów i materiałów.

§. 13. Zadaniem nauczyciela będzie także starać się o organizowanie sprzedaży wyrobów tkackich w miejscowości, gdzie nauki udziela, a to przez zachęcanie do zawierania spółek handlowych lub staranie się o przedsiębiorców, którzyby tkaczom miejscowym ulepszonych przyrządów i materiału dostarczali.

§. 14. O miejscowości, w której ma być wędrowna nauka tkactwa zaprowadzoną, o przeznaczeniu nauczyciela, czasie trwania nauki i t. d. stanowi w każdym wypadku Wydział krajowy na wniosek Komisji krajowej dla spraw przemysłowych, która zajmie się urządzeniem i zorganizowaniem wędrownego kursu nauki tkackiej i wyszle na miejsce przeznaczenia nauczyciela, oddanego jej przez Wydział krajowy do rozporządzenia.

§. 15. Komisja krajowa dla spraw przemysłowych, wysyłając nauczyciela do miejscowości upatrzonej, uprosi jednego z pomiędzy wybitniejszych i poważanych mieszkańców tej miejscowości na nadzorcę miejscowego, oddając mu pod opiekę nauczyciela i prowadzoną przez niego naukę.

§. 16. Komisja krajowa dla spraw przemysłowych wejdzie w porozumienie z c. k. Radą szkolną krajową, ażeby można było używać budynków szkolnych (zwłaszcza w porze wakacyjnej) na umieszczanie poprawnych krosien i odbywanie nauki tkactwa, oraz starać się będzie oto, ażeby nauczyciele ludowi interesowali się wędrownymi kursami tkactwa i udzielali im pomocy.

§. 17. Koszt lokalu, gdyby go trzeba na naukę najmować, wydatek na potrzebny opał, oświetlenie i obsługę, ponosi gmina, w której nauka się odbywa; płaca nauczyciela, koszt jego podróży, transportu krosien i t. d. spoczywa na funduszu krajowym.

§. 18. Co do swego zawodowego działania pozostaje wędrowny nauczyciel w nieustannem porozumieniu z Dyrekcją krajową szkoły tkackiej w Krośnie, która mu udziela potrzebnych instrukcji, objaśnień, oraz dostarcza niezbędnych do nauki krosien i przyborów.

§. 19. Dyrekcja krajowej szkoły tkackiej w Krośnie zarządzi pod swym nadzorem sporządzenie poprawnych krosien z funduszu na ten cel przez Wydział krajowy wyznaczonego i zajmie się sprowadzaniem i dostarczaniem nauczycielom wędrownym wszelkich przyrządów i przyborów, które im do nauki będą potrzebne.

§. 20. Z końcem każdego miesiąca będzie nauczyciel wędrowny składał Komisji krajowej dla spraw przemysłowych sprawozdanie, stwierdzone podpisem miejscowego nadzorcę, które ma w sobie zawierać:

- 1.) wykaz liczebny i imienny uczniów z podaniem ich wieku i innych szczegółów, dotyczących się ich zajęcia w zakresie miejscowego przemysłu domowego;
- 2.) czas trwania nauki każdego ucznia i jej wyniki;
- 3.) ilość przędzy, jaka została w ciągu trwania nauki przerobiona, względnie szczegółowe wymienienie ilości i jakości wyrobionych tkanin.

W końcowem sprawozdaniu, donoszącem o zamknięciu kursu, ma nadto nauczyciel podać:

- 4.) szczegółowe daty, dotyczące się jakości i rozległości domowego przemysłu tkackiego w danej miejscowości;
- 5.) spostrzeżenia co do handlu tkaninami miejscowymi i wnioski dotyczące się uregulowania i podniesienia produkcji i sprzedaży wyrobów;

6.) wnioski co do ewentualnego zaopatrzenia miejscowych tkaczy w poprawne krosna, względnie co do udzielenia zasiłków lub pożyczek na podniesienie miejscowego przemysłu tkackiego.

§. 21. Nauczyciel wędrowny może być przez Komisję poraz drugi delegowany do miejscowości, w której nauki udzielał, a to celem zbadania, o ile się nauka ta przyjęła i na jakie tory produkcya tkacka schodzi. Z wycieczki takiej ma zdać Komisji piśmiennie sprawę.

§. 22. Po odbyciu każdego kursu wędrownej nauki tkactwa, przedstawi Komisyja krajowa dla spraw przemysłowych sprawozdanie swe Wydziałowi krajowemu.

Aleg. XIII. do sprawozdania Komisji kraj dla spraw przemysł. na r. 1897.

Sprawozdanie

z czynności krajowej ceramicznej Stacji doświadczalnej przy c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie za czas od 1. grudnia 1896. do 15. listopada 1897.

I) Stacja jako zakład naukowy praktyczny.

a) W myśl statutu odbyli w czerwcu w r. 1897. słuchacze III. i IV. roku technologii chemicznej c. k. Szkoły politechnicznej ćwiczenia laboratoryjne z ceramiką w Stacji doświadczalnej, które bywają dostosowane do wykładów z ceramiką, w c. k. Szkole politechnicznej udzielanych. Zwiedzili też z kierownikiem Stacji fabrykę pieców kaflowych na „Kastelówce“ i fabrykę dachówek falcowanych, cegieł zwykłych, okładzinowych i rurek drenowych na Janowskim we Lwowie.

Dalsze wycieczki były niemożliwe dla krótkiego czasu, przeznaczonego w r. b. słuchaczom do ćwiczeń laboratoryjnych z ceramiką, a to z powodu dłuższej wycieczki naukowej słuchaczy za granicę kraju z profesorem Wydziału technologii chemicznej.

b) Czeladnik kaflarski, były zastępca laboranta Stacji, p. Karol Siomiak, uzyskawszy subwencję z funduszu przemysłowego krajowego na urządzenie samostnej garncarni i kaflarni w Kołomyi, był zajęty w Stacji ceramicznej od 12. lutego do 28. maja 1897. celem nabycia fachowych wiadomości do sporządzania naczyń i pieców emaliowanych t. zw. wyrobów fajansu włoskiego.

Praktykę przerwał 28. maja r. b., powołany do służby wojskowej.

II) Stacja jako zakład do badania materiałów surowych i popierająca technicznemi orzeczeniami przemysł ceramiczny i szkolnictwo garncarskie.

a) Załącznik pod 1. wykazuje gliny i piaski, które Stacja zbadała i stronom orzeczenie fachowe wydała.

b) Załącznik pod 2. zawiera wykaz materiałów ziemnych, które Stacja zbadała co do ilości i wielkości piasku dla celów melioracyjnych, mianowicie dla obliczenia odstępow drenów.

c) Rozpoczęte w roku 1896. badania i próby materiałów z Kołomyi i okolicy tamtejszej, by wprowadzić przez Szkołę kołomyjską fabrykację fajansu emaliowanego t. zw. fajansu włoskiego, ukończyłem w roku bieżącym, a dotyczące przepisy techniczno-ceramiczne udzieliła Stacja tamtejszej Szkole garncarskiej.

Otrzymałszy przepisy na złożenie masy na czerep wyrobów, na emalię porcelanowej białości i na wszystkie farby do wyrobów emaliowanych i dekorowanych, będzie kraj. Szkoła kołomyjska kształciła czeladników dla fabrykacji fajansu wogóle.

Z fajansu, oprócz pieców i kuchni emaliowanych i majolikowych, można sporządzać następujące wyroby: serwisy stołowe, do kawy, herbaty, dalej dzbanki, miednice, kufle, flakony, słoje, sagany i miski na mleko i t. d.; naczynie dla ludu: dzbanki, miski, miseczki, garnuszki i t. p.

Gdy się uwzględni, że we Włoszech istnieją z powodzeniem fabryki, wyrabiające fajans dekorowany artystycznie, tak dla użytku domowego jak i dla przemysłu budowlanego, mianowicie: płyty ścienne, fasadowe, obramienia drzwi, okien, zlewy i t. p., to nie wątpić, że i w kraju naszym powstaną tego rodzaju zakłady przemysłowe. Fajans bowiem emaliowany i dekorowany artystycznie współzawodniczyć może korzystnie z wyrobami z porcelany lub fajansu wykwinnego szlachetnością swych barw, które, wtopiwszy się w tło emaliowane, wyglądają pięknie, jakby pod szkliwem umieszczone.

Niemniej wielką dla przemysłu i kraju zaletą fajansu emaliowanego jest okoliczność, że on nie potrzebuje gliny ogniotrwałej, przeciwnie tylko zwykłej gliny marglowej, która w bardzo wielu okolicach kraju się znajduje i oprócz do cegły, żadnego dotąd nie ma u nas zastosowania w przemyśle; powtóre, że fajans emaliowany może wyrabiać zwykły garncarz, rękodzielnik, z kapitałem kilku tysięcy zł. w. a., a prowadzony jako zakład fabryczny nie wymaga kapitału większego jak fabryka pieców kaflowych zwykłych.

d) Powyższe farby fajansowe są tak technicznie złożone, że użyć je można, z drobną przez Stację oznaczoną zmianą, i jako farby podszkliwe. Uzyskawszy w ten sposób całą paletę farb nowych dla majoliki podszktywnej, umożliwiają one, przez umieszczenie na pobiałce, dekorować wyroby garncarskie bardzo tanio i ozdobnie.

Wyroby użytkowe, zbytkowe, obrazy i t. d. sporządzone z gliny garncarskiej zwykłej i dekorowane temi farbami są ładniejsze od wyrobów z fajansu wykwinnego (Steingut) z farbami naszkliwnymi.

e) Wykonując fachowy nadzór nad szkołami, zlustrował podpisany krajową Szkołę garncarską w Kołomyi i kraj. Warstat garncarski naukowy w Poremby.

f) W sprawie przeniesienia kraj. „Warsztatu“ garncarskiego z Poremby do innej miejscowości w zachodniej Galicyi, względnie do Krzeszowic, rokował podpisany po porozumieniu się z prof. Julianem Zachariewiczem, Członkiem kraj. Komisyi przemysłowej, z Zarządem dóbr w Krzeszowicach. Ponieważ wybudowanie i urządzenie kraj. Szkoły garncarskiej w Krzeszowicach lub innej miejscowości wymagać będzie przeszło 2 lata, przeto zniesliśmy się z właścicielem Raty obok Rawy ruskiej o umieszczenie „Warsztatu“ we fabryce racieńskiej na przeciąg 2. lat w tym celu, by w czasie budowy Szkoły Krzeszowickiej umożliwić, przez urządzenie dla garncarzy kursu praktycznego naukowego w Racie, powstanie przemysłu garncarskiego kamionkowego w Potyliczu, Siedliskach i okolicy tamtejszej. Badania bowiem Stacji ceramicznej wykazały przydatność gliny potylickiej z gruntów włościańskich do wyrobu naczynia kamionkowego. A gdy glina ta jest tania, przeto przemysł garncarski kamionkowy w tej okolicy rozwinąć się może z korzyścią dla kraju.

g) Zakładom przemysłowym, Świetnej Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych i Wysokiemu Wydziałowi krajowemu udzielała Stacja w sprawach techniczno-keramicznych jak rok rocznie opinii fachowych.

Edmund Krzen

inż. kierownik Stacji ceramicznej.

Wykaz

glin i piasków z oznaczeniem ich przydatności do celów ceramicznych przemysłowych za czas od 1. grudnia 1896 do 15. listopada 1897 zbadanych przez kraj. ceramiczną Stację doświadczalną przy c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie.

1. Do punktu *a*) sprawozdania ceramicznej Stacji doświadczalnej.

W y k a z

glin i piasków z oznaczeniem ich przydatności do celów ceramicznych przemysłowych za czas od 1. grudnia 1896 do 15. listopada 1897 zbadanych przez kraj. ceramiczną Stację doświadczalną przy c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie.

Piasek, glina pochodzi:		Liczba piasku		Piasek do celów keram.		Czy glina ta przydatna na:										Przydatna do schude- nia glin kłustych	Nieprzydatna na wy- roby ceramiczne	Uwaga
Liczba porządkowa	Gmina	Powiat	przydatny	nieprzydatny	Liczba glin	cegły	dachówki zwyk.	dach falcowane	rurki drenowane	piece kałowe	wyr. garn. zwyk.	fajans emaliow.	cegły	naczynie kamionk.	inne ognio- trwałe			
1	Bilinka	samborski	1		1	+	+		+	+	+						Znak + zastępuje słowo „tak”. Rurki drenowe możliwe, jednak z ogranicze- niem w sporządzaniu.	
2	Cewków	cieszanowski	1		1	+	+		+	+	+							
3	Czyżyny	krakowski	1		1	+	+		+	+	+							
4	Dziczki	rohatyński	1		1	+	+		+	+	+							
5	Dzików	cieszanowski	1		1	+												
6	Kabarowce	złoczowski	1		1	+	+		+	+								
7	Korniaków	łańcucki	3		3	+			+	+								
8	Kozy	bielski	5		5	+	+		+	+	+							
9	Nehrybka	przemyski	2		2	+	+		+	+								+
	„	„	1		1	+	+		+	+	+						+	
	„	„																

[illegible]

2. Do punktu b) sprawozdania ceramicznej Stacji doświadczalnej.

W Y K A Z

materyałów ziemnych, zbadanych pod względem ilości i wielkości piasku dla celów melioracyjnych przez krajową ceramiczną Stację doświadczalną przy c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie, za czas od 1. grudnia 1896 do 15. listopada 1897.

Liczba porządk.	Miejscowość, skąd materyał pochodzi		Liczba materyału
	G m i n a	P o w i a t	
1	Cewków (obszar dworski)	cieszanowski	1
2	Z majątku chodorowskiego	bobrecki	20
3	Kalników (obszar dworski)	mościski	29
4	Niemstow " "	cieszanowski	1
5	Z majątku Żurawno	żydaczowski	17

Wykaz zasiłków stypendyjnych,
udzielonych uczniom szkół przemysłowych i handlowych
w roku szkolnym 1896/7.

Liczba porz.	Imię i nazwisko stypendysty (stypendystki)	Zakład, w którym stypendysta się kształci	Wysokość zasiłku stypen- dyjnego	
			miesię- cznie	rocznie lub jedno- razowo
			zł.	zł.
1	Ryczałtowy zasiłek	Skołyszyn, szkoła koszykarska		100
2	Ryczałtowy zasiłek	Grybów, naukowy warsztat kołodziejski		220
3	Knecht Frydryk	Kamionka Strum., szkoła kołodziejstwa i ciesielstwa	4	
4	Junak Jan		4	
5	Maksymowicz Eugeniusz		4	
6	Drozd Wojciech		3	
7	Erdt Józef		3	
8	Keczkowski Stefan		3	
9	Mitelski Paweł		3	
10	Schneider Michał		3	
11	Reit Antoni		2	
12	Rękas Jan		2	
13	Weretelnik Piotr		2	
14	Malach Józef	Zakopane, rządowa szkoła za- wodowa przemysłu drzewnego	4	
15	Kopytowski Bolesław		4	
16	Lorring Filip		4	
17	Mozdyniewicz Stanisław		4	
18	Sabaraj Andreas		4	
19	Cieśla Józef		4	
20	Bednarz Andrzej		3	
21	Dittmajer Józef		3	
22	Gościej Ludwik		3	
23	Litak Stanisław		3	
24	Kaczmarczyk Stanisław		3	
25	Kamoń Jan		3	
26	Nowotarski Stanisław		3	
27	Węgrecki Franciszek		3	
28	Wallisch Hugon		3	
29	Owsianka Józef		3	
30	Synowiec Konrad		3	
31	Buras Wincenty		3	
32	Borówka Władysław		3	
33	Goliński Jan		3	
34	Kilian Franciszek		3	
35	Kucharczyk Franciszek		3	
36	Ramza Ludwik		3	
37	Czepiel Józef		3	
38	Galica Władysław		3	
39	Hujar Franciszek		3	
40	Jachimowski Jan		3	

Liczba porz.	Imię i nazwisko stypendysty (stypendystki)	Zakład, w którym stypendysta się kształci	Wysokość zasiłku stypen- dyjnego	
			miesię- cznie	rocznie lub jedno- razowo
			zł.	zł.
41	Kozak Jan	Zakopane. rządowa szkoła za- wodowa przemysłu drzewnego	3	
42	Kuziel Piotr		3	
43	Mądro Teodor		3	
44	Smerecki Antoni		3	
45	Bukowski Władysław		2	
46	Gil Pankracy		2	
47	Madej Jan		2	
48	Pruski Piotr		2	
49	Płatko Mieczysław		2	
50	Solak Antoni		2	
51	Wilk Józef		2	
52	Poynar Edward		2	
53	Pęksa Maciej		2	
54	Grodecki Bolesław	Kołomyja, rządowa szkoła za- wodowa przemysłu drzewnego	4	
55	Hennig Stanisław		4	
56	Humeniuk Jan		4	
57	Peczerski Włodzimierz		4	
58	Czajkowski Mieczysław		3	
59	Piskozub Jan		3	
60	Gruber Alfred		3	
61	Kurdzikowski Władysław		3	
62	Ryczaktowy zasilek	dla uczniów w internacie		320
63	Hrankowski Michał	Stanisławów, krajowa szkoła sto- larska	6	
64	Kuczerak Prokop		6	
65	Gudzio Antoni		3	
66	Osak Stanisław		3	
67	Orzechowski Witold		3	
68	Wacławik Gustaw		3	
69	Wojtych Stanisław		3	
70	Żołnierczyk Maksymilian		3	
71	Schneider Józef		3	
72	Dąbrowski Franciszek	Kołomyja, krajowa szkoła garn- carska	11	
73	Sokulski Franciszek		11	
74	Urbański Stanisław		8	
75	Patkowski Franciszek		2	
76	Rudnicki Piotr		2	
77	Stefanicki Marcin		2	
78	Słowicki Jan		2	
79	Klusik Jan		2	

Liczba porz.	Imię i nazwisko stypendysty (stypendystki)	Zakład, w którym stypendysta się kształci	Wysokość zasiłku stypen- dyjnego	
			miesię- cznie	rocznie lub jedno- razowo
			zł.	zł.
80	Szewczyk Wojciech	Stary-Sącz, krajowy warsztat szewski	2	
81	Olexy Władysław		2	
82	Pyrzowski Stanisław		2	
83	Jaskółka Stanisław		2	
84	Waligóra Antoni		1·50	
85	Kutak Andreas		1·50	
86	Opoka Stanisław		1·50	
87	Faron Marceli		1·50	
88	Skrypczuk Bazyli	Uhnów, warsztat szewski	3	
89	Iwanczuk Semko		3	
90	Wnęk Jan		3	
91	Witrykarz Aleksander		3	
92	Akielaszek Jan		2	
93	Stróż Jędrzej		2	
94	Kunc Marcin		1·50	
95	Franc Karol		1·50	
96	Dorosz Antoni		1·50	
97	Chrzanowski Antoni		1·50	
98	Bielec Jan		1·50	
99	Zakrzewski Jan		1·50	
100	Illicki Aleksander		3	
101	Mycko Michał	Witków, krajowy warsztat szewski		50
102	Iwanczuk Semen			15
103	Łochański Michał			15
104	Linard Mikołaj			15
105	Linard Michał			15
106	Miszcuk Michał			15
107	Pacholuk Demko			15
108	Śałahub Konstanty			15
109	Śałahub Konrad			15
110	Tymczuk Maksymilian			15
111	Dmytruk Aleksander			15
112	Demczuk Jan			15
113	Werhun Jędrzej			15
114	Wencak Leon			15
115	Puszkarczuk Paweł			15
116	Łohański Ignacy			15
117	Sura Jan			15
118	Charkiewicz Grzegorz			10
119	Karaś Józef	Rakszawa, krajowa szkoła su- kiennicza	7	
120	Inglot Michał		5	
121	Czarnota Władysław		5	
122	Lichota Aleksander		5	
123	Rękas Jakób		5	
124	Piwiński Alojzy		4	
125	Pelc Ignacy		4	

Liczba porz.	Imię i nazwisko stypendysty (stypendystki)	Zakład, w którym stypendysta się kształci	Wysokość zasiłku stypen- dyjnego	
			miesię- cznie zł.	rocznie lub jedno- razowo zł.
126	Medwid Justyn	Gliniany, krajowa szkoła tkacka	5	
127	Kamiński Aleksander		4	
128	Kociołek Gabryel		2	
129	Krzan Ferdynad		2	
130	Kuźma Józef		2	
131	Sotnik Piotr		2	
132	Tymniak Piotr		2	
133	Galan Michał		2	
134	Pasternak Michał		2	
135	Sotnik Paweł		2	
136	Stapiński Franciszek		2	
137	Ryczałtowy zasiłek	Łańcut, krajowa szkoła tkacka		250
138	Jaworski Józef	Krosno, krajowa szkoła tkacka	5	
139	Migus Hnat		5	
140	Trybus Ignacy		5	
141	Krysa Teofil		4	
142	Mróz Piotr		4	
143	Duśrat Marcin		4	
144	Janicki Stanisław		4	
145	Rysz Jan		4	
146	Kulczycki Franciszek		3	
147	Boroń Ignacy		3	
148	Cieślik Zygmunt		3	
149	Twardy Tomasz		3	
150	Twardy Franciszek		3	
151	Antoniów Stanisław		3	
152	Jagięła Wawrzyniec		3	
153	Kolanko Antoni		2	
154	Chodorowski Jędrzej		2	
155	Kazalski Antoni		2	
156	Machnik Józef		2	
157	Wnętrzak Józef	Rychwałd. krajowa szkoła tkacka	2	
158	Łopatka Jan		2	
159	Matysiak Wojciech		2	
160	Kręcina Jan		2	
161	Folęga Józef		2	
162	Gradek Józef		2	
163	Gąsiorek Jan		2	
164	Bąk Tomasz		2	
165	Perger Michał		2	
166	Kuczmierczyk Anna	Wilamowice, krajowa szkoła tkacka	3	
167	Krzyżowska Katarzyna		3	
168	Rosner Józefa		3	
169	Nikłówna Anna		2	
170	Czopek Elżbieta		2	

Liczba porz.	Imię i nazwisko stypendysty (stypendystki)	Zakład, w którym stypendysta się kształci	Wysokość zasługu stypen- dyjnego	
			miesię- cznie	rocznie lub jedno- razowo
			zł.	zł.
171	Kuczmierczyk Józef	Wilamowice, krajowa szkoła tkacka	2	
172	Dank Józef		2	
173	Kuczmierczyk Stanisław		2	
174	Figwer Franciszek		2	
175	Nowak Franciszek		2	
176	Grygierczyk Franciszek		2	
177	Mika Jan		2	
178	Dank Abdon		2	
179	Grela Antonina	Zakopane, krajowa szkoła ko- ronkarska	2	
180	Kowalczyk Rozalia		2	
181	Senger Helena		2	
182	Rozegnat Barbara		2	
183	Golińska Helena		2	
184	Bursówna Felicya	Stary Sącz, krajowa szkoła ko- ronkarska	3	
185	Górka Marya		3	
186	Wereszówna Helena		3	
187	Gawędzińska Kunegunda		2	
188	Kraft Józefa		2	
189	Halczuk Stanisław	Lwów, c. k. państwowa szkoła przemysłowa	35	
190	Kazatel Kazmierz		12	
191	Mikulski Józef		12	
192	Müller Maksymilian		12	
193	Łuhowiak Jan		12	
194	Komanek Maryan		12	
195	Lisecki Jan		12	
196	Rywucki Michał		10	
197	Bielatowicz Jan		10	
198	Alszer Henryka		10	
199	Baternay Janina		10	
200	Smalska Marya		10	
201	Rzeczycka Helena		10	
202	Terczka Robert		25	
203	Teodorowicz Erazm	Kraków, c. k. państwowa szkoła przemysłowa	15	
204	Łagodziński Artur		15	
205	Ronka Eugeniusz		12	
206	Cwirzewicz Teofil		12	
207	Cholewa Józef	Świątniki, c. k. zawodowa szkoła ślusarska	5	
208	Gniadek Jan		5	
209	Orzechowski Włodzimierz		5	
210	Pinkas Modest		5	
211	Bujak Jan		5	

Liczba porz.	Imię i nazwisko stypendysty (stypendystki)	Zakład, w którym stypendysta się kształci	Wysokość sasiłku stypen- dyjnego	
			miesię- cznie	rocznie lub jedno- razowo
			zł.	zł.
212	Święch Jan	Świątniki, c. k. zawodowa szkoła ślusarska	4	
213	Bujas Stanisław		4	
214	Kwintowski Franciszek		4	
215	Krawczuk Bronisław		4	
216	Nowak Jan		3	
217	Krupa Sebastian		3	
218	Proń Leon		3	
219	Proń Piotr		3	
220	Struzik Józef		3	
221	Bobrowski Karol		3	
222	Grabowski Wojciech		3	
223	Kisielewski Mikołaj		3	
224	Kwintowski Stanisław		3	
225	Ścibor Tomasz		3	
226	Walas Piotr		3	
227	Warchałowski Tadeusz	Radymno, naukowy warsztat powroźniczy	3	
228	Wilkoś Jan		3	
229	Zawada Franciszek		3	
230	Kafel Jan		4	
231	Proń Szczepan		3	
232	Olszański Franciszek		5	
233	Kozak Piotr, garncarz z Pistynia	Kołomyja, szkoła garncarska kurs majsterski		45
234	Ryczałtowy zasiłek	Kosów, kraj. szkoła tkacka		300
235	Bogucki Stanisław	Mitweida Saksonia, wyższa szkoła prze- mysłowa	35	
236	Rozenstrauch Zygmunt	Wiedeń, c. k. Muzeum tech- nologiczne		80
237	Brzeski Henryk	Hanower, wyższa szkoła techn.	35	
238	Skreutowski Antoni czeladnik kowalski, zasiłek	Wiedeń, pracownia kowalska i powozowa	30	
239	Dłużyński Zygmunt	Wiedeń, c. k. muzeum technolo- gicz. (dla przem. skór.)	35	
240	Pająk Tadeusz	Bielsk, wyższa c. k. szkoła przemysłowa	25	

Liczba porz.	Imię i nazwisko stypendysty (stypendystki)	Zakład w którym stypendysta się kształci	Wysokość zasiłku stypen- dyjnego	
			miesię- czne zł.	rocznie lub jedno- razowo zł.
241	Fiderkiewicz Władysław	Wiedeń, c. k. Muzeum technol. oddz. elektro-techn.	20	
242	Popiel Włodzimierz	Na dalsze kształcenie się w malarstwie dek.		300
243	Kulinowski Stanisław	Wiedeń, akademia browarn.		250

Stypendya handlowe.

(Oprócz dawniej nadanych i przydłużonych.)

244	Jan Szafrński	Grac, akademia handlowa		500
245	Maryan Duszyński	Praga, akademia handlowa czesko-słowiańska		350
246	Stanisław Rychter (później Julian Brodowicz)	Wiedeń, jednoroczny kurs abituryentów handl.		350
247	Leon Cybiak	Kraków, szkoła handlowa		300
248	Dr. Stanisław Dniestrzański	Na dalsze studia w zakresie prawa handlowego w Lipsku		300

PRELIMINARZ

wydatków funduszu krajowego

na cele popierania przemysłu w kraju

na rok 1898.

(Rubryka ~~XVI~~ I. budżetu krajowego)

zestawiony przez

Komisję krajową dla spraw przemysłowych.

CZĘŚĆ I.

PRELIMINARZE

poszczególnych zakładów.

I. Szkoły przemysłowe uzupełniające.

1. Biała. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1897 prelimino- wano	Wniosek na rok 1898.		Razem	Uzasadnienie:
	zł.	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne		
		zł.	zł.	zł.	
Subwencye:					
a) od gminy	590	590	—	590	Z subwencji tej gmina przeznacza na kurs handlowy kwotę 290 zł.
b) z kasy oszczęd. w Białej	200	200	—	200	
c) od cechu sukienniczego	40	40	—	40	
d) z Izby handlowo-prze- mysłowej w Krakowie .	200	400	—	400	
e) z Rady powiatowej . .	200	200	—	200	
f) od Rządu	830	830	—	830	
g) z funduszu krajowego .	830	830	—	830	
h) wkładki uczniów na przy- bory	100	120	—	120	
Razem	2.990	3.210	—	3.210	

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	300	450	—	450	Więcej z powodu przyznania za kierow- nictwo kursu handlowego 150 zł. Mniej wedle potrzeby obliczonej na pod- stawie ilości godzin.
b) nauka	2.420	2.110	—	2.110	
2. Środki naukowe	200	300	—	300	Więcej z powodu przybycia kursu han- dlowego.
3. Wydatki administracyjne . .	70	120	—	120	
4. Na urządzenie kursu handlo- wego	—	230	—	230	
Razem	2.990	3.210	—	3.210	

2. Bochnia. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:

a) od gminy	500	500	—	500
b) od Rządu	489	490	—	490
c) z funduszu krajowego .	489	510	—	510
Razem	1.478	1.500	—	1.500

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	200	200	—	200	Więcej wedle potrzeby obliczonej na pod- stawie ilości godzin.
b) nauka	1.008	1.050	—	1.050	
2. Środki naukowe	120	150	—	150	Wedle potrzeby.
3. Wydatki administracyjne . .	150	100	—	100	
Razem	1.478	1.500	—	1.500	

3. Brody. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1897	Wniosek na rok 1898.		Razem	Uzasadnienie :
	prelimino- wano	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne		
	zł.	zł.	zł.	zł.	

1. Subwencye:

a) od gminy	300	300	—	300
b) od Rady powiatowej . .	100	100	—	100
c) od Izby handlowo przem.	500	500	—	500
d) od Rządu	413	415	—	415
e) z funduszu krajowego .	413	455	—	455
Razem	1.726	1.770	—	1.770

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	200	200	—	200
b) nauka	1.216	1.210	—	1.210

2. Środki naukowe	250	300	—	300
-----------------------------	-----	-----	---	-----

3. Wydatki administracyjne . .	60	60	—	60
--------------------------------	----	----	---	----

Razem	1.726	1.770	—	1.770
-----------------	-------	-------	---	-------

Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
Więcej wedle potrzeby.

4. Brzeżany. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:

a) od gminy	200	200	—	200
b) od Rady powiatowej . .	150	150	—	150
c) od Rządu	549	549	—	549
d) z funduszu krajowego .	549	549	—	549
Razem	1.448	1.448	—	1.448

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	200	200	—	200
b) nauka	1.078	1.000	—	1.000

2. Środki naukowe	100	150	—	150
-----------------------------	-----	-----	---	-----

3. Wydatki administracyjne . .	70	98	—	98
--------------------------------	----	----	---	----

Razem	1.448	1.448	—	1.448
-----------------	-------	-------	---	-------

Wedle wyników obliczonej na podstawie ilości godzin.
Więcej wedle potrzeby.

5. Buczacz. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1897		Wniosek na rok 1898.		Uzasadnienie:
	prelimino- wano	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	
	zł.	zł.	zł.	zł.	
Subwencye:					
a) od gminy	200	200	—	200	Na podstawie uchwały Rady miejskiej z dnia 30. listopada 1895.
b) od Rady powiatowej . .	200	200	—	200	ad b. Na podstawie uchwały Rady po- wiatowej z dnia 29. lutego 1896.
c) od Stowarzyszenia rze- mieślniczego	50	50	—	50	ad c. Na podstawie aktu fundacyjnego z dnia 3. grudnia 1895.
d) od Rządu	381	480	—	480	
e) z funduszu krajowego .	381	470	—	470	
Razem	1.212	1.400	—	1.400	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	160	200	—	200	Więcej z powodu zrównania płacy z kierownikami innych szkół równorzędnych. Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
b) nauka	922	1.068	—	1.068	
2. Środki naukowe	100	50	—	50	} Wedle potrzeby.
3. Wydatki administracyjne .	30	82	—	82	
Razem	1.212	1.400	—	1.400	

6. Drohobycz. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	320	300	—	300	Gmina daje subwencji 400 zł. lecz z tej kwoty pokryte być muszą wydatki na opał i nsiługę, wynoszące około 100 zł.
b) od Rady powiatowej . .	150	150	—	150	
c) od Tow. zaliczkowego .	25	10	—	10	
d) od Rządu	607	607	—	607	
e) z funduszu krajowego .	608	608	—	608	
Razem	1.710	1.675	—	1.675	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	200	200	—	200	Mniej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
b) nauka	1.280	1.260	—	1.260	
2. Środki naukowe	150	150	—	150	Mniej wedle potrzeby.
3. Potrzeby kancelaryjne . .	80	65	—	65	
Razem	1.710	1.675	—	1.675	

7. Gorlice. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1897	Wniosek na rok 1898.			Uzasadnienie :
	prelimi- nowano	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	
	zł.	zł.	zł.	zł.	
Subwencye:					
a) od gminy	200	200	—	200	
b) od Rady powiatowej . .	200	200	—	200	
c) od Tow. zaliczkowego .	200	200	—	200	
d) od Izby handlowo-przem.	100	100	—	100	
e) od Rządu	421	490	—	490	
f) z funduszu krajowego .	421	392	—	392	
Razem . . .	1.542	1.582	—	1.582	

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	200	200	—	200	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
b) nauka	992	1.032	—	1 032	
2. Środki naukowe	200	200	—	200	
3. Wydatki administracyjne .	150	150	—	150	
Razem . . .	1.542	1.582	—	1.582	

8. Jarosław. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye,

a) od gminy	200	250	—	250
b) od Rady powiatowej .	200	200	—	200
c) od Rządu	560	560	—	560
d) z funduszu krajowego .	560	560	—	560
Razem . . .	1.520	1.570	—	1.570

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	200	200	—	200	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
b) nauka	1.050	1.100	—	1.110	
2. Środki naukowe	200	200	—	200	
3. Wydatki administracyjne .	70	70	—	70	
Razem . . .	1.520	1.570	—	1.570	

9. Jasło. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1897	Wniosek na rok 1898		
	prelimi- nowano	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
	zł.	zł.	zł.	zł.
Subwencye:				
a) od gminy	50	—	—	—
b) od Rady powiatowej	100	100	—	100
c) od Kasy oszczędności	100	100	—	100
d) od Rządu	440	500	—	500
e) z funduszu krajowego	440	498	—	498
Razem	1.130	1.198	—	1.198

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	200	200	—	200	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
b) nauka	820	893	—	893	
2. Środki naukowe	80	80	—	80	Mniej wedle potrzeby.
3. Wydatki administracyjne	30	25	—	25	
Razem	1.130	1.198	—	1.198	

10. Kałusz. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:

a) od gminy	100	100	—	100
b) od Rady powiatowej	100	100	—	100
c) od Rządu	400	500	—	500
d) z funduszu krajowego	400	600	—	600
Razem	1.000	1.300	—	1.300

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	200	200	—	200	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
b) nauka	640	960	—	960	
2. Środki naukowe	120	100	—	100	Mniej wedle potrzeby.
3. Wydatki administracyjne	40	40	—	40	
Razem	1.000	1.300	—	1.300	

11. Kołomyja. Szkoła uzupełniająca przemysłowo-handlowa.

Przychód.	W roku 1897	Wniosek na rok 1898.			Uzasadnienie :
	prelimino- wano	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	
	zł.	zł.	zł.	zł.	
Subwencye:					
a) z fund. rzemieślniczego					
odsetki od kap. 6.000 zł.	300	336	—	336	
b) od gminy	500	450	—	450	W myśl uchwały Rady miasta z dnia 31. stycznia 1888, L. 404 gmina pokrywa niedobór, tudzież dostarcza lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
c) od Rady powiatowej . .	100	150	—	150	
d) od Rządu	491	490	—	490	
e) z funduszu krajowego .	491	434	—	434	
Razem	1.882	1.860	—	1.860	

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	300	300	—	300	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
b) nauka	1.216	1.350	—	1.350	
2. Środki naukowe	260	150	—	150	Mniej wedle potrzeby.
3. Wydatki administracyjne . .	106	60	—	60	
Razem	1.882	1.860	—	1.860	

12. Kraków. Szkoła przemysłowa uzupełniająca na Kleparzu.

Przychód.

Subwencye:

a) od gminy	1.618	1.448	—	1.448	Gmina miasta pokrywa niedobór i dostarcza bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
b) z funduszu dr. Dietla . .	8	8	—	8	
c) od Rządu	400	400	—	400	
d) z funduszu krajowego . .	400	400	—	400	
Razem	2.426	2.256	—	2.256	

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	180	180	—	180	Mniej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
b) nauka	2.046	1.920	—	1.920	
2. Środki naukowe	100	100	—	100	Mniej wedle potrzeby.
3. Wydatki administracyjne . .	100	56	—	56	
Razem	2.426	2.256	—	2.256	

13. Kraków. Szkoła przem. uzupeł. w Ogrodzie angielskim.

Przychód.	W roku 1897 prelimi- nowano	Wniosek na rok 1898.			Uzasadnienie:
	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem		
	zł.	zł.	zł.	zł.	
Subwencye:					
a) od gminy	1.172	1.128	—	1.128	Gmina miasta pokrywa niedobór i dostar- cza bezpłatnie lokalu, opału, oświe- tlenia i usługi.
b) z funduszu dr. Dietla	8	8	—	8	
c) od Rządu	400	400	—	400	
d) z funduszu krajowego	400	400	—	400	
Razem	1.980	1.936	—	1.936	

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	180	180	—	180	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
b) nauka	1.600	1.600	—	1.600	
2. Środki naukowe	100	100	—	100	Mniej wedle potrzeby.
3 Wydatki administracyjne	100	56	—	56	
Razem	1.980	1.936	—	1.936	

14. Kraków. Szkoła przemysłowa uzupełniająca na Smoleńsku.

Przychód.

Subwencye:

a) od gminy	824	940	—	940	Gmina miasta pokrywa niedobór i do- starcza bezpłatnie lokalu, opału, oświe- tlenia i usługi.
b) z funduszu dr. Dietla	8	8	—	8	
c) od Rządu	400	400	—	400	
d) z funduszu krajowego	400	400	—	400	
Razem	1.632	1.748	—	1.748	

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	180	180	—	180	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
b) nauka	1.252	1.312	—	1.312	
2. Środki naukowe	100	200	—	200	} Wedle potrzeby.
3. Wydatki administracyjne	100	56	—	56	
Razem	1.632	1.748	—	1.748	

15. Kraków. Szkoła przemysłowa uzupełniająca na Kaźmierzu.

Przychód.	W roku 1897 prelimi- nowano	Wniosek na rok 1898.			Uzasadnienie:
	zł.	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	
		zł.	zł.	zł.	
Subwencye:					
a) od gminy	902	1.238	—	1.238	Gmina miasta pokrywa niedobór i do- starcza bezpłatnie lokalu, opału, o- świetlenia i usługi.
b) z funduszu dr. Dietla .	8	8	—	8	
c) od Rządu	400	400	—	400	
d) z funduszu krajowego .	400	400	—	400	
Razem	1.710	2.046	—	2.046	

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	180	180	—	180	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
b) nauka	1.280	1.680	—	1.680	
2. Środki naukowe	150	130	—	130	
3. Wydatki administracyjne . .	100	56	—	56	Mniej wedle potrzeby.
Razem	1.710	2.046	—	2.046	

16. Kraków. Szkoła przemysłowa uzupełniająca na Dajwórze.

Przychód.

Subwencye:

a) od gminy	832	832	—	832	Gmina miasta pokrywa niedobór i do- starcza bezpłatnie lokalu, opału, oświe- tlenia i usługi.
b) z funduszu dr. Dietla .	8	8	—	8	
c) od Rządu	400	400	—	400	
d) z funduszu krajowego .	400	400	—	400	
Razem	1.640	1.640	—	1.640	

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	180	180	—	180	Wedle potrzeby obliczonej na podsta- wie ilości godzin.
b) nauka	1.280	1.280	—	1.280	
2. Środki naukowe	100	100	—	100	
3. Wydatki administracyjne . .	80	80	—	80	
Razem	1.640	1.640	—	1.640	

17. Krosno. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku	Wniosek na rok 1898.			Uzasadnienie:
	1897	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	
	prelimi- nowano				
	zł.	zł.	zł.	zł.	
Subwencye:					
a) od gminy	250	250	—	250	
b) od Rady powiatowej . .	100	100	—	100	
c) od Rządu	620	620	—	620	
d) z funduszu krajowego .	620	620	—	620	
Razem	1.590	1.590	—	1.590	

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	200	200	—	200	
b) nauka	1.210	1.210	—	1.210	Mniej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	100	120	—	120	Więcej wedle potrzeby.
3. Wydatki administracyjne . .	60	60	—	60	
Razem	1.590	1.590	—	1.590	

18. Łańcut. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:

a) od gminy	120	120	—	120	
b) od Rady powiatowej . .	150	150	—	150	
c) od Rządu	442	450	—	450	
d) z funduszu krajowego .	442	460	—	460	
Razem	1.154	1.180	—	1.180	

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	120	120	—	120	
b) nauka	859	890	—	890	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	100	100	—	100	
3. Wydatki administracyjne . .	75	70	—	70	Mniej wedle potrzeby.
Razem	1.154	1.180	—	1.180	

19. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. św. Anny.

Przychód.	W roku 1897	Wniosek na rok 1898			Uzasadnienie:
	prelimi- nowano	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	
	zł.	zł.	zł.	zł.	
Subwencye:					
a) od gminy	553	480	—	480	Gmina miasta pokrywa $\frac{1}{3}$ część wyda- tków tudzież dostarcza bezpłatnie lo- kalu, opału, oświetlenia i usługi.
b) od Rządu	553	480	—	480	
c) z fundnszu krajowego	554	480	—	480	
Razem	1.660	1.440	—	1.440	

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	240	240	—	240	Mniej wedle potrzeby obliczonej na pod- stawie ilości godzin.
b) nauka	1.100	880	—	880	
2. Środki naukowe	300	300	—	300	
3. Wydatki administracyjne	20	20	—	20	
Razem	1.660	1.440	—	1.440	

20. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełn. im. św. Antoniego.

Przychód.

Subwencye:

a) od gminy	520	454	—	454	Gmina miasta pokrywa $\frac{1}{3}$ część wyda- tków tudzież dostarcza bezpłatnie lo- kalu, opału, oświetlenia i usługi.
b) od Rządu	520	454	—	454	
c) z funduszu krajowego	520	454	—	454	
Razem	1.560	1.362	—	1.362	

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	240	240	—	240	Mniej wedle potrzeby obliczonej na pod- stawie ilości godzin.
b) nauka	1.000	800	—	800	
2. Środki naukowe	300	300	—	300	
3. Wydatki administracyjne	20	22	—	22	
Razem	1.560	1.362	—	1.362	

21. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. Czackiego.

Przychód.	W roku 1897 prelimi- nowano	Wniosek na rok 1898		Razem	Uzasadnienie:
	zł.	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne		
a) od gminy	520	454	—	454	Gmina miasta pokrywa $\frac{1}{3}$ część wyda- tków tudzież dostarcza bezpłatnie lo- kalu, opału, oświetlenia i usługi.
b) od Rządu	520	454	—	454	
c) z funduszu krajowego .	520	454	—	454	
Razem	1.560	1.362	—	1.362	

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	240	240	—	240	Mniej wedle potrzeby obliczonej na pod- stawie ilości godzin.
b) nauka	1.000	800	—	800	
2. Środki naukowe	300	300	—	300	
3. Wydatki administracyjne .	20	22	—	22	
Razem	1.560	1.362	—	1.362	

22. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. Elżbiety.

Przychód.

Subwencje:

a) od gminy	553	480	—	480	Gmina miasta pokrywa $\frac{1}{3}$ część wyda- tków tudzież dostarcza bezpłatnie lo- kalu, opału, oświetlenia i usługi.
b) od Rządu	553	480	—	480	
c) z funduszu krajowego .	554	480	—	480	
Razem	1.660	1.440	—	1.440	

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	240	240	—	240	Mniej wedle potrzeby obliczonej na pod- stawie ilości godzin.
b) nauka	1.100	880	—	880	
2. Środki naukowe	300	300	—	300	
3. Wydatki administracyjne .	20	20	—	20	
Razem	1.660	1.440	—	1.440	

23. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. Konarskiego.

Przychód.	W roku 1897	Wniosek na rok 1898.			Uzasadnienie:
	prelimino- wano	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	
	zł.	zł.	zł.	zł	
Subwencye:					
a) od gminy	553	480	—	480	Gmina miasta pokrywa $\frac{1}{3}$ część wyda- tków tudzież dostarcza bezpłatnie lo- kalu, opału, oświetlenia i usługi.
b) od Rządu	553	480	—	480	
c) z funduszu krajowego . .	554	480	—	480	
Razem	1.660	1.440	—	1.440	

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	240	240	—	240	Mniej wedle potrzeby obliczonej na pod- stawie ilości godzin.
b) nauka	1.100	880	—	880	
2. Środki naukowe	300	300	—	300	
3. Wydatki administracyjne . .	20	20	—	20	
Razem	1.660	1.440	—	1.440	

24. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. św. Marcina.

Przychód.

Subwencye:

a) od gminy	520	454	—	454	Gmina miasta pokrywa $\frac{1}{3}$ część wyda- tków tudzież dostarcza bezpłatnie lo- kalu, opału, oświetlenia i usługi.
b) od Rządu	520	454	—	454	
c) z funduszu krajowego . .	520	454	—	454	
Razem	1.560	1.362	—	1.362	

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	240	240	—	240	Mniej wedle potrzeby obliczonej na pod- stawie ilości godzin.
b) nauka	1.000	800	—	800	
2. Środki naukowe	300	300	—	300	
3. Wydatki administracyjne . .	20	22	—	22	
Razem	1.560	1.362	—	1.362	

25. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełn. im. A. Mickiewicza.

Przychód.	W roku 1897 prelimi- nowano	Wniosek na rok 1898.			Uzasadnienie:
	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem		
	zł.	zł.	zł.	zł.	
Subwencye:					
a) od gminy	740	660	—	660	Gmina miasta pokrywa $\frac{1}{3}$ część wyda- tków tudzież dostarcza bezpłatnie lo- kalu, opału, oświetlenia i usługi.
b) od Rządu	740	660	—	660	
c) z funduszu krajowego	740	660	—	660	
Razem	2.220	1.980	—	1.980	

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	240	240	—	240	Mniej wedle potrzeby obliczonej na pod- stawie ilości godzin.
b) nauka	1.600	1.360	—	1.360	
2. Środki naukowe	350	350	—	350	
3. Wydatki administracyjne	30	30	—	30	
Razem	2.220	1.980	—	1.980	

26. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. Piramowicza.

Przychód.

Subwencye:

a) od gminy	553	480	—	480	Gmina miasta pokrywa $\frac{1}{3}$ część wyda- tków tudzież dostarcza bezpłatnie lo- kalu, opału, oświetlenia i usługi.
b) od Rządu	553	480	—	480	
c) z funduszu krajowego	554	480	—	480	
Razem	1.660	1.440	—	1.440	

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	240	240	—	240	Mniej wedle potrzeby obliczonej na pod- stawie ilości godzin.
b) nauka	1.100	880	—	880	
2. Środki naukowe	300	300	—	300	
3. Wydatki administracyjne	20	20	—	20	
Razem	1.660	1.440	—	1.440	

27. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. Staszica.

Przychód.	W roku 1897 prelimi- nowano	Wniosek na rok 1898.			Uzasadnienie:
		Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	
	zł.	zł.	zł.	zł.	
Subwencye:					
a) od gminy	553	480	—	480	Gmina miasta pokrywa 1/3 część wyda- tków tudzież dostarcza bezpłatnie lo- kalu, opału, oświetlenia i usługi.
b) od Rządu	553	480	—	480	
c) z funduszu krajowego	554	480	—	480	
Razem	1.660	1.440	—	1.440	

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	240	240	—	240	Mniej wedle potrzeby obliczonej na pod- stawie ilości godzin.
b) nauka	1.100	880	—	880	
2. Środki naukowe	300	300	—	300	
3. Wydatki administracyjne	20	20	—	20	
Razem	1.660	1.440	—	1.440	

28. Lwów. Izraelicka Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. Bernsteina.

Przychód.

1. Zapas kasowy	75	—	—	—	
2. Subwencye:					
a) z fund. Marka Bernsteina	1.345	1.345	—	1.345	
b) od zbioru izraelickiego	100	100	—	100	
c) od Rządu	485	485	—	485	
d) z funduszu krajowego	485	485	—	485	
Razem	2.490	2.415	—	2.415	

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	300	300	—	300	
b) nauka	1.432	1.432	—	1.432	
2. Lokal, opał i oświetlenie	340	340	—	340	
3. Usługa	68	68	—	68	
4. Środki naukowe	200	150	—	150	
5. Wydatki administracyjne	150	125	—	125	
Razem	2.490	2.415	—	2.415	

29. Nowy Sącz. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	Wniosek na rok 1898.				Uzasadnienie:
	W roku 1897 prelimi- nowano	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	
	zł.	zł.	zł.	zł.	
Subwencye:					
a) od gminy	200	200	—	200	
b) od Rady powiatowej . .	300	300	—	300	
c) od Kasy oszczędności . .	150	200	—	200	
d) od Dyrekcyi c. k. kolei państwowej	150	200	—	200	
e) od Rządu	438	520	—	520	
f) z funduszu krajowego . .	437	560	—	560	
g) od Izby handlowo-prze- mysłowej w Krakowie . .	100	100	—	100	
Razem	1.775	2.080	—	2.080	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	250	250	—	250	
b) nauka	1.175	1.430	—	1.430	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	250	250	—	250	
3. Wydatki administracyjne . .	100	150	—	150	Więcej wedle potrzeby.
Razem	1.775	2.080	—	2.080	

30. Nowy Targ. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.					
Subwencye:					
a) od gminy	100	100	—	100	
b) od Rady powiatowej . .	200	200	—	200	
c) od Stow. przem. i rękodz. .	50	50	—	50	
d) od Tow. zaliczkowego . .	72	72	—	72	
e) od Rządu	549	549	—	549	
f) z funduszu krajowego . .	549	549	—	549	
Razem	1.520	1.520	—	1.520	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	200	200	—	200	
b) nauka	1.140	1.140	—	1.140	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	100	120	—	120	
3. Potrzeby kancelaryjne . . .	80	60	—	60	
Razem	1.520	1.520	—	1.520	

31. Podgórze. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1897 prelimi- oowano	Wniosek na rok 1898.		Razem	Uzasadnienie:
	zł.	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne		
		zł.	zł.	zł.	
Subwencye:					
a) od gminy	465	465	—	465	Gmina zobowiązała się przyczynić subwencyą w ogólności $\frac{1}{3}$ ogólnych kosztów utrzymania szkoły tudzież dostarczać lokalu, opału, oświetlenia i usługi
b) od Rady powiat. w Wieliczce	50	50	—	50	
c) od Rządu	460	460	—	460	
d) z funduszu krajowego	460	480	—	480	
Razem	1.435	1.455	—	1.455	

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	200	200	—	200	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
b) nauka	1.075	1.075	—	1.075	
2. Środki naukowe	120	130	—	130	
3. Wydatki administracyjne	40	50	—	50	Więcej wedle potrzeby.
Razem	1.435	1.455	—	1.455	

32. Przemyśl. Szkoła przemysłowa uzupełniająca w śródmieściu.

Przychód.

Subwencye:

a) od gminy	425	409	—	409
b) od Rady powiatowej	300	300	—	300
c) od Rządu	480	480	—	480
d) z funduszu krajowego	481	451	—	451
Razem	1.686	1.640	—	1.640

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	200	200	—	200	Mniej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
b) nauka	1.286	1.240	—	1.240	
2. Środki naukowe	160	160	—	160	
3. Wydatki administracyjne	40	40	—	40	
Razem	1.686	1.640	—	1.640	

33. Przemysł. Szkoła przemysłowa uzupełniająca na przedmieściu lwowskiem.

Przychód.	W roku 1897 prelimi- nowano	Wuiossek na rok 1898.			Uzasadnienie.
	zł.	Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajny zł.	Razem zł.	

Subwencye:

a) od Rządu	425	480	—	480
b) z funduszu krajowego .	425	416	—	416
Razem	850	896	—	896

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	100	100	—	100	Mniej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
b) nauka	690	736	—	736	
2. Środki naukowe	50	50	—	50	
3. Wydatki administracyjne .	10	10	—	10	
Razem	850	896	—	896	

34. Rzeszów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:

a) od gminy	140	140	—	140	Oprócz tego kosztu usługi, opału i oświetlenia wynoszące około 100 zł. ponosi gmina
b) od Rady powiatowej . .	100	100	—	100	
c) od Kasy oszczędności .	150	100	—	100	
d) z funduszu Towarnickiego	150	150	—	150	
e) od Rządu	613	615	—	615	
f) z funduszu krajowego .	612	695	—	695	
Razem	1.765	1.800	—	1.800	

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	250	250	—	250	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
b) nauka	1.165	1.190	—	1.190	
2. Środki naukowe	260	300	—	300	
3. Wydatki administracyjne .	90	60	—	60	
Razem	1.765	1.800	—	1.800	

35. Sambor. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1897	Wniosek na rok 1898.			Uzasadnienie:
	prelimi- nowano	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	
	zł.	zł.	zł.	zł.	
Subwencye:					
a) od Rady powiatowej	100	100	—	100	Gmina zobowiązana jest do bezpłatnego dostarczania lokalu, opału, oświetlenia i usługi, a nadto przyczyniać się ma subwencją roczną w kwocie 100 zł. (LW. 48.423/1890).
b) od gminy	150	150	—	150	
c) od c. k. Rządu	663	606	—	606	
d) z funduszu krajowego	663	629	—	629	
Razem	1.576	1.485	—	1.485	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	260	260	—	260	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
b) nauka	1.036	1.075	—	1.075	
2. Środki naukowe	200	110	—	110	
3. Wydatki administracyjne	80	40	—	40	Mniej wedle potrzeby.
Razem	1.576	1.485	—	1.485	

36. Sanok. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	368	368	—	368	
b) od Rządu	505	516	—	516	
c) z funduszu krajowego	505	508	—	508	
Razem	1.378	1.392	—	1.392	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	200	200	—	200	Mniej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
b) nauka	994	992	—	992	
2. Środki naukowe	124	120	—	120	
3. Wydatki administracyjne	60	80	—	80	Wedle potrzeby.
Razem	1.378	1.392	—	1.392	

37. Stanisławów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1897 prelimi- nowano	Wniosek na rok 1898.			Uzasadnienie:
	zł.	Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.	

Subwencye:

a) od gminy	250	300	—	300	W myśl uchwały Rady powiatowej z d. 14. października 1891 l. 1836 (LW. 45.870/91).
b) od Rady powiatowej	200	100	—	100	
c) od Kasy oszczędności	100	150	—	150	
d) od Rządu	635	650	—	650	
e) z funduszu krajowego	635	908	—	908	
f) opłaty od uczniów kursu handlowego	100	—	—	—	
Razem	1.920	2.108	—	2.108	

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	300	300	—	300	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
b) nauka	1.440	1.628	—	1.628	
2. Środki naukowe	140	150	—	150	
3. Wydatki administracyjne	40	30	—	30	
Razem	1.920	2.108	—	2.108	

38. Stary Sącz. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:

a) od gminy	300	300	—	300
b) od Rady powiatowej w No- wym Sączu	150	150	—	150
c) od Izby handlowo prze- mysłowej w Krakowie	100	100	—	100
d) od Rządu	557	557	—	557
e) z funduszu krajowego	557	557	—	557
Razem	1.664	1.664	—	1.664

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	200	200	—	200	Mniej wedle potrzeby obliczonej na pod- stawie ilości godzin.
b) nauka	1.254	1.184	—	1.184	
2. Środki naukowe	110	180	—	180	
3. Wydatki administracyjne	100	100	—	100	
Razem	1.664	1.664	—	1.664	

39. Sądowa Wisznia. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1897	Wniosek na rok 1898.			Uzasadnienie.
	prelimi- nowano	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	
	zł.	zł.	zł.	zł.	
Subwencye:					
a) od gminy	50	50	—	50	
b) od Rady powiatowej . .	50	50	—	50	
c) od Rządu	495	495	—	495	
d) z funduszu krajowego .	495	505	—	505	
e) od W. P. Włodz. Stron- czaka c. k. notaryusza .	100	100	—	100	
Razem	1.190	1.200	—	1.200	

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	150	150	—	150	Więcej wedle potrzeby obliczonej na pod- stawie ilości godzin.
b) nauka	890	900	—	900	
2. Środki naukowe	80	80	—	80	
3. Wydatki administracyjne . .	70	70	—	70	
Razem	1.190	1.200	—	1.200	

40. Stryj. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:

a) od gminy	300	300	—	300
b) od Rady powiatowej . .	100	100	—	100
c) od Tow. zaliczkowego .	100	100	—	100
d) od Zarz. c. k. kolei państ.	200	200	—	200
e) od Rządu	403	400	—	400
f) z funduszu krajowego .	403	534	—	534
Razem	1.506	1.634	—	1.634

Rozchód.

2. Płace:

a) kierownictwo	250	250	—	250	Więcej wedle potrzeby obliczonej na pod- stawie ilości godzin.
b) nauka	1.056	1.184	—	1.184	
2. Środki naukowe	150	150	—	150	
3. Wydatki administracyjne . .	50	50	—	50	
Razem	1.506	1.634	—	1.634	

41. Tarnopol. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1897	Wniosek na rok 1898.			Uzasadnienie:
	prelimi- nowano	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	
	zł.	zł.	zł.	zł.	

Subwencye:

a) od gminy	448	448	—	448
b) od Rady powiatowej . .	50	50	—	50
c) od Rządu	616	610	—	610
d) z funduszu krajowego .	616	592	—	592
e) od Izby handl. w Brodach	100	100	—	100
Razem	1.830	1.800	—	1.800

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	200	200	—	200	Mniej wedle potrzeby obliczonej na pod- stawie ilości godzin.
b) nauka	1.350	1.320	—	1.320	
2. Środki naukowe	200	200	—	200	
3. Wydatki administracyjne . .	80	80	—	80	
Razem	1.830	1.800	—	1.800	

42. Tarnów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:

a) od gminy	400	400	—	400
b) od Rady powiatowej . .	200	200	—	200
c) od Kasy oszczędności . .	150	150	—	150
d) od Rządu	555	560	—	560
e) z funduszu krajowego . .	555	660	—	660
Razem	1.860	1.970	—	1.970

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	300	300	—	300	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
b) nauka	1.350	1.460	—	1.460	
2. Środki naukowe	150	150	—	150	
3. Wydatki administracyjne . .	60	60	—	60	
Razem	1.860	1.970	—	1.970	

43. Wadowice. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku	Wniosek na rok 1898.			Uzasadnienie:
	1897	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	
	prelimino- wano				
	zł.	zł.	zł.	zł.	
Subwencye:					
a) od gminy	400	400	—	400	
b) od Rady powiatowej	100	100	—	100	
c) od Kasy oszczędności	200	200	—	200	
d) od Rządu . . . , . .	505	505	—	505	
e) z funduszu krajowego	505	465	—	465	
Razem	1.710	1.670	—	1.670	

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	200	200	—	200	Mniej wedle potrzeby obliczonej na pod- stawie ilości godzin.
b) nauka	1.320	1.280	—	1.280	
2. Środki naukowe	100	100	—	100	
3. Wydatki administracyjne	90	90	—	90	
Razem	1.710	1.670	—	1.670	

44. Wieliczka. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:

a) od gminy	400	400	—	400
b) od Rady powiatowej	50	50	—	50
c) od Rządu	375	375	—	375
d) z funduszu krajowego	375	425	—	425
Razem	1.200	1.250	—	1.250

Rozchód.

1 Płace:

a) kierownictwo	150	200	—	200	Więcej z powodu zrównania płacy z kie- rownikami innych szkół równorzędnych.
b) nauka	895	900	—	900	
2. Środki naukowe	80	100	—	100	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
3. Wydatki administracyjne	75	50	—	50	
Razem	1.200	1.250	—	1.250	Wedle potrzeby.

45. Żółkiew. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1897	Wniosek na rok 1898.		
	prelimino- wano	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
	zł.	zł.	zł.	zł.

Subwencye:

a) od gminy	300	300	—	300
b) od Rady powiatowej	200	200	—	200
c) od Rządu	437	436	—	436
d) z funduszu krajowego	437	438	—	438
Razem	1.374	1.374	—	1.374

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	150	150	—	150
b) nauka	1.024	1.024	—	1.024
2. Środki naukowe	130	130	—	130
3. Wydatki administracyjne	70	70	—	70
Razem	1.374	1.374	—	1.374

Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.

46. Żywiec. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:

a) od gminy	200	200	—	200
b) od Rady powiatowej	100	100	—	100
c) od Rządu	356	650	—	650
d) z funduszu krajowego	406	760	—	760
Razem	1.062	1.710	—	1.710

Rada gminna uchwałą z dnia 29. listopada 1895 obowiązała się dostarczyć bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi tudzież przyczyniać się do kosztów utrzymania kwotą 200 zł. rocznie (L. W. 27.040/96).

ad b). Na mocy zobowiązania z dnia 28. lutego 1896 L. 239 (L. W. 27.040/96).

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	200	200	—	200
b) nauka	652	1.300	—	1.300
2. Środki naukowe	150	150	—	150
3. Wydatki administracyjne	60	60	—	60
Razem	1.062	1.710	—	1.710

Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.

II. Szkoły fachowe i warsztaty naukowe.

A. Szkoły dla wyrobów z drzewa i loziny.

47. Czerwona Wola. Szkoła koszykarska.

Przychód.	Kwota uchwa- lona na rok 1897 zł.	Wyni- kłość w roku 1896 zł.	Wniosek na rok 1898.			Uzasadnienie:
			Zwy- czajne zł.	Nad- zwy- czajne zł.	Razem zł.	

Zapasy kasowy z r. 1895 . . . — 83 — — —

1. Ze sprzedaży wyrobów szkol-
nych 1.500 978 1.500 — 1.500 Więcej z powodu rozwoju szkoły i
wzrostu produkcji.

2. Subwencje:

a) od Rady powiatowej . . . 200 200 200 — 200

b) od c. k. Rządu . . . 700 700 1.000 — 1.000

c) z funduszy krajowych . . . 700 700 1.000 — 1.000

Razem . . . 3.100 2.661 3.700 — 3.700

Rozchód.

1. Płace:

a) nauczyciela 540 500 600 — 600 Więcej z powodu zwiększonych czyn-
ności.

b) kosztu nadzoru . . . 150 122 150 — 150

2. Lokal — — — — — Lokalu dostarcza bezpłatnie J. O. Książę
Jerzy Czartoryski.

3. Opał 150 133 190 — 190 } Więcej z powodu przydzielenia dru-
4. Oświetlenie 40 30 50 — 50 } giego budynku.

5. Farba, trzcina, gwoździe ect. 200 } 200 — 200

6. Materiał surowy 860 } 799 900 — 900 Więcej z powodu jak poz.: 1 dochodów.

7. Środki naukowe i uzupełnie-
nie inwentarza 50 130 200 — 200 Wedle potrzeby.

8. Rozmaite inne wydatki . . . 150 189 150 — 150

9. Wynagrodzenie uczniów . . . 920 651 920 — 920

10. Wydatki kancelaryjne . . . 40 24 40 — 40

11. Na zapomogi uczniom i przy-
bory dla abiturjentów . . . — 83 300 — 300

Razem . . . 3.100 2.661 3.700 — 3.700

48. Dżurów. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1897 zł.	Wynikłość w roku 1896 zł.	Wniosek na rok 1898.			Uzasadnienie :
			Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	500	404	900	—	900	Więcej z powodu rozwoju szkoły i wzrostu produkcji.
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej	150	150	150	—	150	W myśl uchwały Rady powiatowej w Śniatynie z dnia 21. marca 1892 (L.W. 16 391/92), która oprócz 150 zł. dostarcza pomieszczenia dla szkoły i pomieszkania dla instruktora.
b) od c. k. Rządu	452	310	500	—	500	
c) z funduszków krajowych	452	380	582	—	582	ad 2 c. więcej z powodu rozwoju szkoły i zwiększonej ilości uczniów.
Razem	1.554	1.244	2.132	—	2.132	

Rozchód.

1. Płace:						
Instruktor	480	432	540	—	540	Więcej z powodu wzmagającej się pracy wskutek większej ilości uczniów.
2. Utrzymanie lokalu	80	80	180	—	180	Więcej z powodu wynajęcia obszerniejszego lokalu.
3. Opał	35	46	50	—	50	Więcej z powodu jak poz.: 2 wydat.
4. Oświetlenie	20	9	26	—	26	
5. Usługa	24	—	36	—	36	
6. Materiał	250	196	300	—	300	Więcej z powodu jak poz.: 1 dochodów.
7. Śroki naukowe i uzupełnienie inwentarza	25	44	50	—	50	Więcej wedle rzeczywistej potrzeby.
8. Różne wydatki administracyjne i kancelaryjne	40	96	100	—	100	
9. Wynagrodzenie uczniów	600	241	850	—	850	Więcej z powodu zwiększonej ilości uczniów i wzrostu produkcji.
10. Zaliczka udzielona Komitetowi na zakupno łożyny	—	100	—	—	—	
Razem	1.554	1.244	2.132	—	2.132	

49. Rudki. Szkoła koszykarska.

Przychód.	Wniosek na rok 1897.					Uzasadnienie :
	Kwota uchwalona na rok 1897 zł.	Wyni- kłość w roku 1896 zł.	Zwy- czajne zł.	Nad- zwy- czajne zł.	Razem zł.	
1. Ze sprzedaży wyrobów . . .	1.000	710	1.200	—	1.200	Więcej z powodu rozwoju szkoły i wzrostu produkcji.
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej . . .	305	828	305	—	305	Wliczono tu dobrowolne zobowiązania pp. Mieczysława Lewickiego, hr. K. Lanckorońskiego, Ludwika bar. Brückmana i Albina Rayskiego.
b) od c. k. Rządu . . .	390	380	400	—	400	
c) z funduszków krajowych . . .	390	190	495	100	595	
— datki dobrowolne . . .	—	409	—	—	—	
Razem . . .	2.085	2.517	2.400	100	2.500	

Rozchód.

1. Płace:						
a) instruktor	540	540	600	—	600	Więcej z powodu wzmagającej się pracy wskutek większej ilości uczniów.
b) administrator	120	102	120	—	120	
2. Wynajem lokalu	5	10	5	—	5	J. W. Andrzej hr. Fredro oddaje do użytku szkoły wystawiony swoim kosztem budynek za czynszem rocznym 5 zł.
3. Opał	100	132	100	—	100	
4. Oświetlenie	15	18	20	—	20	} Wedle potrzeby.
5. Usługa	—	—	36	—	36	
6. Materiał	800	982	800	—	800	
7. Wynagrodzenie uczni	400	383	600	—	600	Więcej z powodu wzrostu produkcji jak poz. 1 doch.
8. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	50	204	50	100	150	Więcej z powodu potrzeby sprawienia maszyny do łupania i heblowania łożyny.
9. Rozmaite inne wydatki i kancelaryjne	55	146	69	—	69	Więcej wedle potrzeby.
Razem . . .	2.085	2.517	2.400	100	2.500	

50. Skołoszyn. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.	Kwota nchwa- lona na rok 1897 zł.	Wyni- kłość w roku 1896 zł.	Wniosek na rok 1898.			Uzasadnienie.
			Zwy- czajne zł.	Nad- zwy- czajne zł.	Razem zł.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	—	—	600	—	600	Z powodu rozwiązania się Towarzystwa koszykarskiego w Jasle, szkoła będzie wyrabiała na swój rachunek.
2. Subwencye:						
a) od c. k. Rządu	500	—	500	—	500	
b) z funduszków krajowych	830	—	945	180	1.125	
Razem	1.330	—	2.045	180	2.225	

Rozchód.

1. Płace:						
a) instruktor	600	—	600	—	600	
b) nauczyciel przedmiotów pomocn.	180	—	180	—	180	
c) administrator	120	—	120	—	120	
2. Wynajem lokalu	—	—	—	—	—	Nie prelinuje się, gdyż szkoła mieści się w odstąpionym na ten cel budyn- ku przez W Pana Stanisława Klobasę.
3. Usługa	30	—	35	—	35	
4. Opał	50	—	65	—	65	Więcej wedle potrzeby.
5. Oświetlenie	20	—	25	—	25	
6. Materyał	—	—	420	—	420	Wstawia się z powodu jak poz.: 1 doch
7. Wynagrodzenie uczniów . .	—	—	360	—	360	
8. Środki naukowe	100	—	50	100	150	Więcej na urządzenie plantacyi łożyny, pod którą pół morga ofiarował W Pan Stanisław Klobasa.
9. Uzupełnienie inwentarza . .	150	—	100	—	100	
10. Ubezpieczenie budynku i in- wentarza	30	—	40	—	40	Wedle potrzeby.
11. Rozmaite wydatki administra- cyjne i kancelaryjne . . .	50	—	50	—	50	
12. Na naprawę budynku	—	—	—	80	80	Na naprawę dachu i sufitu nad maga- zynem i inne drobne.
Razem	1.330	—	2.045	180	2.225	

51. Strychańce. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.	Kwota uchwa- lona na rok 1897 zł.	Wyni- kłość w r. 1896 zł.	Wniosek na rok 1898		Razem zł.	Uzasadnienie:
			Zwy- czajne zł.	Nad- zwy- czajne zł.		
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	—	—	150	—	150	Szkoła ta weszła w życie dopiero w ro- ku szk. 1896/7.
2. Subwencye:						
a) od gminy	—	—	66	—	66	Gmina Strychaniec i Dołhe dają po 33 zł.
b) od Rady powiatowej	—	—	100	—	100	
c) od c. k. Rządu	450	—	450	—	450	
d) z funduszy krajowych	450	—	484	—	484	
Razem	900	—	1.250	—	1.250	

Rozchód.

1. Płace:						
a) instruktor	900	—	480	—	480	
b) administrator		—	120	—	120	
2. Wynajem lokalu		—	—	—	—	Lokalu dostarcza bezpłatnie JW. Pani Sydenia z hr. Mysłowskich Pieńczy- kowska.
3. Opał		—	50	—	50	
4. Oświetlenie		—	14	—	14	
5. Usługa		—	36	—	36	
6. Materiał		—	200	—	200	
7. Środki naukowe i uzupeł- nienie inwentarza		—	100	—	100	
8. Wynagrodzenie uczni		—	200	—	200	
9. Rozmaite inne wydatki		—	50	—	50	
Razem	900	—	1.250	—	1.250	

52. Wojsław. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.	Kwota uchwa- lona na rok 1897 zł.	Wyni- kłość w roku 1896 zł.	Wniosek na rok 1898			Uzasadnienie:
			Zwy- czajne zł.	Nad- zwy- czajne zł.	Razem zł.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	100	—	800	—	800	Więcej z powodu rozwoju szkoły i wzro- stu produkcji.
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej	200	—	200	—	200	W myśl uchwały Rady powiatowej w Śnia- tynie z dnia 17. sierpnia 1896 L. 1.966 (LW. 54.044/96).
b) od c. k. Rządu	450	—	480	—	480	
c) od Wgo Pana Stefana Sękowskiego	50	—	50	—	50	Oprócz gotówki w kwocie 50 zł. dostar- cza WP. Sękowski lokalu, opału oświetlenia i usługi.
d) z funduszków krajowych	450	—	470	—	470	
Razem	1.250	—	2.000	—	2.000	

Rozchód.

1. Płace:

a) instruktor	540	—	540	—	540	
b) administrator	—	—	100	—	100	Z powodu koniecznej potrzeby.
2. Usługa	—	—	60	—	60	
3. Materiał	200	—	700	—	700	} Z powodu wzrostu produkcji z przy- byciem drugiego roku nauki.
4. Wynagrodzenie uczniów	—	—	500	—	500	
5. Środki naukowe i uzupełnie- nie inwentarza	460	—	50	—	50	Mniej z powodu iż szkoła dostatecznie zaopatrzoną została w odpowiednie na- rządzia i formy.
6. Różne inne wydatki	50	—	50	—	50	
Razem	1.250	—	2.000	—	2.000	

53. Zator. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.	Kwota uchwa- lonana rok 1897 zł.	Wyni- kiłość w roku 1896 zł.	Wniosek na rok 1898			Uzasadnienie:
			Zwy- czajne zł.	Nad- zwy- czajne zł.	Razem zł.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	360	187	400	—	400	Więcej z powodu rozwoju szkoły i wzro- stu produkcji.
2. Subwencye:						
— od gminy	—	—	—	—	—	Gmina dostarcza bezpłatnie lokalu opału, oświetlenia i usługi.
a) od Rady powiatowej	100	25	100	—	100	
b) od c. k. Rządu	600	600	600	—	600	
c) z funduszków krajowych	600	460	560	100	660	
Razem	1.660	1.272	1.660	100	1.760	

Rozchód.

1. Płace:						
a) instruktor	600	600	600	—	600	
b) pomieszkanie dla instru- ktora	100	80	100	—	100	
c) administrator	90	60	90	—	90	
d) nauczyciel rysunków	—	—	60	—	60	Z powodu koniecznej potrzeby.
2. Materiał	400	207	450	—	450	Więcej z powodu rozwoju szkoły i wzro- stu produkcji.
3. Wynagrodzenie uczniów	260	—	260	—	260	
4. Uzupełnienie inwentarza	85	203	35	100	135	Kredyt nadzwyczajny na zakupno ma- szyny do strugania pręci.
5. Środki naukowe	80		20	—	20	Wedle potrzeby.
6. Rozmaite inne i wydatki kan- celaryjne	45	122	45	—	45	
Razem	1.660	1.272	1.660	100	1.760	

54. Grybów. Krajowy warsztat naukowy kołodziejski.

Przychód.	Kwota uchwa- lona na rok 1897 zł,	Wyni- kłość w r. 1896 zł.	Wniosek na rok 1898.		Razem zł.	Uzasadnienie:
			Zwy- czajne zł.	Nad- zwy- czajne zł.		

1. Ze sprzedaży wyrobów szkol-

nich 1.120 1.460 1.200 — 1.200

2. Subwencje:

a) od gminy	—	—	—	—	—	Gmina dostarcza bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
b) od Rady powiatowej	100	100	100	—	100	
c) od c. k. Rządu	1.300	1.200	1.350	—	1.350	
d) z funduszków krajowych	1.690	1.673	2.100	200	2.300	

Razem 4.210 4.433 4.750 200 4.950

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownik	720	766	1.000	—	1.000	Więcej z powodu, iż na posadę kiero- wnika należy powołać technicznie wy- kształconego człowieka.
b) administrator	300	300	300	—	300	
c) nauczyciel	250	250	250	—	250	
d) katecheta	50	50	50	—	50	
e) przodownik kołodziejski	400	300	540	—	540	Więcej z powodu, iż za niższe wynag- rodzenie nie można dostać odpowie- dniej siły.
f) przodownik kowalski	600	600	600	—	600	

2. Materiał kołodziejski	400	382	400	200	600	Więcej z powodu, iż zachodzi potrzeba utrzymywania zapasów suchego ma- teryału.
3. Środki naukowe	120	277	120	—	120	

4. Narzędzia warsztatowe	100	—	100	—	100	
------------------------------------	-----	---	-----	---	-----	--

5. Dostawa materyałów	50	93	50	—	50	
---------------------------------	----	----	----	---	----	--

— Budowa wozowni	—	262	—	—	—	
----------------------------	---	-----	---	---	---	--

6. Zakupno żelaza	500	516	600	—	600	Więcej z powodu zwiększonej produkcji jak poz. 1 doch.
7. „ węgla i koksu	160	162	160	—	160	

8. Asekuracja budynków wła- snych, materyałów i wyro- bów	80	48	100	—	100	Więcej z powodu znaczniejszych zapa- sów materyału.
9. Wynagrodzenie uczniów za- robotę	360	239	360	—	360	

10. Rozmaite wydatki	120	188	120	—	120	
--------------------------------	-----	-----	-----	---	-----	--

Razem 4.210 4.433 4.750 200 4.950

55. Grzymałów. Krajowy warsztat naukowy kołodziejski.

Przychód.	Kwota uchwa- lona na rok 1897 zł.	Wyni- kłość w r. 1896 zł.	Wniosek na rok 1898.		Razem zł.	Uzasadnienie:
			Zwy- czajne zł.	Nad- zwy- czajne zł.		

1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	3.500	—	4.200	—	4.200	Dochód ze sprzedaży pokrywać ma przedewszystkiem koszta produkcyi t. j. materiały i robociznę.
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej . .	500	—	500	—	500	
b) od c. k. Rządu . . .	1.550	—	1.550	—	1.550	
c) z funduszków krajowych .	1.550	—	1.810	250	2.060	
Razem . . .	7.100	—	8 060	250	8.310	

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownik i nauczyciel rysunków	840	—	840	—	840	Więcej z powodu niemożności otrzy- mania odpowiedniej siły za niższe wynagrodzenie.
b) instruktor kowalski . .	600	—	600	—	600	
c) przodownik kołodziejski	360	—	540	—	540	
d) pomocnik kowalski . .	240	—	360	—	360	
e) administrator i nauczy- ciel nauk. dopełn. . .	600	—	600	—	600	

2. Utrzymanie lokalu	50	—	50	—	50	
3. Opał	70	—	70	—	70	
4. Oświetlenie	40	—	40	—	40	
5. Usługa	80	—	120	—	120	Więcej wedle potrzeby.
6. Materiał kołodziejski . . .	850	—	850	—	850	
7. Zakupno żelaza	1.200	—	1.200	—	1.200	
8. „ koks	150	—	150	—	150	
9. Środki naukowe i uzupełnie- nienie inwentarza . . .	300	—	400	—	400	
10. Ubezpieczenie budynków wła- snych i materiałów . . .	40	—	40	—	40	
11. Uczniom za robotę . . .	800	—	1.200	—	1.200	Wskutek zwiększonej liczby uczni po- bierających wynagrodzenia za robotę.
12. Lakiernik, tapicer i mate- ryał	500	—	800	—	800	Z powodu większej ilości zamówień na wyroby zupełnie wykończone.
13. Różne inne wydatki . .	130	—	200	—	200	
14. Na pokrycie dalszych ko- sztów budowy	250	—	—	250	250	Kredyt nadzwyczajny wstawia się na dalsze koszta nznpełnienia budowy.
Razem . . .	7.100	—	8.060	250	8.310	

56. Kamionka strumiłowa. Krajowa szkoła kołodziejska i ciesielska.

Przychód.	Kwota uchwalona w roku 1897 zł.	Wynikłość w roku 1896 zł.	Wniosek na rok 1898.			Uzasadnienie :
			Zwyczajna zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych:						
a) kołodziejsko-kowalskich	3.500	4.534	4.030	—	4.030	Dochód ze sprzedaży pokrywać ma przedewszystkiem kosztą produkcji tj. materiału i robocizny.
b) ciesielskich	—	—	100	—	100	
2. Subwencye:						
a) od c. k. Rządu	1.400	1.200	1.400	—	1.400	
b) z funduszy krajowych.	4.476	3.967	4.116	—	4.116	
Razem	9.376	9.701	9.646	—	9.646	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierownik	1.200	1.200	1.500	—	1.500	Więcej z powodu potrzeby podwyższenia płacy.
b) nauczyciel fachowy rysunków	1.000	—	1.000	—	1.000	
c) katecheta obrz. rz. kat.	50	50	50	—	50	
d) katecheta obrz. gr. kat.	50	50	50	—	50	
— pomocn. nauczyciel rys.	—	292	—	—	—	
e) nauczyciel	180	180	180	—	180	
f) przodownik kołodziejski	600	647	600	—	600	
— przodownik bednarski .	—	650	—	—	—	
g) instruktor ciesielstwa . .	600	—	600	—	600	
h) majster kowalski	600	600	720	—	720	
i) pomocnicy kowalscy i kołodziejscy	450	382	450	—	450	
2. Wynajem budynku i aseku-racja	350	418	350	—	350	
3. Opał	70	95	90	—	90	Więcej wedle potrzeby.
4. Oświetlenie	80	71	80	—	80	
5. Usługa	96	72	96	—	96	
6. Materiał drzewny z dostawą	650	385	800	—	800	Więcej z powodu zwiększonej produkcji jak poz.: 1 doch.
7. Środki naukowe, przybory do rysowania i pisanja i uzupełnienie inwentarza . .	580	600	400	—	400	
8. Wydatki administracyjne i kancelaryjne	200	348	200	—	200	
9. Zakupno żelaza z dostawą .	1.200	1.597	1.200	—	1.200	
10. „ węgla i koksu	300	243	300	—	300	
— Zakupno i naprawa narzędzi	—	205	—	—	—	
11. Uczniom IV. roku za wyroby bednarskie i kołodziejskie	480	436	480	—	480	
12. Za wypłatanie, lakierowanie i tapicerowanie wózków .	500	1.176	500	—	500	
— Dostawa materiałów drzewnych	140	4	—	—	—	Odpada z powodu, iż wydatek ten wliczono pod poz.: 6 wydat.
Razem	9.376	9.701	9.646	—	9.646	

57. Stanisławów. Krajowy naukowy warsztat stolarski i tokarski.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1897 zł.	Wynikłość w roku 1896 zł.	Wniosek na rok 1898.			Uzasadnienie:
			Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	730	1.461	1.200	—	1.200	Więcej z powodu rozwoju szkoły i wzrostu produkcji.
2. Subwencye:						
a) od gminy	800	800	800	—	800	
b) od Rady powiatowej	100	100	100	—	100	
c) z Kasy oszczędności	200	200	200	—	200	
d) od c. k. Rządu	1.000	1.000	1.000	—	1.000	
e) z funduszów krajowych	2.260	1.841	2.690	1.100	3.790	
Razem	5.090	5.402	5.990	1.100	7.090	

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownik i nauczyciel fachowy	960	960	1.200	—	1.200	Więcej z powodu znacznie zwiększonych czynności wskutek rozwoju szkoły.
b) dodatek na pomieszkanię dla kierownika	240	180	240	—	240	
c) nauczyciel snycerstwa	420	360	420	—	420	
d) „ stylistyki niemieckiego i polskiego	160	127	240	—	240	Więcej z powodu zwiększonej ilości godzin nauki wskutek wzmagającej się liczby uczniów.
e) nauczyciel rachunków	120	123	120	—	120	
f) pomocnik stolarstwa	300	240	300	—	300	
g) „ tokarstwa	300	225	300	—	300	
h) katecheta	50	44	50	—	50	
2. Wynajem lokalu	800	800	1.200	—	1.200	Więcej z powodu koniecznej potrzeby rozszerzenia ubikacji szkolnych.
3. Opał	100	103	150	—	150	} Więcej wedle potrzeby.
4. Oświetlenie	50	53	75	—	75	
5. Usługa	180	120	180	—	180	
6. Materiał	250	664	400	300	700	Więcej z powodu potrzeby zakupna materiału zapasowego.
7. Środki naukowe dla szkoły i uczniów	250	132	250	—	250	ad 8) Z pozycji tej pokrywane są wydatki na bąjcy, farby, oleje, zamki, okucia i inne rzeczy potrzebne do wykończenia robót.
8. Rozmaite inne wydatki i środki pomocnicze warsztat	150	308	265	—	265	
9. Wynagrodzenie uczniom za roboty	360	752	600	—	600	Wydatek większy znachodzi uzasadnienie w większych dochodach ze sprzedaży wyrobów.
10. Na uzupełnienie inwentarza i dokupno narzędzi	400	211	—	800	800	Wydatek nadzwyczajny z powodu potrzeby uzupełnienia inwentarza wskutek rozszerzenia lokalu.
Razem	5.090	5.402	5.990	1.100	7.090	

58. Kalwarya. Krajowa szkoła stolarska.

Przychód.	Kwota uchwa- lona na rok 1897 zł.	Wyni- kłość w roku 1896 zł.	Wniosek na rok 1898		Razem zł.	
			Zwy- czajne zł.	Nad- zwy- czajne zł.		
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	300	—	400	—	400	Szkoła ta otwartą zastała dopiero z d. 16. września 1896.
2. Subwencye:						
a) od gminy	—	—	—	—	—	Gmina dostarcza bezpłatnie lokaln na warstat, pomieszkanie dla kierownika, opał, światło i usługę.
b) od Rady powiatowej	100	—	100	—	100	
c) od c. k. Rządu	1.200	—	1.200	—	1.200	
d) z funduszy krajowych	3.020	—	2.020	—	2.020	
Razem	4.620	—	3.720	—	3.720	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierownik	960	—	960	—	960	
b) instruktor stolarski	600	—	600	—	600	Dla stolarstwa meblowego.
c) instruktor rzeźbiarski	600	—	600	—	600	Dla rzeźbiarstwa.
d) nauczyciel języka pol- skiego i korespondency przem.	150	—	150	—	150	
e) nauczyciel języka nie- mieckiego	150	—	150	—	150	
f) nauczyciel rachunków i rachunkowości	200	—	200	—	200	
g) katecheta	60	—	60	—	60	
2. Materyał	500	—	200	—	200	Mniej z powodu, iż odpada extra ordy- naryum na zapas.
3. Środki naukowe i przybory dla ubogich uczniów	300	—	200	—	200	
4. Rozmaite inne wydatki kan- celaryjne	250	—	250	—	250	
5. Środki pomocnicze warszta- towe	100	—	100	—	100	
6. Wypłaty uczniom za roboty	200	—	200	—	200	
7. Uzupełnienie inwentarza	550	—	50	—	50	Mniej z powodu, iż odpada extra ordy- naryum na pierwsze urządzenie.
Razem	4.620	—	3.720	—	3.720	

59. Jaworów. Krajowy warsztat naukowy dla wyrobu zabawek.

Przychód.	Wniosek na rok 1898.					Uzasadnienie:
	Kwota uchwalona na rok 1897 zł.	Wynikłość w r. 1896 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	
1. Ze sprzedaży wyronów szkolnych	—	—	400	—	400	
2. Subwencye:						
— od gminy	—	—	—	—	—	Gmina dostarcza bezpłatnie lokalu na warsztat, pomieszkanie dla instruktora opał, światło i usługę.
a) od Rady powiatowej . .	—	—	100	—	100	
b) od c. k. Rządu	—	—	—	—	—	
c) z funduszków krajowych .	—	—	930	520	1.450	
Razem	—	—	1.430	520	1.950	
Rozchód.						
1. Płace:						
a) instruktor	—	—	600	—	600	
b) administrator	—	—	200	—	200	
2. Materiał	—	—	80	120	200	
3. Środki naukowe i przybory dla ubogich uczniów . .	—	—	70	—	70	
4. Rozmaite inne wydatki kancelaryjne	—	—	70	—	70	
5. Środki pomocnicze warsztatowe	—	—	80	—	80	
6. Wypłaty uczniom za roboty .	—	—	300	—	300	
7. Uzupełnienie inwentarza . .	—	—	30	100	130	Z powodu potrzeby urządzenia i zaopatrzenia warsztatu w odpowiednie narzędzia.
8. Zasiłki dla samoistnych producentów	—	—	—	300	300	
Razem	—	—	1.430	520	1.950	

B. Szkoły garncarskie.

60. Kołomyja. Krajowa szkoła garncarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1897 zł.	Wynikłość w roku 1896 zł.	Wniosek na rok 1898			Uzasadnienie :
			Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.700	1768	1800	—	1.800	
2. Subwencye:						
— od gminy	—	—	—	—	—	Gmina dostarcza bezpłatnie pomieszczenie dla szkoły wraz z opalem i oświetleniem a za usługę dodaje służącemu 48. zł.
— od Rady powiatowej	—	—	—	—	—	
a) od c. k. Rządu	2.800	2.600	2.800	—	2 800	Rada powiatowa przeznacza 50 zł. na stypendya dla uczniów.
b) z funduszy krajowych	3.470	2.742	3.740	450	4.190	
Razem	7.970	7.110	8.340	450	8.790	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierownik	1.500	1.500	1.500	—	1.500	
b) nauczyciel rysunków	1.200	1.000	1.200	—	1.200	
c) przodownik do nauki toczenia i formowania	600	600	600	—	600	
d) przodownik do nauki kalfarstwa	720	720	720	—	720	
e) przodownik do nauki modelowania	600	350	720	—	720	Więcej z powodu zwiększonych czynności
f) nadzwyczajny nauczyciel do rysunków geom.	150	150	150	—	150	
g) nadzwyczajny nauczyciel przedmiotów pomocniczych	—	—	150	—	150	} Z powodu wprowadzenia do szkoły nauki uzupełniającej.
h) katecheta obrz. rzym. kat.	—	—	50	—	50	
i) katecheta obrz. gr. kat.	—	—	50	—	50	
2. Adaptacja lokalu	—	—	—	200	200	} Z powodu wprowadzenia wyrobu fajansu i oddzielnego umieszczenia stróża.
3. Rębanie drzewa	40	27	40	—	40	
4. Usługa	380	376	380	—	380	
5. Materyał	600	651	700	—	700	} Więcej na podstawie wynikłości za rok 1896.
6. Środki naukowe	250	215	250	200	450	
7. Rozmaite inne wydatki i kancelaryjne	280	444	280	—	280	} Wydatek nadzwyczajny na zakupno przyrządów do wykładów fizyki i na bibliotekę dla uczniów.
8. Wynagrodzenie uczniów	300		350	—	350	
9. „ praktykantów, czeladników i majstrów	300	711	350	—	350	} Więcej na podstawie wynikłości za r. 1896.
10. „ robotników dziennych	200	199	200	—	200	
11. Uzupełnienie inwentarza i zakupno narzędzi	150	117	150	—	150	
12. Koszta odbycia kursu drenarskiego	50	50	—	50	50	
13. Koszta kursu majsterskiego	500	—	500	—	500	
— Na budowę muffi	150	—	—	—	—	
Razem	7.970	7.110	8.340	450	8.790	

61. Poremba. Krajowy naukowy warsztat garncarski.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1897	Wynikłość w r. 1896	Wniosek na rok 1898.			Uzasadnienie:
	zł.	zł.	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	
	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	

1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.000	1.127	1.200	—	1.200	Dochód ze sprzedaży pokrywać ma przede wszystkim koszty produkcji t. j. materiałów i robociznę.
— Ze sprzedaży materiałów i odpadków	—	105	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej	50	100	50	—	50	
b) od c. k. Rządu	1.800	1.800	1.800	—	1.800	
c) z funduszków krajowych	2.522	1.559	1.440	—	1.440	
3. Inne dochody; od WP. hr. Józefa Szembeka	150	150	150	—	150	
Razem	5.522	4.841	4.640	—	4.640	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierownik	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
b) pomieszkanie dla kierow.	120	120	120	—	120	
c) wermistrz	720	720	720	—	720	
d) pomieszkanie dla wermistrza	60	60	60	—	60	
e) katecheta	—	—	50	—	50	Z powodu wprowadzenia nauki religii.
f) nauczyciel pomocniczy	180	180	180	—	180	
2. Lokal:						
a) wynajem	120	120	50	—	50	Na mocy kontraktu lokalności otrzymuje warsztat od 1. lipca 1897 bezpłatnie. Kwota wstawiona służyć ma na konserwację budynku.
— reparaycja	200	—	—	—	—	
— rozszerzenie lokalu warsztatowego	800	—	—	—	—	
3. Opał	100	59	100	—	100	
4. Oświetlenie	50	33	50	—	50	
5. Usługa	132	144	180	—	180	
6. Materiał	300	327	400	—	400	
7. Środki naukowe	100	53	100	—	100	
8. Rozmaite inne wydatki	100	511	150	—	150	Więcej z powodu dodania kredytu na ubezpieczenie inwentarza i kosztu transportu towarów.
9. Opał pieców technicznych	360	493	400	—	400	
10. Wynagrodzenie uczniów	300	726	400	—	400	
11. Uzupełnienie inwentarza	200	95	100	—	100	ad 6, 9 i 10 więcej z powodu zwiększenia produkcji majoliki.
12. Wynagrodzenie majstrów i czeladników	300	—	200	—	200	
13. Robocizna pomocnicza	180	—	180	—	180	Wydatek konieczny na najemników do odmulania gliny i przeróbki materiałów.
Razem	5.522	4.841	4.640	—	4.640	

62. Touste. Krajowy naukowy warsztat gancarski.

Przychód.	Kwota uchwa- lona na rok 1897 zł.	Wyni- kłość w r. 1896 zł.	Wniosek na rok 1898.		Razem zł.	Uzasadnienie:
			Zwy- czajne zł.	Nad- zwyczajne zł.		

1. Ze sprzedaży wyrobów szkol-
nych 1.100 928 1.200 — 1.200 Dochód ze sprzedaży pokrywać ma prze-
dewszystkiem kosztą produkcji.

2. Subwencye:

a) od c. k. Rządu 1.300 1.300 1.300 — 1.300

b) z funduszków krajowych . 1.680 1.051 1.210 350 1.560

Razem 4.080 3.279 3.710 350 4.060

Rozchód.

1. Płace:

— kierownik 900 610 — — — Posada nieobsadzona warsztat pod kie-
runkiem wermistrza i kuratora.

— dodatek na pomieszkanie
dla kierownika 120 60 — — —

a) wermistrz 720 600 720 — 720

b) dodatek na pomieszka-
nie dla wermistrza 60 30 60 — 60

c) przodownik do nauki mo-
delowania — — 600 — 600 Przodownik ten jest zarazem nauczy-
cielem rysunków i modelerem.

d) dodatek na pomieszkanie
— przodownicy warsztatowi 360 — — — —

e) nauczyciel przedmiotów
pomocniczych 180 180 180 — 180

f) administrator 180 180 180 — 180

2. Lokal — — — — — W. P. Władysław Fedorowicz dostarcza
bezpłatnie pomieszczenia dla war-
sztatu.

3. Opał pieców technicznych i
sal warsztatowych 310 270 350 — 350

4. Oświetlenie 40 48 50 — 50

5. Usługa 110 92 110 — 110

6. Materyał 300 213 300 150 450

7. Uzupełnienie inwentarza — — — 200 200

8. Środki naukowe 200 101 300 — 300

9. Różne inne wydatki 100 293 100 — 100

10. Wynagrodzenie za robociznę 500 602 700 — 700 Więcej z powodu większej produkcji.

Razem 4.080 3.279 3.710 350 4.060

C. Szkoły dla wyrobów ze skóry.

63. Uhnów. Krajowy naukowy warsztat szewski.

Przychód.	Wnioszek na rok 1898.					Uzasadnienie:
	Kwota uchwalona na rok 1897	Wynikłość w roku 1896	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	
	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	960	—	960	Wprowadza się dochód ze sprzedaży wyrobów jak poz.: 6 i 7 wydatków.
2. Subwencye:						
a) od gminy	100	50	100	—	100	
b) od Rady powiatowej . .	200	—	200	—	200	
c) od c. k. Rządu	562	620	570	—	570	
d) z funduszków krajowych	562	1.004	1.000	280	1.280	
Razem	1.424	1.674	2.830	280	3.110	

Rozchód.

1. Płace:							
a) kierownik	300	450	300	—	300		
— zastępca kierownika . .	—	100	—	—	—		
b) instruktor fachowy . .	480	480	540	—	540	Więcej z powodu przeznaczenia na tę posadę więcej ukwalifikowanego człowieka.	
— zastępstwo wermistrza .	—	40	—	—	—		
c) pomocnik instruktora .	—	—	300	—	300	Wprowadza się posadę przodownika z powodu zwiększonej ilości uczniów.	
d) katecheta obrz. rz. kat.							
i gr. kat.	100	100	100	—	100		
2. Wynajem lokalu	300	260	280	—	280		
3. Opał	74	—	74	—	74		
4. Oświetlenie	4	118	4	—	4		
5. Usługa	36	—	36	—	36		
6. Materyał	—	—	700	—	700	Wprowadza się kredyt na materyał i robociznę oraz relatywny dochód z wyrobów a znosi się udzielanie osobnego kapitału obrotowego.	
7. Wynagrodzenie uczni . . .	—	—	400	—	400		
8. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	100	82	60	280	340	Więcej z powodu potrzeby zakupna nowej maszyny do szycia i wałkowania skór.	
9. Rozmaite inne wydatki . .	30	44	36	—	36		
Razem	1.424	1.674	2.830	280	3.110		

64. Witków. Krajowy naukowy warsztat szewski.

Przychód.	Kwota		Wyni-		Wniosek na rok 1898.		Uzasadnienie :
	uchwa- lona na rok 1897 zł.	lona w roku 1896 zł.	kłość w roku 1896 zł.	Zwy- czajne zł.	Nad- zwy- czajne zł.	Razem zł.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	—	—	—	1.020	—	1.020	Wprowadza się dochód ze sprzedaży wy- robów z powodu jak poz.: 6 i 7 wy- datków.
2. Subwencye:							
a) od c. k. Rządu . . .	700	500	750	—	—	750	
b) z funduszków krajowych .	1.428	1.427	1.698	450	—	2.148	
Razem	2.128	1.927	3.468	450	—	3.918	
Rozchód.							
1. Płace:							
a) kierownik warsztatu . .	300	300	360	—	—	360	Więcej z powodu iż kierownik udziela na- uki anatomii towaroznawstwa, geome- tryi, rachunkowości i korespondencji.
b) instruktor fachowy . .	480	525	480	—	—	480	
c) pomocnik instruktora . .	—	—	480	—	—	480	Wprowadza się posadę drugiego instruk- tora dla specjalisty do nauki robienia spodów w miejsce drugiego przodo- wnika.
d) przodownik	300	160	480	—	—	480	
— przodownik	300	—	—	—	—	—	Więcej z powodu przeznaczenia na tę posadę więcej ukwalifikowanego czło- wieka.
— remuneracja pomocnika	—	60	—	—	—	—	
e) katecheta obrz. rz. kat. i gr. kat.	100	100	100	—	—	100	
f) nauczyciel	120	120	240	—	—	240	Więcej z powodu iż udziela 48 godzin nauki na miesiąc.
2. Na utrzymanie lokalu . . .	50	112	50	—	—	50	
3. Opał.	—	—	—	—	—	—	Pomieszkania dla warsztatu i opał dostarcza J. E. J. W. Stanisław hr. Badeni.
4. Oświetlenie	36	25	36	—	—	36	
5. Usługa	72	36	72	—	—	72	
6. Materyał	—	—	600	—	—	600	Wprowadza się kredyt na materyał i robociznę oraz relatywny dochód z wyrobów a znosi się udzielanie osobnego kapitału obrotowego.
7. Wynagrodzenie uczniów . . .	—	—	500	—	—	500	
8. Środki naukowe i uzupełnie- nie inwentarza	350	282	—	450	—	450	Więcej z powodu potrzeby zakupna ma- szyny do robienia dziurek i do wul- kownia, tudzież na sprawienie nowych i naprawę starych narzędzi.
9. Materyał na robienie kopyt .	—	46	50	—	—	50	
10. Rozmaite drobne wydatki . .	20	20	20	—	—	20	
11. Na inne nieprzewidziane . .	—	141	—	—	—	—	
Razem	2.128	1.927	3.468	450	—	3.918	

65. Stary Sącz. Krajowy naukowy warsztat szewski.

Przychód.	Kwota uchwa- lona na rok 1897 złr.	Wy- nikłość w roku 1896 zł.	Wniosek na rok 1898.		Razem zł.	Uzasadnienie :
			Zwy- czajne zł.	Nad- zwy- czajne zł.		
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	—	—	940	—	940	Wprowadza się dochód ze sprzedaży wyrobów z powodu: jak poz 6 i 7 wydatków.
2. Subwencye:						
a) od gminy	300	300	300	—	300	W myśl uchwały Rady gminnej z dnia 18. września 1893, obowiązującej na trzy lata.
b) od Rady powiatowej	200	200	200	—	200	Uchwała Wydziału Rady powiatowej Nowo Sąddeckiej z dnia 6. października 1893 obowiązująca na 3 lata.
c) od c. k. Rządu	600	450	600	—	600	
d) z funduszków krajowych	1.170	659	1.294	350	1.644	
Razem	2.270	1.609	3.334	350	3.684	
1. Płace:						
a) kierownik warsztatu	300	300	300	—	300	
b) instruktor fachowy	700	700	700	—	700	
c) przodownik	180	—	480	—	480	Więcej z powodu, iż dotychczasowy przodownik pobierał resztę wynagro- dzenia z funduszu obrotowego, który obecnie zniesiono jak poz.: 6 i 7.
2. Wynajem i utrzymanie lokalu	300	285	350	—	350	Więcej z powodu wprowadzenia kredytu, na utrzymanie lokalu.
3. Opał	60	50	70	—	70	
4. Oświetlenie	30	34	36	—	36	} Więcej wedle potrzeby.
5. Usługa	40	36	48	—	48	
6. Materiał	—	—	700	—	700	} Wprowadza się kredyt na materiał i robociznę oraz relatywny dochód z wyrobów, a znosi się udzielanie osobnego kapitału obrotowego.
7. Wynagrodzenie uczni	—	—	500	—	500	
8. Środki naukowe i uzupełnie- nie inwentarza	220	173	100	350	450	Kredyt nadzwyczajny na maszynę do obszywania dziurek, wałkownicę, na- rzędzia i naprawę maszyn.
9. Różne inne wydatki	40	31	50	—	50	Więcej z powodu potrzeby.
— Zaliczka zwrotna na zasile- nie kapitału obrotowego	400	—	—	—	—	
Razem	2.270	1.609	3.334	350	3.684	

66. Dobczyce. Krajowy naukowy warsztat szewski.

Przychód.	Wniosek na rok 1898.					Uzasadnienie:
	Kwota uchwalona na rok 1897 zł.	Wynikłość w roku 1896 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Warsztat ten otwarty został dopiero z dniem 1. października 1897.
2. Subwencye:						
a) od c. k. Rządu	—	—	—	—	—	
b) z funduszów krajowych	—	—	1.640	600	2.240	
Razem	—	—	1.640	600	2.240	

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownik warsztatu	—	—	300	—	300	
b) instruktor fachowy	—	—	480	—	480	
c) pomocnik instruktora	—	—	480	—	480	
d) nauczyciel	—	—	240	—	240	
e) katecheta	—	—	60	—	60	
2. Na utrzymanie lokalu	—	—	—	—	—	Pomieszczenia dla warsztatu, opał, oświetlenia i usługi dostarcza bezpłatnie gmina.
3. Materiał	—	—	—	400	400	
4. Uzupełnienie inwentarza	—	—	—	200	200	
5. Środki naukowe	—	—	50	—	50	
6. Różne wydatki i kancelaryjne	—	—	30	—	30	
Razem	—	—	1.640	600	2.240	

D. Szkoły tkackie.

67. Krosno. Krajowa szkoła tkacka.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1897 zł.	Wynikłość w roku 1896 zł.	Wniosek na rok 1898.			Uzasadnienie.
			Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	
1. Ze sprzedaży kartonów . . .	340	420	400	—	400	Więcej na podstawie wynikłości za rok 1896.
2. Subwencye:						
a) od gminy	—	—	—	—	—	Gmina miasta Krosna daje budynek dla szkoły.
b) od Rady powiatowej . . .	200	200	200	—	200	
c) od c. k. Rządu	3.500	3.500	3.500	—	3.500	
d) z funduszków krajowych	4.138	3.085	5.314	—	5.314	
Razem	8.178	7.205	9.414	—	9.414	

Rozchód.

a) Szkoła.

1. Płace:						
a) kierownik	1.700	1.700	1.700	—	1.700	ad. 1 a) Kierownik pobiera płacę w kwocie 1.500 zł. i I. dodatek pięcioletni od 1. stycznia 1895 r. w kwocie 200 zł.
b) nauczyciel rysunków . . .	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
c) dodatek na pomieszkowanie dla nauczyciela rysunk.	—	—	200	—	200	
d) pomocnik do nauki rysunków	300	180	300	—	300	
e) instruktor w tkalni mechanicznej	400	—	600	—	600	W miejsce nauczyciela przedmiotów fachowych wstawia się kredyt dla instruktora w tkalni mechanicznej.
f) instruktor w tkalni ręcznej	780	720	800	—	800	
g) przodownik	420	420	420	—	420	Więcej z powodu przypadającego do płacy w kwocie 720 zł. I. dodatku pięcioletniego od 1. kwietnia 1897 w kwocie 80 zł.
h) nauczyciele przedmiotów pomocniczych	646	535	646	—	646	
i) pisarz w kancelaryi kierownika	300	300	360	—	360	Więcej z powodu, iż w rzeczywistości tyle pobiera.
2. Ubezpieczenie inwentarza . . .	120	33	180	—	180	
3. Opał	500	354	650	—	650	Kredyta pod 2, 3, 5, 8, 10, 11 zwiększa się z powodu projektowanego urządzenia tkalni mechanicznej.
4. Oświetlenie	130	124	130	—	130	
5. Usługa	192	192	308	—	308	
6. Materyał	100		100	—	100	
7. Uzupełnienie inwentarza . . .	200	483	200	—	200	
8. Środki naukowe	250		350	—	350	
9. Na bibliotekę dla uczniów . .	120	—	—	—	—	
10. Opał motoru	—	—	260	—	260	
Kancelaryjne wydatki, przybory rysunkowe i próbki do dekompozycji	300	324	400	—	400	
Razem	7.658	6.565	8.804	—	8.804	

b) *Pracownia do wyrabiania wzorów i wybijania kartonów.*

Rozchód.	Kwota uchwalona na rok 1897 zł.	Wynikłość w roku 1896 zł.	Wniosek na rok 1898			Uzasadnienie:
			Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	
1. Płace:						Ad. 1. Kierownik i nauczyciel rysunków wykonują do tkanin szkice i obliczają jak one do danych maszyn na rysunku tkackim zastosowane być mają, nadto dozorują wykonywanie deseni na karta rigata, z których wybija się kartony.
a) wynagrodzenie kierown.	120	120	120	—	120	
b) wynagrodzenie nauczyciela rysunków . . .	80	80	80	—	80	
c) wynagrodzenie przodownika	60	60	60	—	60	
2. Materyał i desenie	260	233	350	—	350	Więcej stosownie do poz. 1. dochodów.
3. Wynagrodzenie za robotę . . .		147				
Razem .	520	640	610	—	610	

Zestawienie rozchodu.

a) szkoła	7.658	6.565	8.804	—	8.804
b) pracownia do wyrabiania wzorów i wybijania kartonów . .	520	640	610	—	610
Suma wydatków .	8.178	7.205	9.414	—	9.414

68. Gliniany. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	Wniosek na rok 1898.					Uzasadnienie:
	Kwota uchwalona na rok 1897 zł.	Wynikłość w r. 1896 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	
— Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	3	—	—	—	Nie prelinuje się z powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Towarz. tkaczy, które w zamian tak na wyrób jakoteż do celów naukowych dostarcza bezpłatnie przędzy i opłaca wynagrodzenie uczniów.
1. Subwencye:						
— od gminy	—	—	—	—	—	Odpada z powodu, że subwencya 120 złr. od gminy wpływa wprost do kasy Towarzystwa.
a) od Rady powiatowej w Przemyślanach . .	50	50	50	—	50	
b) od c. k. Rządu . . .	1.100	1.100	1.100	—	1.100	
c) z funduszu krajowego .	1.380	935	1.386	200	1.586	
Razem . . .	2.530	2.088	2.536	200	2.736	

Rozchód.

1. Płace:						
a) instruktor fachowy . .	800	800	800	—	800	
b) pomocnik instruktora .	480	200	—	—	—	
c) przodownik	420	420	420	—	420	
d) nauczyciel pomocniczy .	150	150	150	—	150	
e) pomocnik administracyjny	180	—	—	—	—	
f) na siły pomocnicze przybierane przez Tow. tkackie	—	—	500	—	500	
2. Wynajem lokalu						Ad 2., 3., 4. Dostarcza Towarzystwo zaliczkowo w Glinianach, w myśl ugody zawartej aktem notaryalnym w Glinianach na d. 17. kwietnia 1890. L. R. 12.810 przy pomocy 120 złr. ze strony gminy.
3. Opał	100	100	250	—	250	Lokal odstąpiony przez Towarzystwo zaliczkowo jest za szczupły i starczy tylko na warsztaty szkolne. Towarzystwo tkackie donajmowało dla szkoły teoretycznej lokal za 250 złr. rocznie.
4. Oświetlenie						Ad 5. Usługi niżej 3 zł. mies. uzyskać nie można
5. Usługa	20	20	36	—	36	Ad 7. Kredyt nadzwyczajny wstawia się na zakupno koniecznych potrzebnych trzech nowych warsztatów, gdyż kredyt zwyczajny służy na uzupełnienie i naprawę starych.
6. Środki naukowe	250	268	250	—	250	
7. Rozmaite inne wydatki . . .	30	30	30	—	30	
7. Uzupełnienie inwentarza . .	100	100	100	200	300	
Razem . . .	2.530	2.088	2.536	200	2.736	

69. Gorlice. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1897 zł.	Wynikłość w roku 1896 zł.	Wniosek na rok 1898		Razem zł.	Uzasadnienie:
			Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.		
— Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliniuje się z powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek Towarzystwa produkcyjnego i handlowego w Łańcucie, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrob, jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów.
1. Subwencye:						
— od gminy	—	—	—	—	—	Gmina dostarcza na mocy deklaracji z dnia 26. października 1892, bezpłatnie pomieszczenia dla szkoły, pomieszkania dla instruktora tudzież opału, oświetlenia i usługi.
α) od Rady powiatowej	200	200	200	—	200	ad 2. a) Na podstawie zobowiązania z 14. lipca 1892 L. 223.
b) od Rządu	350	400	350	—	350	
c) z funduszu krajowego	350	249	350	—	350	
Razem	900	849	900	—	900	

Rozchód.

1. Płace:					
instruktor	600	600	600	—	600
2. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	200	193	200	—	200
3. Rozmaite inne wydatki	100	56	100	—	100
Razem	900	849	900	—	900

70. Korczyna. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	Kwota uchwa- lonana rok 1897 zł.	Wyni- kłość w roku 1896 zł.	Wniosek na rok 1898			Uzasadnienie:
			Zwy- czajne zł.	Nad- zwy- czajne zł.	Razem zł.	
- Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	—	—	—	—	—	Nie preliniuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachun- ek miejscowego Towarz. tkaczy, które w zamian dostarcza bezpłatnie prze- dzy tak na wyrób, jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów.
Subwencye:						
— od gminy	—	—	—	—	—	Gmina dostarcza w myśl uchwały z d. 22. kwietnia 1896 (LW. 23.760/86) bezpłatnie opału, oświetlenia i usługi.
a) od c. k. Rządu	700	700	720	—	720	
b) z funduszków krajowych .	1.090	885	1.070	50	1.120	
Razem	1.790	1.585	1.790	50	1.840	

Rozchód.

Płace:						
a) instruktor	800	800	800	—	800	Instruktor pobiera płacę w kwocie 720 i I. dodatek pięcioletni od 1. stycznia 1895 w kwocie 80 zł.
b) przodownik	360	300	360	—	360	
c) pomocniczy nauczyciel rachunków	120	95	120	—	120	
d) pomocniczy nauczyciel ry- sunków	180	42	180	—	180	
Wynajem lokalu	—	—	—	—	—	Dostarcza bezpłatnie miejscowe Towa- rzystwo tkaczy.
Środki naukowe i uzupełnie- nie inwentarza	250	311	250	50	300	Kredyt nadzwyczajny na zakupno ma- szyny do wyczesywania barchanów.
Rozmaite inne wydatki . .	80	37	80	—	80	
Razem	1.790	1.585	1.790	50	1.840	

71. Kosów. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	Wniosek na rok 1898.					Uzasadnienie:
	Kwota uchwalona na rok 1897 zł.	Wynikłość w r. 1896 zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	
Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie prelininuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Tow. tkaczy, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób, jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów.
Zapas kasowy z r. 1895 . . .	—	612	—	—	—	
1. Subwencye:						
a) z funduszków gminnych . . .	60	40	40	—	40	
b) od Rady powiatowej . . .	150	150	150	—	150	
c) od c. k. Rządu . . .	700	700	700	—	700	
d) z funduszków krajowych	1.660	1.248	1.380	—	1.380	
Razem . . .	2.570	2.750	2.270	—	2.270	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierownik	720	600	720	—	720	
b) na pomieszkanie dla kierownika	108	—	108	—	108	
c) przodownik	360	300	360	—	360	
d) nauczyciel rysunków, rachunkowości i korespondencyi kupieckiej . . .	180	88	180	—	180	
e) katecheta	40		40	—	40	
f) pomocnik administrac . . .	150	150	150	—	150	
— Umieszczenie warsztatu	—	108	—	—	—	Pomieszczenia dla warsztatu dostarcza Towarzystwo tkackie.
2. Opał	120	59	120	—	120	
3. Oświetlenie	60	17	60	—	60	
4. Usługa	120	96	120	—	120	
5. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	600	867	300	—	300	Mniej z powodu, iż odpada wydatek nadzwyczajny na urządzenie wskutek reorganizacyi warsztatn.
6. Rozmaite inne wydatki . . .	112	465	112	—	112	
Razem . . .	2.570	2.750	2.270	—	2.270	

72. Łańcut. Krajowy naukowy warsztat tkacki im. Franciszka Józefa.

Przychód.	Kwota uchwa- lona na rok 1897 zł.	Wyni- kłość w roku 1896 zł.	Wniosek na rok 1897.		Razem zł.	Uzasadnienie:
			Zwy- czajne zł.	Nad- zwyczajne zł.		
— Ze sprzedaży wyrobów szkol.	—	—	—	—	—	Nie prelinuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Towarzystwa produkcyjnego i kandelowego, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób, jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów.
1. Subwencye:						
a) od gminy	250	250	250	—	250	
b) od Rady powiatowej. .	300	300	300	—	300	
c) od c. k. Rządu	400	400	400	—	400	
d) z funduszków krajowych	1.230	1.218	1.230	—	1.230	
Razem	2.180	2.168	2.180	—	2.180	

Rozchód.

1. Płace:					
a) instruktor	720	720	720	—	720
b) dodatek na pomieszkanie instruktora	180	180	180	—	180
c) przodownik	360	360	360	—	360
2. Donajem lokalu	240	241	240	—	240
3. Opał	250	238	250	—	250
4. Oświetlenie					
5. Usługa	180	180	180	—	180
6. Środki naukowe	200	181	200	—	200
7. Rozmaite inne wydatki. . .	50	68	50	—	50
Razem	2.180	2.168	2.180	—	2.180

73. Rychwałd. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1897 zł.	Wynikłość w roku 1896 zł.	Wniosek na rok 1898.		Razem zł.	Uzasadnienie :
			Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.		
— Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Towarz. tkaczy, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób jakoteż do celiów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów.
1. Subwencye:						
— od gminy	—	—	—	—	—	Gmina dostarcza bezpłatnie pomieszczenia dla warsztatu wraz z opałem, oświetleniem i usługą.
a) od Rady powiatowej	200	200	200	—	200	
b) od c. k. Rządu	480	450	480	—	480	
c) z funduszków krajowych	1.130	847	1.030	—	1.030	
Razem	1.810	1.497	1.710	—	1.710	

Rozchód.

1. Płace:					
a) instruktor fachowy	720	600	720	—	720
b) nauczyciel czytania, pisanie i rachunków	300	300	300	—	300
— prowadzący księgi	100	80	—	—	—
c) przodownik warsztatowy	360	300	360	—	360
2. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	200	138	200	—	200
3. Rozmaite inne wydatki	105	64	105	—	105
4. Na ubezpieczenie od ognia inwentarza szkolnego	25	15	25	—	25
Razem	1.810	1.497	1.710	—	1.710

74. Wilamowice. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	Kwota uchwa- lona na rok 1897 zł.	Wyni- kłość w roku 1896 zł.	Wniosek na rok 1898.			Uzasadnienie:
			Zwy- czajne zł.	Nad- zwy- czajne zł.	Razem zł.	
Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	--	—	—	—	—	Nie prelinuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Towarzystwa tkaczy, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów. Oprócz tego dostarcza gmina bezpłatnie pomieszczenia dla warsztatu wraz z opałem, oświetleniem i usługą.
1. Subwencye:						
a) od gminy	200	200	200	—	200	
b) od Rady powiatowej.	50	50	50	—	50	
c) od c. k. Rządu	350	350	350	—	350	
d) z funduszków krajowych	700	724	700	—	700	
Razem	1.300	1.324	1.300	—	1.300	

Rozchód.

1. Płace:					
a) instruktor	720	720	720	—	720
b) przodownik	300	300	300	—	300
2. Środki naukowe i uzupełnie- nie inwentarza.	200	197	200	—	200
3. Różne inne wydatki	70	103	70	—	70
4. Na zabezpieczenie od ognia inwentarza szkolnego	10	4	10	—	10
Razem	1.300	1.324	1.300	—	1.300

75. Rakszawa. Krajowa szkoła sukiennicza.

Przychód.	Kwota uchwa- lona na rok 1897 zł.	Wyni- kłość w r. 1896 zł.	Wniosek na rok 1898		Razem zł.	Uzasadnienie:
			Zwy- czajne zł.	Nad- zwy- czajne zł.		
— Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	—	—	—	—	—	Nie preliniuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek Towarzystwa produkcyjnego i han- dlowego w Łańcucie, które w zamian dostarcza bezpłatnie wszelkich mate- ryałów potrzebnych tak do wyrobów, jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów.
1. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej	500	1.000	500	—	500	
b) od c. k. Rządu	2.500	2.500	2.500	—	2.500	
c) z funduszków krajowych	3.860	5.920	3.800	—	3.800	
Razem	6.860	9.420	6.800	—	6.800	

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownik	1.500	1.500	1.500	—	1.500	Więcej z powodu rozszerzenia war- sztatu.
b) instruktor tkactwa	600	600	720	—	720	
c) instruktor farbiarstwa	600	600	720	—	720	
d) nauczyciel pomocniczy	300	300	300	—	300	
e) pomocnik kancelaryjny i i nauczyciel buchhalteryi i stylistyki	300	193	480	—	480	Więcej z powodu, iż pomocnik kance- laryjny udzielać będzie zarazem nauki buchhalteryi i stylistyki, wskutek cze- go nie preliniuje się osobnego na ten cel kredytu.
f) przodownik w tkalni	300	200	300	—	300	
g) pomocnik warsztatowy w tkalni	180	180	180	—	180	
h) pomocnik warsztatowy w farbiarni	180	180	180	—	180	Więcej z powodu nader uciążliwej służby szczególnie w porze zimowej.
i) stróż nocny	120	118	140	—	140	
— nauczyciel rachunkowo- ści i stylistyki	100	—	—	—	—	
2. Opał	550	601	600	—	600	Więcej z powodu potrzeby.
3. Oświetlenie	100	41	100	—	100	
4. Usługa	180	173	180	—	180	Wstawia się na rozszerzenie warsztatu kwotę 400 zł.
5. Środki naukowe i uzupełnie- nie inwentarza	300	3.001	700	—	700	
6. Rozmaite inne wydatki	150	253	350	—	350	
7. Na ubezpieczenie budynków i inwentarza	100	—	100	—	100	Więcej z powodu, iż z kredytu tego po- krywane być mają także koszta czę- stych wyjazdów kierownika do To- warzystwa produkcyjno-handlowego w Łańcucie.
8. Na naprawę i wymianę pieca	—	—	250	—	250	
— Na częściowe pokrycie ko- szków rozszerzenia budynku szkolnego	1.300	1.480	—	—	—	
Razem	6.860	9.420	6.800	—	6.800	Z powodu koniecznej potrzeby.

76. Radymno. Krajowy naukowy warsztat powróżniczy.

Przychód.	Kwota uchwa- lona w roku 1897 zł.	Wyni- kłość w roku 1896 zł.	Wniosek na rok 1898.			Uzasadnienie :
			Zwy- czajne zł.	Nad- zwy- czajne zł.	Razem zł.	
— Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie prelinuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek Towarzystwa powróżniczego w Radymnie, które w zamian dostarcza bezpłatnie materiału tak do wyrobów, jakoteż do celów handlowych i opłaca wynagrodzenie uczniów.
1. Subwencye :						
a) od gminy	100	100	100	—	100	
b) od Rady powiatowej	50	50	50	—	50	
c) od c. k. Rządu	500	400	500	—	500	
d) z funduszków krajowych	880	802	730	—	730	
Razem	1.530	1.352	1.380	—	1.380	

Rozchód.

1. Płace :						
a) instruktor	800	800	800	—	800	
b) nauczyciel czytania i pi- sania	350	354	350	—	350	
c) katecheta	40	9	40	—	40	
d) nauczyciel stylistyki za- wodowej, buchalteryi i ekspedycyi	50	25	50	—	50	
e) pomocnik kancelaryjny	50	50	50	—	50	
2. Środki naukowe	100	100	50	—	50	Mniej wedle potrzeby.
3. Rozmaite inne wydatki	30	6	30	—	30	
4. Ubezpieczenie maszyn	10	8	10	—	10	
— Na nowe maszyny	100	—	—	—	—	
Razem	1.530	1.352	1.380	—	1.380	

E. Szkoły dla wyrobów koronkarskich i haftów.

77. Kańczuga. Szkoła koronkarska.

Przychód.	W roku 1897 prelimi- nowano	Wniosek na rok 1898.			Uzasadnienie :
	zł.	Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	1.500	1.500	—	1.500	
2. Subwencye:					
a) od gminy	24	24	—	24	
b) od Rady powiatowej . .	100	100	—	100	
c) od c. k. Rządu	400	600	—	600	Na podstawie reskryptu Wysokiego c. k. Ministerstwa oświaty z dnia 13. kwie- tnia 1896, L. 4.708 — którem dotych- czasowa subwencya na 600 zł. pod- niesioną została.
d) z funduszków krajowych	696	761	—	761	
Razem	2.720	2.985	—	2.985	

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownicza	700	600	—	600	W płacy dotąd preliminarzowej 700 zł. mieściło się wynagrodzenie za odstą- piony lokal na cele szkolne w sumie 100 zł., która na rok 1898 w odpo- wiedniej pozycji 2. umieszczoną zo- stała.
b) nauczycielka pomocnica I.	180	200	—	200	
c) „ „ II.	180	180	—	180	
d) remuner. kierowniczk. .	160	200	—	200	Na podstawie reskryptu Wysokiego c. k. Ministerstwa powołanego w rubryce przychodów, a mianowicie z 13. kwie- tnia 1896 do L. 4.708, remuneracyę kierowniczk. podwyższono o 40 zł., t. j. na 200 zł.
e) „ nauczycielki I.	20	20	—	20	
f) „ „ II.	20	20	—	20	
2. Wynajem i lokalu	—	100	—	100	
3. Opał	80	40	—	40	
4. Oświetlenie	30	15	—	15	
5. Usługa	90	40	—	40	
6. Materyał	150	250	—	250	
7. Środki naukowe	30	30	—	30	
8. Rozmaite inne wydatki . .	40	40	—	40	
9. Wypłata uczniom	1.040	1.250	—	1.250	
Razem	2.720	2.985	—	2.985	

78. Stary Sącz. Krajowa szkoła koronkarska.

Przychód.	Kwota uchwa- lona na rok 1897 zł.	Wyni- kłość w roku 1898 zł.	Wniosek na rok 1898.			Uzasadnienie :
			Zwy- czajne zł.	Nad- zwy- czajne zł.	Razem zł.	
— Zaliczka Komitetowi na uzupeł- nienie inwentarza . . .	—	351	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	300	147	300	—	300	
2. Subwencye:						
a) od gminy	300	300	300	—	300	
b) od Rady powiatowej . .	300	300	300	—	300	
c) od c. k. Rządu	250	200	300	—	300	
d) z funduszków krajowych.	630	279	540	—	540	
Razem	1.780	1.577	1.740	—	1.740	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierownicza	480	480	480	—	480	
b) nauczycielka przedmio- tów dopełniających . .	180	—	180	—	180	
c) katecheta	100	80	100	—	100	
d) remuneracya za naukę rysunków	120	120	120	—	120	Szkola umieszczoną została w kla- szołrze PP. Klarysek za czynszem rocznym 350 zł.
2. Wynajem lokalu	350	350	350	—	350	
3. Opał	70	83	80	—	80	
4. Oświetlenie	10	1	10	—	10	
5. Usługa	40	40	40	—	40	
6. Materiał	60	24	50	—	50	
7. Środki naukowe i uzupełnie- nie inwentarza	100	171	60	—	60	
8. Rozmaite inne wydatki . . .	70	26	70	—	70	
9. Wynagrodzenie uczenic za robotę	200	23	200	—	200	
— Zaliczka pozostawiona Komite- towi na urządzenie szkoły w Starym Sączu	—	179	—	—	—	
Razem	1.780	1.577	1.740	—	1.740	

79. Zakopane. Krajowa szkoła koronkarska.

Przychód.	Kwota uchwa- lona na rok 1897 zł.	Wyni- kłość w r. 1896 zł.	Wniosek na rok 1898.			Uzasadnienie:
			Zwy- czajne zł.	Nad- zwy- czajne zł.	Razem zł.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	2.560	2.634	2.633	—	2.633	Wyższy dochód na podstawie wynikłości za rok 1896.
2. Subwencye:						
a) od c. k. Rządu	600	600	600	—	600	
b) z funduszków krajowych	1.910	1.962	2.293	130	2.423	
Razem	5.070	5.196	5.526	130	5.656	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierownicza szkoły . .	920	920	1.000	—	1.000	Wiecej z powodu przypadającego dru- giego dodatku pięcioletniego od 1-go września 1897 w kwocie 80 zł.
b) nauczycielka pomocn. I.	360	360	360	—	360	
c) " " II.	200	200	200	—	200	
d) " " III.	200	193	200	—	200	
e) nauczyciel rysunków . .	240	240	240	—	240	
f) katecheta	50	30	50	—	50	
g) nauczyciel czytania, pi- sania i rachunków . .	120	120	120	—	120	
h) pomocnik kancelaryjny .	180	120	180	—	180	
2. Wynajem lokalu	400	400	400	—	400	
3. Opał.	100	82	100	—	100	
4. Oświetlenie	60	31	60	—	60	
5. Usługa	100	100	100	—	100	
6. Materyał	460	390	389	—	389	Mniej na podstawie wynikłości za rok 1896.
7. Uzupełnienie inwentarza . .	—	—	—	80	80	Z powodu potrzeby zakupna szafy na materyały, stołków i tablicy.
8. Środki naukowe	100	65	100	—	100	
9. Rozmaite inne wydatki . .	130	58	140	50	190	Kredyt nadzwyczajny wstawia się na naprawę pieców.
10. Wynagrodzenie uczennic . .	1.450	1.887	1.887	—	1.887	Wiecej na podstawie wynikłości za rok 1896.
Razem	5.070	5.196	5.526	130	5.656	

80. Maków. Szkoła hafciarska.

Przychód.	Kwota uchwa-		Wniosek na rok 1898		Razem
	lona na rok 1897 zł.	Wyni- kłość w roku 1896 zł.	Zwy- czajne zł.	Nad- zwy- czajne zł.	
— Zapas kasowy z roku 1895 .	—	34	—	—	—
1. Subwencye:					
a) od gminy	48	48	48	—	48
b) od Rady powiatowej . .	25	50	25	—	25
c) od c. k. Rządu	350	350	350	—	350
d) z funduszków krajowych	584	639	769	—	769
Razem	1.007	1.121	1.192	—	1.192

Rozchód.

1. Płace:					
a) nauczycielka kierująca .	600	620	600	—	600
b) nauczycielka pomocnicza	—	133	180	—	180
c) katecheta	100	36	100	—	100
d) ryczałtowy zwrot ko- szków podróży za fa- chowy nadzór	100	75	100	—	100
2. Opał	50	38	50	—	50
3. Usługa					
4. Oświetlenie	12	—	12	—	12
5. Środki naukowe i materyał do do roboty	130	124	100	—	100
6. Rozmaite inne wydatki . . .	15	95	50	—	50
Razem	1.007	1.121	1.192	—	1.192

Stowarzyszenie pożyczkowe „Wzajemna pomoc” w Makowie, dostarcza dla szkoły na mocy umowy do LW. 36.118/95 dwa pokoi za zwrotem kosztów opału i usługi w kwocie 50 zł. rocznie.

81. Lwów. Krajowa ceramiczna Stacya doświadczalna przy c. szkole politechnicznej.

Przychód.	Wniosek na rok 1898.					Uzasadnienie :
	Kwota uchwa- lona na rok 1897 zł.	Wyni- kłość w roku 1896 zł.	Zwy- czajne zł.	Nad- zwy- czajne zł.	Razem zł.	
1. Dochody własne:						
a) opłata za badania ma- teryałów na ich przyda- tność przemysłową, nie- mniej opłaty od prze- mysłowców, fabryk i w o- góle za czynności w ich interesie przez stacyę wykonane	500	233	500	—	500	
b) dochód ze sprzedaży ty- powych wyrobów stacyi, jak wzorów zastosowa- nia szkliv, polew, farb, emalij i nowych technik stacyi	100	96	100	—	100	
c) opłaty od praktykantów pobierających naukę w stacyi	30	28	30	—	30	
2. Dotacya z funduszu krajowego	4.550	4.741	4.550	—	4.550	
Razem	5.180	5.098	5.180	—	5.180	

Rozchód.

1. Płaca dyrekt. stacyi 2.000 zł. dodatek aktywalny 360 „ I. dodatek pięcioletni 200 „ II. „ „ 200 „	2.760	2.663	2.760	—	2.760	Drugi dodatek pięcio letni rozpoczął się 26. maja 1895.
2. Płaca adjunkta	720	670	720	—	720	
3. Płaca laboranta po 60 zł. miesięcznie	720	460	720	—	720	
4. Usługa po 25 zł. miesięcznie	300	300	300	—	300	
5. Uzupełnienie ingrediencyi ceramicznych	100	170	100	—	100	
6. Opał lokalu stacyi	150	113	150	—	150	
7. Opał pieców technicznych .	120	131	120	—	120	
8. Gaz do oświetlania i do ce- lów technicznych	100	130	100	—	100	
9. Koszta kancelaryjne, frachty i portorya	80	54	80	—	80	
10. Biblioteka i czasopisma . .	80	28	80	—	80	
11. Wydatki nieprzewidziane .	50	379	50	—	50	
Razem	5.180	5.098	5.180	—	5.180	

Część II.

PRELIMINARZ OGÓLNY

wydatków funduszu krajowego

na cele popierania przemysłu w kraju

na rok 1898.

(Rubryka XVI. budżetu krajowego).

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1898.

Liczba		Poszczególnienie	Propono- wana subwen- cja rzą- dowa	Subwencya krajowa			Kwota uchwalo- na na rok 1897
rubryki	pozycyi			zwyczajna	nadzwyczajna	Razem	
Z ł o t e a u s t r y a c k i e							
XVI.	I. Szkoły przemysłowe uzupełniające.						
	1	W Białej	830	830	—	830	830
	2	" Bochni	490	510	—	510	489
	3	" Brodach	415	455	—	455	413
	4	" Brzeżanach	549	549	—	549	549
	5	" Buczaczu	480	470	—	470	381
	6	" Drohobyczu	607	608	—	608	608
	7	" Gorlicach	490	392	—	392	421
	8	" Jarosławiu	560	560	—	560	560
	9	" Jaśle	500	498	—	498	440
	10	" Kałuszu	500	600	—	600	400
	11	" Kołomyi	490	434	—	434	491
	12	" Krakowie na Kleparzu	400	400	—	400	400
	13	" " w Ogrodzie angielskim	400	400	—	400	400
	14	" " na Smoleńsku	400	400	—	400	400
	15	" " " Kaźmierzu	400	400	—	400	400
	16	" " " Dajworze	400	400	—	400	400
	17	" Krośnie	620	620	—	620	620
	18	" Łańcutcie	450	460	—	460	442
	19	" Lwowie u św. Anny	554	480	—	480	554
	20	" " " św. Antoniego	520	454	—	454	520
	21	" " im. Czackiego	520	454	—	454	520
	22	" " " Elżbiety	554	480	—	480	554
	23	" " " Konarskiego	554	480	—	480	554
	24	" " u św. Marcina	520	454	—	454	520
	25	" " im. Mickiewicza	740	660	—	660	740
	26	" " " Piramowicza	554	480	—	480	554
	27	" " " Staszica	554	480	—	480	554
	28	" " " Bernsteina izraelicka	485	485	—	485	485
	29	" Myślenicach	—	800	—	800	—
	30	" Nowym Sączu	520	560	—	560	437
	31	" Nowym Targu	549	549	—	549	549
	32	" Przemyślu	480	451	—	451	481
	33	" " na przedmieściu lwowskim	480	416	—	416	425
	34	" Podgórzu	460	480	—	480	460
	35	" Rzeszowie	615	695	—	695	612
	36	" Samborze	606	629	—	629	663
	37	" Sancku	516	508	—	508	505
	38	" Stanisławowie	650	908	—	908	635
	39	" Starym-Sączu	557	557	—	557	557
	40	" Sądowej-Wiszni	495	505	—	505	495
	41	" Stryju	400	534	—	534	403
	42	" Tarnopolu	610	592	—	592	616
	43	" Tarnowie	560	660	—	660	555
	44	" Wadowicach	505	465	—	465	505
45	" Wieliczce	375	425	—	425	375	
Do przeniesienia			22.914	23.627	— —	23.627	22.472

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1898.

Liczba		Poszczególnienie	Propo- wana subwen- cya rzą- dowa	Subwencya krajowa			Kwota uchwalo- na na rok 1897
rubryki	pozycyi			zwyczajna	nadzwyczajna	Razem	
Z ł o t e a u s t r y a c k i e							
XVI.		Z przeniesienia	22.914	23.627	—	23.627	22.472
		W Żółkwi	436	438	—	438	437
46		„ Żywcu	650	760	—	760	406
47		Na uzupełnienie przyborów szkolnych	1000	—	—	—	1.000
48		Na nowo założyć się mające szkoły	—	—	1.000	1.000	1.000
49		w roku 1898	—	—	1.000	1.000	1.000
		Razem	25.000	24.825	2.000	26 825	25.315
		II. Szkoły fachowe, przemysłowe i warsztaty instrukcyjne.					
		A. dla wyrobów z drzewa i łożyny.					
50		Szkoła koszykarska w Czerwonej-Woli	1000	1000	—	1.000	700
51		Krajowa szkoła koszykarska w Dżurowie	500	582	—	582	452
52		Pożyczka Wydziałowi powiatowemu w Śniatynie na zakupno realności dla szkoły koszykarskiej w Dżu- rowie	—	—	3.000	3.000	—
53		Szkoła koszykarska w Rudkach	400	495	100	595	390
54		Kraj. szkoła koszykarska w Skołyszynie	500	945	180	1.125	830
55		„ „ „ „ Strychańcach	450	484	—	484	450
56		„ „ „ „ Wojśławiu	480	470	—	470	450
57		„ „ „ „ Zatorze	600	560	100	660	600
58		Na zakupno nowych modeli dla szkół koszykarskich	—	—	200	200	—
59		Krajowy warsztat kołodziejski w Gry- bowie	1350	2.100	200	2.300	1.690
60		Krajowy warsztat kołodziejski w Grzy- małowie	1550	1.810	250	2.060	1.550
61		Krajowa szkoła kołodziejska i ciesiel- ska w połączeniu z kuźnią w Ka- mionce Strumiłowej	1400	4.116	—	4.116	4.476
		a) na utrzymanie	—	—	800	800	—
62		b) na rozszerzenie budynku zasiłek	—	—	—	—	—
		Krajowa szkoła stolarska w Stani- sławowie	1000	2.690	1.100	3.790	2.260
63		Krajowa szkoła stolarska w Kalwarii	1.200	2.020	—	2.020	3.020
64		Pożyczka gminie Kalwarii na budynek szkolny	—	—	500	500	4.000
65		Krajowy warsztat naukowy dla wy- robu zabawek w Jaworowie	—	930	520	1.450	—
		Razem	10.430	18.202	6.950	25.152	20.868

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1898.

Liczba		Poszczególnienie	Propono- wana subwen- cya rzą- dowa	Subwencya krajowa			Kwota uchwalo- na na rok 1897
rubryki	pozycyi			zwyczajna	nadzwyz- czajna	Razem	
Złote austriackie							
XVI.		<i>B. Dla wyrobów gancarskich.</i>					
	66	Krajowa szkoła gancarska w Kołomyi	2.800	3.740	450	4.190	3.470
	67	Krajowy warsztat gancarski w Porembie	1.800	1.440	—	1.440	2.522
	68	" " " " Toustem	1.300	1.210	350	1.560	1.680
		Razem	5.900	6.390	800	7.190	7.672
		<i>C. Dla wyrobów dla skóry.</i>					
	69	Krajowy warsztat szewski w Uhnowie	570	1.000	280	1.280	562
	70	" " " " Witkowie	750	1.698	450	2.148	1.428
	71	Kraj. warsztat szewski w Starym-Sączu	600	1.294	350	1.644	1.170
	72	" " " " Drohobyczu .	—	800	—	800	—
	73	" " " " Dobczycach .	—	1.640	600	2.240	—
	74	Majsterskie kursa szewskie we Lwowie	—	800	—	800	—
	75	" " " " w Krakowie	—	800	—	800	—
	76	Na zakupno modeli obuwia . .	—	—	—	—	100
		Razem	1.920	8.032	1.680	9.712	3.260
		<i>D. Dla wyrobów tkackich.</i>					
	77	Krajowa szkoła tkacka w Krośnie					
		a) na utrzymanie	3.500	5.314	—	5.314	4.138
		b) na budynek i urządzenia dla tkactwa mechanicznego	—	—	—	—	7.000
	78	Krajowy warsztat tkacki w Glinianach					
		a) na utrzymanie	1.100	1.386	200	1.586	1.380
		b) zasiłek dla towarzystwa tkackiego na budynek szkolny	—	—	4.000	4.000	—
	79	Krajowy warsztat tkacki w Gorlicach	350	350	—	350	350
	80	" " " " Korczynie	720	1.070	50	1.120	1.090
	81	" " " " Kossowie	700	1.380	—	1.380	1.660
82	" " " " Łańcucie	400	1.230	—	1.230	1.230	
83	Kraj. warsztat tkacki w Rychwałdzie						
	a) na utrzymanie	480	1.030	—	1.030	1.130	
	b) na budowę budynku szkolnego IV. i ostatnia rata	—	—	500	500	500	
84	Krajowy warsztat tkacki w Wilamowicach	400	700	—	700	700	
85	Kraj. szkoła sukiennicza w Rakszawie						
	a) na utrzymanie	2.500	3.800	—	3 800	3.860	
	b) na urządzenia dla warsztatów mechanicznych I. rata	—	—	7.500	7.500	—	
	c) zasiłek na budowę drogi do Rakszawy	—	—	3.300	3.300	—	
	Razem	10.150	16.260	15.550	31.810	23.038	

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1898.

Liczba		Poszczególnienie	Propo- wana subwen- cya rzą- dowa	Subwencya krajowa			Kwota uchwalo- na na rok 1897
rubryki	pozycyi			zwyczajna	nadzwyczajna	Razem	
Z ł o t e a u s t r y a c k i e							
XVI.		III. Wydatki ogólne na cele szkolnictwa przemysłowego.					
	102	Krajowa ceramiczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie	—	4.550	—	4.550	4.550
	103	Na utrzymanie stacyi doświadczalnej mechaniczno-technologicznej przy c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie	—	1.500	—	1.500	1.500
	104	Muzeum przemysłowe we Lwowie	—	2.000	—	2.000	2.000
	105	„ „ w Krakowie	—	2.000	—	2.000	2.000
	106	Na wydawnictwo wzorów rysunkowych	—	1.500	—	1.500	1.500
	107	Na podręcznik szkol. do nauki tkactwa	—	—	—	—	1.500
	108	Na stypendya przemysłowe					
		a) na zasiłki dla kandydatów kształcących się na nauczycieli szkół przemysłowych uzupełniających	—	2.000	—	2.000	2.000
		b) na inne stypendya przemysłowe	—	12.000	—	12.000	12.000
	109	Na nauczycieli wędrownych dla tkactwa, koszykarstwa i szewstwa	—	3.000	—	3.000	3.000
	110	Na nowe warsztaty instrukcyjne powstać mające w roku 1898	—	2.000	—	2.000	3.000
	111	Koszta inspekcji i nadzoru szkół przemysłowych	—	3.000	—	3.000	3.000
		Razem	—	33 550	—	33.550	36.050
		IV. Wydatki Komisji krajowej dla spraw przemysłowych.					
	112	Prenumerata czasopism i zakupno dzieł	—	200	—	200	200
	113	Biuro Komisji krajowej dla spraw przemysłowych	—	—	—	—	—
		a) koszta podróży, dyety i inne wydatki 2.000 zł.		2.000	—	2.000	2.000
		b) płaca sekretarza 1.200 „		1.200	—	1.200	1.200
		c) dodatek osobisty do płacy sekretarza 600 „		600	—	600	600
		d) płaca pomocnika biurowego 480 „		480	—	480	480
		Razem	—	4 480	—	4.480	4.480

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1898.

Liczba		Poszczególnienie	Propo- wana subwen- cja rzą- dowa	Subwencya krajowa			Kwota uchwalo- na na rok 1898
rubryki	pozyty			zwyczajna	nadzwyczajna	Razem	
Z ł o t e a n s t r y a c k i e							
XVI.		V. Zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe.					
	114	Na zasiłki bezwrotne na cele prze- przemysłowe	—	9.000	—	9.000	9.000
	115	Na wydawnictwo „Przewodnika prze- mysłowego“	—	1.000	—	1.000	1.000
	116	Dotacya krajowa funduszu przyme- słowego	—	25.000	—	25.000	25.000
		Razem	—	35.000	—	35.000	35.000
		VI. Szkoły handlowe i zasiłki na popieranie handlu.					
	117	Szkoła handlowa w Krakowie	—	2.000	—	2.000	2.200
	118	Na akademię handlową we Lwowie . .	—	3.000	—	3.000	3.000
	119	Na stypendya dla młodzieży handlowej	—	3.000	—	3.000	3.000
	120	Agent handlowy dla wyrobów krajo- wych	—	1.200	—	1.200	—
		Razem	—	9.200	—	9.200	8.200
		Zestawienie.					
I.	Szkoły przemysłowe uzupełniające	25.400	24.825	2.000	26.825	25 315	
II.	Szkoły fachowe przemysłowe i war- sztaty naukowe:						
	A) dla wyrobów z drzewa	10.430	18.202	6.950	25.152	20.868	
	B) „ „ gancarskich	5.900	6.390	800	7.190	7.672	
	C) „ „ ze skóry	1.920	8.032	1.680	9 712	3.260	
	D) „ „ tkackich	10.150	16.260	15.550	31.810	23.038	
	E) „ „ powroźniczych	500	730	—	730	880	
	F) „ „ koronkarskich	1.800	4.663	130	4.793	4 120	
	G) subwencyowane zakłady kobiece	1.500	2.720	—	2.720	2.720	
	H) szkoły rządowe subwencyonowane	—	5.516	750	6.266	6.716	
III.	Wydatki ogólne	—	33.550	—	33.550	36.050	
IV.	Wydatki Komisji	—	4.480	—	4.480	4.480	
V.	Zasiłki i pożyczki	—	35.000	—	35.000	35.000	
VI.	Szkoły i inne sprawy handlowe . .	—	9.200	—	9.200	8 200	
	Ogółem	57.600	169.568	27.860	197.428	178.319	

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1897.

Wyjaśnienia.

Na rok 1897 uchwalono . . .	178.319 zł.
Na rok 1898 preliminarz się . . .	197.428 zł.
zatem więcej o . . .	19.109 zł.

Z następujących powodów:

- Do poz. 1—47. W zwyczajnych preliminarz się ogółem więcej o 1.510 zł. z powodu wstawienia na utrzymanie nowo założonej szkoły w Myślenicach, dodania drugiej klasy kursu przemysłowego w Kałuszu, przybycia nowej klasy i potrzeby oddziału równorzędnego w Żywcu, dodania drugiej klasy kursu handlowego w Stanisławowie, wreszcie wedle potrzeby w poszczególnych szkołach przedstawionej szczegółowo w preliminarzach dołączonych do sprawozdania krajowej komisji dla spraw przemysłowych.
50. W zwyczajnych więcej o 300 zł. z powodu zwiększonej ilości uczniów, urządzenia internatu i podniesienia płacy instruktora.
51. W zwyczajnych więcej o 130 zł. wedle potrzeby uzasadnionej w dołączonym szczegółowym preliminarzu tejże szkoły.
52. W nadzwyczajnych więcej o 3.000 zł. z powodu koniecznej potrzeby przyjsia z pomocą Wydziałowi powiatowemu przy zakupnie realności na pomieszczenie szkoły koszykarskiej w Dżurowie.
53. W zwyczajnych więcej o 305 zł. w nadzwyczajnych mniej o 100 zł. ogółem więcej o 205 zł. z powodu jak poz. 51.
54. W zwyczajnych więcej o 115 zł. w nadzwyczajnych więcej o 180 zł. ogółem więcej o 295 zł. z powodu jak poz. 51.
55. W zwyczajnych więcej o 34 zł. z powodu jak poz. 51.
56. W zwyczajnych więcej o 20 zł. z powodu jak poz. 51.
57. W zwyczajnych więcej o 260 zł. w nadzwyczajnych mniej o 200 zł. ogółem więcej o 60 zł. z powodu jak poz. 51.
58. W nadzwyczajnych więcej o 200 zł. z powodu potrzeby odświeżenia form produkcji koszykarskiej.
59. W zwyczajnych więcej o 410 zł. w nadzwyczajnych więcej o 200 zł. ogółem więcej o 610 zł. z powodu jak poz. 51.
60. W zwyczajnych więcej o 510 zł. z powodu jak poz. 51.
- 61a) W zwyczajnych więcej o 140 zł. w nadzwyczajnych mniej o 500 zł. ogółem mniej o 360 zł. z powodu jak poz. 51.
- 61b) W nadzwyczajnych więcej o 800 zł. z powodu potrzeby rozszerzenia budynków wskutek przybycia kursu ciesielskiego.
62. W zwyczajnych więcej o 830 w nadzwyczajnych więcej o 700 zł. ogółem więcej o 1.530 zł. z powodu jak poz. 51.
63. W nadzwyczajnych mniej o 1.000 z powodu iż odpada kredyt na uzupełnienie inwentarza i zapas materyałów.
64. W nadzwyczajnych mniej o 3.500 zł. z powodu, iż wprawdzie odpadła jednorazowa pożyczka udzielona w kwocie 4.000 zł. gminie Kalwaryi w r. 1897 na budynek szkoły stolarskiej natomiast jednakże okazała się potrzeba udzielenia znowu zasiłku gminie na dokupno gruntu celem niezbędnego rozszerzenia podwórza przed magazynem szkolnym.
65. W zwyczajnych więcej o 930 zł. w nadzwyczajnych więcej o 520 zł. ogółem więcej o 1.450 zł. z powodu, iż warsztat ten początkowo utworzony na próbę otrzymał stałą organizację od 1. września 1897 i jak poz. 51.

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1898.

- Do poz. 66. W zwyczajnych więcej o 470 zł. w nadzwyczajnych więcej o 250 zł. ogółem więcej o 720 zł. z powodu jak poz. 51.
- " " 67. W zwyczajnych mniej o 82 zł. w nadzwyczajnych mniej o 1.000 zł. ogółem mniej o 1.082 zł. z powodu, iż odpadł wydatek na rekonstrukcję budynku i jak poz. 51.
- " " 68. W zwyczajnych mniej 470 zł. w nadzwyczajnych więcej o 350 zł. ogółem mniej o 120 zł. z powodu jak poz. 51.
- " " 69. W zwyczajnych więcej o 438 zł. w nadzwyczajnych więcej o 280 zł. ogółem więcej o 718 zł. z powodu jak poz. 51.
- " " 70. W zwyczajnych więcej o 270 zł. w nadzwyczajnych więcej o 450 zł. ogółem więcej o 720 zł. z powodu jak poz. 51.
- " " 71. W zwyczajnych więcej o 624 zł. w nadzwyczajnych mniej o 150 zł. ogółem więcej o 474 zł. z powodu jak poz. 51.
- " " 72. W zwyczajnych więcej o 800 zł. z powodu, iż szkoła ta otwartą została dopiero w jesieni roku 1897.
- " " 73. W zwyczajnych więcej o 1.640 zł. w nadzwyczajnych więcej o 600 zł. ogółem więcej o 2.240 zł. z powodu jak poz. 72.
- " " 74. W zwyczajnych więcej o 800 zł. }
 " " 75. " " o 800 " } Na kursa majsterskie sześć do ośmiotygodniowe.
- " " 76. W nadzwyczajnych mniej o 100 zł. z powodu, iż odpadła potrzeba zakupywania modeli obuwia.
- " " 77. W zwyczajnych więcej o 1.296 zł. w nadzwyczajnych mniej o 120 zł. ogółem więcej o 1.176 zł. z powodu jak poz. 51.
- " " 78a) W zwyczajnych więcej o 6 zł. w nadzwyczajnych więcej o 2.00 zł. ogółem więcej o 206 zł. z powodu jak poz. 51.
- " " 78b) W nadzwyczajnych więcej o 4.000 zł. z powodu potrzeby nowego budynku szkolnego, gdyż obecny chyli się do upadku i jest już nieodpowiedni.
- " " 80. W zwyczajnych mniej o 20 zł. w nadzwyczajnych więcej o 50 zł. ogółem więcej o 30 zł. z powodu jak poz. 51.
- " " 81. W zwyczajnych więcej o 20 zł. w nadzwyczajnych mniej o 300 zł. ogółem mniej o 280 zł. z powodu jak 51.
- " " 83 W zwyczajnych mniej o 100 zł. z powodu jak poz. 51.
- " " 83b) W nadzwyczajnych wstawia się IV. i ostatnia rata 500 zł. zasiłku dla gminy przyznano uchwałą sejmową z dnia 16. lutego 1894 w kwocie 2.000 zł.
- " " 85a) W zwyczajnych więcej o 1.240 zł. w nadzwyczajnych mniej o 1.300 zł. ogółem mniej o 60 zł. z powodu jak poz. 51.
- " " 85b) W nadzwyczajnych wstawia się 7.500 zł. w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 6 lutego 1897.
- " " 85c) w nadzwyczajnych wstawia się 3.300 zł. łącznie z kredytem preliminowanym w rubr. X na budowę niezbędnej drogi do zakładu.
- " " 86. W zwyczajnych mniej o 50 zł. w nadzwyczajnych mniej o 100 zł. ogółem mniej o 150 zł. z powodu jak poz. 51.
- " " 87. W zwyczajnych więcej o 75 zł. wedle potrzeby nzasadnionej w szczegółowym preliminarzu tej szkoły.
- " " 89. W zwyczajnych więcej o 383 zł. w nadzwyczajnych więcej o 130 zł. ogółem więcej o 513 zł. z powodu jak poz. 51.
- " " 90. W zwyczajnych więcej o 185 zł. z powodu jak poz. 51.
- " " 99b) W nadzwyczajnych więcej o 750 zł. z powodu koniecznej potrzeby zaopatrzenia budynku w gromochrony i obrukowania podwórza.

Fundusz krajowy. Preliminarz na rok 1898.

- Do poz. 101.* W nadzwyczajnych pod *a)* mniej o 950 zł. a pod *b)* mniej o 250 zł. z powodu, iż odpadły kredyty udzielone na naprawę budynku wskutek grzyba i na rozszerzenie budynku.
- " " *107.* W nadzwyczajnych mniej o 1.500 zł. z powodu, iż odpadł kredyt na podręcznik do nauki tkactwa.
- " " *110.* W zwyczajnych mniej o 1.000 zł. z powodu zmniejszonej potrzeby zakładania nowych warsztatów instrukcyjnych.
- " " *117.* W zwyczajnych mniej o 200 zł. z powodu, iż odpadło extra-ordynaryum.
- " " *120.* W zwyczajnych więcej o 1.200 zł. z powodu utworzyć się mającej posady agenta handlowego w celu ożywienia sprzedaży wyrobów szkół krajowych i wogóle wyrobów krajowego przemysłu.
-

